

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202166

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K181.444
V69R

Accession No.
K4546

Author విజయ నాథ శర్మ.

Title శకు నిర్మలాంజలి 1253

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಶ್ರೀಯೈ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಸ್ತಂಭಃ

ಅಧಿಜಿಗಮಿಷುರಾದ್ಯಂ ಧಾಮ ದಿವ್ಯಂ ತ್ರಿಧಾಮ್ನು
ಶ್ರುತವಿವಿಧಪರೀಕ್ಷಾಲೋಧಿತೇ ಕ್ವಾಪಿ ಪಾತ್ರೇ

ಅವತಾರಿಕೆಯು ಚರಮಶ್ಲೋಕಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಮೂರನೆಯ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಂತ್ರಭಾಗವು ಮುಗಿಯಿತು. “ ಗುರುಂ ಪ್ರಕಾಶಯೇದ್ಧಿಮಾನ್ ಮಂತ್ರಂ ಯತ್ನೇನಗೋಪಯೇತ್ ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಗುರು ಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಸಿಷ್ಠೆ ಆಚಾರಸಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಗುರುವನ್ನು ಆರೈಯಿಸಿಯೇ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯತಕ್ಕ ದೆಂಬುದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂತಹ ವರಿಷತಕ್ಕ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ರಾದವರು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾದ ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಂದಿನ ಅಧಿಕಾರವಾದ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇವೂ ಮತ್ತು ನಿಗಮನಾಧಿಕಾರವೂ ಸೇರಿ ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯದ ಚತುರ್ಥಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜ್ಞಾನಾಚಾರಸಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವರು ಸಿಕ್ಕುವುದು ದುರ್ಲಭವು. ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರು ಪ್ರೀರಂಗಾದಿ ದಿವ್ಯವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿ ಅವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಗ್ರಂಥಾರಂಭಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ವ್ಯಾಸಂಗವೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಂತಿಯನ್ನು ನಿರವೇಶಿಸಿ ಬಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಆ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಗ್ರಂಥಾವಶೋಕನವು ಸುಕರವಾಗಿ ನ್ನಾಮಿ ದೇಶಿಕರವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳ

**ಅನಘಗುಣದಶಾಯಾ ಮಾಹಿತಸ್ತು ಹಮಾರ್ಯಃ
ಪ್ರದಿಶತಿ ನಿರಸಾಯಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರದೀಪಮ್ ||**

ಉಪಪಾದನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂಥವರ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಲೂ ಇದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪಾದೇಯವಾಗಬಹುದೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ.

ಅದರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರವರ್ತನೆಯು ಆದು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಂತಾದ್ದೆಂದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರೊಳಗೆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಣುರುಗಳುಳ್ಳ ಉಪದೇಶಿಪ್ಪರೊಳಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದೇ ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು:—**ತ್ರಿಧಾಮ್ನು**—ತನಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥಗಳಿಗಾದ ಪ್ತೇರಾಭಿ, ಆದಿತ್ಯ ಮಂಡಲ, ಪ್ರಪನ್ನನ ಹೃದಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪರಮಪುರುಷನ ಎಂದು ಸಾರದೀಪಿಕೆಯವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ “ಕ್ಷೀರಾಭಿ ಮಂಡಲಂಭಾನೋ ಹೃದಯಾನಿನೀಷಿಣಾಮ್ | ತ್ರೀಣಿಧಾಮಾನೋ ಸಂತಿತ್ರಿಧಾಮಾಹಮಿತಿ ಸ್ಮೃತೇ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಆದ್ಯಂಧಾಮವು ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಸಾರಾನ್ವಾದಿಸಿ ಸಾರ್ಯಸಂಗ್ರಹಾಚಾರ್ಯರುಗಳು “ಅಂಭಸ್ಯ-ಸಾರೇ ಭುವನಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ನಾಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ಮಹತೋ ಮಹೀರ್ಯಾ ಎಂಬ ತೈತ್ತರೀಯನಾರಾಯಣೀಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ, ಅಸಾರೇ ಅಂಭಸಿ ಎಂದರೆ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಭುವನಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ-ಎಂಬುದರಿಂದ ಅಂತರಿಕ್ಷವು ಛಾನುಮಂಡಲ ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ, ನಾಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ಮುಖಗಂಧವಿಲ್ಲದಿರುವ ವೈಕುಂಠಲೋಕದ ಮೇಲುಭಾಗ, ನೀಗೆ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿರುವವನು. ಆದುದರಿಂದ ತ್ರಿಧಾಮನು, ಅಂತಹ ಪುರುಷನಿಗೆ ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. **ಆದ್ಯಂ**—ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಆದಿಯಾದ, **ದಿವ್ಯಂ**—ಹೇಯಗಂಧವಿಲ್ಲದೆ ತೇಜೋಮಯವಾದ, **ಧಾಮಂ**—ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು, **ಅಧಿಜೀಗಮಿಷುಃ**—ಹೊಂದಬೇಕೆಂದಿರುವ, **ಆರ್ಯಃ**—ಮಹಾಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಾಪಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವ ಸ್ವೋಚ್ಛರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರುತ ವಿವಿಧ ಪರೀಕ್ಷಾತೋಧಿತೇ, **ಶ್ರುತ**—ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, **ವಿವಿಧ ಪರೀಕ್ಷಾ**—ನಾನಾವಿಧಗಳಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ, **ತೋಧಿತೇ**—ಸತ್ವಾತ್ಮವೆಂದು ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ಕ್ವಾಪಿ**

ಪಾತ್ರೇವಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದು, ಬಂದು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ, ದೀಪದ ಪರವಾಗಿ ಅಸ್ತಮಿಸುವಾಗ ಒಳ್ಳೇ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ, **ಅನಘಗುಣದಶಾಯಾಂ-ಸತ್ಪೋನ್ಮೇಷ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅಹಿತ ಸ್ನೇಹಂ ಯಥಾತಥಾ—ದೇಶಿಕೋ ಮೇ ದಯಾಳುಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಒಂದು ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ದೀಪಕ್ಕೆ ರೂಪಕಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಶ್ಲೇಷೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನೇಹವೆಂದರೆ ದೀಪವು ಬೆಳಗಬೇಕಾದರೆ ಎಣ್ಣೆಯು ಅವಶ್ಯಕವು. ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಎಂಬರ್ಥವು. **ನಿರಪಾಯಂ-ಅಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಧಾರಣ ದೀಪವು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಆರಿಹೋಗುವ ಅಪಾಯ ಉಂಟು.** ಇದು ಹಾಗಲ್ಲದೆ ನಿರಪಾಯವಾಗಿರುವ **ಸಂಪ್ರದಾಯ**ವೆಂಬ ಪ್ರದೀಪವು. ಇಂತಹ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದೀಪವನ್ನು, ಶಿಷ್ಯನ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ದೀಪವನ್ನು, **ಪ್ರದೀಪತಿ - ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.** ಆಚಾರ್ಯರಾದವರು ತಾವು ತಮ್ಮ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಅಧಿಕರಿಸಿದ ಉಪದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸತ್ಪ್ರವೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದೇಹಾವಸಾನಮೋಳಗಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂಬ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂಬ ದೀಪವು ಆರದಹಾಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ **ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವರ್ಧತಾನುಭವವರ್ಧತಾಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಶಯವನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರದೀಪವು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಅವರಿಂದ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಮೀಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಡೆದು ಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದುಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈಗಿನ ದುರ್ದೇಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಅಮೋಘ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಏನಾಗುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಕಾತುರವು ಭಾಧಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಾದನೆಯು-ಅಧಿಜಿಗಮಿಸುಃ ಆರ್ಯಃ ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವು ಬೋಧಿತವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವೆಂಬ ಹೆಸರು. **ಪಾತ್ರಸ್ಥನಾತ್ಮಜ್ಞಾನಂಚ ಕೃತ್ವಾಪಿಂಡಂ ಸಮುತ್ಸೃಜೇತ್ | ವಿದ್ಯಯೈವ ಸಮಂ ಕಾನುಂ ಮರ್ತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಬಹುವಿತ್ತಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬಹುಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಸೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವ ಆಚಾರ್ಯರು ಈ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದೀಪವು ಬೆಳಗುವ ಹಾಗೆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನಿಗೆ

ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ೪ಗಲಿ, ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ದೇಶಿಕವರ್ಯರೇ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯಾದಿ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಸಾಧಾರಣ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಹುದೋ ? ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ ದಾಸನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬಹುದೋ ? ಎಂದಾಕ್ಷೇಪ ತಂದರೆ, ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶ್ರುತಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಹಾಗೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇಲ್ಲದವರು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವೆವು. ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಸದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಗ್ರಂಥ ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರವಾಗಿರಲೆಂದು ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ **ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದೀಪವು** ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯಿಂದ ಬರೆದುದಾದುದರಿಂದ ಏನೊಂದೂ ವ್ರತ್ಯವಾಯ್ವಿಲ್ಲವು. ಅಸತ್ತಾದ ಅಪಾತ್ರನಾದವನು ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡನು. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರವರ್ತನೆಗೆ ಏನೊಂದೂ ಹಾನಿಯಿಲ್ಲವು.

ಇಲ್ಲಿ **ಆದ್ಯಂ ಧಾಮ ದಿವ್ಯಂ** ಎಂಬುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಾದ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಆದ್ಯಂ ಧಾಮವು** ಎಷ್ಟು ಲೋಕವೆಂದು ಏಕೆ ಅರ್ಥಮಾಡಕೂಡದು ? ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೆ ಇರುವದಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಾದಿಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದರಿಂದ **ಆದ್ಯಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವು. **ಆದ್ಯಂ** ಎಂದರೆ ಅನಾದಿಸಿದ್ಧವಾದುದೆಂಬರ್ಥವು. ಇಲ್ಲಿ **ದಿವ್ಯಂ** ಎಂಬುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶವಾದ ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವರೂಪವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಶ್ರುತ ವಿವಿಧ ಪರೀಕ್ಷಾ ಶೋಭಿತೇ ಎಂಬುದರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು—“ನಾ ಪುತ್ರಾಯ ನಾ ಶಿಷ್ಯಾಯ ನಾ ಸಂವತ್ಸರಾತ್ರೋಷಿತಾಯ ನಾ ಪರಿಚ್ಛಾತ ಕುಲಶೀಲಾಯ ದಾತವ್ಯಾ | ಸಂವತ್ಸರಂ ತದರ್ಥಂವಾ ಮಾಸತ್ರಯ ಮಥಾಪಿನಾ | ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ವಿವಿಧೋಪಾಯೈಃ ಕೃಪಯಾ ನಿಸ್ಪ್ರಹೋವದೇತ್ || ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಪಾ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಯನು ದೊರಕುವುದು ದುರ್ಲಭವೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಸಂವತ್ಸರವೋ, ಆರು ತಿಂಗಳೋ, ಮೂರು ತಿಂಗಳೋ, **ಸಂವತ್ಸತಂ ತದರ್ಥಂವಾ ಮಾಸತ್ರಯ ಮಥಾಪಿನಾ | ಪರಿಕ್ಷ್ಯ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸತ್ಪಾತ್ರನೆಂದು ತೋರಿದರೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು.

ರಿಂದ, ಈಗಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯರೀತ್ಯಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸ (Public Lecture) ಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸುವುದು ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿವಿಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಸಮಿತ್ತು, ದರ್ಭೆ, ಪುಷ್ಪವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತರಹೇಳುವುದು. ಸ್ವಾಮಿಯ ಆರಾಧನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ತರಹೇಳುವುದು, ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ ಎಂದು ಸಾಕ್ಷಿಕಾಹಾರಾದಿ ನಿಯಮಗಳು ಉಂಟೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸೋಣವು. ದೀಪದ ಪರವಾಗಿ ಶ್ಲೇಷೆಯಿಂದ ತೋರುವ ಅರ್ಥವು, ಶ್ರುತ-ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ವಿವಿಧ ಹುಣಸೇಹಣ್ಣು, ಬೂದಿ, ನೀರುಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ, ಪರೀಕ್ಷ್ಯಾಪೋಧಿತೇ-ಹೀಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ವಾಪಿಪಾತ್ರವೆಂದರ್ಥವು. ದೀಪ ವಿಷಯವಾದ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥದಿಂದ ದೀಪವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯಬೇಕಾದರೆ ದೀಪವು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಅನಘಗುಣದಶಾಯಾಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥದಿಂದ ದೀಪವು ಉರಿಯಲು ಶುದ್ಧವಾದ ಗುಣವೆಂದರೆ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೆಲೆಯು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎಣ್ಣೆಯೂ ಕೂಡ ದೀಪಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವು ; ಅದನ್ನು ಆಹಿತಸ್ನೇಹಂ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ; ಸ್ನೇಹ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ಎಂಬರ್ಥವೂ ಉಂಟೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ತಸ್ಮೈ ಸ ವಿ ದ್ವಾರ್ಫ ಉಪಸನ್ಯಾಯ ಸನ್ಯಾಕ್ತಶಾಂತಚಿತ್ತಾಯ ಯೇನಾಕ್ಷರಂ ಪುರುಷಂ ನೇದಸತ್ಯಂ ಪ್ರೋವಾಚ ತಾಂತತ್ವತೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಂ ಎಂಬುದು ಅನುಸಂಧೇಯವು.

ಅನಘಗುಣದಶಾಯಾಂ ಎಂಬುದರಿಂದ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನು ಶಾಂತೋದಾಂತನಾಗಿ ಸತ್ತಾಧಿಕೃತವುಳ್ಳವನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಗ್ರೀತೆಯಲ್ಲಿ ಇದಂತೇ ನಾತಸಸ್ಥಾಯ ನಾಭಕ್ತಾಯ ಕದಾಚನ | ನಚಾಶುತ್ರೂಷನೇ ನಾಚ್ಯಂ ನಚಮಾಂ ಯೋಭ್ಯಸೂಯತೀ ಎಂದು ಸತ್ತಾತ್ರನಲ್ಲದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೂಡದೆಂದು ನಿರೋಧಿಸಿ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೇ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೆಂದು ಮಧ್ವಕ್ಷೇಷಭಿದಾಸ್ಯತಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾಃವರೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರೇ ಮುಂದೆ ಉಪವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಜೋಗುಣ, ತಮೋಗುಣಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗದಿರುವ ಸತ್ಪುಣಾಧಿಕೃತವುಳ್ಳವರೇ ಉಪದೇಶಾರ್ಹರೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆಹಿತಸ್ನೇಹಂ ಎಂಬುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದೇಶಿಕೋನೋ ದಯಾಳು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವವಾಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕೇವಲ ನಾತ್ಸಲ್ಯ ಕಾರುಣ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆತನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಡ

ತಕ್ಕದ್ದು. ಸ್ವಂತ ಮಗನೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಸೋಪಾಧಿಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಂದುದು. ಈ ಪ್ರಿತಿಯಾದರೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಇರುವುದರಿಂದ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವು ತುಂಬಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು. ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ನಿಸ್ಪ್ರಹೋವದೇಶ ಎಂದು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಇಂತಹ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು ? ಎಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನವೇ ತನಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಇದರಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಧನಾಶೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಉಪದೇಶಿತತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಧನವನ್ನೂ ದೇಹಯಾತ್ರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದು ? ಎಂದರೆ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸಿ ಅನಂತರ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, ಸಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಉಪದೇಶವೇ ಎಂಬುದು ಸೂಚಿತವು. ಆಚಾರ್ಯ ಪೀಠವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದ ಸಾಧಾರಣ ಲೌಕಿಕ ಮಹನೀಯರೆ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಪರಪ್ರಯೋಜನದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರೇ ಆಗಿರುವಾಗ ವೈರಾಗ್ಯಶಿಖಾಮಣಿಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಪ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರೆಂಬುದು ಕೈಮುತಿಕನ್ಯಾಯವಿದ್ದವು.

ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರದೀಪವೆಂಬುದರಿಂದ ಭಗವಂತನೇ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೂ, ಆ ಚತುರ್ಮುಖನು ತನ್ನ ಪುತ್ರರಿಗೂ, ಹೀಗೆ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಂದುದು ತತ್ಪರಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಸಮಾಚೀನಜ್ಞಾನರೂಪಪ್ರದೀಪವು. ಪ್ರದೀಪಪ್ರಯೋಗವೇಕೆಂದರೆ, ಈ ವಿಲಕ್ಷಣರೂಪದೀಪವು ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಪರಮ ಪ್ರೇಯಸ್ಸಧನವಾದ ತತ್ಪರಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರದೀಪವೇ ಈಗ ರಹಸ್ಯತ್ರಯವೆಂಬ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ನಿರುಪಾಯವಾದುದು ಹೇಗೆ ? ಎಂದರೆ ಲೌಕಿಕ ದೀಪದ ಹಾಗೆ ಆರಿಹೋಗದೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬೆಳಗುವಂತಾದ್ದು ; ಏತರಿಂದ ಎಂದರೆ ಐಹಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವು ! ಅಂತಹ ಅಪಾಯವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದಿರೋಣವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವು ಮಾಡುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪದಿಶತಿ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ಉಪದಿಶೇತ್ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿತತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳು ಅತ್ಯಮೋಘವಾದುವು. ತುಂಬಾ ಗೊಪ್ಯವಾದವು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದುದನ್ನು ತನಗೆ ದೇಹ ವಿಯೋಗವಾಗುವದರೊಳಗೆ ಸತ್ಪಾತ್ರನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಆತನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಈ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ನಾಥಮುನಿ, ಶ್ರೀ ಯಾಮುನ ಮುನಿ, ಯತಿವರ್ಧರೇ ಮೊದಲಾದವರುಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದವು; ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಚ್ಚಿಷ್ಕರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇತಿಹಾಸವೃತ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪರಮಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯಾ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದುದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದರೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖ ನಿಗೂ, ಚತುರ್ಮುಖನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ, ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದಿರುಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಈ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳೂ ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲೇ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶವಲ್ಲವು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆಚಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಗಳು ಅವುಗಳನ್ನೇ ಉಪಪಾದಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಓಮಿತ್ಯೇಕಾಕ್ಷರಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಲ್ಲೂ “ ಮುನುಕ್ಷುರೈಃ ಶರಣ ಮಹಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲೂ ಈ ವಿಷಯವು ವ್ಯಕ್ತವು.

ಈ ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಉಪಪಾದಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ರೀತ್ಯಾ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ರಾಯಣನೇ ಲೋಕಗುರುವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆತನಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖನೂ ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಜ್ಞಾನವೇ ಸಾರತಮವೆಂದು ಸಾರಸಿಷ್ಯಾರ್ಥಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಇವುಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸದಾಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಹೊಂದಿದವನು, ಪರಮ ಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿ ದೇವಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತನ್ನ ದೇಹಾವಸಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರೊಳಗೆ ಮೂರನೆಯವನಾದ ಅಸುರಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ಅಯೋಗ್ಯನು ಗ್ರಹಿಸದಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ತತ್ಪತ್ರಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿ ಸಿರುವ ತತ್ಪತ್ರಯಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಹಿತವನ್ನೂ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಂಶವನ್ನೂ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಉಂಟಾಗುವ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿವಿಷಯವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸ ತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಸ್ಥಾಪಿತವು. ಈಗ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನೇ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಎರಡು

ಅಸ್ತಿತ್ವ ಶ್ಲೋಕೇ ಸಂಗ್ರಹೀತನಾಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಂ ವಿಸ್ತರೇಣಾಹ

ಇಪ್ಪಡಿ (೧) “ಗುರುರ್ಗರೀಯಾನ್” ಎನ್ನುವ (೨) “ತಮಿಮಂ ಸರ್ವ ಸಂಪನ್ನನಾಚಾರ್ಯಂ ಪಿತರಂ ಗುರುಂ” ಎನ್ನುವ ತೊಲುಗಿರಪಡಿಯೇ, ಪರಮಾಚಾರ್ಯನಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಮುದಲಾಗ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾತು ಸಮಾಗತಜ್ಞಳಾಯ್ ಸಿಂಹಾಸನ್ಯ ಮೇಲೇ ವಿಜಾತೀ ಯರ್ಕು ರಸಂ ತೆರಿಯಾದ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಾರ್ಥಂಗಳೈ ಸಂಗ್ರಹೇಣ ಶೇರತು. ತಾಂಗಳುಮ್ ಅನುಸಂಧಿತ್ತು, (೩) ಯೋಗೋಪಾಯತ್ಯ ಯೋಗ್ಯಾನಾಂ ಯೋಗ್ಯಾನಾಂ ಸಂಪ್ರಯತ್ನಂ | ಇಮಮರ್ಥಂ ಸಮಾ ನ್ಯೋಮೇ ನೃಪ್ತಿ.

ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಸ್ತರಿಸಿಯೂ ಅದನ್ನೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟಂಹಿ ವಿದುಷಾಂಲೋಕೇ ಸಮಾಸವ್ಯಾಸಧಾರಣಮ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ (ಭಾರ ಆದಿ. ೧) ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ವಿಸ್ತರ ಸಂಗ್ರಹವೆರಡೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದ ರಿಂದ.

ಇಪ್ಪಡಿ-ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ವರ್ತಿಪ್ಪಾರ್ ಆಚಾರ್ಯರಗಳ ಎಂಬ ಬಹು ಮುಂದೆ ಕರ್ತೃಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. (೧) ಗುರುರ್ಗರೀಯಾನ್-ಅರ್ಜು ನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪರತ್ವವನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿ ಸಾಧಾರಣ ಸ್ನೇಹಿತನು ಮತ್ತು ಬಂಧುವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಎಷ್ಟು ಅಪಚಾರಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದನೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ, ಪ್ರಾಪ್ಯರೂಪವಾದ ಪರವಾಸುದೇವರೂಪವನ್ನು ತೋರು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಪ್ರಕರಣವು. ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ದಾಸನು ಬರೆ ದಿರುವ ಗೀತಾ ೧೪೯-೯ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ; ಗುರುರ್ಗರೀಯಾನ್-ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗುರುವಾಗಿದ್ದೀ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. (೨) ಇದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಹಾತ್ಮಿಯನ್ನು ಶಿರುಪಾಲನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಾಗಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕರಣವು. ಇದು ಗುರುಪರಂ ಪರಾಸಾರದಲ್ಲೂ ಉದಾಹೃತವು. ಸರ್ವಸಂಪನ್ನಂ-ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಣ ವಿಭೂತಿ ಐಶ್ವರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇವರುಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ, ಆಚಾರ್ಯಂ-ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಆಚರತೀತಿ ಆಚಾರ್ಯಃ-ಸ್ವಯಂ ಆಚರಿಸಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಹೇಗೆ ಪಿತಾ ಎಂದರೆ ಆತನಿಂದಲೇ

ಉಂಟಾಗಿ, ಹಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಆತನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಸತ್ತಾಸ್ಥಿತಿನಿಯಮನಾದಿಗಳಾದುದರಿಂದಲೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪರಮಾಚಾರ್ಯನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆರು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದ ೫೩-೬೦ನೇ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ. ಆತನೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಧ್ಯವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವನು. ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವನೇ? ರಾಮನು ಶಬರಿಯ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರನು ಮುಟ್ಟಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು, ಅನೇಕ ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸಿದನು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಇದು ಅಜ್ಞಾನನಿಜ್ಯಂಧಣೆಯು. ದುರ್ಯೋಧನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಎಳ್ಳಿಷ್ಟಾಗಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆತನು ಪರಮಾಚಾರ್ಯನು.

ಗುರುರ್ಗರೀಯಾನ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು “ಸಿತಾಸಿ ಲೋಕಸ್ಯ ಚರಾಚರಸ್ಯ ತ್ವಮಸ್ಯಪೂಜ್ಯಶ್ಚ ಗುರುರ್ಗರೀಯಾನ್ ” ಎಂಬ ಗೀತಾ ಗಗನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಶರಣಾಗತಿವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಗರೀಯಾನ್ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗುರುವು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಸಿತರಂ ಗುರುಂ-ಲೋಕಸಿತವಾಗಿಯೂ, ಲೋಕದ ಜನರ ಅಂಧಕಾರ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸೋಣವೆಂದು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕರಣವು. ಎನ್ನುಮ್ ಶೋಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಪರಮಾಚಾರ್ಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್-ಆತನಿಗಿಂತಲೂ ಇನ್ನು ಯಾರು ಉಚ್ಚಿಷ್ಟರಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಾಚಾರ್ಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಮೊದಲಾಗ-ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸದಾಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಮಾಗತಂಗಳಾಯ್-ಆತನಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖ, ಆತನಿಂದ ಆತನ ಮಕ್ಕಳು, ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರಯಾ ಬಂದ, ಸಿಂಹೀಸ್ತನಂಪೋಲೇ-ಆಕಳು, ಎಮ್ಮೆ, ಆಡು ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಹಾಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾದುದು, ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣುಸಿಂಹದ ಸ್ತನದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲು ಯಾರೂ ಅರಿಯರು. ಹಾಗೆ, ವಿಜಾತೀಯರ್ದು-ಸಜಾತೀಯವಾದ ಸಿಂಹದ ಮರಿಗೆ, ಸಿಂಹದ ಹಾಲಿನ ರುಚಿಯು ತಿಳಿಯುವುದು. ವಿಜಾತೀಯ-ಬೇರೆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪಶು ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಅರಿಯಲಾರವು. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಗಂಧ ತಿಳಿಯದ, ವಿಜಾತೀಯರಾದ ಅದ್ವೈತಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ,

ಸ್ವಸ್ತಿವೋಸ್ತುವ್ರಜಾಮ್ಯಹಮ್” “ಇದಂತೇ ನಾತಪಸ್ಕಾಯ ನಾಭ-
ಕ್ತಾಯ ಕದಾಚನ | ನ ಚಾ ಶುಶ್ರೂಷವೇ ವಾಚ್ಯಂ ನ ಚ ಮಾಂ ಯೋ
ಽಭ್ಯಸೂಯತಿ || ಇಮಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ ಮದ್ಭಕ್ತೇಷ್ವಭಿದಾಸ್ಯತಿ |
ಭಕ್ತಿಂ ಮಯಿಪರಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾಮೇ ವೈಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಃ”

ರಸಂ ತೆರಿಯಾದ - ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇ ತಿಳಿಯದ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ - ಈ
ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ತೋರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಸಂಗ್ರಹೇಣ
ಶೇರ್ತು - ಬೇಡದ ವಿವರವಿಲ್ಲವೆಯೂ, ಬೇಕಾದ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ,
ಉಪದೇಶಭಾಗವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ತಾಂಗಳುಮ್-ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಾದ ತಾವೂ,
ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಆನಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ,
ತಾವೂ ಆನಂದಪಟ್ಟು, ಇಮಮರ್ಥಂ-ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥತನ್ನು, ಯಃ-ಯಾವ
ಆಚಾರ್ಯನು, ಅಯೋಗ್ಯಾನಾಂ-ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರಾಗಿರುವವರಿಗೆ,
ಗೋಪಾಯತಿ-ಮರೆಸಿ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನೋ, ಯೋಗ್ಯಾನಾಂ-ಉಪ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದವರಿಗೆ, ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡು
ವನೋ, ಸಃ-ಇಂತಹ ಆಚಾರ್ಯನು, ಮೇ-ನನಗೆ, ಮಾನ್ಯಃ-ಪ್ರೀತಿಸಲು
ಯೋಗ್ಯನು. ವಃ-ನಿಮಗೆ, ಸ್ವಸ್ತಿರಸ್ತು-ಮಂಗಳ ಉಂಟಾಗಲಿ, ಅಹಂ-
ನಾನು, ವ್ರಜಾಮಿ-ಹೋಗಿಬರುವೆನು. ಇದು ಸಾತ್ವತಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ವ
ಚನವು. “ಇದಂತೇನಾತಪಸ್ಕಾಯ” ಎಂಬುದು ಗೀತಾವಚನವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಗೀತೋಪದೇಶಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯವು. ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ
ಗೀತಾ ಅರ್ಚನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ. ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಪರಮಗುಹ್ಯವಾದುದು.
ಆದುದರಿಂದ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ, ಮುಂದಿನ
ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಮೊದಲು ಅನಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತೆ-ನಿನಗಾಗಿ ಹೇಳಿದ, ಇದಂ-ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು, ಅತಪಸ್ಕಾಯ-
ಯಜ್ಞದಾನ ತಪಸ್ಸೇ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೂ
ನ ವಾಚ್ಯಂ-ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ನ ಚ ಅಭಕ್ತಾಯ-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವ
ನಿಗೂ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು; ನ ಚಾ ಶುಶ್ರೂಷವೇ - ಶುಶ್ರೂಷಾ ಎಂದರೆ
ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾ-ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಷ್ಟವು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ
ಅವರಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸರ್ವವಿಧೋಪಚಾರವೆಲ್ಲಾ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೋಧಿತವು.
ಗುರುವಿಗೆ ಉಪಚಾರಮಾಡಿ ಆತನಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧಾವಿಲ್ಲದವನಿಗೂ
ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಮಾಂ-ಆತನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು

“ ನಾ ವೇದನಿಷ್ಠಸ್ಯ ಜನಸ್ಯ ರಾಜಃ
ಪ್ರದೇಯ ನೋ ತತ್ಪರಮಂ ತ್ವಯಾ ಭವೇತ್
ವಿವಿತ್ಸಮಾನಸ್ಯ ವಿಬೋಧಕಾರಕಂ
ಪ್ರಬೋಧಹೇತೋಃ ಪ್ರಣತಸ್ಯ ಶಾಸನಮ್ ”

ಕಾದಿರುವ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿ ಕಾದಿರುವ ನನ್ನನ್ನು, ಯಃ - ಯಾವನು, ಅಭ್ಯಸೂಯತಿ-ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೂ ಸಹ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಇದರಿಂದ ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸದಾಭಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಲ್ಲದೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವನಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಎಂತಹ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಬಿಡಬಹುದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಂ ಪರಮಂ ಗುಹ್ಯಂ-ಇಂತಹ ತುಂಬಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ ಬಹಳ ರಹಸ್ಯವಾದ ಈ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು, ಅಧಿಕಾರಿಯು ಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಕರ್ಮ ಯೋಗ ಶರಣಾಗತಿಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನೂ, ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂಗಿಶರಣಾಗತಿಯನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸುವ ರಹಸ್ಯ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಮಧ್ಯಕ್ಷೇಷು-ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿರುವ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ, ಅಭಿದಾಸ್ಯತಿ-ಹೇಳುತ್ತಾನೋ, ಸಃ-ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯನು. ಮಾಮೇವೈಷ್ಯತಿ-ನನ್ನನ್ನೇ ಬಂದು ಸೇರುವನು. ಅಸಂಶಯಃ-ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಜೀರಿಲ್ಲವು. ಇದು ಸತ್ಯವಾದುದು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಾನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡಿದವನಾಗುವನು, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಚೋರನೆನಿಸುವನು. ಅದನ್ನು ಸತ್ತಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರೆ ನ್ವಾಮಿಗೆ ಅಂತವನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯೆಂದು, ಮಾಮೇವೈಷ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಃ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆಮಾಡಿದರೆನೇ ಆಚಾರ್ಯ ಋಣವು ತೀರಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವನು.

ಹೇ ರಾಜಃ - ಓ ಕರಾಳರಾಜನೇ, ನಾ ವೇದನಿಷ್ಠಸ್ಯ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠಕರಾಳಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ಲೋಕವು, ವೇದನಿಷ್ಠಾರಹಿತರಾದ, ಜನಸ್ಯ-ಜನರಿಗೆ, ಏತತ್ - ಈ, ಪರಮಂ ಶಾಸನಮ್ - ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವು, ಪ್ರದೇಯಂ-ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು, ನ ಭವೇತ್-ಆಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು; ಒಂದು ವೇಳೆ ಆತನು, ಪ್ರಬೋಧಮೇತೋಃ-ಸುಮ್ಮನೆ ಶ್ರದ್ಧಾನಂಬಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದೇ ಬರೀ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ, ವಿವಿತ್ಸಮಾನಸ್ಯ-ತೀಯಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಪ್ರಣತಸ್ಯ-ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನಿಗೂ ಈ ವಿಬೋಧಕಾರಕಂ-ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟು

“ನದೇಯಂಮೇತಚ್ಚ ತಥಾಸ್ಯತಾತ್ಮನೇ ಶತಾಯಂ ಕ್ಲೇಬಾಯಂ
ನಜಿಹ್ಮಬುದ್ಧಯೇ | ನ ಪಂಡಿತಜ್ಞಾಯ ಪರೋಪತಾಪಿನೇ
ದೇಯಂ ತ್ವಯೇದಂ ವಿನಿಬೋಧ ಯಾದೃಶೇ | ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿ-
ತಾಯಾಽಥ ಗುಣಾನ್ವಿತಾಯ ಪರಾಪನಾದಾದ್ವಿರತಾಯ ನಿತ್ಯಂ ||
ವಿಶುದ್ಧಯೋಗಾಯ ಬುಧಾಯಚೈವ ಕ್ರಿಯಾವತೇಽಥ ಕ್ಷಮಿಣೇ
ಹಿತಾಯ || ವಿವಿಕ್ತಶೀಲಾಯ ವಿಧಿಪ್ರಿಯಾಯ ವಿನಾದಭೀತಾಯ
ಬಹುಶ್ರುತಾಯ |

ಮಾಡುವ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು, ನ ಪ್ರದೇಯಂ-ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ಎಂದು “ಪೂರ್ವೇಣಾನ್ವಯಃ” ಎಂದು ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಕೂಡದು ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಅನ್ಯತಾತ್ಮನೇ-ಬುದ್ಧವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರುವವನಿಗೂ, ಎಂದರೆ ನಾಸ್ತಿಕನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅಸತ್ಯವೇಲನಿಗೆ, ಡಂಭಾಚಾರನಿಗೆ, ಶತಾಯಂ-ವಂಚಕನಿಗೂ, “ಗೂಢವಿಪ್ರಿಯಕೃಚ್ಛತಃ” ಗೂಢವಾಗಿ ಅಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಶತನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಕ್ಲೇಬಾಯಂ-ನಪುಂಸಕನಿಗೂ (ಏಕೆಂದರೆ ಆತನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದ ಪಾತ್ರನಾದುದರಿಂದ). ಜಿಹ್ಮಬುದ್ಧಯೇ-ವಕ್ರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಿಗೂ, ನ ದೇಯಂ- (ಉಪದೇಶ) ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಮತ್ತು ನ ಪಂಡಿತಜ್ಞಾಯ-ತಾನೇ ತುಂಬಾ ತಿಳಿದವನೆಂದು ಭಾವಿಸುವವನಿಗೂ, ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ; ಮತ್ತು ಪರೋಪತಾಪಿನೇ-ಇತರರಿಗೆ ತಾಪವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವನಿಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಯಾದೃಶೇ - ಎಂತವನಿಗಾದರೆ, ತ್ವಯಾ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಇದಂ-ಈ ಗೂಢವಾದ ಉಪದೇಶವು, ದೇಯಂ-ಕೊಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದನ್ನು, ವಿನಿಬೋಧ-ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ ; ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತಾಯಂ-ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಿಗೆ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತೃತಿಶಯ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಮತ್ತು ಪ್ರರಾಯುಳ್ಳವನಿಗೆ, ಅಥ-ಅನಂತರ, ಮತ್ತು ಗುಣಾನ್ವಿತಾಯಂ-ಒಳ್ಳೇ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಿಗೆ, ಶಮದಮಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಿಗೆ, ಪರಾಪನಾದಾದ್ವಿರತಾಯಂ-ಇತರರನ್ನು ನಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ, ವಿಶುದ್ಧಯೋಗಾಯ - ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗೆ, ಸಿದ್ಧೋಪವಾದ ಯುಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಎಂದು ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಬುಧಾಯಚೈವ-ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವ

ವಿಜಾನತೇಚೈವ ಶಢಾ ಹಿತಂಕ್ಷಮಾದಮಾಯಾ ನಿತ್ಯಾತ್ಮಸಮಾಖ್ಯಾ
ದೇಹಿನಾಮ್|| ಏತೈರ್ಗುಣೈರ್ಹೀನತಮೇ ನ ದೇಯಮೇ ತತ್ಪರಂ
ಬ್ರಹ್ಮವಿಶುದ್ಧಮಾಹುಃ| ನ ಶ್ರೇಯಸಾಯೋಕ್ಷ್ಯತೀತಾದೃಶೇ ಕೃತಂ
ಧರ್ಮಪ್ರವಕ್ತಾರಮಪಾತ್ರದಾನಾತ್|| ಪೃಥ್ವೀಮಿಮಾಂ ಯದ್ಯಪಿ
ರತ್ನಪೂರ್ಣಂ ದದ್ಯಾತ್ ನನ್ನದೇಯಂತ್ವಿದಮನೃತಾಯ|| ಜಿತೇಂದ್ರಿ
ಯಾಯೈ ತದಸಂಶಯಂ ತೇ

ನಿಗೆ ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೇನೇ, ಕ್ರಿಯಾವತೇ
ಅನುಷ್ಠಾನಪರನಿಗೆ, ಅಥ-ಅನಂತರ, ಕ್ಷಮಿಣೇ-ಕ್ಷಮಾಗುಣಯುಕ್ತನಾದವನಿಗೆ,
ಹಿತಾಯ-ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹಿತಾಚರಣೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ, ವಿವಿಕ್ತ
ಶೀಲಾಯ - “ಅರತಿರ್ಜನಸಂಪದಿ” (ಗೀ ೧೩-೧೦) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ
ಜನಸಮ್ಮರ್ಧವಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿರುವ ಸ್ವಭಾವ
ಉಳ್ಳವನಿಗೆ, ವಿಧಿಪ್ರಿಯಾಯ-ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಎಂದರೆ ತದನು
ಸಾರವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ
ನಡೆಯುವದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ, ವಿನಾದಭೀತಾಯ-ಕುತರ್ಕಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡುವ
ವನಿಗೂ, ಬಹುಶ್ರುತಾಯ-ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪದಿಷ್ಟನಾದ ಅಥವಾ
ತಿಳಿದವನಾದವನಿಗೆ, ತಥಾ-ಹಾಗೆಯೇ, ಹಿತಂ-ತನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಿದುದನ್ನು,
ವಿಜಾನತೇಚೈವ-ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಅರಿತವನಿಗೆ, ಅಥವಾ ಹಿತಕ್ಷಮಾ-
ದಮಾಯ-ಕ್ಷಮೆಯೂ ದಯೆಯೂ ಎರಡು ಯಾರಿಗೆ ಹಿತವೋ ಅಂತವನಿಗೆ,
ಹಿತಂ-ಪಾಠವಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾದರೆ, ಕ್ಷಮಾದಮಾಯ-ಕ್ಷಮೆಯಿಂದ
ದಮವನ್ನುಳ್ಳವನಿಗೆ, ದಮವೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯರೂಪವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತಡೆ
ಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ, ದೇಹಿನಾಂ-ಪ್ರಾಣಿಗಳ, ನಿತ್ಯಾತ್ಮಸಮಾಯ-
ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನೇ” ಎಂಬಲ್ಲಿ (ಗೀ.೫-೧೮) ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಹಾಗೆ
ನಿತ್ಯರಾದ ಅತ್ಮರೆಲ್ಲಾ ಸಮರು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವನಿಗೆ, ದೇಯಂ-ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು
ಹಿಂದೆ ಈ ಸಂವಾದದ ಎರಡನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಏತೈರ್ಗುಣೈಃ-ಈ ಮೇಲೆ
ಹೇಳಿದ ಗುಣಗಳಿಂದ, ಹೀನತಮೇ-ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಲ್ಲಿ, ವಿಶುದ್ಧಂ-ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ,
ಏತತ್-ಈ, ಪರಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮ-ಪರಬ್ರಹ್ಮಬೋಧಕರಹಸ್ಯಜ್ಞಾನವು,
ನ ದೇಯಂ-ಕೊಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು, ಎಂದರೆ. ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು,
ಪ್ರಾಹುಃ-ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾದೃಶೇ-ಅಂತಹ ಹೀನ
ಗುಣನಲ್ಲಿ, ಕೃತಂ-ಉಪದೇಶವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟುದಾದಾಗ, ಧರ್ಮವಕ್ತಾರಂ-
ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡುವವನನ್ನು, ಶ್ರೇಯಸಾ-

ಭವೇತ್ಪದೇಯಂ ಪರಮಂ ನರೇಂದ್ರ | ಕರಾಳ ಮಾತೇ ಭಯಮಸ್ತು
ಕಿಂಚಿದೇತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಶ್ರುತಂ ತ್ವಯಾದ್ಯ | ಯಥಾವದುಕ್ತಂ
ಪರಮಂ ಪವಿತ್ರಂ ವಿಶೋಕಮತ್ಯಂತಮನಾದಿಮಧ್ಯಮ್ (೬) ವಿದ್ಯೆ
ಯೈವ ಸಮಂ ಕಾಮಂ ಮರ್ದವ್ಯಮ್ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾ | ಆಪದ್ಯಪಿ
ಚ ಘೋರಾಯಂ ನತ್ವೇನಾ ಮಿರಿಣೇವಪೇತ್ (೭) ಮುರ್ಛಾಶ್ಯ
ಪಂಡಿತಂ ಮನ್ಯಾಅಧರ್ಮಧಾರ್ಮಿಕಾಇವ | ಧರ್ಮಯುಕ್ತಾಪ್ರಭಾಧಂತೇ

ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ, ನ ಯೋಕ್ಷ್ಯತಿ-ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಪಾತ್ರ
ದಾನಾತ್-ಅಂತಹ ಹೀನಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಪಾತ್ರನೆನಿಸಿದವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ
ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಉಪದೇಶಕನಾದ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾ
ಗುವುದಿಲ್ಲವು ; ಅದು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಆತನ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವೇ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು ; ಇದು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂ
ತವಾಗಿ ಚತುರ್ಮುಖನು ಸರಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಉಪ
ದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಗಿ ಪುನಃ ತನ್ನ ಮಗನಾದ
ನಾರದರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದ

ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ರತ್ನಪೂರ್ಣಾಂ-ರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ,
ಇಮಾಂ ಪೃಥ್ವೀಂ-ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಯದ್ಯಪಿದದ್ಯಾತ್-ಒಂದು ವೇಳೆ
ಅಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇದಂತು-ಈಗ ನೀನು ಹೊಂದಿ
ರುವ ಈ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶವಾದರೋ, ಅವೃತಾಯ-ರಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ನಡೆಯು
ತ್ತೇನೆಂಬ ವ್ರತವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ, ನ ದೇಯಂ-ಎಂದಿಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಹೇ
ನರೇಂದ್ರ-ಓ ಕರಾಳರಾಜನೇ, ಏತತ್ ಪರಮಂ-ಈ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿ
ಅನೋಘವಾದ ರಹಸ್ಯವು, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಯ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿರುವ
ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ಅಸಂಶಯಂ-ಏನೊಂದೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ, ತೇ-ನಿನ್ನಿಂದ, ಪ್ರದೇಯಂ
ಭವೇತ್-ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಹೇ ಕರಾಳ-ಓ ಕರಾಳ ರಾಜನೇ, ತೇ-ಪರಮಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ನಿನಗೆ,
ಕಿಂಚಿತ್ ನಾಭಯಮಸ್ತು-ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ಪುನಸ್ಸಂಸಾರಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪಭಯವು
ನಿನಗೆ ಬೇಡ; ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಈಗ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾದುದರಿಂದ ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿ ರೂಪಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು
ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನು ಸಂಸಾರದ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಅದ್ಯ-ಈಗ, ತ್ವಯಾ-
ನಿನ್ನಿಂದ, ಏತತ್ ಪರಂಬ್ರಹ್ಮ-ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉಪನಿಷತ್ಪ್ರೋಕ್ತವಾದ ಪರಬ್ರ
ಹ್ಮಪ್ರಾಪಕ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು, ಯಥಾವದುಕ್ತಂ-ಹೀಗೆ ಇದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಯಥಾರ್ಥ

ವಾದ ಉಪದೇಶವು, ತ್ರುತಮಃ-ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪಕ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೇ ಬಂದುದಾದುದರಿಂದ ಆತನ ಹಾಗೆ, ಪರಮಂ-ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು, ಪವಿತ್ರಂ-ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ, “ ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಮಾಡಬಲ್ಲದು, ವಿಶೋಕಂ-ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖಗಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಶೋಕರಹಿತನಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಾಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಗೂ ಅತ್ಮಸ್ತಂ-ಅಸ್ತವನ್ನು ದಾಟಿದುದಾಗಿ, ಅಸ್ತನಿಲ್ಲವು, ನಾಶನಿಲ್ಲವು. ಅನಾದಿನುಧ್ಯಮಂ-ಆದಿಯೂಮಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದುದು” ಎಂದು ವಸಿಷ್ಠರ ಉಪದೇಶವು.

(೬) ಆಗಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿ ಇರುವದೇನೆಂದರೆ- “ ಪಾತ್ರಸ್ತಮಾತ್ಮವಿಜ್ಞಾನಂ ಕೃತ್ಯಾದೇಹಂ ಸಮುತ್ಪುಜೇತ್ ” ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಲಕ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿಡುವದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು ” ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಸತ್ಪಾತ್ರನೇ ದೊರೆಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸದೆ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವು. ಆ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥೈವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನಿಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಹರಿಸುತ್ತಾರೆ-“ವಿದ್ಯಯೈವಸಮಂ-ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯೊಂದಿಗೇನೇ, ಕಾಮಂಮುರ್ದನ್ಯಂ-ಸತ್ಪಾತ್ರನು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವೇ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಘೋರಾಯಾಂ-ಭಯಂಕರವಾದ, ಆಪದ್ಯಪಿಚ-ಆಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಕೂಡ, ಏನಾಂತು-ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ, ಇರಿಣೇ-ಊಷರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನವಪೇತ್-ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಕೂಡದು ಎಂದರೆ ಬೀಜಾವಾಪವು ಊಷರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೆ ನಿರರ್ಥಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶವು ಕೂಡದುದಾಗಿ ನಿರರ್ಥಕವೆಂಬ ಭಾವವು.

(೭) ಮುಂದೆ ಅಪಾತ್ರನಿಗೆ ಉಪದೇಶವು ಕೂಡದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶಾಣ್ಣಿಲ್ಯಸ್ಮೃತಿ ಯಿಂದ ಆ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರ್ಖಾಃ-ಮೂಢರುಗಳು, ಪಂಡಿತಂಮನ್ಯಾಃ-ತಾವೇ ಪಂಡಿತರುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರಾಗಿಯೂ, ಅಧರ್ಮ್ಯಾಃ-ಅಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕಾ ಇವ-ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರ ಹಾಗೆ ತೋರುವವರಾಗಿ, ಸಾಧೂನಾಂ-ಸಜ್ಜನರ, ಲಿಬ್ಗಂ-ವೇಷವನ್ನು ಆಸ್ತಿತಾಃ-ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ, ಧರ್ಮಯುಕ್ತಾಃ-ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾದ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು, ಪ್ರಜಾಧನ್ತೇ-

ಸಾಧೂನಾಂ ಲಿಙ್ಗನಾಸ್ತುತಾ | ಏಕತಸ್ತು ಪವರ್ಗಾರ್ಥಮನುಷ್ಠಾ
ನಾದಿಕೌಶಲಮ್ | ಲೋಕಾನುಸಾರಸ್ವೇಕತ್ರಗುರುಃ ಪಶ್ಯಾದು
ದೀರಿತಃ | ಭವಂತಿ ಬಹವೋ ಮೂರ್ಖಾಃ ಕ್ವಚಿದೇಕೋವಿಶುದ್ಧಧೀಃ ||
ತ್ರಾ ಸಿ ತೋ ಸದಾಮೂರ್ಖೈರಚಲೋಯಸ್ಸ ಬುದ್ಧಿಮಾಃ |
ನನಿಶ್ವಾಸಃ ಕ್ವಚಿತ್ಕಾರೋ ವಿಸೇಷಾತು ಕಲಾಯುಗೇ |

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕತಸ್ತು-ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯಾದರೂ, ಅಪವರ್ಗಾರ್ಥಂ-ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ, ಅನುಷ್ಠಾನಾದಿ ಕೌಶಲಮ್-ಸ್ವತಃ ಅನುಷ್ಠಾನವು, ಹಾಗೆಯೇ ಆದಿರಬ್ಬದಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶವು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ವ್ಯಾಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರೋಗುವು, ಮತ್ತು ಏಕತ್ರತು-ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಲೋಕಾನುಸಾರಂ-ವೈರಾಗ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕದ ಭೇದಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನವೂ ಉಪದೇಶವೂ, ಹೀಗೆ ಭಿನ್ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವ ಗುರುವು ಎಂಬ ಭಾವವು, ಪಶ್ಯತ್-ಹಿಂದಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೋಗ್ಯನು ಎಂದರೆ ಅರ್ಥಮನೆಯು, ಉದಾರಿತಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಮೂರ್ಖಾ-ಮೂಢರೇ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಬಹವೋ ಭವಂತಿ-ಅನೇಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕ್ವಚಿತ್-ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, “ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರೇಷು ಕಶಿದ್ವ್ಯತಿಸಿದ್ಧಯೇ, ಯತುತಾನುಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಕಾವೇತ್ತಿತತ್ವತಃ” (೧೯) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ವಿಶುದ್ಧಧೀಃ-ಮನಸ್ಸಿನ ಮಲಗಳಿಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವ ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸದಾ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಮೂರ್ಖಃ-ಮೂಢರಿಂದ, ತ್ರಾಸಿತೋಽಪಿ-ತನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸದಿದ್ದರೆ ಏನಾದರೂ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವದೆಂದು ಭಯಪಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಕೂಡ, ಅಚಲೋಯಂ-ಈ ಸದಾಚಾರ್ಯನು ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಕದಲತಕ್ಕ ವನಲ್ಲವು, ಎಂದರೆ ಅವಾತ್ರನು ಭಯಪಡಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ವೆಂಬ ಸ್ಥಿರಸಂಕಲ್ಪಯುಕ್ತನಾಗಿರುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಸಃ-ಅಂತವನೇ ಬುದ್ಧಿಮಾಃ-ವಿವೇಕ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. ಕ್ವಚಿತ್-ಯಾವನೊಬ್ಬನಲ್ಲೂ, ಎಂದರೆ ಯಾವ ಆಪಾತ್ರನಲ್ಲೂ, ಪಿಶ್ವಾನಃ-ಸಂಜೋಗವು, ಇಲ್ಲದಿರತಿಯೂ ನೆಕಾರ್ಯಃ-ಮಾಡತಕ್ಕ ದ್ದಲ್ಲವು. ವಿಶೇಷಾತು-ಆದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿಯಾದರೋ, ಕಲಾಯುಗೇ-ಕಲಿ ಗಾಲದಲ್ಲಾದರೂ, ಎಂದರೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಧರ್ಮೋಗ್ರಸತೇ ಧರ್ಮಂ-ಅಧರ್ಮವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸುಂಗಿಬಿಡುತ್ತೆ ಎಂದು ಮಾರ್ಪೆಯು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅಧರ್ಮದ ಔಲ್ಬಾಣ್ಯವಿರುವ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ, ಪಿಶ್ವಾನವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ಪಾಪಿಷ್ಠಾಃ-ಅಧರ್ಮಸ್ವಭಾವತಃಕರಾಗಿ ಪಾಪ ಮಾಡಿದವರು.

ಸಾ ಪಿ ಷ್ಠಾ ವಾ ದ ವ ಷೇ ಣ ಮೋಹಯನ್ತ್ಯನಿಚಕ್ಷಣಾಃ |
ಗೋಪಯನ್ನಾಚರೇ ದ್ಧರ್ಮಂ ನಾಪೃಷ್ಠಃ ಕಿಂಚಿದುಚ್ಯರೇತ್ || ವೃಷ್ಟೇ
ಪಿನವದೇ ದರ್ಥಂ ಗುಹ್ಯಂ ಸಿದ್ಧಾಂತಮೇವಚ | ಅಶ್ರಿತಾಯಾತಿ
ಭಕ್ತಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರದ್ಧಾಪರಾಯಚ | ನ್ಯಾಯೇನಪೃಚ್ಛತೇ ಸರ್ವಂ
ವಕ್ತವ್ಯಂ ಶೌಚಯೋಗಿನೇ || ಆತ್ಮಪೂಜಾರ್ಥ ಮರ್ಥಾರ್ಥಂ

ಅನಿಚಕ್ಷಣಾಃ-ತುಂಬಾ ತಿರುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ
ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದವರನ್ನು, ವಾದವರ್ಷೇಣ-ವಾದಗಳನ್ನು ಮಳೆಯ ಹಾಗೆ ಸುರಿ
ಸುವದರಿಂದ, ಮೋಹಯನ್ತ್ರಿ-ಮೋಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ
ಮೂರು ಭ್ರಮೆಗಳಾದ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವೆಂಬ, ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂಬ, ತಾನೇ ಪರ
ಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಇತ್ಯಾದಿ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರು. ಧರ್ಮ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ
ವಿಧಿನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಗೋಪಯ-ರಕ್ಷಿಸುವವನಾಗಿ,
ಆಚರೇತ್-ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ರಕ್ಷಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ
ಅಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶವೆ ಆನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ “ಮಂತ್ರ
ಯತೇನ ಗೋಪಯೇತ್” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪ
ಟ್ಟಿತು. ಅಪೃಷ್ಠಃ-ಎಂದು ಪ್ರಣಮಾತಾಫಿಮಾದನುಭವದ ಅಶ್ರಯಿಸಿ ಕೇಳಿದ
ವನಿಗೆ, ಕಿಂಚಿತ್ ನೋಚ್ಯರೇತ್-ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸತಕ್ಕದ್ದ
ಲ್ಲವು. ವೃಷ್ಟೇ-ಅನುಷ್ಠಾಪನೆಯು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೂಡ, ಗುಹ್ಯಮರ್ಥಂ-
ಗೂಢರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಮೇವಚ-ಸತ್ಯವಾದ ನಿಶಿಷ್ಟವೈಶ್ವತ ಸಿದ್ಧಾಂತ
ವನ್ನೂ ಕೂಡ, ನವದೇತ್-ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಹುಣಾದರಿ ಯಾರಿಗೆ ಉಪ
ದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಅಶ್ರಿತಾಯ-ಎಂದು ಪ್ರಣಮಾದಿಗಳಿಂದ
“ಶಾಧಿನಾಂತಾಂ ಪ್ರವನ್ನಮ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಅಶ್ರಯಿಸಿ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವನಿಗೂ, ಅತಿಭಕ್ತಾಯ-ಅತ್ಯಂತ ದೇವಭಕ್ತಿ ಗುರುಭಕ್ತಿಯುತನಿಗೂ
ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರದ್ಧಾ ಪರಾಯಚ-ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂನ್ಯಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ
ನಿಗೂ, ನ್ಯಾಯೇನಪೃಚ್ಛತೇ-ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವನಿಗೆ,
ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಎಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೇ,
ತಾನು ಪಾಪಿಷ್ಠನೇ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ ಕೇಳಿಕೊ
ಳ್ಳವನಿಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಶೌಚಯೋಗಿನೇ-ನಿತ್ಯ ಸೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನದ
ಮೂಲಕ ಅಂತರಂಗ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗೆ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ವರ್ಣಾರ್ಥವು ಧರ್ಮಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ

ಡಂಭಾರ್ಥಮಪಿ ಖಿನ್ನಧೀಃ || ಅಯೋಗ್ಯೇಷು ವದಜ್ಞಾಸ್ತಂ
ಸನ್ಮಾರ್ಗಾತ್ಪ್ರಚ್ಯುತೋಭವೇತ್ | ಉಷರೇ ನಿವವೇದ್ವೀಜಂಷಂಡೇ
ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ || ಸೃಜೇದ್ವಾನಾನರೇ ಮಾಲಾಂ
ನಾಸಾತ್ರೇ ಶಾಸ್ತ್ರಮುತ್ಸೃಜೇತ್ ||

ಕೊಂಡವನಿಗೆ, ಸರ್ವಂ ವಕ್ತವ್ಯಂ-ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದು, ಇದು ಆಚಾರ್ಯರ ಇತಿಕ್ರವ್ಯತೆ ಎಂದು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ವಕ್ತವ್ಯಂ-ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಆಚಾರ್ಯರು ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದೆಂದು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೇಗೆ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದೆಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಗವದೇತ್-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಡದೆ ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿ, ಕೃಪಯಾ-ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅತ್ಮಪೂಜಾರ್ಥಂ-ತನಗೆ ಪೂಜ್ಯತೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅರ್ಥಾರ್ಥಂ-ಫನಾಶೆಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ಡಂಭಾರ್ಥಮಪಿ-ತಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಆಚಾರ್ಯನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಗಾಗಲಿ, ಖಿನ್ನಧೀಃ-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸದೆ, ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಕ್ಲೇಶಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಅಯೋಗ್ಯೇಷು-ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಯೋಗ್ಯರಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಂವದ-ಉಪದೇಶಿಸುವನಾದರೆ, ಸನ್ಮಾರ್ಗಾತ್-ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠರ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ, ಪ್ರಚ್ಯುತೋಭವೇತ್-ಜಾರಿಬಿದ್ದವನಾಗುವನು; ಎಂದರೆ ಇತರ ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠರಪ್ರಸನ್ನತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವದಿಲ್ಲವು; ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠೆಯೇ ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠರ ಬಹುಮತಿಗೆ ಹೊರಗಾಗುವನೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪೇಳಿ ಮಾಡಿದರೂ ಮಾಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಅಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನಿಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉಷರೇ-ತುಂಬಾ ಉಪ್ಪಿರುವದರಿಂದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಾದರೂ, ಬೀಜಂ-ಬೀಜವನ್ನು, ನಿವವೇತ್-ಬಿತ್ತಿದರೂ ಬಿತ್ತಬಹುದು; ಷಂಡೇ-ನಪುಂಸಕನಲ್ಲಿ, ಕನ್ಯಾಂ-ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನು, ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್-ವಿವಾಹ ಮೂಲಕ ಸೇರಿಸಿದರೂ ಸೇರಿಸಬಹುದು; ನಾನರೇ-ಕಸಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲಾಂ-ಮನೋಹರವಾದ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು, ಸೃಜೇದ್ವಾ-ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಪಾತ್ರೇ-ಅಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಂ-ಮಂತ್ರ ರಹಸ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು, ನೋತ್ಸೃಜೇತ್-ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು. ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾದ ವಿಧಿಯು ಕರುಣಾರೂಪವಾದುದಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಅಕ್ಷೇಪಿತವಾದರೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆಚಾರ್ಯನು ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಉಪದೇಶಿ

ಸುಸದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ- ಆಚಾರ್ಯರೇನೋ ಖ್ಯಾತಿಲಾಭ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸದೆ “ ದೇಶಿಕೋಮೇದಾಳುಃ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕರುಣಾರ್ಥ ಹೃದಯರಾಗಿ ಸಿಸ್ತೃಹರಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೂ, “ ಪ್ರಯೋಜನಮನುದ್ವಿಶ್ಯ ನಮಂದೋಪಿಪ್ರವರ್ತತೇ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವುಂಟು. ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಉಂಟಾಗದ ಹಾಗೆ ತಾನು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಂದ ಉಪದೇಶವು ಅಲ್ಲಿಗೇನೇ ನಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಸಚ್ಚಿಷ್ಣುನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆ, ಆತನು ತನ್ನ ಸಚ್ಚಿಷ್ಣುರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಜನವು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೂ ಉಂಟು. ಈ ತಮ್ಮ ಮನೋರಥವು ಈದೇಶದೇ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶವು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವದರಿಂದ ಅಂತನುಗುಣ ಉಪದೇಶವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಉಪರಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜವು ಹೇಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೋ, ನಪುಂಸಕನಿಗೆ ಕನ್ಯನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿದರೆ ಪುತ್ರೋತ್ಪತ್ತಿ ಹೇಗಿಲ್ಲವೋ, ವಾಸರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಮಲ ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದುದು ಹೇಗೆ ಹಾಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶವೂ ಸಹ ಆಚಾರ್ಯನಿಗಿರುವ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ರೂಪ ಮನೋರಥವಾಗಿ ಪರಮ ಕುಂದಕವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಪಾತ್ರನಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಅಪಾತ್ರನಿಗೆ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಪಾತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಡಕೊಡದೇ? ಎಂದರೆ, ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಪ್ರತ್ಯದಾಯಿಲ್ಲವು. ಏಕಾಏಕಿ ಅಪಾತ್ರನಾಗಿರುವಾಗಲೇ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶವು ಕುಂದದಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ನಿರ್ಬಂಧವೇ ವಿನಾ, ಆತನನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ ಕೊಡದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. ಒಬ್ಬನು ಮಹಾಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ; ಆತನು ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿ, ಮಹಾಭಾಗವತನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪುನೀತನಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಹೊಂದುವದು ಇಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ಇದಕ್ಕೆ ವೃಷ್ಣಾಂತವಾಗಿ ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸಗಳುಂಟು. ಕ್ಷತ್ರಬಂಧು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಅಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರನನ್ನು ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜರು, ಸತ್ಪಾತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಆತನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತ ಉಪದೇಶವೆಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮಿಂದಾ ಭಾಗವತಾರ್ಪಣವೇ ಆತನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆತನಿಗಾಗಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿಸಿದರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವುಂಟು.

(೮) ನನಾಸ್ತಿಕಾಯಾ ನೃಜವೇ ನಾಭಕ್ತಾಯ ಕದಾಚನ | ನೈವ
ಹಿಂಸಾಭಿರುಚಯೇ ನಲುಬ್ಧಾಯ ವಿಶೇಷತಃ | ದಾತವ್ಯೋ ಮನ್ತ್ರ
ರಾಜೋಽಯಂ ಮನ್ತ್ರೋಽಯಂ ಹಿ ನತಾದೃಶಃ | ಋಜವೇ ಗುರು
ಭಕ್ತಾಯ ವೈಷ್ಣವಾಯ ವಿಶೇಷತಃ | ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಾನುಕೂಲಾಯ

ಹಾಗೆಯೇ ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳೂ ರಾಜ್ಯಪದವಿಯನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾ ರಹಸ್ಯೋಪ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಆವಾತ್ರರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಶ್ರೀನಾಥಮುನಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮಣಿಕ್ಯಾಲ್
ನಂಬಿಯವರು (ಶ್ರೀರಾಮಮಿತ್ರರು) ಅವರಿಗೆ ವಿನೇಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು,
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಸತ್ಪುತ್ರರನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹ
ಇತರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾತ್ಮೆಯಲ್ಲೂ ಉಂಟು. ಗ್ರಂಥವಿಷ್ಣುರ
ಭಯವು ದಾಸನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತದೆ” ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶೌಂಡಿಲ್ಯ ಸ್ಮೃತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು
ಮುಗಿದವು.

ಮುಂದೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ತಂತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.-

“ಅಯಂ ಮನ್ತ್ರರಾಜಃ” ಮನ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಈ ಮನ್ತ್ರವು,
ನಾಸ್ತಿಕಾಯ-ನಾಸ್ತಿಕನಿಗೆ, ನದಾತವ್ಯ-ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಿಸ
ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಇನ್ನೂ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :
ಅನೃಜವೇ-ರುಜುವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವ ಕಪಟಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತನಿಗೂ ನ-ಕೂಡದು.
ಅಭಕ್ತಾಯ-ನೇವರಲ್ಲೂ ತ ದೀ ಯ ರ ಲ್ಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೂ ಕದಾ
ಚನ-ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡದು. ಹಿಂಸಾಭಿರುಚಯೇ-ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿ
ಯುಳ್ಳವನಿಗೆ, ನೈವ-ಕೂಡದೇ ಕೂಡದು ; ಲುಬ್ಧಾಯ-ಹಣದ ದುರಾಸೆಯಿಂದ,
ಅದನ್ನು ದಾನ ಮಾಡದೆ ಕೂಡಿ ಹಾಕುವವನಿಗೆ, ಅಥವಾ ಬೇಟೆಯಾಡುವವನಿಗೆ,
ವಿಶೇಷತಃ-ವಿನೇಕವಾಗಿ ಕೂಡದು. ದಣದಾಶೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇರುವವನು
ಮೋಕ್ಷರಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲವು ; ವೈರಾಗ್ಯವಿರುವವನೇ ಯೋಗ್ಯನೆಂಬ ಭಾವವು.
ಅದು ಏತಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ : ಹಿ-ಯಾವ
ಕಾರಣದಿಂದ, ಮನ್ತ್ರೋಽಯಂ-ಈ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವು, ನತಾದೃಶಃ-ಅಂತಹ
ನಿಷ್ಕೃಪ್ತರಾದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸ
ತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ : ಋಜವೇ-ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ, ಗುರು
ಭಕ್ತಾಯ-ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ವಿನೇಕ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ, ವಿಶೇಷತಃ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ,

ದಾತವೋ ದೇಶಿಕೇನ ತು " (೯) " ತೊಂಡರಕ್ಕಮುದುಣ್ಣ
ಚೊಲ್ಮನಾಲ್ಟಿಗಳ್ ಶೊನ್ನೇನ್ " (೧೦) " ಅಣ್ಣದಿನೇಲಿಟ್ಟಿರಿ
ಐತ್ತೇನಾಳ್ ಪೊರುಳ್ಳಿಚ್ಚಿತ್ತಾಮಲ್ ಕೊಳ್ಳಿ ನೀ ರ್ ತೇ ರ್
ನ್ನು "ಎನ್ನು

ವೈಷ್ಣವಸಾಯ-ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಿಗೆ ಆಗಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಲ್ಲದವನಿಗೆ
ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು; ಸರ್ವಪ್ರಾಣ್ಯನುಕೂಲಾಯ-ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ಕೆಲ್ಲೂ ಅನುಕೂಲನಾಗಿರುವವನಿಗೂ, ದೇಶಿಕೇನ-ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ, ದಾತವ್ಯ-
ಕೊಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕದ್ದು.

ಮುಂದೆ ಆಚಾರ್ಯ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-
ಕಣ್ಣು ಕೊಣ್ಣೆನ್ನಳಿಣೈಯಾರ್ ಕಳಿತ್ತು | ಪಣ್ಣೈವಿನೈಯಾಯಿನಪತ್ತೋಡ
ರುತ್ತು ತೊಂಡರ್ ಕ್ಕಮುದುಣ್ಣ ಚೊನ್ನಾಲ್ಟಿಗಳ್ ಶೊನ್ನೇನ್! ಅಣ್ಣತ್ತ
ಮರರ್ ವೆರುವಾನಡಿಯೇನೈ ||

ಇದು ಮೂಲಮಂತ್ರದ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಗಾಥೆಯು:-ಎಕಕಣ್ಣ
ಇಣೈಆರ-ನನ್ನ ನಯನ ದ್ವಂದ್ವವು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ, ಕಣ್ಣು
ಕೊಂಡು-ಸರ್ದೇಶ್ವರನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ಅಧವಾ ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ
ಸ್ವರೂಪಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನೂ ಅರಿತವನಾಗಿ ಎಂಬರ್ಥವು, ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಪರಮಾತ್ಮ
ಶೇಷತ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನಿಂದ ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.
ಕಳಿತ್ತು-ತನ್ಮೂಲಕ ಆನಂದಿಸಿ, ಪಣ್ಣೈ-ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ,
ವಿನೈಯಾಯಿನ-ವಿರೋಧಿ ವರ್ಗಗಳಾದ ಪಾಪಗಳೂ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳೆಲ್ಲ
ವನ್ನೂ, ಪತ್ತೋಡು ಅರೈತ್ತು-ಸವಾಸನವಾಗಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ, (ಇದು ನಮಸ್ಕರಬಾ
ರ್ಥವು; ಗುರುಮುಖೇನ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ರರಣಾಗತಿಯ ಮೂಲಕ ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ
ಹೋಗಲಾಡಿಕೊಂಡು ಎಂಬರ್ಥವು, ಅಂಡತ್ತಮರರ್-ದರಮವದದಲ್ಲಿರುವ
ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು, ವೆರುವಾನ್-ಅನುಭವಿಸುವ ಪರಮಪುರುಷನಿಗೂ ಆ ಶಾರಣದಿಂದ,
ತದೀಯರಿಗೂ, ಅಡಿಯೇನ-ದಾಸನಾದ ನಾನು, ತೊಂಡರ್ ಕ್ಕು-ಉಪದೇಶಿಸಲು
ಯೋಗ್ಯರಾದ ತದೀಯರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರುಗಳಿಗಾಗಿ, ಅಮುದುಣ್ಣ-ಅಮೃತ
ವನ್ನು ಭುಜಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಚೊನ್ನಾಲ್ಟಿಗಳ್-ಈ ತಿರುವಾಯ್ ಮೊಳಿರೂಪ
ಪಾಶುರಮಾಲೆಗಳನ್ನು, ಶೊನ್ನೇನ್-ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕ್ಕಿಂಕರ್ಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ

ಶ್ರೀಸಾತ್ವತ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ವಸಿಷ್ಠಕರಾಳಸಂವಾದ ಶಾಣ್ಣಿಲ್ಯಸ್ಮೃತಿ
ಸಾತ್ವಕತನ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ ಚೋಲ್ಲುಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಶರಣ್ಯ ಅನುಮತಿ
ಪಣ್ಣಿ ವೃದ್ಧಿಕ್ಕೇಡಾಗ ಸಾತ್ವಿಕತಾಸ್ತಿಕ್ಯಾಧಿ ಗುಣಂಗಳೈಯುಡೈ
ಯರಾಯ್ (೧೧) “ಅಭಯಂ ಸತ್ವಸಂಶುದ್ಧಿಚ್ಛಾನಯೋಗವ್ಯವ
ಸ್ಥಿತಿಃ! ವಾನಂ ದನುಶ್ಚಯ ಯಜ್ಞಸ್ವ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ

ರಿಗೇ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ; ಎಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ಯೋಗ್ಯರಿಗೇನೇ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತೇನೆ
(ಇದು ನಾರಾಯಣಾಯ ಎಂಬ ಮೂರನೆಯ ಪದದ ಅರ್ಥವು),

೧೦) ಈ ಪೂರಾಪಾಶುರವು:- “ ನಾನ್ಮುಕನೈ ನಾರಾಯಣನ್ಪಡಿತ್ತಾನ್
ನಾನ್ಮುಕನುಮ್ ತಾನ್ಮುಕಮಾಯ್ ಚ್ಚಜ್ಜಿರನೈತಾನ್ ಪಡೈತ್ತಾನ್ |
ಯಾನ್ಮುಕಮಾಯ್ ಅನ್ಮಾದಿಮೇಲಿಟ್ಟಿರಿವಿತ್ತೇ ನಾಳ್ ಪೊರುಳ್ಳೈಚ್ಚಿನ್ದಾ
ಮಲ್ ಕೊಣ್ಣಿನೀರ್ ತೇರ್‌ನ್ದು” ||೧||

ನಾನ್ಮುಕನೈನಾರಾಯಣನ್ಪಡಿತ್ತಾನ್- ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾ
ಯಣನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ನಾನ್ಮುಕನುಮ್ ತಾನ್ಮುಕಮಾಯ್ ಚ್ಚಜ್ಜಿರನೈತಾನ್
ಪಡೈತ್ತಾನ್-ಚತುರ್ಮುಖನು ಪ್ರಧಾನನಾಗಿ ತಾನೂ ಶಂಕರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು;
ಹೀಗೆ ಇವರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಂಧಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಿ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಕ್ಷೇರವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು.
ತಿರುಮಳಿತೈಯಾಳ್ವಾರಾದ ತಾವಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲವು, ಸಂಸಾರ ಸಿವೃತ್ತಿಯುಂಟಾ
ಗಿರುರ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾನ್ಮುಕಮಾಯ್-
ನನ್ನ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಆಳ್ ಪೊರುಳ್ಳೈ-ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ
ವನ್ನು, ಅನ್ಮಾದಿಮೇಲಿಟ್ಟು-ಅನ್ಮಾದಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ (೧೬) ಪಾಠಗಳ ಮೂಲಕ,
ಅರಿವಿತ್ತೇನ್-ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀರ್‌ತೇರ್‌ನ್ದು-ನೀವು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಮು
ರ್ತಿಸಿ ನೋಡಿ, ಚಿನ್ದಾಮಲ್ ಕೊಣ್ಣಿನ್-ಒಂದು ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಾಗ
ಮಾಡದೆ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಒಂದನ್ನೂ ಅಪಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಯದೆ, ಸಂಸಾರ
ದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷೇರಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ರಹಸ್ಯಗಳೆಂದುಂಟಾಗುವ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ
ವಿವೇಕಿಸಿ ತಿಳಿದು, ನನ್ನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಮನ ಕೊಡತಕ್ಕದೆಂಬ
ಭಾವವು. ಚತುರ್ಮುಖಾದಿಗಳು ಬಂಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ
ರಾದರು. ನಾನಾದರೋ ಬಂಧಸಿವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುವ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೈಕೊಂ
ಡೆನು; ಲಾಲಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.-

ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಶ್ರೀಸಾತ್ವತ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ವಸಿಷ್ಠಕರಾಳ ಸಂವಾದ ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸ್ಮೃತಿ ಸಾತ್ವತಿಕ ತಂತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ, ಚೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ-ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಶರಣ್ಯ-ರಕ್ಷಣೋಪಾಯನಾಗಿರಲು, ಯೋಗ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನು, ಅನುಮತಿಪ್ಪಣ್ಣು ವ್ವಡಿಕೀಡಾನ-ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಸಾತ್ವಿಕತಾಸ್ತಿಕ್ಯಾತಿಗುಣಂಗಳೈಯುಡೈಯರಾಯ್-ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಏನು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಕ್ಯಬುದ್ಧಿ ಏನು ಎಂದರೆ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮಾ ವಿಷಯವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಏನು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, (೧೧) ಈ ಗೀತಾಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೈವೀಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು ಯಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೆಂಬುದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪರಾಂಬರಿಸಿ; (೧) ಅಭಯಂ-ಇಷ್ಟವಾದುದರ ವಿಯೋಗ ಅಥವಾ ಅನಿಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು; (೨) ಸತ್ಯಸಂಶುದ್ಧಿಃ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರೋಣವು; (೩) ಜ್ಞಾನಯೋಗವ್ಯವಸ್ಥಿತೀ-ಪ್ರಕೃತಿವಿಯುಕ್ತ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವೇಕಿಸಿ ತಿಳಿಯೋಣವು; (೪) ದಮಶ್ಚ-ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪದ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ನಿರೋಧಿಸೋಣವು; (೫) ಯಜ್ಞಶ್ಚ-ಫಲಾಭಿಸಂಧಿ ಇಲ್ಲದೆ ಭಗವದಾರಾಧನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು; ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಃ-ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ತದಾರಾಧನಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ನೇದವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅದರ ಅಧ್ಯಯನವು; ತಪಃ-ಏಕಾದಶಿ ದ್ವಾದಶೀ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಏಕಾದಶೀ ಉಪವಾಸ, ಕೃತ್ಯಚಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿಗಳು, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ವ್ರತಗಳು; (೯) ಆರ್ಜವಂ-ಖುಜತ್ವವು, ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿರೋಣವು; (೧೦) ಅಹಿಂಸಾ-ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡದೆ ಇರೋಣವು; (೧೧) ಸತ್ಯಂ-ಯಥಾರ್ಥವಾದುದಾಗಿ ಹಿತವಾಗಿರುವದನ್ನು ಹೇಳೋಣವು; (೧೨) ತ್ಯಾಗಃ-ಆತ್ಮಹಿತಕ್ಕೆ, ವಿರುದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗವು; (೧೩) ಶಾಂತಿಃ-ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರ್ತಿಸದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಡೆಯೋಣವು; (೧೪) ಅಪೈಶುನಮ್-ಇತರರಿಗೆ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂಥಾ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದೇ ಇರೋಣವು; (೧೫) ದಯಾಭೂತೇಷು-ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಸಹಿಸದಿರೋಣವು; (೧೬) ಅಲೋಲುಪ್ತ್ಯಂ-ಅಥವಾ ಅಲೋಲುತ್ವಂ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪಾಠವು, ಅಲೋಲುಪತ್ಯಂ-ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದಿರೋಣವು; (೧೭) ನಾರ್ದವಂ-ಮೃದುಸ್ವಭಾವವು

ಸ್ತಪ ಆರ್ಜವಮ್ | ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯ ಮಕ್ರೋಧಸ್ತಾಗತ್ಯಾನ್ತಿರ
 ಪೈಶುನಮ್ | ದಯಾ ಭೂತೇಷ್ಟಲೋಲುಪ್ತ್ವಂ ಮಾದರ್ವಂ
 ಹೀ ರಚಾ ಪಲಮ್ | ತೇಜಃ ಕ್ಷಮಾ ಧೃತಿಶೌಚಮದ್ರೋಹೋ
 ನಾತಿನಾನಿತಾ | ಭವನ್ತಿ ಸಂಪದಂ ದೈವೀ ಮುಭಿಜಾತಸ್ಯ ಭಾರತಾ ||
 ಎನ್ನುಮ್ (೧೨) “ದ್ವಿವಿದೋಭೂತಪರ್ಗೋಯಂ ದೈವ ಮಾ ಸುರ
 ಏವ ಚ | ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿ ಪರೋದೈವಃ” ಎನ್ನುಮ್ ಶೌಲ್ಮಪ್ಪಟ್ಟ ದೈವ
 ಪ್ರಕೃತಿಗಳುಳ್ಳು (೧೩) “ಸಂವತ್ಸರಂ ತದರ್ಥಂವಾ

ಳ್ಳೋಣವು; (೧೯) ಹೀ-ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದನೇ ಎಂದು ಲಜ್ಜೆಯು;
 (೨೦) ಅಚಾಪಲಮ್-ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಸೇಕ್ಷಿಸುವ ಚಾಪಲ್ಯ
 ವಿಲ್ಲದವನು; (೨೧) ತೇಜಃ-ದುರ್ಜನರಿಂದ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಇರೋ
 ಣವು, (೨೨) ಕ್ಷಮಾ-ಇತರರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ
 ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಚಿತ್ತವಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು; (೨೩) ಧೃತಿಃ-
 ಮಹತ್ತಾದ ಆಸತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಾವಧಾನದಿಂದಿ
 ರುವುದು; (೨೪) ಶೌಚಂ-ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರಿದ್ರಿಯವಾದ
 ಮನಸ್ಸು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕರ್ತವ್ಯತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರೋಣವು; (೨೫) ಅದ್ರೋಹಃ-
 ಇತರರ ಹಿತಗಳಿಗೆ ವಿಘಾತವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು; (೨೬) ನಾತಿನಾನಿತಾ-
 ಗವ್ಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಗುಣಗಳೂ, ಓ ಭಾರತ-ಓ
 ಭರತಸತ್ಪುಲಸ್ತಸೂತನಾಗಿ ದೈವೀಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅರ್ಜುನನೇ,
 ದೈವೀಸಂಪದಂ-ದೈವೀ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಭಿಜಾತಸ್ಯ-ಹುಟ್ಟಿದವ
 ನಿಗೆ ಎಂದರೆ ಭಗವದಾಜ್ಞಾನುವರ್ತನ ತೀಲರಿಗೆ, ಭವಂತಿ-ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ”
 ಎನ್ನುಂ-ಎಂದೂ, (೧೩) “ಅಯಂ-ಈ, ಭೂತಸರ್ಗಃ-ಪ್ರಾಣಿಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವು,
 ದೈವ ಆಸುರ ಏವಚ-ದೈವ ಮತ್ತು ಆಸುರವೆಂಬುದಾಗಿ, ದ್ವಿವಿಧಃ-ಎರಡು ವಿಧ
 ವುಳ್ಳುದು. ದೈವಃ-ದೈವಸರ್ಗವು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ, ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಪರಃ-
 ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಪರನು” ಎನ್ನುಂ-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಶೌಲ್ಮಪ್ಪಟ್ಟ ದೈವೀಪ್ರಕೃತಿಗ
 ಳಕ್ಕು-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದೈವೀಸ್ವಭಾವಯುಕ್ತರಿಗೆ, ಇಂತಹ ದೈವೀಸಂಪದ್ಯುಕ್ತರಿಗೇ
 ಆಚಾರ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ
 ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-“ಸಂವತ್ಸರಂ”-ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರವಾಗಲಿ,
 ತದರ್ಥಂವಾ-ಆರು ತಿಂಗಳಾಗಲಿ, ಮಾಸತ್ರಯಮುಥಾಸಿನಾ-ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ

ಮಾಸತ್ರಯ ಮಥಾಸಿನಾ | ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ವಿವಿಧೋಪಾಯೈಃ ಕೃಪಯಾ
ನಿಸ್ಪ್ರಹೋವದೇತ್ || (೧೪) “ಯದ್ಯಚ್ಛಯೋ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ
ದೇಶಾಂತರ ನಿವಾಸಿನಾಂ | ಇಷ್ಟೋಪದೇಶಃ ಕರ್ತವ್ಯೋ ನಾರಾಯಣ
ರತಾತ್ಮನಾಂ || ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರಚೊನ್ನ ಪರೀಕ್ಷಾದಿ ಮೂಲಗುಣ
ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕವಾಗ “ಶ್ರುತಾದನ್ಯತ್ರ ಸಂತುಷ್ಟಸ್ತತ್ರೈವಚ
ಕುತೂಹಲೀ” ಎನ್ನಲಾನುವಸ್ಥೆಯಿಲೇ ಅಷಟ್ಕರ್ಣವಾಗವೆಳಿ
ಯಿಟ್ಟು (೧೫) “ದಂಭೋದರೋನೀತಿನಾನಶ್ಚ ಕ್ರೋಧಃ ಪೌರುಷ್ಯ
ಮೇವಚ | ಅಜ್ಞಾನಂ ಚಾ ಭಿಜಾತನ್ಯ ಪಾರ್ಥಸಂಪದಮಾಸು
ರೀಮ್” ಎನ್ನಮ್ (೧೬) “ವಿಪರೀತಸ್ತಥಾಸುರಃ”

ಮೂರು ತಿಂಗಳಾಗಲಿ. ವಿವಿಧೋಪಾಯೈಃ-ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ,
ಪರೀಕ್ಷ್ಯ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಕೃಪಯಾ-ತುಂಬಾ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆಚಾರ್ಯನು,
ನಿಸ್ಪ್ರಹಃ-ತನ್ನ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಗುರುವನ್ನಿಹೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಅವೇಕ್ಷಿಸದೆ, ವದೇತ್-
ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಯಾವುದನ್ನು ಎಂದರೆ ರಹಸ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು
ಮನ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, (೧೪) “ಯದ್ಯಚ್ಛಯೋಪಪನ್ನಾನಾಂ-
ಯಾದ್ಯಚ್ಛಯೋ ಬಂದು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರಾಗಿಯೂ, ದೇಶಾಂತರ ನಿವಾಸಿನಾಂ-
ಬೇರೆ ದೂರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವರಾಗಿಯೂ, ನಾರಾಯಣರತಾತ್ಮನಾಂ-
ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಸತ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ ಇರುವವರಿಗೆ, ಇಷ್ಟೋ
ಪದೇಶಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ-ಬಹುದೂರದಿಂದ ಈ ಉಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ
ಬಂದವರಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ತುಂಬಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲದೇನೇ, ಹಿತದಿಂದ ಉಪ
ದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಇರುವರಾದರೆ, ನಾರಾಯಣ ಪರತ್ವಾದಿ
ಗಳಿಲ್ಲದೇನೇ ಡಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ಆಶ್ರಯಿಸಬಹುದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ದೂರ ದೇಶದ
ಲ್ಲಿದ್ದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಬಂದವರಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ
ಸ್ವಲ್ಪ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಸಾಕು; ನಾರಾಯಣಪರನಂದು ತೋರಿಬಿಟ್ಟರೆ ತುಂಬಾ ಹಿತ
ದಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರ ಚೊನ್ನ-ಇವೇ ಮೊದ
ಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಪರೀಕ್ಷಾದಿಮೂಲಗುಣ ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕ
ವಾಗ-ಪರೀಕ್ಷೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ
ವಾದ ಗುಣಗಳಿವೆ ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಾದಿ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಆದಿ-

ಎನ್ನುಂ ಶೋಲ್ಲವ್ವಟ್ಟಿ ಆಸುರ ಪ್ರಕೃತಿಗಳುಳ್ಳು ಮರೈತ್ತು, ಶೀರಿಯ
ಛನಮುಡೈಯಾರ್ ಶೇಮಿತ್ತು ವಾಳುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಚರಿತಾರ್ಥ
ರಾಯ್, ವರ್ರಿಪ್ಪಾರ್‌ಗಳ್ ಪೂರ್ವಾ ಚಾರ್ಯರ್‌ಗಳ್.

ಪದನಿಂದ ಮಹಾಭಾಗವತೋತ್ತಮರ ಹೇಳಿಕೆ ಸತ್ರ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಸೂಚಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತು ; “ ಶ್ರುತಾದನ್ಯತ್ರ-ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶ ಮತ್ತು ರಹಸ್ಯಗಳ ಉಪದೇಶ,
ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಯಾದ ಅರ್ಥಲಾಭ ವಿಷಯೋಪಭೋಗಾದಿಗಳಿಗಿಂತ, ಸಂತು
ಷ್ಟಃ-ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಂತಹ ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳು ಸಾಕೆಂದು
ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾದ, ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವವ-ಆ ರಹಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶ
ಮೂಲಕ ಕೇಳುವದರಲ್ಲೇ, ಕುತೂಹಲೀಚ-ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು ”
ಎನಲಾಮವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲೇ-ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಅಷಟ್ಕರ್ಣ
ಮಾಗವೆಳಿಯಿಟ್ಟು-ಆರು ಕಿವಿಗಳೆರಬಾರದ ಹಾಗೆ ಎಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯ ಶಿಷ್ಯರು ಇಬ್ಬರು
ಹೊರತುಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ,
ಹಾಗೆ ಮೂರನೆಯವನು ಕೇಳಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದುದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು
ಮುಂದೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧೫) “ ದಂಭಃ-ತಾನು ಧಾರ್ಮಿಕನೆಂದು ಇತರರು
ಹೊಗಳಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವದು ; ದರ್ಪಃ-ಇದು ಮಾಡ
ಬಹುದು, ಇದು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷಯಾನುಭವದಿಂದಾಂಟಾದ
ಹರ್ಷವು ; ಅತಿನಾನಶ್ಚ-ತನಗಿರುವ ವಿದ್ಯೆ, ಅಭಿಜಾತ್ಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಗೆ
ಅನುಗುಣವಲ್ಲದ ಗರ್ವವು ; ಕ್ರೋಧಃ-ಪರರನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ
ಉಂಟಾದ ಚಿತ್ತವಿಕಾರವು ; ಅಜ್ಞಾನಂ-ಪಾರತತ್ತ್ವ ಜೇವತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ
ಮತ್ತು ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು, ತತ್ತ್ವತ್ರಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ
ಸ್ವಭಾವಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು. ಹೇ ಪಾರ್ಥ-ಓ ಅರ್ಜುನನೇ, ಆಸುರೀ
ಸಂಪದಂ-ಆಸುರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಭಿಜಾತನ್ಯ-ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ, ಭವಂತಿ-
ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಈ
ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆರು ನಿಕೃಷ್ಟ ಗುಣಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಶ್ಲೋಕ
ತಾತ್ಪರ್ಯವು ” ಎನ್ನುಮ್-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತು (೧೬) “ ವಿಪರೀತಸ್ತಥಾ
ಸುರಃ”-ಹಿಂದೆ ಉ ದಾ ಹ ರಿ ಸಿ ರು ವ ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮಶ್ಲೋಕದ ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಪಾದವು. “ ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಪರೋದೈವಃ ವಿಪರೀತಸ್ತಥಾಪರಃ ” ಎಂದು ಹೇಳ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದೈವೀಸ್ವಭಾವನು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಪರನು ; ವಿ ಪ ರೀ ತ ಃ -ಹಾಗೆ
ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು, ಅಸುರಃ-ಆಸುರಸ್ವಭಾವಯುಕ್ತನು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪ

ಟ್ಟಿತು.” ಎನ್ನುವುದು-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಶೋಲಪಟ್ಟಿ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಸುರಸ್ವ
ಕೃತಿಗಳನ್ನು-ಅಸುರ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಮರೈತ್ತು-ಮರಿಸಿ ಎಂದರೆ ಅಂತವರಿಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸದೆ, ಇದೇ ಅಪಟ್ಟಿಣವಾಕನೆಳಿಯಿಟ್ಟು-ಎಂಬುದರ ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪ
ರ್ಯವು; ಶೀರಿಯಧನ ಮುಡೈಯಾರ್-ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿರು
ವವರು, ಶೇಮಿತ್ತುವಾಳುನಾಪ್ಪೋಲೇ-ಇತರರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಎಂದರೆ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಹೂತಿಟ್ಟು, ಕಳ್ಳಕಾಕರರು ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ
ನೆಲದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹೂತಿಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಂದ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು
ಯಾರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅರಣ್ಯ
ಚಂದ್ರಿಕೆ ಎಂದರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಾಗಿ
ನಿರರ್ಥಕವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ? ಎಂದರೆ ಸತ್ಪಾತ್ರನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಡಿದು ಅಗತ್ಯ
ವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಸದಾಚಾರ್ಯನು, “ವೊನ್ನುಲಕಾಳೀ
ರೋಪುವನಮುಳಿದಾಳೀರೋ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಮ್ಮಾಳ್ವಾರರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ
ಎರಡು ವಿಭೂತಿಯನ್ನೂ ಆಳುವಂತಹ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಂತನನು.
ಇಹದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇತರರವ್ಯತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪಕರಿಸಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ
ಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು; ವೊನ್ನುಲಕಲ್ಲೂ ಎಂದರೆ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ತಾನೂ
ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಸದ ಪರಮಾನಂದ ಭಾಕ್ಯುಗಳಾಗುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯ
ರುಗಳು “ವಾಚಾಧರ್ಮಮವಾಪ್ನುಹಿ” ಎಂಬ ಗುರುಸ್ಥಾನದ ಅಂಜನೇಯನನ್ನು
ಕುರಿತ ಸೀತಾವಾಕ್ಯದ ಹಾಗೆ, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು
ಎಂದು ಶ್ರೀಯೇವತಿಯನ್ನು ಶರಣಾಗತಿಯ ಮೂಲಕ ವ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ವಾಕ್ಸಹಾಯವು
ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗಿ ಉಭಯವಿಭೂತಿನಾಯಕರು ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ಚರಿತಾರ್ಥರಾಯ್-
ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಎಂದರೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ
ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವುದೇ ಸ್ವಯಂಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವರಾಗಿ, ಪ್ರಯೋ
ಜನಮನುಜ್ಞಿತ್ಯ ನಮಂದೋಪಿಪ್ರವರ್ತತೇ-ಎಂದರೆ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯೋ
ಜನವಿಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟು ಮಂದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾದರೂ ಪ್ರವರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು, ಎಂಬ
ನ್ಯಾಯವುಂಟು; ಈ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ದ್ರವ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಆಶಿ
ಯುಂಟೋ ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಐಹಿಕ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೇನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವು;
ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವು ಯಾವುದು? ಎಂದರೆ ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ವಿಸಿಯೋಗಿಸೋಣವು; ಆದರೆ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವು, ತಮ್ಮ ಮಹಾ ಗುರುಗಳಿಂದ
ಸಂಪಾದಿಸಿದುದು ಮಹತ್ತಾದ ಧನವು; ಆದುದರಿಂದ ಕಳ್ಳರ ಭಯವಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ವಿಶೇಷ ಧನವಂತನು ಹೇಗೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವನೋ ಹಾಗೆ ಅಸುರ
ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ, ದೈವೀಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ವಿಸಿಯೋಗಿಸುವುದೇ ಚರಿತಾರ್ಥ

ಅಧಿಕಾರಿಭೇದೇನ ವಿಸ್ತರ ಸಜ್ಜಹರೂಪಾಚಾರೋಪದೇಶಕ್ರಮಃ

ವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಹೀಗೆ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗದಿಂದ ಧನ್ಯರಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವವು, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯಗಳಿಂದಿನ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು, ವರ್ತಿಪ್ಪಾರ್ಗಳ-ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದುದರಿಂದ ಈಗಿನ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳೂ ಉತ್ತರಕಾಲೀನ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳೂ ಸಹದಾಗೆಯೇ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು ವಿಧಾಯಕವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲವಿವಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವರ್ಥವಾಗಿ ಇದೀಗ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ಒಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಆಚಾರ್ಯನು ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಆತನು ಸತ್ಪುತ್ರನಾದ ಸಜ್ಜಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಹಾ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ದೈವೀ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ನಿಜವು ಆಸುರ ಸ್ವಭಾವವನಿಗೆ ಕೂಡದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಏಕೈಕ ಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಇರಕೂಡದು. ಹಾಗಾದರೆ ಉಪದೇಶಿಸುವವರಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಎಂದರೆ ಈ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿ ಎಂಬುದು. ಅವಶ್ಯಾಗಿ ಈ ಸಜ್ಜಿಷ್ಯನು ತಾನು ಈಗ ಹೊಂದಿದ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸತ್ಪುತ್ರನಾದ ಸಜ್ಜಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂಬುದೇ ಅವರ ಅಭಿಲಾಷೆಯು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶಕ್ರಮವು ಅಧಿಕಾರಿ ಭೇದದಿಂದ ವಿಸ್ತರ ಸಜ್ಜಹರೂಪವಾದುದು.

ಹೀಗಾದನಂತರ, ಕೆಲವರು ಅಲ್ಪರುತ್ತಾರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಅವರುಗಳು ಆಸ್ತಿಶ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯುತ ಸಜ್ಜಿಷ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವು. ಅಂಥಾವರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯನು ಉಪದೇಶಿಸಕೂಡದೇ? ಹಾಗೆ ಕೂಡದೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಜನ ಒದಗಿ ರಹಸ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವವರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನಿಗೆ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರವಾಗಿಯೂ, ಪಿತೃಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯೂ, ಉಪದೇಶಿಸಬಹುದೆಂದು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ವಯಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ರುಚಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಸಜ್ಜಿಷ್ಯೇಣ ಹೇಳಬಹುದೆಂದೂ, ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಬಹುದೆಂದೂ, ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ವಾಕ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯವು ಸತ್ಪುತ್ರನಿಗೆ ವಿಸ್ತರವಾದ ಉಪದೇಶವು. ಮುಂದೆ ಲಘುಪ್ರಜ್ಞನಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹೋಪದೇಶವು; ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ :- ಇವರ್ಗಳ-ಈ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು, ಇದೇ ಈ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಾದವು, ಕ್ರಿಯಾವಾದವು ವಾಕ್ಯಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ “ಅರುಳಿ

ಇವರ್‌ಗಳ್, ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತನಾಯ್, ನಿತ್ಯನಾ
ಯ್ ಇರುಸ್ವಾನೊರು ಆತ್ಮಾವುಂಡು; ಇಚ್ಛೇತನಾಚೇತನಜ್ಞಿರಣ್ಣ
ನೊಳಿಯ ವಿವತ್ಸುಕ್ಕು ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿಯಾಯ್ ಶೇಷಿಯಾಯ್
ಇರುಸ್ವಾನೊರು ಪರಮಾತ್ಮಾ ಉಂಡು ; ಇಪ್ಪರಮಾತ್ಮಾವೈ
ಯೊಳ್ಳಿಯ ವಿವಾತ್ಮಾವುಕ್ಕು ತಾನುಮ್ ಪಿರರುಮ್ ರಕ್ಷಕಮಾಟ್ಟಾ
ರೆನು ತತ್ತ್ವತ್ರೆಯುಮ್, ಅನಾದಿಕಾಲಮನ್ದಾದಿಯಾಗ ಸಂಸರಿತ್ತು
ಪೋನ್ನವಡಿಯೇನುಕ್ಕು ಇನಿಯೊರು ಗರ್ಭವಾಸಾದಿ ಕ್ಲೇಶಮ್

ಚೈತ್ಯವರ್‌ಗಳ್” ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಇವರುಗಳು ಕೃಪಯಾ ಉಪದೇಶಿಸುವ
ರೆಂದು ದೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ ಪ್ರಥಮತಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ತತ್ತ್ವತ್ರಯಗಳ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಹೇಗೆಂದರೆ (೧)
ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತನಾಯ್-ದೇಹ, ಹನ್ನೊಂದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು,
ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ, ಪ್ರಾಣ, ಬುದ್ಧಿ ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ನಿತ್ಯನಾಯ್-ನಿತ್ಯ
ನಾಗಿ, ಇರುಸ್ವಾನೊರು ಆತ್ಮಾವುಂಡು-ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನೆಂಬುವನು ನಮ್ಮ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವನು, (೨) ಇಚ್ಛೇತನಾಚೇತನಜ್ಞಿರಣ್ಣನೊಳಿಯು- ಈ
ಚೇತನನಾದ ಆತ್ಮಾ, ದೇಹಾದಿಗಳಾದ ಅಚೇತನ ಇವೆರಡು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ,
ಇವತ್ತಕ್ಕುಂ-ಇವುಗಳಿಗೆ, ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿಯಾಯ್-ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಒಳಗಿರುವವನಾಗಿ,
ಶೇಷಿಯಾಯ್-ಇವೆರಡರಿಂದ ಸದ್ವಜಗತ್ತಿಗೂ ಶೇಷಿಯಾಗಿ, ಇರುಸ್ವಾನೊರು
ಪರಮಾತ್ಮಾ ಉಂಡು-ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಪರಮಾತ್ಮನುಂಟು, ಹೀಗೆ ಇವೆರಡೂ ಶರೀರ
ವಾಗಿಯೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಾವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಉಂಟು ; ಇವೆರಡು
ಅಪೃಕ್ಷಿಸಿದ್ಧ ಪಿರೇಷಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮ ಒಬ್ಬನು ಹೃದಯ ಗುಹೆ
ಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ತತ್ತ್ವತ್ರಯಗುಂಟು ಎಂದೂ, (೩) ಇಪ್ಪರ
ಮಾತ್ಮಾವೈ ಒಳಿಯು-ಈ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಇವಾತ್ಮಾವುಕ್ಕು-ಜೀವಾ
ತ್ಮನಾದ ತನಗೆ, ತಾನುಂ ಪಿರರುಂ ರಕ್ಷಕಮಾಟ್ಟಾರ್-ತಾನೂ ಇತರರೂ ಚಿತು
ರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮರುಪ್ಪೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ರಕ್ಷಕರಾಗಲಾರರು; ಎನ್ನುತತ್ತ್ವ
ತ್ರೆಯುಂ-ಎಂಬ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ, (೪) ಅನಾದಿಕಾಲ
ದಿಂದಲೂ, ಅನ್ದಾದಿಯಾಗ-ಬಿಟ್ಟದ್ದೇ ಪುನಃ ಬಂದೊದಗುವದಾಗಿ ಎಂದರೆ
“ ಪುನರಪಿ ಮರಣಂ ಪುನರಪಿ ಜನನಂ ” ಹೀಗೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ, ಆದು
ದರಿಂದ ಒಂದು ಪಾರುರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪದದಿಂದ ಅರಂಭಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರವು
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥವು ಅಂದಾದಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಿರುವಾಯ್‌ಮೊಳಿ,
ಪಿಳ್ಳೆಯಂದಾದಿ, ರಾಮಾನುಜನೂತ್ತಂತಾದಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ವಾರಾದಪಡಿ ತಿರುವಡೈಗಳೈತಂದು ರಕ್ಷಿತ್ತರುಳವೇಣುವೆನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನು ಪ್ರಸಾದಿತ್ತ ಗುರುಪರಂಪರಾಪೂರ್ವಕ ದ್ವಯತ್ತಾಲೇ ಶ್ರೀಮು (ಶ್ರೀಮಾನನ) ನ್ನಾರಾಯಣ ತಿರುವಡಿಗಳೈ ಶರಣನಾಗ ಪ್ಪತ್ತಿ, ಆತ್ಮಾತ್ತೀಯಜ್ಞಳುಮ್ ಅವತ್ತೈಪತ್ತವರುಮ್ ಶುಮೈಗಳೈಯೇಮ್, ಅಜ್ಞೇ ಸಮರ್ಪಿಪ್ಪದೆನ್ನು ಹಿತತ್ತೈಯುಮ್, ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಾಟ್ಟಿಕ್ಕೊಡುತ್ತೈ ಕೈಕ್ಕೊಂಡ ಎಂಬಿರುಮಾರ್ ಇನಿ ನಮ್ಮೈ ಒರುಪಡಿಕ್ಕುಮ್ ಕೈವಿಡಾನೆನ್ನಿ ರತೇತ್ತತ್ತೋಡೆ, ಇಜ್ಜಿರುನ್ನ

ಸಂಸರತ್ತುಪೋನ್ನ-ಸಂಸಾರ ಬಂಧುವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಅಡಿಯೇ ನಕ್ಕು-ಪಾದಸೇವಕನಿಗೆ, ಇನಿಯಾರು ಗರ್ಭವಾಸಾದಿ ಕ್ಲೇಶಂ ವಾರಾದಪಡಿ-ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕ್ಲೇಶಗಳು ಬಾರದ ಹಾಗೆ, ತಿರುವಡಿಗಳೈ ತಂದು-ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದ ಕಮಲಗಳೇ ನನಗೆ ಉತ್ತರಕವಾಗಿ ದಯಗಾಲಿಸಿ, ರಕ್ಷಿತ್ತರುಳವೇಣುಂ-ರಕ್ಷಿಸಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರಸಾದಿತ್ತ-ಆಚಾರ್ಯನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ, ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ತನಗೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಾದಿ ಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರೇ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೃಪೆಯಿಟ್ಟು ಉಪದೇಶಿಸಿದ, ಗುರುಪರಂಪರಾಪೂರ್ವಕ ವೆಂದರೆ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, ಅವರ ತನಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ದ್ವಯತ್ತಾಲೆ-ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ದ್ವಯ ಮಂತ್ರವ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಶ್ರೀಮುನ್ನಾರಾಯಣ ತಿರುವಡಿಗಳೈ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಯುಕ್ತನಾಗಿಯೇ ಇರುವ ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಶರಣನಾಗ-ಉಪಾಯವಾಗಿ, ಪತ್ತಿ-ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಆತ್ಮಾತ್ತೀಯಜ್ಞಳುಮ್-ತನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಆತ್ಮೀಯಗಳು ಎಂದರೆ ಉಪಾಯ ಫಲಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನೂ ಅವತ್ತೈಪತ್ತ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ, ಉಪಾಯ, ಫಲಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಶುಮೈಗಳೈಯುಮ್-ಸದ್ಭವವನ್ನೂ, ಅಜ್ಞೇ-ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲೇ, ಸಮರ್ಪಿಪ್ಪದು-ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, ಇದೇ ಭರನ್ಯಾದ ಶಭಾರ್ಥವೆಂಬ ಉಪದೇಶರೂಪವಾದ, ಹಿತತ್ತೈಯುಮ್-ಉಪಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಿತವನ್ನೂ, ಸದಾಚಾರ್ಯ-ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿ, ಆಚರತೀತಿ ಆಚಾರ್ಯಃ ಎಂಬುದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದನ್ನೇ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯನು, ಕಾಟ್ಟಿಕ್ಕೊಡುತ್ತೈ-ತನ್ನ ಆಚಾರದಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟುದನ್ನು, ಕೈಕ್ಕೊಂಡು-ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಅವಲಂಬಿಸಿದ ನಮ್ಮೈ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಇನಿ-ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಎಂದರೆ ಹೀಗೆ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು, ಎಂಬಿರುಮಾರ್-ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನು, ಒರುಪಡಿಕ್ಕುಂ-ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲೂ, ಕೈವಿಡಾರ್-ಕೃತಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ,

ಕಾಲಮ್ ಅಪವರ್ಗಪೂರ್ವರಂಗಮಾನ ನಿರಪರಾಧಾನುಕೂಲವೃತ್ತಿ
ಯೋಡೆ ನಡೆಪ್ಪದೆನು ಉತ್ತರಕೃತ್ಯತ್ತೈಯುಮ್ ಸಜ್ಜಹರುಚಿ
ಗಳುಕ್ಕುಚ್ಚುರಂಗವರುಳಿಚ್ಚೈವರ್ಗಳ್.

ರಕ್ಷಿಸಿಯೇ ರಕ್ಷಿಸುಪನು, ಎಜ್ಜರತೇತ್ತತೋಡ್-ಎಂಬುವ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವ
ಕವಾಗಿ, (೬) ಇಜ್ಜರುದ್ದ ಕಾಲಂ-ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಾ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿರುವ
ಕಾಲವೂ, ಅಪವರ್ಗಪೂರ್ವರಂಗಮಾನ-ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವರಂಗವಾಗಿ ಉಪೋ
ದ್ವಾತವು, ನಟಿಯು ನಾಟಕವಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕರಣ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸೋ
ಣವು; ಅದರ ಹಾಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಕರಣವಾದ,
ನಿರಪರಾಧಾನುಕೂಲ ವೃತ್ತಿಯೋಡೆ ನಡೆಪ್ಪದು-ಎನೊಂದೂ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ
ಉತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸದೇ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದು; ಹೇಗೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕ್ಕೈಂಕರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿ
ಎಂಬರ್ಥವು; ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯತ್ತೈಯುಮ್-ಪ್ರಸತ್ಯುತ್ತರ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾಕ್ರೈಂಕರ್ಯಗಳಾದ, ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿ
ಕಾನುಷ್ಠಾನ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕ್ಕೈಂಕರ್ಯ ರೂಪ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ (ಇವೆಲ್ಲಾ
೧೨ ವಿಧವಾದುವೆಂದು ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ) ಹೀಗೆ ಆರು ವಿಧ
ಉಪದೇಶಗಳನ್ನೂ ಸಜ್ಜಹರುಚಿಗಳುಕ್ಕು-ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಕಾಲ
ದೇಶಾವಸ್ಥಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಜ್ಜಹವಾಗಿ ತಿಳಿಯ
ಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಶುರುಜ್ಜ-ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಅರುಳಿಚ್ಚೈವರ್ಗಳ್-
ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ಉಪದೇಶಿಸುವರು; ಇದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಪದವು ವಾಕ್ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ್
ಗಳ್ ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಯಾರೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾ
ಚಾರ್ಯಗಳ್-ಹಿಂದಿನ ಸಂಕ್ಷಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠರಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಎಂದಿರುತ್ತದೆ.
ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಮಹಾ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿಯ
ಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ,
ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಸಜ್ಜಹವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬವರಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಏನೇನನ್ನು
ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯ
ದಿಂದಲೂ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನನುಸರಿಸಿಯೇ, ಶ್ರೀನಿಗಮಾಸ್ತದೇಶಿಕರವರು
ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರವೆಂಬ
ಅಮೋಘ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಮಕೃಪಯಾ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಲೆಂದು
ಆಗಿನವರಿಗೆ ಸುಲಭವಾದ ತಮಿಳ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬರೆದರು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ
ಮಹಾನುಭಾವರಾದ “ಶ್ರೀಮದ್ವರದನಾಥೇನ ನೇದಾಂತಚಾರ್ಯಸೂನುನಾ|
ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರಾರ್ಥ ಸಜ್ಜಹೋಯಂ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ

ಏನನೇನ ಮನು ಇಚಾರ್ಯಾಃ ಉಪದಿದಿಶುರಿತ್ಯಾಹ

ಪ್ರತ್ಯೇಯಸ್ತು (ಪ್ರತ್ಯಗ್ವಸ್ತು) ವಿಲಕ್ಷಣಾಃ ಪ್ರಕೃತಿತ ಸ್ವಾತಾ ಪತಿ
ಸ್ತತ್ಪರಃ| ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮ ಭರಾರ್ಪಣಂ ಹಿತತನುಂ ತಚ್ಛೇಷವೃತ್ತಿಃ
ಫಲಮ್

ರುವ ಹಾಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಲೋಕ ಸಜ್ಜುಹಾರ್ಥವಾಗಿ ದಾಸನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ದರ್ಶನಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪಾದಿಗಳಿಗೂ ಈ ಸಜ್ಜುಹ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇ ಸಾಕು. ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕವರರು ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಐದು ವಿಷಯಗಳೇ ಸಾಕಾಗಿವೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಗಳ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈಗ ಇವೆರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಒದಗಿರುವುದರಿಂದ ದರ್ಶನಾರ್ಥವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ದಾಸನು ಈ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಗ್ರಂಥದ ದರ್ಶನಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಕುರುಣಾಮಯೋ ದದಿಯಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ದಾಸನನ್ನು ಸಜ್ಜುಪ್ಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರೇರಿಸಿ, ತಾನೇ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿ ಏತು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಬರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂಪ್ರಜ್ಞಾಶಾಲಿಗಳಲ್ಲದ ಮಹನೀಯರುಗಳು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು..

ಈ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಜ್ಜುಹವಾಗಿ “ನ್ಯಾಸವಿಂಶತಿ”ಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಯವರೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಬಹುದು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಆತನಿಗೆ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಸಜ್ಜುಹವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆತನು ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಆತನು ಪ್ರಪತ್ಯುತರ ಕಾಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರೂ ತತ್ವಹಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ ತಮಗೆ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಕೃತಜ್ಞತಾವೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲೇ ಕಂಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧) ಪ್ರತ್ಯೇಯಸ್ತು-ತಿಳಿಯತಕ್ಕವನಾದ ಚೇತನನಾದರೋ, ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯಗ್ವಸ್ತು-ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜೀವಾತ್ಮನು, ಪ್ರಕೃತಿತಃ-ತನ್ನ ದೇಹವಾದ ಜಡವಸ್ತುವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ,

ಇತ್ಯಂತತ್ವಹಿತವುಮರ್ಥ ಇತಿ ನ ಸ್ತೇದಾ ವಿಭಕ್ತಂಧನಮ್ | ದಾಯಾ
ತ್ವೇನ ದಯಾಧನಾಸ್ವಯಮದು ದರ್ಶತತ್ವನಾಂ ದೇಶಿಕಾಃ ||೧೭||

ವಿಲಕ್ಷಣಃ-ವಿಲಕ್ಷಣನು; ಇದರಿಂದ ದೇಹಾತ್ಮ ಭ್ರಮ ನಿವಾರಣೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಹೇಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣನೆಂಬುದು ಹಿಂದೆಯೇ ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಕಾಶಿತವು; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಕರ್ಮ, ಭೋಕ್ತೃತ್ವಗಳಿಂದ ವಿಲಕ್ಷಣನು. ದೇಹವು ಜಡವು, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು, ಜ್ಞಾನಗುಣಕನು ಹೀಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣನು. ದೇಹವು ತನಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿಯುವ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲವು. ಇತರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ತಿಳಿಯುವಂಥಾದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಪರಾತ್ಪವುಂಟು. ಆತ್ಮತನಗೆ ತಾನೇ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆಂದು ಹೆಸರು. ಹೀಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣವು. ತ್ರಾತಾ-ಈ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ. ಪತಿಃ- “ ಪತಿಂ ವಿದ್ವಸ್ಯ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸದ್ವಿಶೇಷಯಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವನು, ತತ್ಪರಃ-ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನು, ಹೇಗೆ, ಎಂದರೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿತ್ವ, ಹೇಯಪ್ರತ್ಯನೀಕತ್ವ, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಕುಪ್ತ, ಸದ್ವಸ್ತುತ್ವ, ಸ್ಥಿತಿಲಯಕಾರಣತ್ವ, ದಿವ್ಯಮಂತ್ರಗಳ ವಿಗ್ರಹತ್ವ, ಉಭಯವಿಭೂತಿಯಾಕತ್ವ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವ, ಸರ್ವಾಧಾರತ್ವ, ಸದ್ವಿಶೇಷತ್ವಂ, ಸದ್ವಿಶೇಷಿತ್ವ, ಸದ್ವಿನಿಯಮನತ್ವ, ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣನೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಸದ್ವೀರ್ಣವು ಚೇತನಾಜೇತನಗಳಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣನೆಂಬುದು ಕೈಮುತಿಕ ನ್ಯಾಯವಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರಾತ್ಮ ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಜೀವೇಶೈಕ್ಯ ಭ್ರಾಂತಿಗಳ ನಿವಾರಣೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಮತ್ತು ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿನೇಕ ಜ್ಞಾನವು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಹೀಗೆ ತತ್ವತ್ರಯಗಳ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೇಶಿಕರು ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಹೀಗೆ ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರದ ಸಂಗ್ರಹ ಜ್ಞಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ಬೋಧಿತವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿತತಮವಾದುದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಪರಿಕರ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರ ಸಾಂಗ್ರಹದ ನಾಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ (೨) ತಸ್ಮಿ-ಆ ವರಮ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಅತನ ಸಾದ ಕಮಲದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮಭರಾರ್ಥಣಂ-ಆತ್ಮವಿನ ಸ್ವರೂಪ, ರಕ್ಷಾ, ಫಲಸಮರ್ಪಣವು, ಹಿತತಮಂ-ಅತ್ಯಂತ ಹಿತವಾದುದು; “ ತಸ್ಮಾನ್ನ್ಯಾಸಮೇಷಾಂತಪಸಾವಂತಿರಿಕ್ತನಾಹುಃ” ಎಂಬ ತೈತ್ತರೀಯ ವಾಕ್ಯಾನುಸಾರ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಧನವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಹಿತತಮವು ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಷ್ಟತರವಾದ ಕರ್ಮಯೋಗ ಉಪಾಸನಾದಿಗಳಲ್ಲದೆ ಸಕೃದನುಷ್ಠೇಯವಾಗಿ ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯವಾದುದರಿಂದ ಕರ್ಮಯೋಗಾ

ದಿಗಳಿಂದ ಮಿಳಿತವಾದ ಉಪಾಸನೆಯು ಹಿತಕರವಾದರೆ ಇದು ಎಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಮಾಡುವ ಭರನ್ಯಾಸವು ಹಿತತಮವು. ಮುಂದೆ ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದರೆ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (೨) ತಚ್ಛೇಷವೃತ್ತಿಃ-ಭಗವಂತನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಫಲಮ್. ಪುರುಷಾರ್ಥವು, ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಹವಿರೋಧವೆಂದರೆ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕೈಂಕರ್ಯವೂ ಅಂತರ್ಗತವು. ಇತ್ಥಂ-ಹೀಗೆ, ತತ್ತ್ವ ಹಿತಪುನುರ್ಥ ಇತಿ-ತತ್ತ್ವಹಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಎಂದು, ದತ್ತಾತ್ಮನಾಂ-ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ತಾನು ಶೇಷಭೂತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯರಾದ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಶೇಷನನ್ನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಎಂಬ ಭಾವವು, ನಃ-ನಮಗೆ, ಶ್ರೇಧಾವಿಭಕ್ತಂ-ಮೂರಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧನಮ್-ಜ್ಞಾನರೂಪಧನಮ್, ಐಹಿಕ ಧನವೆಲ್ಲಾ ನಶ್ವರವಾಗಿ ಅಂತಹ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದು, ಈ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದಂಟಾಗುವ ಧನವು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಧನವೆಂಬ ಭಾವವು, ತತ್ತ್ವಹಿತಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಈ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು, ದಯಾಧನಾಃ-ತಮ್ಮನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಚೇತನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ದಯೆಯನ್ನೇ ಧನವಾಗಿವುಳ್ಳ, ಇದರಿಂದ ಐಹಿಕ ಧನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಮಹಾತ್ಮರಾಗ್ಯನಿಧಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು, ದೇಶಿಕಾಃ-ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು, ಅಥವಾ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಹುವಚನವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು; ಸ್ವಯಂ-ತಾನಾಗಿಯೇ ಇತರ ಪ್ರೇರಣೆ ಬೇಕಿಲ್ಲದೆ, ದಾಯತ್ವೇನ-ತಮಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಧನಾಂಶವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅದುಃ-ಕೊಟ್ಟರು. ತಂದೆಯಾದವನು ಹೇಗೆ ತನಗೆ ಬಂದ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಧನವನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ದಾಯಧನವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಸ್ವಾರ್ಜಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲವು. ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾದುದರಿಂದ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಂದ ಧನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಚ್ಚಿತ್ತರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಸತ್ತುಗಳಾದ ಇತರರಿಗೆ ಆಸುರ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಈ ಧನವು ಸಲ್ಲಿತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೂ ಸೂಚಿತವು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ತಮಗೆ ಬಂದ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ತಾವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು; ದಾಯಧನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸಚ್ಚಿತ್ತರಲ್ಲಿ ವಿಸಿಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಆಚಾರ್ಯರ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯವು. ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಆ ಧನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಪ್ರದಾಯಧರ್ಮವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಧನವು ಹೇಗೆ ಗೃಹ

ಕ್ಷೇತ್ರಾರಾಮ ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೇ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಜ್ಞಾನಧನವೂ ತತ್ತ್ವ, ಹಿತ, ಪುರುಷಾರ್ಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧವು. ಈ ದಾಯಧನವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವೂ ಉಂಟು. ನಾಥಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪೌತ್ರರಾದ ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದೆಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಉಯ್ಯ ಕೊಂಡಾರಂಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಉಯ್ಯಕೊಂಡಾರವರು ಮಂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಣಿಕ್ಕಾಲ್ ನಂಬಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಅವರು ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಧನವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶದ ಮೂಲಕ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಶ್ರೀರಂಗಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಾಥಮುನಿಗಳು ಸಿಮಗೆ ಕೊಡಹೇಳಿದ ಧನವನ್ನು ಈಗ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನು ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಪರಿಮಿತಗ್ರಹಣರಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದರೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯೂ, ಆದರೆ ವಿಶದವಾಗಿಯೂ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಸತಕ್ಕದ್ದು ಸದಾಚಾರ್ಯನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಆಗಲಿ, ಸದಾಚಾರ್ಯನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಭಾವಿಸಿ ದಾಯಧನವನ್ನಾಗಿ ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹದಲ್ಲಿ, ದತ್ತಾತ್ರೇಯನೊಂದು ಹೇಳಿ ರಮ್ಯವನ್ನರಿಯಿಸಿದ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ದಾಯಧನಕ್ಕೆ ಅರ್ಪನೆಂದು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೇ ವಿನಾ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಕೊಡದೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಈ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಇದನ್ನನುಸರಿಸಿಯೇ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಇಂತಹ ದಾಯಧನವನ್ನು ತಮಗೂ ದಯಪಾಲಿಸಿದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ದಾಯಧನರು ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಗೆ ದಾಯಧನರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪರಮಪುರುಷನೂ ಸಹ ದಾಯಧನನೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಹೊಂದಲು ಯೋಗ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ಅವನ್ನು ತಾನು ಆಚಾರ್ಯರ ಪುರುಷಕಾರರೊಪವಾದ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ, ತ್ರಿಯೇಪತಿಯೂ ದಾಯಧನನು.

ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರತಿಶಂತ್ರಾಧಿಕಾರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ನಿಗಮನಾಧಿಕಾರದವರೆಗೂ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶವೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನು ಉಪದೇಶವನ್ನು

ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯವೆಂಬ ಮುಂದಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸದ್ಗತಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವೂ ಉದಿಸಬಹುದು. ಈ ರಹಸ್ಯಗಳ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿತತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಅವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ತಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂದರೆ ಯೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯವೋ? “ಮನ್ತ್ರಂಯತ್ನೇನ ಗೋಪಯೇತ್” ಎಂಬ ವಿಧಿಗೂ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಮರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಾದ, ತಮಗೆ ಮಹಾಸನ (ಮಡವಳ್ಳಿ) ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಿದ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ, ಕಿಡಂಬಿಯಾಚಾರ್ಯ ಎಂದೂ ಪ್ರಣತಾರ್ಥಿಹರ ಎಂದೂ ಅಪರ ನಾಮಧೇಯಗಳುಳ್ಳವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇವರು, ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕರವರ ಗುರುಗಳೂ ಮತ್ತು ಮಾತುಲರೂ ಆದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಕ್ಕಾರಿಗೆ ವೃದ್ಧ ಪ್ರಸಿತಾಮಹರು. ಒೀಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ರಹಸ್ಯಗಳ ಅಮೇಘಾರ್ಥಗಳು ಮರೆತುಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಿಲವಾಗಿ ಹೋಗುವುವೋ ಎಂಬ ಕಾತರದಿಂದ, ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದೂ, ಒೀಗೆ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಉಪಹತಿಗೆ ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಈಗ ನಾವು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಇದರಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೇ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಇದು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಗ್ರಂಥವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ದಾಸನು ಇದನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಪಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕುತ್ತಾನೆ. ದಾಸನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲವು. ಗುರುಮೂಲಕ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಂಥ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದವನಿಗೂ, ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಳ್ಳವರಿಗೂ ಸಮಾಯಕರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ಸಮಾಧಾನವು. ಹೇಗೆಂದರೆ:-

ಇಪ್ಪಡಿ-ಈ ಮೇಲೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯವನ್ನು, ಪತ್ತಿನ-ಕುರಿತು, ಕೀಳುಮ-ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರ

ಏತತ್ಪರ್ದಂ ಆಚಾರ್ಯೇಣೋಪದೇಷ್ಟವ್ಯಮ್; ಏವಂಸತಿ, ಏತದ್ಗ್ರಂಥ
ನಿರ್ಮಾಣಂ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿರೋಧೀತ್ಯತ್ರಾಹ

ಇಷ್ಟು ರಹಸ್ಯತ್ರಯತ್ರೈಪ್ಪತ್ತಿನ ಕೀಳುಮ್ ಮೇಲುಮ್ ಉಳ್ಳ
ಸಾಶುರಜ್ಞಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಮ್ ವೇದಾಂತೋದನ ಸಂಪ್ರದಾಯಮಾನ
ಮಡಪ್ಪಳಿ ನಾರ್ತ್ತ್ಯೈ ಆಚಾರ್ಯ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ತಾನ್ ಕೇಟ್ಟಿ
ರುಳಿನಪಡಿಯೇ, ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರಡಿಯೇನೈ ಕಿಳಿಯೈ ಪಳಕ್ಕು
ವಿಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಪಳಕ್ಕುವಿಕ್ಕು ಅವರ್ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತಲಿರಕ್ಕು

ಗಳಲ್ಲೂ, ಮೇಲುಮ್-ಮುಂದೆಯೂ, ಉಳ್ಳ-ಇರುವ, ಸಾಶುರಜ್ಞಿಗಳೆಲ್ಲಾಂ-
ಹಿತೋಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ, ತಾವು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಭಾವವು.
ವೇದಾಂತೋದಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯಮಾನ-ವೇದಾಂತ ರಾಸ್ತ್ರಪನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾ
ತ್ತಾಗಿ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಧರ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಾದಿ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲಕವಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯ
ಸಿಂಹಾಸನ ಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ವೇದಾಂತೋ
ದಯನರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದ, ಮತ್ತು ಮಡಪ್ಪಳಿ
ನಾರ್ತ್ತ್ಯೈ-ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಧರಿಗೆ ಮಹಾಸನ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು
ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ ತಿರುಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್ ನಂಬಿಯಪರಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪ್ತರಾದ
ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂಬವರ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ (ಇವರಿಗೆ ತಿರುಕೋಟ್ಟಿಯೂರ್ ನಂಬಿ
ಯವರು ಪ್ರಣತಾರ್ಥಹರ್ಷ ಎಂಬ ಅಪರ ನಾಮಧೇಯವನ್ನುತ್ತರು) ಆಚಾರ್ಯ
ಪಕ್ಕಲಿಲೇ-ಪರಮಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ತಾನ್ ಕೇಟ್ಟಿ
ರುಳಿನಪಡಿಯೇ-ತಾನು ಎಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯರವರು ಉಪದೇಶ ಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ
ರಿಗೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಪರಂಪರೆಯಾ ಬಂದ, ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರಂ
ಅಡಿಯೇನೈ-ನನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರು ದಾಸ
ನನ್ನು, ಕಿಳಿಯೈ ಪಳಕ್ಕುವಿಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ-ಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಅಭ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಪಳಕ್ಕುವಿಕ್ಕು-ಅಭ್ಯಾಸಪಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಪದೇ ಪದೇ ಉಪದೇ
ಶಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು ಹೇಗೆಂದರೆ
ಆಚಾರ್ಯ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ-ನಮ್ಮ ಮಾವಂದಿರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರ ಆಚಾ
ರ್ಯರು ತಂದೆಯೂ ಆದ ರಂಗರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ತಾನ್ ಕೇಟ್ಟಿರುಳಿನಪಡಿಯೇ-
ತಾವು ಉಪದೇಶ ಹೊಂದಿದ ಹಾಗೆ, ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರ್-ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರು, ಅಡ್ಡ
ಯೇನೈ-ಸೋದರಳಿಯನಾಗಿಯೂ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದಾಸನನ್ನು ಎಂದೂ
ಅರ್ಥ ಮಾಡಬಹುದು; ಎರಡರ್ಥವೂ ಸಮಂಜಸವಾದುದೇ; ಅಡಿಯೇನೈ ಪಳಕ್ಕು

ಮಡಿಯಾಕ ಪೈರುಮಾಳ್ ತೆಳಿಯ ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿತ್ತು ಮರವಾಮಲ್
(ಪಣ್ಣೆ) ತಾತ್ತು (ಶೇರ್ ತತ್ತು) ಪಿಳ್ಳೆಯರ ಪ್ಪೇರುವಿತ್ತ ಪಾಶುರಜ್ಜಿಳ್.

ವಿಕ್ಟ-ನನಗೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಲಾಗಿ, ಅವರ್ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತಿಲ್-ಆ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಇರಕ್ಕಮಡಿಯಾಗ-ಇರುವ ಸ್ನೇಹ, ಶಿಷ್ಯನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಪೈರುಮಾಳ್-ಹಯಗ್ರೀವರಾದ ತಮ್ಮ ಕುಲದೈವವು, ತೆಳಿಯ ಪ್ರಕಾಶಪ್ಪಿತ್ತು-ದೈವ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆಯಾವುದೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ, ಮರವಾಮಲ್ ಪಣ್ಣೆ-ಅವರ ಯಾವ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ಮರೆತು ಹೋಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಶೇರ್ ತತ್ತು-ಸೇರಿಸಿ, ಎಳ್ಳೆಯರ-ಸ್ವಾಲ್ಪಿತ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಪೇಶುವಿತ್ತ-ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ, ಪಾಶುರಜ್ಜಿಳ್-ವಾಕ್ಯಗಳಾದ ಈ ಗ್ರಂಥವು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದು ಏಕೆಂದರೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪದೇಶವು. ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರು ಅವರಿಗೆ ಮಹಾನಸ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಧೂಕರ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರರಾಗಿದ್ದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯನೆಂಬುವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಾವಂದಿರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರರ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯ ಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಿಗೆ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅವರಿಂದ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮಾನುಜಪ್ಪಿಳ್ಳಾರವರು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಈ ಪಿಳ್ಳಾರವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಜರೆಂಬುವವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪಿತಾಮಹರ ನಾಮವನ್ನೇ ಧರಿಸಿದ ರಾಮಾನುಜ ಪಿಳ್ಳಾ ಎಂಬವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಇವರೇ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳಾರೆಂಬ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರ ಮಾವಂದಿರು. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರಿಗೆ ಮಹಾನಸ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯರವರು, ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರ ಮಾವಂದಿರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರ್ಗೆ ವೃದ್ಧಪ್ರಸಿತಾಸ್ಪಹರು. ಅವರಿಂದ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಮಾವಂದಿರ ಮೂಲಕ ಲಭಿಸಿದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ವೇದಾಂತೋದಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯಮಾನ ಮಡಪ್ಪಳ್ಳಿವಾರ್ತೈ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಈ ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯಲಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕೆಲವು ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಮರೆತು ಹೋಗಬಹುದು. ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಶಿಷ್ಯರು ಸರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸದೆ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತನಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಬಹುದು.

ಆದುದರಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಮರೆಯದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತನನ್ನು ಹೊಂದಿದೇ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ತಾವು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದುದೇ ವಿನಾ, ಆಚಾರ್ಯ ಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದುದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮರೆಯುವುದಾಗಲಿ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಲೀ ಉಂಟಾದುದುಂಟೋ? ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮಹನೀಯರಾದ ಪಂಡಿತರೇ ತಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಹಯಗ್ರೀವಾ ನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದವರು ಅಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಈ ರಹಸ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೇ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ “ಅನರ್ ತಿರುವುಳ್ಳತ್ತಿಲ್ ಇರಕ್ಕಮಡಿಯಾಗ ಪೆರುನಾಳ್ ತೆಳಿಯ ಪ್ರಕಾಶಪ್ಪಿತ್ತು ಮರನಾನುಲ್ ಪ್ಪಣ್ಣಿ ಶೇರ್ ತ್ತು ಪಿಳ್ಳೈಯರ” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಋಜುವಾದ ಅರ್ಥಗಳು ಮೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಅನುಗ್ರಹಗಳು ಬೇಕು. (೧) ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷವು (೨) ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವು. ಮೊದಲನೆಯದು ಶ್ರೀ ಯತಿನರೈರ ದಿವ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಮಹಾಸಸಕ್ತೈಂಕರ್ಯಪರರೇ ತಮ್ಮ ಗುರುವಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರರ ಪ್ರಸಿತ ಮಹರು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೂ ಸದಾಚಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಯಾವ ನ್ಯೂನತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಯಥಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಉಪದೇಶಗಳು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ರುಜುವಾದುದೇ, ಈ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರು ತಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರಣವುಂಟು. ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶವಲ್ಲದೆ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್ ಎಂಬ ಪರಮ ಗುರುವಿನಿಂದಲೂ ಉಪದೇಶ ಹೊಂದಿದವರು. ಇವರು ಶ್ರೀಯತಿನರೈರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದವರ ಶಿಷ್ಯರು. ಇವರ ಪೌತ್ರರೇ ಈ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯ ರೈರಾಗಿ ಪಿತಾಮಹರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಧರಿಸಿರುವ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರು. ಈ ನಡಾದೂರ ಅಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂಗಳಾನ್ವಾ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಹೀಗೆ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರರವರು ಶ್ರೀಯತಿನರೈರು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಐಕ ಕಂಠ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದುದರಿಂದ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಖಿಲವಾದವು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದುವೆಂದು ಸಂದೇಹಪಡಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲವು. ಇಂತಹ ಸುಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದುದನ್ನು ಬರೆದಿಡದಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಮರೆತು ಹೋಗುವ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗುವ ಸಂಭವ ಉಂಟಾದುದರಿಂದ ತಾವು ಹೇಗೆ ಉಪದೇಶವಲ್ಲಟ್ಟರೋ ಹಾಗೆಯೇ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಗಿಳಿಯು ಹೇಗೆ ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. (೨) ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಲದು, ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯೂ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವಾನುಗ್ರಹವು ತಮಗುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಯಗ್ರೀವ ಕೃಪೆಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಾಗಿಯೇ ಹಯಗ್ರೀವ

ಏತದ್ಗ್ರಂಥನಿರ್ಮಾಣೇ ಸಂಪ್ರದಾಯಕಮುಪ್ಪಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಥಮಃ
ದೃಷ್ಟಾಂತೇನ ಆಳ್ವಾರಾಣಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಭಗವದನುಮತಿತ್ವಂ
ದರ್ಶಯತಿ.

ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು, ಹಯಗ್ರೀವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಾರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ ದೀಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂದು “ ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ ತಂ ಯೇನ ಮಾ ಮುಪಯಾನ್ತಿ ತೇ ” (ಗೀ. ೧೦. ೧೦) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಭಾವವು “ ಪರಿಮಾಳತೆಳಿಯ ಪ್ರಕಾಶಪಿತ್ತು ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವು. ಆತನ ಅನುಗ್ರಹವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ತಾನೇ ಎಲ್ಲಿಯದು ? ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ- ಹೇಗೆಂದರೆ ವೇದಾನ್ವೇಷಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯಮಾನ ಮಹತ್ಪಳ್ಳಿವಾರ್ತೆಯೇ ಆಚಾರ್ಯ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಕೇಟ್ಟು ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಿದ್ಧಾಂತೋಕ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ತಮಗೆ ಸರಿವೋಗದೆ, ಯಥಾರ್ಥಗಳ ಸ್ಫುರಿಕರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ತಾವು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿಯೂ ಬಂತೆಂಬ ಭಾವವೂ ಸೂಚಿತವು.

ಆದುದರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾದುದು. ದಾಸನು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಲಿ ಎಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಮಹಸೇಯರು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ರಾಜಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವರಕಾಲ ಯತೀಂದ್ರರು ದಾಸನನ್ನು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಸೂಚಿಸಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದರಿಂದಲೂ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ಪರಮ ಸಿಲ್ವೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧನಭೂತಗಳಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತಗಳಾಗಿ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲವರು ಶ್ರೀಮಹರ್ಷಿಯ ಗುಣವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜರ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ದಿವ್ಯ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ, ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪಕರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸಕೃಪಯಾ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಉಂಟು. ಏಕೆಂದರೆ ಪೂರ್ವೀಕರಾದ ಆಳ್ವಾರರು ಹೀಗೆ ಗ್ರಂಥನಿರ್ವಾಣ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಭಗವದನುಮತಿಯೂ ಉಂಟು. ಆಗಲಿ, ಪೂರ್ವಾ

ಪಾಟ್ವಿಕ್ಕುರಿಯ ಪಳೆಯನರ್ ಮೂವರೆ ಪ್ರಣೋರುಕಾಲ್ |
ಮಾಟ್ವಿಕ್ಕುರುಡರು ಮಾಯನ್ ಮುಲಿನ್ದು ವರುತ್ತುದಲಾಲ್

ಚಾರ್ಯರುಗಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರವರು ತಮ್ಮ ದೈವದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಈ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲಾ ; ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇಡಬಹುದೇ? ಏನೋ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಇಂತಹ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ವೇದಭಾಷೆಯಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಹ್ಯವು; ತಾವು ಬರೆದಿರುವುದು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ. ಅಂತಹ ಗ್ರಂಥವು ಹೇಗೆ ವಿಶ್ವಾನಾರ್ಥವು? ಎಂದರೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಘಂಟಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಯೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶ್ರೀ ದೇವಿಕರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಆಳ್ವಾರುಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವುಂಟಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡ ಗ್ರಂಥ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿದರೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತಮಗೂ ಅನುಗ್ರಹವಿರಬೇಕೆಂಬುದು ವಿಶ್ವನರೇಂದ್ರನೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ತೊಲಗಲೆಂದು ಪರಮ ಕೃಪೆಯಾ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಸಿದ ದ್ರಾವಿಡ ಗ್ರಂಥವು ಇದು.

ಆದುದರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಎರಡು ವಿಧವು. ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಮಪದೇಶವೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಹೇಗೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಶ್ರದ್ಧಾಸ್ಥಿತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಸಮಪದೇಶವು ದೊರೆತು ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ತೊಲಗಲೆಂದು ಹೋಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ. ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ವಿಘಾತವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಕೂಡಬಹುದು ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರದ ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅರ್ಥ- ಅಧಿಕಾರಾದಿ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರೂಪಕ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರದೀಪಮ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಮೂರು ಆಳ್ವಾರುಗಳು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಮೂರು ಅಂದಾದಿಗಳೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೀಪವೇ ಎಂದು ರೂಪಕ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪಾಟ್ವಿಕ್ಕುರಿಯ-ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲ್ಪಡಬೇಕೆಂಬುದು, ಪಾಟ್ವಿ ಎಂಬುದರಿಂದ ನಿರವಧ್ಯಗಳಾಗಿ ದಿವ್ಯಗಳಾದ ತಮಿಳ್ ಗಾಥೆಗಳು ಸೂಚಿತವು ; ಇಂತಹ ಅಂದಾದಿಗಳಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರು ಎಂಬ ಭಾವವು ; “ ತದ್ವಿಸ್ರಾಸಾವೋ ವಿಪಸ್ಯವೋ ಜಾಗೃನಾಂಸಃ ಸಮಿಂದತೇ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ನಿತ್ಯ ಸೂರಿಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಹೇಗೆ ಆನಂದಿಸುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮೂರು ಆಳ್ವಾರುಗಳು ಮುದಿಲ್ ಇರಂದು ಮೂನ್ಯಾ ತಿರುವಂದಾದಿಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು

ನಾಟ್ಟುಕ್ಕರುಳ್ ಶಿಕ ನಾನ್ಮರೈಯನ್ರಿ ನಡೈ ವಿಳಜ್ಜಿ
ವೀಟ್ಟುಕ್ಕಿಡೈಕಳಿಕ್ಕಿ ವೆಳಿಕಾಟ್ಟು ಮಿಮ್ಮೆಯ್ ವಿಳಕ್ಕೇ || ೫೦ ||

ಸ್ತುತಿಸಲು ಅರ್ಹರು ಎಂಬ ಭಾವವು ; ಅರ್ಹರು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಅದರಿಂದ ಭಗವಂತನೂ ನಿತ್ಯ ಸೂರಿಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತನಾದ ಹಾಗೆ ಈ ಲೀಲಾ ವಿಭೂತಿಯಲ್ಲೂ ಈ ಆಳ್ವಾರುಗಳ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತನಾಗಿರುವುದೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವು. **ಪಳೈಯವರ್-ಪೂರ್ವ** ಕಾಲದ ಎಂದರೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ವೃತ್ತಾಸದಿಂದ ಅಯೋನಿಜ ರಾಗಿ ತ್ರಿಯೇಪತಿಯ ಶಂಬಿ, ಗದಾ, ಖಡ್ಗಾಭಿಮಾನನಿತ್ಯ ಸೂರಿಗಳು, ಕಮಲ, ಮಾದವಿ, ಕನ್ನೈದಿಲಿ ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಆಳ್ವಾರ್‌ಗಳು ಎಂಬ **ಪಳೈಯವರ್** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು, “ಯತ್ತಪೂರೈಸಾಧ್ಯಾಸ್ಸಂತಿದೇವಾಃ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಹಾಗೆ ಇರುವವರು ಅಥವಾ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಅವತಾರಿಗಳು ಈ ಮೂವರು ಆಳ್ವಾರುಗಳು ಎಂಬುದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಂತಹ ಮೂವರೈ ಪೂಯ್‌ಗೈಯಾಳ್ವಾರ್, ಪೂದತ್ತಾಳ್ವಾರ್, ಸೇಯಾಳ್ವಾರ್ ಎಂಬ ಮೂವರು, **ಪಣ್ಣೊರುಕಾಲ್-ಹಿಂದಿನ** ಯುಗದ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, **ಮಾಟ್ಟುಕ್ಕು-ಮಾಟ್ಟು** ಎಂದರೆ ಧನವು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆತನ ವಿಭೂತಿಗೆ ಸೇರಿದ ದಿವ್ಯಚೇತನರೇ ಧನವಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಚೇತನನಿಗೆ **ಅರುಡರುಂ-ಅರುಳ್ ತರುಂ**, ವಿಶೇಷ ಕೃಪೆಯನ್ನೆ ಸಗುವ, **ಮಾಯ್-ಆಪ್ತರೈಚೇಷ್ಟಿತನಾದ** ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಈ ಮೂರು ಆಳ್ವಾರ್‌ಗಳಿಗೂ ತಿರುಕ್ಕೋವಿಲಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನ್‌ವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿಯುಂಟು, **ಮುಲಿನ್ನು-ಅಧಿಕವಾಗಿ, ವರುತ್ತು ದಲಾಲ್-ಮನಸ್ಸಿಗೆ** ಪ್ರಯಾಸವನ್ನು ಎಂದರೆ ಪರಿತಾಪವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ, ಈ ಹೇಯ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನರಳುತ್ತಾರೆಯೇ, ಇವರ ಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪರಿತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಎಂಬರ್ಥವು. ಅಂತಹ ಪರಿತಾಪವು ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ : **ನಾಟ್ಟುಕ್ಕರುಳ್-ದೇರದಲ್ಲಿರುವ** ಅಜ್ಞಾನವು, ನಶ್ವರವಾದ ಐಹಿಕವೇ ಸಮಸ್ತವು ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನವು, **ಶಿಕ-ನಾರವಾಗುವ** ಹಾಗೆ, **ನಾನ್ಮರೈಯನ್ರಿ-ನಾಲ್ಕು** ವೇದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದಾಂಶವೆನಿಸುವ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ನಡೈ-ಮಾರ್ಗಗಳು, ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಗಳಾದ,** ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳು, **ವಿಳಜ್ಜಿ-ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ** ಹಾಗೆ, **ವೀಟ್ಟುಕ್ಕು ಇಡೈಕಿಳೈಕ್ಕೇ-ಒಂದು ಮನೆಯ** ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ, ಎಂದರೆ ತಿರುಕ್ಕೋವಿಲಾರೆಂಬ ಊರಿನ ಒಂದು ಗೃಹದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮೂವರೂ ಸೇರಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ **ಹರಮುಪುರುಷನು** ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ

ಎಂಬರ್ಥವು, ವೆಳಿಕೃತ್ಯಾಛಂ-ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತೋರಿಸುವ, ಇಮ್ಮೆಯ ವಿಳಕ್ಕೇ-ಈ ಮಹತ್ತಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೀಪವೇ ಎಂದರೆ ಪರಮಪುರುಷನು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಮಹತ್ತಾದ ಕರುಣೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಮುದಲಾತಿರುವಂದಾದಿ, ಇರಂಡಾಂತಿರುವಂದಾದಿ, ಮೂನ್ರಾಂತಿರುವಂದಾದಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ದೀಪವೇ, ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಮೂರು ಆಚಾರ್ಯರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿ ದಾಸನು ಬರೆದ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದ ಗ್ರಂಥವು ಪುಟವನ್ನು ಪೂರೈಸಿತು.

ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ ಈ ಮೂರು ಆಚಾರ್ಯರಗಳೂ ತಿರುವಂದಾದಿ ಯನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹಿತಪುಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ದ್ರಾಮಿಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಾನೇ ಅವರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ಬರೆಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಶಿಷ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನೇ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ಪರಮಪುರುಷನೇ ಮಾಡಿಸಿ ದುರಿಂದ ಈ ಪರಿಯ ದ್ರಾಮಿಡ ಗ್ರಂಥ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶವೂ ಪರಮಪುರುಷನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ. ಇದನ್ನು ನುಸರಿಸಿಯೇ ತಾವೂ ಕೂಡ ನಾಥಮುನಿ, ಯಾಮುನ ಮುನಿ, ರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿಯೂ ಗ್ರಂಥ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಬಂದುದನ್ನು ಬಿಲವಾಗದ ಹಾಗೂ, ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದದ ಹಾಗೂ, ಹಯಗ್ರೀವ ಪ್ರೇರಣೆಯಾ ರಚಿಸಿರುವುದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವೇ. ಉಪದೇಶ ರೂಪವಾಗಿಯಾಗಲೇ ಗ್ರಂಥಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನರೂಪ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ. ಇದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯಾಘಾತವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಸ್ವಾಮಿ ದೇಶಿಕರವರು ಈ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲಾ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದುದರಿಂದ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿನವರೆಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಬಂದ ಅಮೋಘೋಪದೇಶವೆಂಬ ಬೆಳಕನ್ನು ದಾಸನೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತಂದು ಬೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವು ತೊಲಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತೀನಾದುದರಿಂದ ಇದೂ ಸಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವೆಂದೇ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಿವ್ಯರುಗಳು ಸಿದ್ಧರೆ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀನಾಥ ಮುನಿ, ಯಾಮುನ ಮುನಿ, ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ. ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಒದಗದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಆಚಾರ್ಯರು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ

ಗ್ರಂಥರೂಪೇಣವಾ ಉಪದೇಶ ಮುಖೇನವಾ ಚ್ಛಾನಪ್ರದಾನಂ
ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕಮ್

ಮರುಳತ್ತ ದೇಶಿಕರ್ ವಾನುಕಪ್ಪಾಲಿನ್ನೈಯೆಮಲ್ಲಾಮ್ |
ಇರುಳತ್ತಿರೈಯವ ನಿನ್ನೈಯಡಿಪೂಣ್ಣಿಡ ವೆಣ್ಣುದಲಾಲ್ |
ತೆರುಳುತ್ತ ಶೆನ್ನೊಳಿರ್ ಚೆಲ್ಲಮ್ ಪೆರುಗಿಚ್ಚಿರನ್ನವರ್‌ಪಾಲ್ |
ಅರಳುತ್ತ ಶಿನ್ನೈ ಯನಾಲಳಿಯಾವಿಳಕ್ಕೇತ್ತಿನರೇ || ೩೭ ||

ಹಾಗೆ ಗ್ರಂಥ ಮೂಲಕ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಾರಗೊಳಿಸುವುದೂ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಧಿಕಾರಾದಿ ಶ್ಲೋಕವಾದ “ಅಭಿಜಿಗಮಿಷ್ಠಾರಾದ್ಯಂ ಧಾನಮ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ರೂಪಕ ಸೂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶ ವೆಂಬ ಚ್ಛಾನದ ಬೆಳಕೆಂಬುವನ್ನೇ ಚ್ಛಾನಪ್ರದೇಶವೆಂಬ ಈ ಸಿಗಮನಸಾರುವದಲ್ಲೂ ಮರುಳತ್ತ ದೇಶಿಕರ್-ಆಚ್ಛಾನ ಲಿನವರೇವೂ ಇಲ್ಲವ ಚ್ಛಾನಸಿದ್ಧಿಗವಾದ ಆಚಾರ್ಯರು, ಅಳಿಯಾವಿಳಕ್ಕೇತ್ತಿನರೇ-ಎಷ್ಟೆ ಬತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅದರಿಂದ ಅರಿ ಮೋಯಿತೆಂಬ ಭಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಬಾಹ್ಯವಾಗವಾಗಿ ಸ್ವರೂಪ ಬೆಳಗುವ ದೀಪವನ್ನು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈಗನವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಾರನೆಯ ಮೂಲಕ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :- ಮರುಳತ್ತ ದೇಶಿಕರ್-ನು ಚ್ಛಾನವೆಂದಾದ ಸದಾಚಾರ್ಯರು, ಮರುಳ್-ಎಂದರೆ ಆಚ್ಛಾನ, ಅತ್ತ-ರಹಿತರಾದ ಎಂದರೆ ಆಚ್ಛಾನ ಗುಣವೇ ಇಲ್ಲವಿರುವ ಎಂಬರ್ಥವು, ವಾನು ಕಪ್ಪಲ್-ವಾನ್ ಎಂದರೆ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉಕಪ್ಪು-ಸಂತೋಷ, ದಿವ್ಯ ಸೈಕುಂಠ ವನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಸಂತೋಷವಿಂದ, ಅಧಿಕಾರವೆಂಬಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ “ಆದ್ಯಂ ಧಾನಮ ಅಭಿಜಿಗಮಿಷ್ಠಮ್” ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು ಬೋಧಿತವು, ಇಂದವೈಯೆಮು ಲ್ಲಾಂ-ಈ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಾ, ಇರೈಯವನಿನ್ನೈಯದಿ-ವಿಶ್ವವೇಷಯವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಪರ ಸ್ವರ ಸದ್ವ್ಯವಾದ ಪದವ್ಯಂವ್ಯವ ರ್ನು, ಪೂಣ್ಣಿಡ-ಅಪ್ರಯಸಿ ಉಚ್ಛೇದಸದೇಶೆಂದು, ಎಣ್ಣುದಲಾಲ್-ಬೋಧಿಸುವವರಿಂದ, ಶಿನ್ನೈಯನಾಲ್-ಕೃಪೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ತೆರುಳುತ್ತ-ತೆರುಳಾರನ್ನ ಮರು, ಮರವಾತ್ತನ ಚ್ಛಾನದಿಂದ, ಕೂಡಿದ, ಶೆನ್ನೊಳಿಲ್-ರನ್ ಎಂದರೆ ಸಮಾನನವಾಗಿ ಮಾಡುವ, ತೊಳಿಲ್-ಕಾರ್ಯವು ಬಹು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಇಗದಿದ್ದಾಗಲೂ ಅಗದ ರೂಪಗಳು ಆಚ್ಛಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಗಿಕ್ಕದ್ದಕ್ಕೂ ಎಂಬರ ಭವ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳು, ಚೆಲ್ಲಮ್-

ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಸಚ್ಚಿಷ್ಠ ಶಿಷ್ಯಣಿಂ ನ ಕೇವಲಂ ತದ್ರಕ್ಷಣಮ್
ಅಖಿತು ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವರಕ್ಷಣ ಮು ಪೀತ್ಯಾಹ

ನಿರವಧಿದಯಾ ದಿವ್ಯೋದನ್ವತ್ತರಂಗ ನಿರಜ್ಞುಶೈ
ನಿಯಮಯತಿ ಯ ಶಿಷ್ಯಾಶಿಷ್ಠಾಕ್ರಮೈಗುಣಸಂಕ್ರಮೈಃ |

ಸಂಪತ್ತು, ಪೆರುಗಿ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ, ಇದು ಅನಘಗುಣದರಾಯಾಂ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು. ಶಿರಸ್ಸನರ್ಪಣಾಲ್-ರಮದಮಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶಿಷ್ಯರುಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಠರು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಜ್ಞಾನವುಪರಿಂದ, “ಮಯಿಸರ್ವಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸನ್ಮುಕ್ತಾಭ್ಯಾತ್ಮಚೇತಸಾ” ಎಂಬ ಗೀತಾ (೩-೩೦) ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವು. ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಸೈಮಿತ್ತಿಕಾಂಕ್ಷಾತ್ಮಕಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ, ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಮೊದಲಾದವರು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವು. “ಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾನಂ ವಿಷ್ಣುಮೇವ ಯಜಂತೀತೇ” (೧೬) “ಅಹಂ ಹಿ ಸರ್ವಯಜ್ಞಾನಾಂ ಭೋಕ್ತಾಚ ಪ್ರಭುರೇವಚ” ಎಂಬ ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವ ಹಾಗೆ ಭಗವಂತನೇ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವನುಮೆಂದರಿಂದ ಆತನನ್ನೇ ಸತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳ ಕರ್ತೃತ್ವ, ಮಮತಾ, ಫಲಗಂಪ್ತೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಈ ಶಿರಸ್ಸನರ್ಪಣೆಯು ಹೇಗೆಯೆಂದಾಯಿತು. ಅರಳುತ್ತ ಶಿಷ್ಯಭೂಮಿನಾಲ್-ಕ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇದು ಆಹಿತಸ್ನೇಹಂ ಎಂಬುದರರ್ಥವು. ಇದರಿಂದ “ಕೃಪಯಾನಿಷ್ಟಹೋವದೇತ್” ಎಂಬುದು ನ್ಯಾಯವು. ಅಳಿಯಾವಿಳಕ್ಕು-ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವ ಜೀವಿಗಳು, ಏತಿ ನರೇ-ಹತ್ತಿರವರಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರಲ್ಲವೇ. (ಇದು ಪ್ರಾದಿಕತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರದೀಪಂ) ಎಂಬುದರರ್ಥವು ಹೀಗೆ ಈ ಪಾಠವು ಪ್ರಥಮ ಮೂಲಕಾರ್ಥವನ್ನೇ-ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಉಪಪಾದನೆಯು ಅನುಪಪ್ಯಕ್ತವು. ಮರುಳತತ್ವದೇಶಿಕರೇ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪದೇಶಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರೇ ಬಿಡು, ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಏನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಕ್ಕರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಬಂದವರೆಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಅವರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವು; ಅವರು ಎಂತವರಿಂದರ ಮರುಳತತ್ವ ದೇಶಿಕರಲ್ಲವು, ಅವರು ಮರುಳೆಯುಕ್ತ ದೇಶಿಕರು-ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತೊಂದರೆ ದೇಶಿಕರು. ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂತವರಿಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನದೀಪವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಶಿರಸ್ಸನರ್ಪಣಾಲ್-ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೇನೇ ಏನೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಡುಕೊಡಬೇಡಿ ಭಾವವು, ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು ಎಂದರೆ ಭಗವದಾರಾಧನ ಮಾಡ ಸತ್ಯ ಸೈಮಿತ್ತಿಕಾಂಕ್ಷಾ ಮುಖ್ಯಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ವಿದ್ವೇ ಗುರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಚ್ಚಿಷ್ಠರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಅಚರನುಗುರೋ ರಾಜ್ಞಾಪಾರಂಪರೀ ಪರವಾನಸೌ
ನ ಪರಮಿಹತಾನ್ತಲ್ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವನುಷ್ಠ ಭಿರಕ್ಷತಿ || ೭೨ ||

ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಸಚ್ಚಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೇವಲ ಶಿಷ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ಎಂಬುದಲ್ಲವು; ಅದು ಆಚಾರ್ಯ ರಕ್ಷಣವೂ ಹೌದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :-

ಈಗ ಹೇಳಿದ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಸದಾಚಾರ್ಯನು ಸಚ್ಚಿತ್ಯನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪರಮಕೃಪೆಯಿಂದ ಯಾವ ಆಶೋತ್ತರಗಳೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಂತಹ ಸರಿಯಾದ ಪಾತ್ರನು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಟಸ್ಥನಾಗಿರಬಹುದೋ ? ಎಂದರೆ ಹಾಗಿರುವುದು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪವು ಈ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಅಂತಹ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವುದು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರದ ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸದಾಚಾರ್ಯನಾದ ಸಚ್ಚಿತ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದಿರುವಾಗ, ಅಂತಹ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು, ಆಚಾರ್ಯನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಹಾನಿ ಎಂದೂ, ಭಗವತ್ತೀಡನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವನೆಂದೂ, ಅದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸಚ್ಚಿತ್ಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಕೆಲವರಿಗಾದರೂ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕ ತನ್ನ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತಾ ರೂಪ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. “ಪ್ರಯೋಜನಮನುದ್ದಿಶ್ಯ ನಮಂದೋಪಿ ಪ್ರವರ್ತತೇ” ಎಂದಿರುವಾಗ ಯಾವ ಆಶೋತ್ತರವನ್ನೂ ಇಡದೆ “ಕೃಪಯಾ ನಿಸ್ಪ್ರಹೋವದೇತ್” ಎಂಬ ಉಪದೇಶವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಥಕವಾದುದಲ್ಲವೋ ? ಎಂದರೆ ಸಮಾಧಾನವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಯಃ-ಯಾವ ಆಚಾರ್ಯರು, ನಿರವಧಿ...ನಿರಜ್ಞಶೈಃ, ನಿರವಧಿ-ಅವಧಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲೆ, ಎಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲದ, ಜಯಾ-ಕರುಣೆಯೆಂಬ ದಿವ್ಯೋದನ್ವಿತ-ಸರಸ್ವೀತ್ಯುಷ್ಣ ಸಮುದ್ರದ, ತರಂಗ-ಅಲೆಗಳ ಹಾಗೆ, ನಿರಜ್ಞಶೈಃ-ಯಾವ ತಡೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ, ಗುಣಸಂಕ್ರಮೈಃ-ತತ್ಪತ್ರಯ ಜ್ಞಾನ, ಅರ್ಥಸಂಚಕ ಜ್ಞಾನ, ಪರದೇವತಾ ಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ, “ಅಭಯಂ ಸತ್ಯಸಂಶುದ್ಧಿಃ” (ಗೀ) ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿದ ೨೬ ಆತ್ಮಗುಣಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಸಂಕ್ರಮೈಃ-ಸಂಕ್ರಾಮತ್ಯನೇನ ಎಂಬ ವೃತ್ತತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಸಂಚಾರಕ್ಕನುಕೂಲವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಸಿರುವ ಸೇತುವೆ, ತೆಪ್ಪ ಮೊದಲಾದವು, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ನೇತುವಿಗೆ ಸಂಕ್ರಮವೆಂದು ಹೆಸರು, ಅನುಕೂಲ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮೈಃ-ಹೀಗೆ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದು, ಹೀಗೆ ನಡೆಯಕೂಡದೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ, ಶಿಷ್ಯಾಃ-ಸಚ್ಚಿತ್ಯರನ್ನು

ನಿಯಮಯತಿ-ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಾನೋ; ಆಸೌ-ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರು, ಅಚರಮಗುರೋಃ-ಪ್ರಥಮಪರಮಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ರಾಯಣನ, ಅಜ್ಞಾ ಸಾರಂಪರೀ ಪರವಾಸಃ-ಅಜ್ಞಾ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಪರವಶರಾಗಿಕ್ಕೊಂಡು, ಇಹ-ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ, ತಾ-ಆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಕರನ್ನು ಪರಂ-ಮಾತ್ರವೇ ನಾಭಿರಕ್ಷತಿ-ಕಾಪಾಡುವುದಿಲ್ಲವು; ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಲ್ಲಕ್ಷೇಣ-ಆ ವ್ಯಾಜಮೂಲಕವಾಗಿ, ಸ್ವಮಹಿ-ತಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ, ಅಭಿರಕ್ಷತಿ-ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ, ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ತನ್ನೊಡನೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸಚ್ಚಿಷ್ಕರು ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ನಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾವು ಇದ್ದುಬಿಡೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಸಮಸದೇಶವನ್ನು ಸತ್ತಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸಿಯೋಗಿಸದೇ ಹೋದರೆ, ತಮ್ಮ ಇತಿಕರ್ಮವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು, ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಉಪಪಾದನೆಯು-ಸದಾಚಾರ್ಯರ ದಯೆಗೂ ಇತರರ ದಯೆಗೂ ವೈಲಕ್ಷಣ ಉಂಟೆಂದು ನಿರವಧಿದಯಾ-ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ದಯೆಯೂ ನಿರವಧಿಕವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ಸಮವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಗೆ? ಹತ್ತು ವಿಧ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನೂ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಪರಮ ಪುರುಷನ ಹಾಗೆ ಎಸಗುವರೆಂದು ನ್ಯಾಸವಿಂಶತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ೪೬ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿರುವ “ಅಜ್ಞಾನಧ್ವಾಂತರೋಧಾತ್” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ. ಈ ದಯೆಯನ್ನು ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆ ದಿವ್ಯವೆಂದರೆ ಸಾಧಾರಣ ಸಮುದ್ರದ ತರಂಗಗಳು ತೀರದವರೆಗೂ ಬಂದು ಉಪಹತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇದಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲವು; ಪರಮ ಪುರುಷನ ದಯೆಯ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲವು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಗಳು ಅಪ್ರತಿಪತ್ತವಾದುವೆಂದು ನಿರಬ್ಜು ಶೈಃ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಗಳು ಅಪ್ರತಿಪತ್ತವಾದರೂ, ಇವುಗಳು ಶಿಷ್ಯರುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಗುಣಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದು ದುಸ್ತರವೆಂದೂ, ಹಾಗೆ ದುರ್ಗಮಾರ್ಗದ ಹಾಗೆ ಕಷ್ಟವಾದರೂ, ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸುವುವೆಂದೂ, ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಗುಣಸಂಕ್ರಮೈಃ-ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು, ಆತ್ಮ ಗುಣಗಳುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕ್ರಮಗಳು ಎಂದರೆ “ಸಂಕ್ರಮೋ ದುರ್ಗ ಸಂಚಾರಃ” ಎಂಬ ಅನುರ ನಿಘಂಟು ರೀತ್ಯಾ ಕಠಿಣವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದರೂ ಸಂಚಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಆ ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇಳವಾದ ನೀರಿನ ಮೂಲಕ ಸಂಚಾರವು ಕಷ್ಟವಾದರೂ, ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಹಾಗೆ

ಸೇತುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವವು ಈ ಗುಣಗಳು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿನ ಗುಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ೧೬-೧೦ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ದೈವೀ ಸಂವತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ೨೬ ಗುಣಗಳು ಬೋಧಿತವು. ಈ ಆತ್ಮಗುಣಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು-ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವರೆಂದೂ, ಇವುಗಳು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಿಸುವವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ದುರ್ಗ ಸಂಚಾರ ಮಾರ್ಗವಾದ ಸಂಕ್ರಮಗಳನ್ನುಳ್ಳವು ಎಂದು ಸಂಕ್ರಮ ಶಬ್ದ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಹೀಗೆ ಸಚ್ಚಿಹ್ನರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ತತ್ಪರಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಕೃಪಯಾ ಪ್ರತಿಫಲಾರಾಂಭಿತರಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಅದು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದಿರುವುದು ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯು; ಅದನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದು ದಾಸಭೂತನಾದ ತನಗೆ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಉತ್ತರಾರ್ಥದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾನೇ ಪ್ರಥಮ ಗುರುವಾಗಿ, ಚತುರ್ಮುಖಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಮೇಲುಪಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನೇ ಸಮಸ್ತರಾದ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಚರಮಗುರುವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು (೨೫ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಅತನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಥಮ ಶೋಕ ಗುರುವೆ. ಬುದು ಅಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು ಇಲ್ಲಿ ಪರವಾನಸೌ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು “ಪರವಾನಸ್ಮಿಕಾಕುತ್ಸೃತ್ವಯಿ ವರ್ಷಶತಂ ಸ್ಥಿತೇ | ಸ್ವಯಂತು ಗುಚಿರೇ ದೇವೇಕ್ರಿಯತಾಂ ಇತಿವಾಂವದ” ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಣೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ (ರಾಮಾ ಆರ ೧೫. ೬) ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಈ ಜೀತನನಿಗೆ ಭಗವತ್ಪರತಂತ್ರವೇ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. ನೀನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲವಿರುವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ನಿನಗೆ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವುದೇ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ರತವರ್ಷವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅನಂತಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯಾದುದರಿಂದ ನಾರ್ವಕಾಲಿಕವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಈ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯು ಪಾರಂಪರ್ಯೋಗ ಬಂದುದು. ಆದುದರಿಂದ ತಾನೂ ಸಹ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೂ ಪರವಾರ್ತ ಅಗಿ ನಡೆಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯು ಏನು? ಎಂದರೆ “ಸಾತ್ರಸ್ಥಂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಂ ಚಕೃತ್ವಾ ಪಿಂಡಂ ಸಮುತ್ಪ್ರಜೇತ್ | ನಾಂತರ್ಥಾನಂ ಯಥಾಯಾತಿ ಜಗದ್ವೀಜ ಮಬೀಜಕೃತ್” ತಾನು ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಆತ್ಮವಿಷಯಕವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಚ್ಚಿಹ್ನನಾದ ಸತ್ಯಾತ್ರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೀಜ ರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವು ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಜ್ಞಾನವು ತನ್ನ ಜ್ಞೇಲಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲವೆಂಬುದು ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯು. ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯ ಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬಂದವು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿ ರೂಪ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಜ್ಞಾ

ಪರಂಪರೆಗಳೇನು ಅರ್ಥಪಂಚಕಗಳ ಉಪದೇಶವೇನು ಇಂತಹ ಆಜ್ಞಾಪಾರಂಪರೀ
ಎಂದೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ
ಆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಠನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸ್ವನುಷ್ಠ
ಭಿರಕ್ಷತಿ-ತಾನೂ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆಚಾರ್ಯನು
ಭಗವದಾಜ್ಞಾತಿಲಂಘನದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಇಂತು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ ಮೂವತ್ತನೆಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ

ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರಂ ವಿಜಯರಾಘವಶರ್ಮನ

ಆರ್ಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ

ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾದವು.

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ಶ್ರೀಯೈ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ಅಥ ಶಿಷ್ಯ ಕೃತಾಧಿಕಾರಃ ೨೧

ಅಶಿಥಿಲ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಸ್ತತ್ಪ್ರಶಂಸಾದಿ ಶೀಲಃ | ಪ್ರಚುರ ಬಹುಮತಿ
ಸ್ತದ್ವಸ್ತು ವಾಸ್ತಾದಿಕೇಪಿ | ಗುಣವತಿ ವಿನಿಯೋಕ್ತಂ ಗೋಪಯತ್
ಸಂಪ್ರದಾಯಂ | ಕೃತವಿದನಘವೃತ್ತಿಃ ಕಿನ್ನವಿಂದೇನ್ನಿಧಾನಮ್ || ೨೭ ||

ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ನಿರೂಪಣ ಮಾಡಿ ಈಗ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯವು ಯಾವು ದೆಂಬುದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನು ಯಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :-

ಅರ್ಥವು :- ಅಶಿಥಿಲ ಗುರುಭಕ್ತಿಃ-ಈ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿಯಾಗದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇದು ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ತತ್ಪ್ರಶಂಸಾದಿಶೀಲಃ-ಹಾಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿರುವುದರಿಂದ, “ ಗುರುಂ ಪ್ರಕಾಶಯೇತ್ ” ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆ ಗುರುವನ್ನು ಕೊಂಡಾ ಡುವ ಸ್ತುಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಇಲ್ಲಿನ ಅದಿ ಪದದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯ ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು; ತದ್ವಸ್ತುವಾಸ್ತಾದಿಕೇಪಿ-ಆಚಾರ್ಯರ ವಸ್ತು ಗಳಾದ ಶ್ರೀಕೋಶ, ಅವರು ಧರಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆ, ಪಾದುಕೆ, ಪವಿತ್ರಹಾರ ಗೃಹ ಅಥವಾ ಆಶ್ರಮ, ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ವಾಸ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳ, ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಭಿಮತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಅವರು ವಾಸ ಮಾಡಿದ ಗ್ರಾಮ ಮುಂತಾದುವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಹ, ಪ್ರಚುರಬಹುಮತಿಃ-ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗುಣವತಿ ವಿನಿಯೋಕ್ತಂ-ತಾನು ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾ ರ್ಥಗಳನ್ನು ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಸತ್ಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಪ್ರ ದಾಯಂ-ಆಚಾರ್ಯಶಿಷ್ಯಕೃಮನಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ

ವನ್ನೂ, ಗೋಪರ್ಯ-ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವವನಾಗಿ, ಕೃತವಿತ್-ಆಚಾರ್ಯರು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರವನ್ನು ಸದಾ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅನಘವೃತ್ತಿ-ತದುತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೂ ಎಸಗದೆ ಪರಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳೇನು ಭಗವದ್ಭಾಗವತಕೈಂಕರ್ಯಗಳೇನು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ಇಂತಹ ಅಮೋಘ ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯನು, ನಿಧಾನಂ-ಪರಮ ನಿಧಿಯೆಂದೂ “ಹಿರಣ್ಯನಿಧಿ” ಎಂದೂ, ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಮಪ್ರಾಪ್ಯವನ್ನು, ಕಿಂ ನವಿಂದೇತ್-ಏತಕ್ಕೆ ಹೊಂದದೇ ಇರುವನು? ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುವನೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಉಪಪಾದನೆಯು-ಶಿಷ್ಯನು ಎಂತವನಾಗಿರಬೇಕು, ಎಂತಹ ಶ್ಲಾಘ್ಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಆತನ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಜ್ಜಹ ವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (೧) ಪ್ರಥಮತಃ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆತನಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅತಿಥಿಲ ಗುರುಭಕ್ತಿಃ-ಅವರಿಂದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗುರು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು; ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರ ಕ್ಯಾಗಿ ಅ ಭಕ್ತಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಅತಿಥಿಲ ಗುರುಭಕ್ತಿಃ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದೆಯೇ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸಿ, ನ್ಯಾಸವಿಂಶತಿಯ ಶ್ಲೋಕವಾದ “ಅಜ್ಞಾನಧ್ವಾಂತರೋಧಾತ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ ೧೦ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆಚಾರ್ಯನು “ದೇವತತ್ವಾದುಪಾಸ್ಯಃ” ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೇಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸುವೆವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಧ್ಯಾನಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯ ಮಹಾಭಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀನಿಗಮಾನ್ ಮಹಾದೇಶಿಕರವರು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಯಲ್ಲಿ “ಆಚಾರ್ಯಾದಿಹ ದೇವತಾಂ ಸಮಾಧಿಕಾ ಮನ್ಯಾಂ ನಮನ್ಯಾಮಹೇ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ೪೭ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ. (೨) ತತ್ಪ್ರಶಂಸಾದಿಶೀಲಃ-ಅವರು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ “ಗುರುಂಪ್ರಕಾಶ ಯೇದ್ಧೀನ್ಮಾಃ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅವರುಗಳ ಗುಣಕಥನ, ಉಪದೇಶ ಕ್ರಮ, ನಿಷ್ಕಾಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡಾಡುವ ಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಬೇಕು. ಅವರುಗಳ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ದ್ವಾದಶಿ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಬೇಕು. ಅದಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿರತನಾಗಿರಬೇಕು. ತಿರುನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ, ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು. (೩) ತದ್ವಸ್ತು ವಾಸ್ತವಾದಿಕೇಪಿ ಪ್ರಚುರ ಬಹುಮತಿಃ-ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಅವರು ಉಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಶಿರಸಾ ಧರಿಸ ಬೇಕು; ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಶಿರಸಾಧರಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ

ಆರಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪವಿತ್ರಹಾರವನ್ನು ಜಪಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಮಾನುಷಾವತಾರಿಯಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ವರಿಸಿ ತಾನೇ ಶಿಷ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. “ಭರತಾಗ್ರಜಃ | ಪಾದಾ ವಾಸಾಧ್ಯಜಗ್ರಾಹ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ರಾಘವಃ” (ಅಯೋಧ್ಯಾ ೧೦೩-೨೭) ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಾವಿತ್ರ ಋಷಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಮಪ್ರಭುವಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಾದುದರಿಂದ “ಇಮೌ ಸ್ಮ ಮುನಿಶಾದೂಲ ಕಿಂಕರೌ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೌ | ಆಜ್ಞಾಪಯಥೇಷ್ಟಂವೈ ಶಾಸನಂ ಕರವಾವಕಿಂ” (ರಾಮಾ. ಬಾಲ) ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರಿಯಾಗಿ ಸಾಂದೀಪಿನ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ನಾನಾ ವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸಹಾಧ್ಯಾಯಿಯಾದ ಕುಚೇಲರಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಅವತರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪೆರಂಬುದೂರು, ಅವರು ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಸಿಸಿದ ಶ್ರೀರಂಗ ಮೇಲುಕೋಟೆ, ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಾದಿ ದಿವ್ಯ ದೇಶಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಕಾಂಚೀಪುರ, ತಿರುಮಹೇಂದ್ರಪುರ, ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕರು ಇದ್ದ ಹೆಮ್ಮಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು. ಇವುಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಬಿಜ ಮಾಡಿರುವ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಅವತಾರ ಸ್ಥಳ ಆಶ್ರಮಾದಿಗಳು ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳು. (೪) **ಗುಣವತಿ ವಿನಿಯೋಕ್ತಂ ಗೋಪಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಂ**- ತಾನು ಹೇಗೆ ಶಿಷ್ಯಗುಣಪೂರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸಿದನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಂತಹ ಶ್ಲಾಘ್ಯ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆಚಾರ್ಯಋಣಮುಕ್ತನಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನು “ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಸಾಧುಸೇವೀ” ಎಂಬ ನ್ಯಾಸವಿಂಶತಿ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಶಿಷ್ಯಗುಣಪೂರಿಗನ್ನುಳ್ಳವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ “**ಗುಣವತಿ ವಿನಿಯೋಕ್ತಂ**” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಅಂತಹ ಗುಣಪೂರಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಬಂದು ಆಶ್ರಯದನೇ ಎಂದು ದುಡುಕಿ ಈ ಶಿಷ್ಯನೂ ಉಪದೇಶಿಸಕೂಡದು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ **ಗೋಪಯನ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಂ** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಚಾರ್ಯೋಪದಿಷ್ಟನಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತೆ ಏನೆಂದರೆ? ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿದು ಆತನಿಗೆ ತಾನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸತ್ಪಾತ್ರನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪದೇಶಿಸಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.

(೫) ಇನ್ನೂ ಈತನ ಕೃತ್ಯವೆಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ **ಕೃತನಿತ್**-ಆಚಾರ್ಯರು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ

ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವನಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವದಿಂದಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೃತಘ್ನನೆನಿಸುವನು. ಗುರುಪರಾಯಣ ನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈತನು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು. ಗುರುವು ಸದಾ ಪೂಜ್ಯನು; ಆತನು ಕೃಪಯಾ ನಿಸ್ಪೃಹನಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನಾದುದರಿಂದ ಆತನು ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡಲು ಅರ್ಹನು. (೬) ಇನ್ನೂ ಹೇಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ **ಅನಘ ವೃತ್ತಿಃ**-ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸಾ ನಂತರ ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರ ಬೇಕು. ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಭಗವನ್ನಿವೇದಿತಾನ್ನ ವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅದು ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರವಾಗಿ ಆರು ವಿಧ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದೇ ಇರಬೇಕು. ಆಚಾರರಹಿತರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಅಧರ್ಮಾರ್ಜಿತ ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ, ಆಚಾರಶೀಲರಲ್ಲದವರ ಪಂಜ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ತನ್ನ ಉದರಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು. ಇತ್ಯಾದಿ ನಿಯಮಗಳಿಂದ **ಅನಘವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು**.

ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಂದ್ಯವಾದ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ವಾಕ್ಯ ಮನಸ್ಸು ಶರೀರಾದಿಗಳಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ನೋವು ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೆ **ಅನಘವೃತ್ತಿಃ**-ಎನಿಸುವನು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನು ಇದ್ದುದಾದರೆ ಅಂತವನಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವೆಂಬ ಸಂಸಿದ್ಧಿಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಎಂದಿಗೆ ತಪ್ಪೀತು? ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇನಿರುತ್ತೆ ಎಂದು **ಕಿನ್ನವಿಂದೇತ್ ನಿಧಾನಮ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ನಿಧಾನ-ಶಬ್ದಕ್ಕೆ “ಪ್ರತಿ ನಿಯತ ರಮಾ ಸನ್ನಿಧಾನವೆಂದು”** ಅರ್ಥ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತವನಿಗೆ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯವು ಉಂಟು. ಇಹದಲ್ಲೂ ಭಗವತ್ಕೃಪಾರೂಪ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಉಂಟು. ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರವು ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯವು ಉಂಟು. ಪರಮ ಪುರುಷನು “**ಪರೇಣನಾಕಂ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಂ**” ಎಂಬಲ್ಲೂ, “**ತಂ ದುರ್ದರ್ಶಂ ಗೂಢಮನುಪ್ರವಿಷ್ಟಮ್**” ಎಂಬಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಹಿರಣ್ಯನಿಧಿಯು; ಆತನೊಂದಿಗೆ ಸಾಯುಜ್ಯವೇ ಪರಮ ಧನವು. ಆದುದರಿಂದ **ನಿಧಾನಂ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಇದೂ **ವಿಂದೇತ್** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವೂ, ಇವೆರಡೂ “**ತದ್ಯಥಾ ಹಿರಣ್ಯನಿಧಿಂ ನಿಹಿತ ಮುಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾ ಉಪರೂಪರಿ ಸಂಚರನ್ನೋ ನವಿಂ ದೇಯು ರೇವಮೇವೇವಾ ಸ್ವರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾ ಅಹರಹರ ಚೈಶ್ವರ್ಯಂ ಏತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ನವಿಂದಂತು ನೃತೇನಹಿ ಪ್ರತ್ಯೂಢಾಃ**” ಎಂಬ ಛಾಂದೋಗ್ಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು (ಉ. ೩. ೨.) ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದಹರಾಕಾಶ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೋಧಿತ ಪರಮಪುರುಷನು ನಿಧಿ-ಶಬ್ದದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ **ನಿಧಾನಂ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು **ಅಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ, ಪರಮಪುರುಷ ಸ್ವರೂಪ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನರಿಯದವರು, ನವಿಂದೇಯುಃ**-ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸದಾ

ದಹರ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಅಜ್ಞರು ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯ ಸಮಸದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರಾದರೋ ಆತನನ್ನು ತಿಳಿದೇ ತಿಳಿಯುವದರಲ್ಲೂ, ಆತನನ್ನೇ ಹೋಗಿ ಸೇರುವುದರಲ್ಲೂ ಸಂದೇಹವೇನಿರುತ್ತದೆ ? ಎಂದು ಕಿನ್ನವಿಂದೇ **ನ್ನಿಧಾನಂ** ಎಂದು ಈ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾ ರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವು. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರಾಗಿರುವವರು **ನವಿಂದೇಯುಃ** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಯನು ಅಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞನಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಯನು ಹೊಂದದೇ ಇರುವನೇ ? ಎಂದು ಕಿನ್ನವಿಂದೇನ್ನಿಧಾನಮ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಪರಮಪುರುಷ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೆಂಬ ನಿಧಿಯನ್ನು, ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರಮಾತ್ಮ ಸಾಯು ಜ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದಾಗತಿ ಮೂಲಕ ಹೊಂದುವನೆಂಬ ಭಾವವು. **ಗತಿಶಬ್ದಾಭ್ಯಾಂ ತಥಾಹಿದೃಷ್ಟಮ್** ಲಿಂಗಂಚ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ (೧- ೩. ೧೪) ಇವೆಲ್ಲಾ ಉಪಪಾದಿತವು. ಅಲ್ಲಿ **ಗತಿ, ನಿಧಿ, ವಿಂದೇಯುಃ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭೃಗುವು ಶೌನಕರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು:-

ಶೃಣುಶೌನಕ ತತ್ವೇನ ಗುರುಶಿಷ್ಯಕ್ರಮಂ ಪರಮ್ | ಗುರುಪೂಜಾಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಪಿ ತದ್ವಿಜಃ | ಶಿಷ್ಯೋಗುರು ಸಮೀಪ ಸ್ಥೋಯತನಾಕ್ಶಾಯ ಮಾನಸಃ | ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಗುರೋಸ್ತುಷ್ಪಿಂ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿರ್ಧೂತ ಮತ್ಸರಃ | ಆಸನಂ ಶಯನಂ ಯಾನಂ ಪರಿಹಾಸಂಚ ಶೌನಕ | ಪ್ರತಿಪ್ರಲಾಪಾದ್ಯತ್ಯೈಶ್ವ ವರ್ಜಯೇದ್ಗುರುಸನ್ನಿಧೌ | ಗುರೌ ತಿಷ್ಠತಿ ಸಂತಿಷ್ಠೇಚ್ಛಯಿತೇಚ ಸ್ವಪೇದ್ವಿಜಃ | ಅಸ್ಥಿತೇ ಸ್ವಯಮಾಸೀತ ಶಿಷ್ಯೋ ಗುರು ಪರಾಯಣಃ | ಗುರುನಿಂದಾಪರಾ ಯೇಚ ದೂರತಸ್ತೂ ವಿನರ್ಜಯೇತ್ | ಶ್ರೋತ್ರೇ ಪಿಧಾಯನಾತಿಷ್ಠೇ ದ್ವಂದನಾಸಾತಯೇ ದ್ವಿಜಃ | ಯಥಾತ್ಮನಿ ಯಥಾದೇವೇ ಭಕ್ತಿರವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ | ತಥಾ ಗುಣೌ ಪರಾಭಕ್ತಿಃ ಕರ್ಮವ್ಯಾಸಿದ್ಧಿಮಿಚ್ಛತಾ | ಗುರಾವತುಷ್ಟೇನ ತುಷ್ಟಾ ಸ್ತುಸ್ತರ್ವೇ ದೇವಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾ | ತುಷ್ಟೇ ತುಷ್ಟಾಯತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವದೇವಮಯೋ ಗುರುಃ | ವಿನಾಗುರೋಃ ಪ್ರಸಾದೇನ ಸಂಸಿದ್ಧಿರ್ನಭವೇದ್ವಿಜಃ | ತಸ್ಮಾ ದ್ಗುರುಸ್ಸದಾಪೂಜ್ಯಃ ಜ್ಞಾನ ಸಂಸಿದ್ಧಿ ಮಿಚ್ಛತಾ ||

ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ:- ಓ ಶೌನಕರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುರುಶಿಷ್ಯಕ್ರಮ ವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವೆನು ನಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳಿ, ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ಗುರುಪೂಜೆ

ಆಚಾರ್ಯವಿಷಯೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಾಭಾವಮುಪಸಾದಯಿತಿ

ಯನ್ನು ಅದರ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನೂ ಹೇಳುವೆನು. ಗುರು ಸಮಾಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಶಿಷ್ಯನು, ವಾಕ್ಯ ಶರೀರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹಿಸುವನಾಗಿ, ಮಾತ್ಸರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಾಗಿ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಗುರುವನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗುರುವನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಲಗುವುದು, ಯಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿರುವುದು, ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದು, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಗುರುವು ನಿಂತರೆ ಶಿಷ್ಯನಾದವನೂ ನಿಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು. ಆತನು ಮಲಗಿದರೆ ತಾನೂ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಕೂತರೆ ತಾನೂ ಕೂಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಗುರುವೇ ತನಗೆ ಪರಮಗತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಆನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಯಾರಾದರೂ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾದರೆ ಅವರುಗಳಿಂದ ತಾನು ದೂರವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಅಥವಾ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು; ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತನ್ನ ಪರಿರುದ್ಧಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಪರಮಪುರುಷನಲ್ಲೂ ಹೇಗೆ ಅಸ್ಯಭಿಚರಿತವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಗುರುವಿನಲ್ಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶಾನಕರೇ, ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸಂತುಷ್ಟರಾದರೆ, ಈ ಶಿಷ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಅಸಂತುಷ್ಟರಾಗುವರು. ಗುರುವು ಸಂತುಷ್ಟರಾದರೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರುವು ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವರೂಪಿಯು. ಗುರು ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ತತ್ಪರಿತಪುರುಷಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಗುರುವು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡಲು ಅರ್ಹನು” ಎಂಬುದು. “ದೇವಮಿವಾಚಾರ್ಯಮುಪಾಸೀತ” “ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾಭಕ್ತಿಃ ಯಥಾ ದೇವೇ ತಥಾಗುರೌ” ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಉಂಟು.

ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಪಸಾದಿಸುತ್ತಾರೆ

ಹಿಂದೆ ಸಜ್ಜಿದ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದು, ಆಚಾರ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಲ್ಪತ ಭಕ್ತಿಯಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವವಿರಬೇಕೆಂದೂ, ತಾನು ಘೋರವಾದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸತ್ಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಆಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವಿರಬೇಕೆಂದೂ, ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಛೇದನಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಅಂತವನಿಗೆ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಮೊದಲಾ

ಇನ್ನರ್ಥಜ್ಞಿಗಳೈ ಯೆಲ್ಲಾಮಾ ಮಿಡಿಯನುಕ್ಕು ಅಕತ್ತುಕ್ಕುಳ್ಳೇ
ಮಹಾನಿಧಿಯೈ ಕ್ಕಾಟ್ಟಿ ಕೊಡುಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೇ ವೆಳಿಯಿಡುಗೈ
ಯಾಲೇ ಮಹೋಪಕಾರನಾನ ವಾಚಾರ್ಯತೀರ್ತ್ತಿಲ್, ಶಿಷ್ಯನ್
ಕೃತಜ್ಞನಾಯಿರುಕ್ಕನೇಣುವೆನ್ನುಮ್, ದ್ರೋಹಮ್ ಪಣ್ಣಾದೊ
ಳಿಯ ಪೇಣುವೆನ್ನುಮ್,

ಮುವುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಡವೋ? ಅವರ ಶುಶ್ರುಷಾದಿಗಳಲ್ಲೇ ನಿರತನಾಗಿರಬೇ
ಡವೋ? ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇವು ಯಾವುದನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವದಿಂದ
ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನರ್ಥಜ್ಞಿಗಳೈಯೆಲ್ಲಾಮಾ ಈ ತತ್ಪರಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥ ವಿಷಯವಾದ
ಉಪದೇಶಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಿಡಿಯನುಕ್ಕು-ಮಹಾ ದರಿವ್ರನಿಗೆ, ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ,
ಅಕತ್ತುಕ್ಕುಳ್ಳೇಅವನು ವಾಸ ಮಾಡುವ ಗೃಹದಲ್ಲಿ, ಮಹಾನಿಧಿಯೈಕಾಟ್ಟಿ
ಕೊಡು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ-ಅತನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಹತ್ತಾದ ನಿಧಿ ಇದ್ದರೂ ಅದು
ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ವೆಳಿಯಿಡುಹೈಯಾಲೇ-ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ
ಉಪದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ, ಮಹೋಪಕಾರಕನಾನ-ಇಂತಹ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಕಾರ
ವನ್ನು ಮಾಡಿದ, ಆಚಾರ್ಯ ತೀರ್ತ್ತಿಲ್-ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಶಿಷ್ಯನು
ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ, ದ್ರೋಹಮ್ ಪಣ್ಣಾದೊಳಿಯವೇಣು
ವೆನ್ನುಮ್-ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ದ್ರೋಹವು ಯಾವುದು
ಎಂದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರ ಸ್ಮರಿಸದೆ, ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸದೆ- ಅವರು
ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದೆ ಅವರಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ
ವಿನಿಯೋಗಿಸದೇ, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇರುವುದೇ ದ್ರೋಹವು; ಇನ್ನು ಅಂತವರನ್ನು ಕುರಿತು
ಅವರಿಗೇನು ತಿಳಿಯುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದು
ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವು ಪರಮ ದ್ರೋಹವು; ಹೀಗೆ ಇವೆರಡನ್ನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಳ್
ಶೊನ್ನನಿಡಮ್-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭವು ಏನೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-
ಇರಣ್ಣು ವಿಭೂತಿಯುಮ್-ನಿತ್ಯ ವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತರುಗಳೂ,
ಮತ್ತು ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಾದ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳೂ, ಇಹ
ಲೋಕದ ಮಹಾಭಾಗವತರೂ, ಮತ್ತು ವಿಭೂತಿನಾನುಮ್-ಈ ಎರಡು ವಿಭೂತಿ
ಗಳಿಗೂ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಇವನೈ-ಇಂತಹ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಲ್ಲದ
ಮತ್ತು ದ್ರೋಹಯುಕ್ತನಾದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು, ಚ್ಚೀ ಚ್ಚೀಯೆನ್ನುಮ್ ಪಡಿಯು
ಮಾಯ್-ಛೀ ಛೀ ಎಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿ, ಹಿತಮ್ ಶೊನ್ನ-ಹಿತವನ್ನು
ಬೋಧಿಸಿದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳಿಗೆ, ಪ್ರತಿಕೂಲಾನ-ವಿರೋಧಿಗಳಾದ,

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಃ ಶೋನ್ಮನಃಷಮ್ ಇರಣ್ಣು ವಿಭೂತಿಯುನಮ್, ವಿಭೂತಿ
ಮಾನುನಮ್ ಇವನ್ಮೈ ಚ್ಚೀ ಚ್ಚೀಯೆನ್ನುನಮ್ ಪಡಿಯುಮಾಯ್,
ಹಿತಂ ಶೋನ್ಮ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳುಕ್ಕು ಪ್ರತಿಕೂಲರಾನ
ಹಿರಣ್ಯರಾವಣಾದಿಗಳೋಡು ತುಲ್ಯಮಾಯ್ (೧) “ವಿದ್ಯಾಚೋ
ರೋ ಗುರ.ದ್ರೋಹೀ ವೇದೇಶ್ವರ ವಿದೂಷಿಕಃ| ತ ಏತೇ ಬಹು
ಸಾಕ್ಷಾನ್ಃ ಸದ್ಯೋದಂಡ್ಯಾ ಇತಿಶ್ರುತಿಃ ” ಎಜ್ಞಾರಪಡಿಯೇ

ಹಿರಣ್ಯರಾವಣಾದಿಗಳಕ್ಕು ತುಲ್ಯಮಾಯ್-ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಆತನ ಮಂತ್ರಿ
ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ, ರಾವಣ ಅನನ ತಮ್ಮ ಕುಂಭಕರ್ಣ, ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರಜಿತ್ತು
ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ, ಎಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ರಕ್ಷಕನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು, ಅವನ
ಶರಣವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹಿತವನ್ನು ದೈತ್ಯಬಾಲರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದು ಹಿರಣ್ಯ
ಕಶಿಪುವಿಗೆ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವು ಹಾಗೆಯೇ ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು
ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಆತನಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಬಾಳೋಣವೆಂಬ ಹಿತೋಪದೇ
ಶವೂ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲವು. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ
ನೇನೆಂದರೆ- “ತತ್ಪ್ರಾಧುಮನ್ಯೇನ ಸುರವರೈರ್ದೇಹಿನಾಂ ಸದಾ ಸಮುದ್ವಿಗ್ನಧಿ
ಯಾನುಸದ್ಗುಹಾತ್| ಹಿತ್ವಾಽತ್ಮಪಾತಂ ಗೃಹಮನ್ಧಕೂಪಂ ನನಂ
ಗತೋ ಯದ್ಧರಿಮಾಶ್ರಯೇತ || (೭.೫.೫.) ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತಂದೆಗೆ ಹಿತವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಏನೆಂದರೆ ಓ ಅಸುರಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಮೆ ಸ್ವತಂತ್ರಾತ್ಮಭ್ರಮೆ
ಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅಸತ್ತಿಗಲಾದ ರಬ್ಬಾದಿ ವಿಸಯೋಪಭೋಗಗಳಿಂದ ಯಾವಾ
ಗಲೂ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಕುಸ್ಥಿತವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಈ
ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಆತ್ಮನು ಬಿದ್ದು ನಷ್ಟವಾಗುವ, ತಳವೇ ಕಾಣದ ಕತ್ತಲಾದ ಭಾವಿಗೆ
ಸದೃಶನಾದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಏಕಾಂತವಾಗಿರುವ ಅರಣ್ಯವನ್ನು
ಸೇರಿ, ಸಂಸಾರಬಂಧವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸೋಣವೆಂಬುದು
ನನಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣದಲ್ಲೂ
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಪುತ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು, ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಕಲಿತೆ ಹೇಳು ಎಂದು
ಪ್ರಥಮತಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು “ಶ್ರೂಯಂತಂತಾತವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ
ಸಾರ ಭೂತಮ್” ಎಂಬ ಪೀಠಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಅನಾದಿ
ಮುಧ್ಯಾಂತ ಮಜಮವ್ಯದ್ವಿಕ್ಷಯಮುಚ್ಯುತಮ್ | ಪ್ರಣತೋಸ್ತ್ಯಂತ
ಸಂತಾನಂ ಸರ್ವ ಕಾರಣ ಕಾರಣಮ್” ಹೀಗೆ ಆರಂಭಿಸಿ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ
ಹೋದುದ್ದು ತಂದೆಗೆ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾವಣನಿಗೂ
ವಿಭೀಷಣನು ಹಿತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ “ತ್ವಜಸ್ತುಕೋಪಂ ಸುಖ

ದಂಡ್ಯನುಮಾಗಾಮೈಕ್ಯಾಕವತ್ತನೈ; (ಅಲ್ಲದು) ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮ್
ಶೋನ್ನಪಡಿಯನ್ನು. ೨) “ಶರೀರಮರ್ಥಂ ಪ್ರಾಣಂಚ ಸದ್ಗುರು
ಭ್ಯೋನಿವೇದಯೇತ್” ಎನ್ನುವ ೩) “ಸರ್ವಸ್ವಂವಾ ತದರ್ಥಂವಾ
ತದರ್ಥಾದರ್ಥಮೇವನಾ| ಗುರನೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ದದ್ಯಾದ್ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಪಿ
ವಾ ಪುನಃ” ಎನ್ನುವ ಇಷ್ಟು ಡೈಗಲಿರ್ ಚೆಲ್ಲುಗಿರವೈಯುಮ್

ಧರ್ಮನಾಶನಂ ಭಜಸ್ವಧರ್ಮಂ ರತಿ ಕೀರ್ತನರ್ಥನಮ್| ಪ್ರಸೀದ
ಜೀವೇನು ಸಪುತ್ರ ಬಾಂಧವಾಃ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾರರಥಾಯ ಮೈಥಿಲೀ
(ರಾ. ಯುದ್ಧ. ೯. ೨೨) ಸುಖವನ್ನೂ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಕೋಪವನ್ನೂ
ತೃಪಿಸು; ಆನಂದವನ್ನೂ ಕೀರಿಯನ್ನೂ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸು.
ಓ ಅಣ್ಣನೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು; ಪುತ್ರಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ, ಸೀತಿಯು
ದಶರಥ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ರಭುನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ ಎಂದು ಪರಮ
ಹಿತೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಶಿಷ್ಯನೂ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಸಮ
ನಾಗಿ, (೧) ವಿದ್ಯಾಚೋರಃ-ವಿಷಯ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಪಾ
ದಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಸತ್ಯಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಕೊಡದೇ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡುದರಿಂದ
ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಕಳ್ಳನಾಗಿ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಗುರುದ್ರೋಹಿಯಾಗುವವನು,
ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ಏತೇಶೇ ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಗುರು
ನಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುವವನೆಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು; ವೇದೇಶ್ವರ ವಿದೂಷಿಕಃ-
ವೇದವನ್ನೂ ಈಶ್ವರನನ್ನೂ ಮೂಳಿಸುವವನಾಗಿ, ಏತೇಶೇ-ಇನರೆಲ್ಲರೂ, ಬಹು
ಪಾಪಾನಃ-ತುಂಬಾ ಪಾಪಿಗಳು, ಸದ್ಯಃ-ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ, ಸದ್ಯಃಸಪದಿ ತತ್ಕ್ಷಣೇ
ಎಂಬ ನಿಘಂಟು ಇರುತ್ತದೆ, ದಂಡ್ಯಃ-ವಿಕ್ಲೇಷಗಳು ಅರ್ಹರು. ಇತಿಶ್ರುತಿಃ-
ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ” ಎಜ್ಜರಪಡಿಯೇ-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ
ಹಾಗೆ ದಂಡ್ಯನುಮಾಗಾಮೈಕ್ಯಾಕ-ಹಾಗೆ ದಂಡಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು ಆಗದ ಹಾಗೆ,
ಅತ್ತನೈ-ಅಷ್ಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದುದು ಅಲ್ಲದು-ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮ್
ಶೋನ್ನಪಡಿಯನ್ನು-ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದ
ದಲ್ಲವು. ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದುದು
ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಊಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು.
ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದೂ
ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವುದು ಶಿಷ್ಯನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.
ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವುಂಟಾಗದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. “ತಸ್ಮೈ

ನದ್ರಹ್ಯೇತ್, ಕೃತಮಸ್ಯ ಜಾನೀಹಿ ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವಿದೆ. ಆಗಲಿ, ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಗುರುವುಕ್ತಿನೆ ಪೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆಯಲ್ಲ, ಅವು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದವಲ್ಲವೋ? ಎಂದರೆ, ಅವುಗಳೂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದಲ್ಲವು, ಶಿಷ್ಯನ ಕೆಲವು ಇತಿಕರ್ತ ವೃತ್ತಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ವೆಂದು ತೋರುವ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೨) ಶರೀರಂ-ಶಿಷ್ಯನು ಶುಶ್ರೂಷಾರೂಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಅಥವಾ ಅರ್ಥಂ-ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಣಂಚ-ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಸಹ ಸದ್ಗುರುಭ್ಯಃ-ತನ್ನ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಗೋಪ್ತರವಾಗಿ, ನಿವೇದಯೇತ್-ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಎಂದರೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿ ಅವಕಾರ ದೊರೆತರೆ ತಾನು ಅಗತ್ಯ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು; ಆಗುವದಾಗಿ ಅವನುಕೂಲಿವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿದರೆ ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಸರ ಬಂದಾಗರೆ ಹಾಗೆಯೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಡನೇಯೇ ಒಪ್ಪಿಸೇ ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವಲ್ಲವು. ಅವರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರವು ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ತರವಾದುದರಿಂದ ಹಾಗೆಲಾ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಸಂಗತತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಎನ್ಮನ್-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಸ್ವಂವಾ-ಸಮಸ್ತವನ್ನೇಯಾಗಲಿ, ತದರ್ಥಂವಾ-ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನಾಗಲಿ, ತದರ್ಥ ದರ್ಥಮೇವ-ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ, ಕಾಲುಭಾಗವನ್ನಾಗಲಿ, ಹೀಗೆ ವಾ ಎಂದು ವಿಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲವು. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತನ್ನ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮ್ಪ್ರಸಬುದುದೆಯಿಂದಾಯಿತು; ಇದೇ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಗುರವೇ-ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ, ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯಪಿವಾಪುನಃ-ತನ್ನ ಶಕ್ತ ನುನಾರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾಂದದ್ಯಾತ್ - ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅಪಿವಾ ಪುನಃ - ತನ್ನ ಕೈಲಾವಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುನಃಪುನಃ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಸಮಯ ಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯಸ್ತೈರಕ್ಯ ಅವರ ತಿರುನಕ್ಷತ್ರ ಪೊದಲಾದ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದೇಪದೇ ಯಥಾಶಕ್ತ್ಯ ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವ ವಿರುವುದರಿಂದ ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯೋ ತದನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟೇ ಕೊಡು ಎಂದು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವದೂ ನ್ಯಾಯ ವಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಬಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನು ತನಗೆ ಬರುವ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ವರಮಾನವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಪರಿಚಯದಲ್ಲಿರುವವರು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವರು. ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯತೆಯ ವಿಜೃಂಭಣೆಯು. ಇಷ್ಟು ಡೈನಳಿರ್-ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಚೊಲ್ಲುಗಿರವೈಯೂವೂ - ಹೇಳುವುದು, ಪ್ರತಿಪಾತಾಭಿವಾ ದನಾದಿಗಳ್ಳಿ

ಪ್ರಣಿಸಾತಾಭಿನಾದನಾದಿಗಳೈವೋಲಿ ಇವನುಕ್ಕು ಚ್ಚಿಲ ಕರ್ರವ್ವ
 ಂಳೈ ಚೊಲ್ಲವಿತ್ತತ್ತನೈಪೋಕ್ಕು, ೫) “ಕೃಪಯಾನಿಸ್ವಹೋವ
 ದೇತ್” ಎನ್ನುವುದಿ ಇರುಕ್ಕಿರ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾನ
 ಆಚಾರ್ಯನುಕ್ಕು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮ್ ಚೊನ್ನಪಡಿಯನ್ರು. ಭಗವಾನ್ಸ

ಪೋಲಿ-ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡುವ ನಮಸ್ಕಾರ ಅಭಿನಾದನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಹಾಗೆ
 ಇವನುಕ್ಕು- ಈ ಸಚ್ಚಿಪ್ಪನಿಗೆ, ಶಿಲಕರ್ರವ್ವಚ್ಚಿಲೊಲ್ಲಿತ್ತತ್ತನೈಪೋಕ್ಕು—
 ಶಿಷ್ಯಕ್ರಮ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಗಳಾದ ಇತಿಕರ್ರವ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದಷ್ಟೇ ವಿನಾ
 ಇನ್ನೇನೂ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವದಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲ್ಲವೆಂಬ
 ತಾತ್ಪರ್ಯವು ; ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

(೪) “ಕೃಪಯಾನಿಸ್ವಹೋವದೇತ್”-ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಸಚ್ಚಿಪ್ಪನಿಗೆ
 ಸರಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಏನೊಂದೂ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯುಪ
 ಕಾರವನ್ನು ಬಯಸದೆ, ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದು, ಎನ್ನುವುದಿ - ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಇರುಕ್ಕಿರ-ಇರುವ, ಅನನ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನನಾನ ಆಚಾರ್ಯ
 ನುಕ್ಕು-ಬೇರೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಬಯಸದೇ ಇರುವ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ,
 ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಂ ಶೊನ್ನಪಡಿಯನ್ರು - ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು
 ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದುದಲ್ಲವು. ಕೃಪಯಾನಿಸ್ವಹೋವದೇತ್ ಎಂಬ
 ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸ್ಮೃತಿ ವಾಕ್ಯವು ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವು. ಅದನ್ನು
 ಪರಾಂಬರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಸತ್ಪಾತ್ರ
 ನೆಂದು ಕಂಡರೆ, ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳ
 ಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಏನನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಶಿಷ್ಯನು
 ತನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷೆ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡ
 ಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವದಿಂದಲ್ಲವು ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ
 ವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ.

ಆಚಾರ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ
 ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸ್ಮೃತಿ ಆಪಸ್ತಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ, ಅವೂ ಸಹ |ಕೃತಜ್ಞತಾ
 ಭಾವವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದವೇ ವಿನಾ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು
 ವಿಧಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಗವಾನ್ಸಕ್ಕಲಿಲ್ ಪೋಲಿ - ಭಗವಂತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಆಚಾರ್ಯಸ್ಸಕ್ಕಲಿಲೇ ವರಿವ್ವಾನೆನ್ರು - ಶಿಷ್ಯನೂ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರ

ಕ್ಕಲಿಲ್ ಪೋಲೇ ಆಚಾರ್ಯನ್ನಕ್ಕಲಿಲೇ ವರಿಸ್ಪನೆನ್ತುಮ್, ಅವನುಕ್ಕು ನಲ್ಲಾನಾನಾರ್ಪೋಲೇ, ಆಚಾರ್ಯನುಕ್ಕುಂ, ನಲ್ಲಾನಾಯ್ ಯಿರುಸ್ಪಾನೆನ್ತುಮ್, ನೇದಾಂತಜ್ಜಿಳಿರ್ ಶೊನ್ನದವುಮ್ ೧) “ನ ಪ್ರಮಾದ್ಯೇದ್ಗುರೌಶಿಷ್ಯೋ ವಾಜ್ಮಿನಃ ಕಾಯಕರ್ಮಭಿಃ | ಅವಿಭಜ್ಯಾತ್ಮನಾಚಾರ್ಯಂ ವರ್ದೇತಾಸ್ತೃ ಯಥಾಚ್ಯುತೇ” ೨) “ದೇವಮಿವ ಆಚಾರ್ಯಮುಪಾನೀತ” ಎನ್ನುಮ್ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಆಪಸ್ತಂಬಾದಿಗಳ್ ಶೊನ್ನದವುಮ್ ಆಚಾರ್ಯನುಕ್ಕು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮ್ ಶೊನ್ನಪಡಿಯುನ್ತು

ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, ಅವನುಕ್ಕು ನಲ್ಲಾನಾನಾರ್ಪೋಲೇ - ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರಿಯನಾಗುವ ಹಾಗೆ, ಆಚಾರ್ಯನುಕ್ಕುಂ ನಲ್ಲಾನಾನಾಯಿರುಸ್ಪಾನೆನ್ತುಮ್ - ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನಲ್ಲೂ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಲಕ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವವನೆಂದು, ನೇದಾಂತಜ್ಜಿಳಿರ್ - ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಶೊನ್ನದವುಮ್ - “ಯಸ್ಯ ದೇವೇ ಪರಾಭಕ್ತಿಃ ಯಥಾದೇವೇ ತಥಾಗುರೌ” ಸರ್ದೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಪರಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯನಲ್ಲೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದೂ, ಮತ್ತು “ಶಿಷ್ಯಃ - ಶಿಷ್ಯನು, ಗುರೌ - ಆಚಾರ್ಯನಲ್ಲಿ, ವಾಜ್ಮಿನಃ ಕಾಯಕರ್ಮಭಿಃ - ವಾಕ್ಯನ, ಮನಸ್ಸಿನ, ಮತ್ತು ಶರೀರದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ, ಅವಿಭಜ್ಯ ಆತ್ಮಾನಾ - ತನ್ನಿಂದ ಬೇಧವೆಂದೆಣಿಸದೆ, ತಾನು ಬೇರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಬೇರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ನಪ್ರಮಾದ್ಯೇತ್ - ಅಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ; ಅಪರಾಧಾದಿಗಳುಂಟಾಗದ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅಸ್ತೃ-ಈ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಅಚ್ಯುತೇ - ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಯಥಾವರ್ದೇತ್ - ಹೇಗೆ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅಚ್ಯುತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ಅರ್ಧ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

೧) “ ಆಶ್ರಿತಾನಾಂ ಚ್ಯುತಿಯ್ ಸ್ಮಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಸೋಽಚ್ಯುತ ಈರಿತಃ ” ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ಯಾವನಿಂದ ಏನೊಂದು ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲವೋ ಆತನು ಅಚ್ಯುತನು.

೨) ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಜಾರದವನು ಅಚ್ಯುತನು. “ಯಸ್ಮಾನ್ನ ಚ್ಯವತೇಸ್ಥಿ ನಾತ್ರ ಸ್ಮಾತ್ಸಂಕೀರ್ತತೇಽಚ್ಯುತಃ.”

೩) ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾ ವಿಭೂತಿಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅವಸ್ಥಾಚ್ಯುತಿಯುಂಟೇವಿನಾ ತನಗೆ ಯಾವ ಚ್ಯುತಿಯೂ ಇಲ್ಲದವನು.

ಶಾಸ್ತ್ರಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನ ಇರ್ವ ವಿಳಿಕಣ್ ಕುರುಡನಾ ಕಾಮೈಕ್ಕುಮ್,
ಭಗವದನುಭವಮ್ ಪೋಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣಮಾನ ವಿವ್ವನುಭವತ್ರೈ
ಜನ್ಮಭಿಕ್ಷುವಾನ ಇರ್ವ ಇಳವಾಮೈಕ್ಕುಮ್ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತತ್ತನೈ ಇಸ್ವಡಿ

“ಮಂತ್ರೇ ತದ್ವೇನತಾಯಾಂಚ ತಥಾ ಮಸ್ತಪ್ರದೇಗುರಾ ಶ್ರಿಷು
ಭಕ್ತಿ ಸ್ವದಾಕಾರ್ಯಸಾಹಿ ಪ್ರಥಮಸಾಧನಮ್” ಎಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇ
ಯವು; ಮತ್ತು “ದೇವಮಿವ-ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಆಚಾರ್ಯಂ-ಆಚಾ
ರ್ಯನನ್ನು, ಉಪಾಸೀತ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಸೀತ ಎಂಬುದು
ಪದೇ ಪದೇ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಸ್ಮರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರು
ತ್ತದೆ. ಇದು ಅಸ್ತಮನಚನವು ಎನ್ನುಮ್-ಎಂದು ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಆಸಸ್ತಂಬ ಸ್ಮೃತಿ
ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಶೊನ್ನಮವುಮ್-ಹೇಳಿರುವುದೂ ಕೂಡ, ಆಚಾರ್ಯನುಕ್ಕು
ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮ್ ಶೊನ್ನಪಡಿಯನ್ನು - ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ
ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ಅಲ್ಲವು. ಹಾಗಾದರೆ, ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ
ಹೇಳಿದುದು ಎಂದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ ಚಕ್ಷುಸ್ಸಿನ - ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಕಣ್ಣಾಗಿ
ವುಳ್ಳ, ಇರ್ವ - ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು, ವಿಳಿಕಣ್ ಕುರುಡನಾಕಾಮೈಕ್ಕುಮ್ -
ತನ್ನ ಬಾಹ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸು ತೆರೆದಿದ್ದರೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯದೆ
ಕುರುಡನೋವಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಇಲ್ಲದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಭಗವದನು
ಭವಂಪೋಲೆ ವಿಲಕ್ಷಣಮಾನ-ಇವ್ವನುಭವತ್ರೈ- ಗುರುವಿನಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಹೊಂದಿದುದರಿಂದ ಇರಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ರೂಪವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು,
ಜನ್ಮ ಭಿಕ್ಷುವಾನ ಇರ್ವ - ಪ್ರಾಯಶಃ ಜನ್ಮ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ದಂದ್ರನಾಗಿರುವ
ಇವನು, ಇಳವಾಮೈಕ್ಕುಮ್ - ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವಿರಬೇಕೇ ವಿನಾ ತೃಪ್ತಿಸದೇ
ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು ಅತ್ತನೈ - ಗುರುವಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು
ಹೇಳಿತೇ ವಿನಾ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಆಚಾರ್ಯ
ರಿಂದ್ರತೋಘವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶ ಉಂಟಾದರೂ, ಅವರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ
ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವಗಳು ಉಂಟಾಗಬೇಕು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಹಾಗೆ
ಉಂಟಾಗದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ವಾಳಿಕೃಣ್ ಕುರುಡನಾಗಾಮೈಕ್ಕುಂ ಎಂಬ
ಪ್ರಯೋಗವು. ಜನ್ಮತಃ ದಂದ್ರನಾಗಿಯೇ ಶಿಷ್ಯನಿರುವುದು. ವಿರೇಷ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸ
ಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದು ; ಅಂತದವನನ್ನು ಗುರುವಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು
ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದರೆ, ಎಲ್ಲಿಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತಂದುನು ? ಆದುದರಿಂದ ಜನ್ಮ ಭಿಕ್ಷುವಾನ
ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಇನ್ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಿಲ್ಲೈ ಎನ್ನುಮಿಡತ್ತೈ “ಬ್ರಹ್ಮ
ವಿದ್ಯಾಪ್ರದಾನಸ್ಯ ದೇವೈರಪಿನಶಕ್ಯತೇ | ಪ್ರತಿ ಪ್ರದಾನಮಪಿ ನಾ
(ಮಥನಾ) ದದ್ಯಾಚ್ಛಕ್ತಿತ ಆದರಾತ್” ಎನ್ನು ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಭಗವಾನ್
ಅರುಳಿ ಚೆಯ್‌ದಾನ್. ಇದಿಲ್ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನಮ್ ಶೊನ್ನದ
ವುಮ್ ತನ್ನಾದರತ್ತುಕ್ಕು ಪ್ಪೋಕ್ಕು ವೀಡಾಗ ಚೊನ್ನತತ್ತನೈ.
ಇವ್ವಳನ್ನೈಕ್ಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಂ ಪಣ್ಣಿನಾನಾಕತ್ತನ್ನೈ ನಿನ್ನೈತಿ
ರುಕ್ಕಪ್ಪೇರ್.

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟದಿ ಇನ್ವಿಷಯತ್ತಿಲ್ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಿಲ್ಲೈ ಎನ್ನು
ಮಿಡತ್ತೈ-ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಪ್ರದಾನಸ್ಯ-ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಆಚಾ
ರ್ಯನಿಗೆ, ಯಾವಾಗ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಆಗ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದಿಲ್ಲ
ವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವು, ಪ್ರತಿಪ್ರದಾನಮಪಿನಾ - ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಲೂಡ,
ದೇವೈರಪಿ-ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡ, ನಶಕ್ಯತೇ - ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವು, ಇನ್ನು ಮನುಷ್ಯ
ರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಕೈಮುತಿಕ ನ್ಯಾಯವಿದ್ದವು. ಹಾಗಾದರೆ ಕೃತಜ್ಞತಾ
ಭಾವದಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಕೊಡಕೂಡದೋ? ಎಂದರೆ-ಆದರಾತ್ - ತುಂಬಾ ವಿಶ್ವಾಸ
ದಿಂದ, ಶಕ್ತಿತಃ - ತನಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುವಷ್ಟು ದದ್ಯಾತ್ - ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ; ಇದನ್ನೇ
ನಾ, ಅಥನಾ - ಈ ಎರಡು ಪದಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವು, ವಿಕಲ್ಪಿಸಿ ಹೇಳಿದರು ;
ಎನ್ನು - ಎಂಬುದಾಗಿ, ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾನ್ - ಪೂಜ್ಯ
ರಾದ ಶಾಂಡಿಲ್ಯರು ಕೃಪಯಾ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಭಗವಚ್ಚಬ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವಾದರೆ
ಹೇಯಪ್ರತ್ಯನೀಕನು ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಕರನೆಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಶ್ರಿಯಃ
ಪತಿಯಲ್ಲೇ ಅನ್ವಯವು. ಇತರ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಪೂಜ್ಯರಾದ
ಎಂಬರ್ಥವು. ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣದ ಪಷ್ಠಾಂತ ಪಂಚಮಾಧ್ಯಾಯದ ೭೦ರಿಂದ ೭೯ನೆಯ
ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ “ತತ್ರ ಪೂಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥೋಕ್ತಿ ಪರಿ
ಭಾಷಾ ಸಮನ್ವಿತಃ | ಶಬ್ದೋಯಂನೋಪಚಾರ್ಯೇಣ ತ್ವನ್ಯತ್ರಹ್ಯುಪಜಾ
ರಿತಃ || ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಬಲೈಶ್ಚರ್ಮ ವಿರ್ಮತೇಜಾಂಸ್ಯ ಶೇಷತಃ | ಭಗವಚ್ಚಬ್ದ
ವಾಚ್ಯಾನಿನಿಶಾ ಹೇಯೈರ್ಗುಣಾದಿಭಿಃ|| ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅನುಸಂಧೇಯವು.
ಇದಿಲ್ ಚೊನ್ನದತ್ತನೈ ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, “ದದ್ಯಾಚ್ಛಕ್ತಿತ ಆದರಾತ್” ಎಂಬುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು ?
ಎಂದರೆ-ವಿಷ್ಣುನು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿವಿಶ್ವಾಸ, ಆದರೆ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕೃತ-
ಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇವ್ವಳನ್ನೈಕ್ಕೊಂಡು. ಇಷ್ಟಮಾತ

ಅಥ ಶಿಷ್ಯ ಕೃತ್ಯಾನಾಹ

ಇಪ್ಪಡಿ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ರಹಿತನಾನ ಇವನುಕ್ಕು ಚಿಯ್ಯವಡುಪ್ಪದೆ
ನವನ್ನಿಲ್, ಇವನುಪದೇಶಿತ್ತ ಅರ್ಥಜ್ಞಳೈ, ೧) “ಕಪಾಲಸ್ಥಂ
ಯಥಾ ತೋಯಂ ಶ್ವದೃಶೌಚ ಯಥಾಪಯಃ | ದುಷ್ಕಂಸ್ಯಾತ್
ಸ್ಥಾನದೋಷೇಣ ವೃತ್ತಹೀನೇ ತಥಾ ಶ್ರುತಮ್ || ಎಜ್ಜಾರಪಡಿಯೇ

ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವನಾಗಬೇಕೆಂದು, ನಿನ್ನೆತ್ತಿ
ರುಕ್ಕಪೇರ್ಪ- ಎಣಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲವು.

ಮುಂದೆ ಶಿಷ್ಯನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಚಾರ್ಯರು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು
ಉಪದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಇತಿಕರ್ಮವೈತಗಳೇನೂ ಇ
ಲ್ಲವೇನೆಂದರೆ ಉಂಟು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯ
ರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಲ್ಲವಾದರೂ ಕೆಲ
ವು ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಗಳುಂಟು ; ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ, ಇಪ್ಪಡಿ-ಮೇಲೆ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ
ಉಪದೇಶಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರತುಪಕಾರರಹಿತನಾನಇವನುಕ್ಕು - ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ
ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲದ
ಈ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ಚೈಯ್ಯಪಡವುದು - ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತಾ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾದುದು
ಎನ್ನೆನ್ನಿಲ್ - ಯಾವುದು ವಿಂದರಿ ಇವನು ಸದಾಶಿತ್ತ ಅರ್ಥಜ್ಞಳೈ.

೧) ಕಪಾಲವೆಂದರೆ ತಲೆಯುಡೆಯ ಚಿಪ್ಪು, ಕಪಾಲಸ್ಥಂ-ಅಂತಹ ಶಿರಸ್ಸಿನ
ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ತೋಯಂ - ಉದಕವು, ಯಥಾ - ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೋ,
ಶ್ವದೃಶೌಚಪಯಃ ಯಥಾ - ನಾಯಿಯ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಿದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ
ಹಾಲು ಹೇಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಲ್ಲವೋ, ಇಲ್ಲಿದ್ದತಿ ಎಂದರೆ ತಿದಿಯು ; ತಥಾ ಹಾಗೆಯೇ,
ವೃತ್ತಹೀನೇ - ಸದಾಚಾರ ಶೂನ್ಯನಾದ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಶ್ರುತಂ - ಶಾಸ್ತ್ರೋಪ
ದೇಶವು, ಸ್ಥಾನದೋಷಾತ್ ದೋಷಸ್ಸ್ಯಾತ್ “ಶ್ರುತಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಧೃತಯೋಃ ”
ಎಂಬ ನಿಘಂಟುವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರುತವೆಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುದು ಎಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರ
ವೆಂದೂ ಎರಡರ್ಥಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ಕಪಾಲ
ದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೀರೂ, ನಾಯಿಯ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಿದಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಹಾಲೂ, ದೋಷ
ಯುಕ್ತಗಳಾಗಿ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅನರ್ಹವೋ, ಹಾಗೆಯೇ
ಸದಾಚಾರವಿಲ್ಲದಿರುವ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಉಪದೇಶವೂ ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿ
ಶಿಷ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಇದು ವೇದವ್ಯಾಸರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪಾತ್ರಾ
ಪಾತ್ರ ವಿನೇಚನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಪ್ರಕರಣವು. ಈಗಿನ ಪ್ರತಿ

ಶ್ರುತಮ್ ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ ವಿಪರೀತಾನುಷ್ಠಾನಜ್ಞಳಾಲೇ ಕಪಾಲಸ್ಥ ತೋ ಯಾ ದಿ ಗಳೈ ಪ್ಪೋಲೆ ಅನುಪಜೀವ್ಯಮಾಕ್ಯಾದೊಳಿಯವುಮ್ ;

ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹೇಗೆಂದರೆ “ಕಪಾಲೇ ಯದ್ವ ದಾಪಃ ಸ್ಯುಃ ಶೃದ್ಧೌ ಚ ಯಥಾಪಯಃ | ಅಶ್ರಯಸ್ಥಾನ ದೋಷೇಣ ವೃತ್ತಹೀನೇ ತಥಾಶ್ರುತಮ್ ” ಅರ್ಥ ಬೇಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಹರ್ಷಿ ವಾಕ್ಯ ಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ತುಂಬಾ ಹೇಯವಾನ ವಿಷಯವು ” ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ- ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ವಿಪರೀತಾನುಷ್ಠಾನಂಗಳಾಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ, ಕಪಾಲಸ್ಥತೋಯಾದಿಗಳಪ್ಪೋಲೆ-ತಶುರುಡೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ನೀರು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಹಾಗೆ, ಅನುಪಜೀವ್ಯಮಾಕ್ಯಾದೊಳಿಯವುಮ್- ಶಿಷ್ಯರು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲು ಅನರ್ಹವಾದುದಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ತಾನು ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಮಪದೇಸನ್ನು ವಿದ್ಯಾರೋಧನ ಹಾಗೆ ತನ್ನಜೀ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ಕೂಡದಾದುದರಿಂದ, ತಾನೂ ಆಚಾರ್ಯ ನ್ನಾನವಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿತತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದು ಇತಿರ್ಹವ್ಯುತೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿದವರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕರುಗಳ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿತತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ತಾನು ಆಚಾರ್ಯನಾಗಲು ತನ್ನಲ್ಲೂ ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಟೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಎರಡೂ ಇವೇವೆ. ಅಂತಹ ಎರಡೂ ನಿಷ್ಠೆ ಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತೀದು ಉಪದೇಶಿತತಕ್ಕದ್ದು. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಪರಾಶರಂ ಮುನಿವರಂ ಕೃತ ಪೌರ್ವಾನ್ವಿ ಕಕ್ರಿಯಮ್ | ಮೈತ್ರೇಯಃ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಭಿ ವಾದ್ಯಚ | ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು ಮುನಿವರಂ ಎಂಬುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ, ಕೃತಪೌರ್ವಾನ್ವಿ ಕಕ್ರಿಯಮ್ ಎಂಬುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೈತ್ರೇಯರಾದ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ಸಡತೆಯುಳ್ಳವರೆಂಬುದು ಅವರು ಬಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಗ್ರಾಹ್ಯವು ಹಾಗೆಯೇ ರಾಮಾಯಣದ ಆದಿಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ “ತಪಸ್ಸುಧ್ಯಾಯ ನಿರತಂ ತಪಸ್ವೀ ವಾಗ್ಮಿದಾಂವರಂ | ಸಾರದಂ ಪರಿ ಪಪ್ರಚ್ಛ ವಾಲ್ಮೀಕಿರ್ಮುನಿಪುಂಗವಂ ” ಇಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೂ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ನಾರದರೂ ಸಹ ಇಬ್ಬರು ತಪಸ್ವಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ, ನಾರದರು ಮುನಿಪುಂಗವರಾದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆ ಯುಂಟೆಂಬುದೂ ವೇದ್ಯವು. ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಗೂ ಅರ್ಹತೆ ತೋರಿದರೇನೇ ಉಪದೇಶವು ಉಪಜೀವ್ಯವಾಗುವುದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನೂ

(೨) “ ಯಚ್ಚೈತಂ ನನಿರಾಗಾಯ ನಧರ್ಮಾಯ ನಶಾಂತಯೇ | ಸುಬದ್ಧಮಪಿ ಶಬ್ದೇನ ಕಾಕವಾಶಿತಮೇವ ತತ್ ” ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ, ಕತ್ತತೇ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಕಾಡೊಳಿಯುಮ್ ; ಇವತ್ತೈಕ್ಕೊಂಡು ವಾನ್ತಾಶಿಯಾಗಾದೊಳಿಯುಮ್ .

ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಷ್ಟವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಯಪಾಪಂ ಗುರೋರಪಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ತನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೂ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದಂ ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದ ೧೦೦-೧ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಅದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಹೋಪದೇಶವನ್ನು ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಎಂಬ ಭಾವವು. ಮುಂದೆ ಎರಡನೆಯ ಇತಿ ಕರ್ತವ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:-

೨) ಮುಂದೆ ಶಿಷ್ಯನು ತಾನು ಹೊಂದಿದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ತನಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಯಚ್ಚೈತಮ್-**ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶವು **ನನಿರಾಗಾಯ-**ತನಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೋ, **ನಧರ್ಮಾಯ-**ತನಗೆ ಅಜ್ಞಾನಜ್ಞಾ ಕೃಂಕೃಗಳಾದ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ, **ನಶಾಂತಯೇ-**ಅಂತರ್ಬಹಿರಿದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗಲಿಲ್ಲವೋ, **ಶಬ್ದೇನ ಸುಬದ್ಧಮಪಿ-**ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಎಷ್ಟು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, **ಕಾಕವಾಶಿತಮೇವತತ್-**ಅದು ಬರೀ ಕಾಗೆಯ ಕೂಗೇ, ಎಂದರೆ ಅದರ ಹಾಗೆ ಇತರರಿಗೆ ನಿಷ್ಫಲವಾದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ತನಗೂ ಕೂಡ ಅದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದುದು. ಕಾಗೆಯು ಕೂಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಜ್ಞಾನೋದಯವು ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. **ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ-**ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಕತ್ತತೇ-**ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರ ಮೇಲಿನ ಕೂಗಿ ಓದಿದುದೇ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ತಾನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದುದು ಮಾತ್ರವೇ ಆಗಿ **ಪ್ರಯೋಜನಮಾಕಾಡೊಳಿಯುಮ್-**ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳ ಕೂಡದು. ಅದರಿಂದ ತಾನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು ; ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದವನಾಗಿ, ಒಳ್ಳೇ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.

೩) ಮುಂದೆ ದ್ರವ್ಯಾಶೇಷಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:- **ಇವತ್ತೈಕ್ಕೊಂಡು** ಈ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದರ ಮೂಲಕ

ಇವತ್ತೈಯಿಲ್ಲಾಮ್ “ ಪಣ್ಣಿತ್ತೈರರ್ಥಕಾರ್ಪಣ್ಯಾತ್ ಪಣ್ಣಿಸ್ತ್ರೀಭಿರಿವ
ಸ್ವಯಮ್ | ಆತ್ಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಪರೋಪಕರಣೇಕೃತಃ ”
ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲ ಪರಿಹಸಿಕ್ಕಿರಪಡಿಯೇ ಗಣಿಕಾಲಂಕಾರನಾಕ್ಕುದಲ್,
ವಿಲೈಚ್ಚಾನ್ನಾಕ್ಕುದಲ್, ಅನ್ನುಲತ್ತಿಲವರ್ ಪೋದಿಯಾಕ್ಕುದಲ್, ಕುರ
ಜ್ಞನ್ ಕೈಯಿಲ್ ಪೂನಾಲ್ಯೆಯಾಕ್ಕುದಲ್, ಶೆಯ್ಯಾದೊಳಿಯುನುಮ್;

ವಾಗಿ, ವಾನ್ತಾಶಿಯಾಗಾದೊಳಿಯುಮ್ - ವಾನ್ತಿ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಎಂದರೆ
ಉಗುಳಿದುದನ್ನು ಪುನಃ ತಿನ್ನದಿರುವವನಾಗದೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಧನಾಶೆಯನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ವೈರಾಗ್ಯ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದುದು ಉಪದೇಶವು. ಆ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ
ಇತರರಿಗೆ ಮಾಡಿ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸುವುದು ಹೇಗಾಯಿತು? ಎಂದರೆ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿ
ದುದನ್ನೇ ಪುನಃ ಭಕ್ಷಿಸುವ ರೀತಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯ
ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಹೇಯವಾದ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ
ವಾಂತಾಶೀಯ ದೃಷ್ಟಾಂತವು. ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಸನತ್ಸುಜಾತೀಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳ
ಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇರಿಕರವರು ಶತದೂಷಣಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರು
ತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಮಾಣವು ಯಾವುದೆಂದರೆ—“ಯೇಯಥಾವಾಂತಮುಶ್ನಂತಿ
ಬಾಲಾ ನಿತ್ಯನುಭಕ್ತಯೇ | ಏವಂತೇವಾಂತ ಮುಶ್ನಂತಿ ಸ್ವವೀರ್ಯಸೋಪ
ಭೋಜನಾತ್” ಎಂಬುದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹವಾಗಿರುವ ತೇಗು
ಬಂದು ವಾಂತವಾದುದನ್ನು ಬಾಲರು ಜ್ಞಾನಿಲ್ಲದೇ ಹೇಗೆ ಭಕ್ಷಿಸುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ
ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನೂ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೇ
ಬಹಳ ಹೀನವಾದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ಸೇವನೆಯ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು.

೪) ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ
ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಬಹುವಿಧವಾದ ಅಸಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾಗುವನಾದುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ವೃತ್ತಿಯು ಕೂಡದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ:- ಪರಿಹಾಸ
ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ, ೧)ಗಣಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾಗೂ, ೨)ಕ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಧವನ್ನು ಮಾರುವ
ವನ ಹಾಗೂ, ೩) ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲಕ್ಕಿ ಮಾರುವನ ಹಾಗೂ, ೪)ಒಳ್ಳೇ ಪುಸ್ತಕಾರ
ವನ್ನು ಪಡೆದ ಕಪಿಯ ಹಾಗೂ, ಪರಿಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುವನು. ಹಾಗಾಗಕೂಡ
ದೆಂದು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವತ್ತೈಯಿಲ್ಲಾಮ್-ಈ ಆಚಾರ್ಯೀಪದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ,
ಪಂಡಿತ್ಯೇ-ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿ ಪಂಡಿತರೆಂದೆನಿಸಿರುವರಿಂದ, ಅರ್ಥಕಾರ್ಪಣ್ಯಾತ್
-ದ್ರವ್ಯವಿಲ್ಲದ ದೈನ್ಯದಿಂದ, ಪಣ್ಣಿಸ್ತ್ರೀಭಿರಿವ-ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ
ಹೆಂಗಸು, ಅದುದರಿಂದ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀ ಹಾಗೆ, ಸ್ವಯಂಆತ್ಮ-ತನ್ನಆತ್ಮನೇ, ದೇಹವೇ
ಎಂದುಇನ್ನೊಂದರ್ಥವು, ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ-ಉಪದೇಶ ಮೂಲಕ ಅಲಂಕರಿಸಿ,

ಪರೋಪಕರಣೀಕೃತಃ-ಇತರರ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಆಯಿತೇ ವಿನಾ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ತನ್ನ ನಿರತಿ ಶಯ ಪ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವು. ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್-ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಪರಿಹಸಿಕ್ಕಿರಪಡಿಯೇ-ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಗಣಿಕಾಲಂಕಾರಮಾಕ್ಯದಲ್-ಸೂಳೆಯ ಅಲಂಕಾರದ ಹಾಗೆಯೂ, ವಿಲೆ. ಚಾನ್ದಾಲ್ಕದಲ್-ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರುವ ಗಂಧ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಮಳದ ಹಾಗೂ, ಅನ್ವಲಿತ್ತಿಲ್ ಅನಲ್ ಪೋದಿಯಾಕ್ಯದಲ್-ಸಾಧಾರಣ ಪಾಮರರು ಕೂಡಿರುವ ಸಂತೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಮಾರುವ ಹಾಗಾಗಲಿ ಕುರಜ್ಜನ್ ಕೈಯಿಲ್ ಪೂಮಾಲೆಯಾಕ್ಯದಲ್-ವಾಸರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹೂವಿನ ಹಾರದ ಹಾಗಾಗಲಿ, ಶೆಯ್ಯಾದೊಳಿಯುವಮ್-ಮಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಅನೋಘ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆರಿಸಿಟ್ಟು, ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರ ವಿವೇಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಿಕ್ಕಿದವನಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿಕೂಡದು. ಹಾಗೆ ದ್ರವ್ಯದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ಬಂದವನಿಗೆಲ್ಲಾ, ವಿವೇಚಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ, ಉಪದೇಶಿ ಸುವದು ಪರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹಾಗೆ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ನೀಡೋಪಮೆಗಳಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ೧) ಗಣಿಕಾಲಂಕಾರದ ಹಾಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸೂಳೆಯ ಅಲಂಕಾರವು ತನಗಾಗಿ ಅಲ್ಲವು. ವಿಟವುಪಸವನ್ನು ಚರ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆಗಿ ಹೇಗೆ ತನಗೆ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆಗ ತಾನು, ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ತನಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಇತರರಿಗೇನೇ ನಿರೋಧಿಸಿದುದರಿಂದ. ಸೂಳೆಯು ತನ್ನ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಈತನೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತವನ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಗಣಿಕಾಲಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಯಿತು. ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳ ಅಲಂಕಾರವು ಯಾವಾಗ ಸ್ವರೂಪದಾಯಕವು, ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಕರವು? ಎಂದರೆ, ಪರಮ ಸಾಧ್ವಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರಂಜಕವಾಗಿ ಪತಿರುತ್ತಲೆ ಮಾಡುವರೆ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. “ಭರ್ಮ ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ನಾರೀ ಲಭತೇ ಸ್ವರ್ಗಮುತ್ತಮಮ್” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಪತಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ವಿಯು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವು. ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸೀತೆಯನ್ನು “ನಸಂಕಾಮನ ಲಂಕಾರಾಂ” ಎಂಬಲ್ಲಿ “ಅನಲಂಕಾರಾಂ” ಅಲಂಕಾರವಿರತವಾಗಿದ್ದಳೆಂದು ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೨) ಅಥವಾ ವಿಲೆ ಚಾನ್ದಾಲ್ಕಕೃತಲ್ ಎಂಬುದರಿಂದ ಗಂಧದ ಬಿಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುವವನ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯದ ಹಾಗೆ, ಈ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯ ಮಾರುವವನು ತಾನು ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೊಂದದೆ, ಇತರರಿಂದ ದುಡ್ಡು

ಅಡಿಯಿಲೇ ವಿದ್ಯೆತ್ತಾನ್ (೨) “ಶೇವಧಿಷ್ಟೇಸ್ಥಿರಕ್ಷಮಾವಮ್” ಎನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೈ ಅಪೇಕ್ಷಿತಪಡಿಯಿಲೇ ಮುಸ್ತೇ ಅಸೂಯಾದಿಗಳೈಕ್ಕೈ ಪಿಡಿತ್ತುವೈಸ್ವಾರ್ ಕೈಯಿಲ್ ಕಾಟ್ಟಿಕ್ಕೊಡಾದೇ ರಕ್ಷಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುಮ್ ;

ಪಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಗೆ ಆಯಿತೋ, ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಪರಿಮಳ ಗಂಧವನ್ನು ದೇವ ಭಾಗವತರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ತಾನೂ ಲೇಪನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ತನಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದು ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಪರಿಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು.

೩) ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಲಕ್ಕಿ ರಾಶಿಯ ಹಾಗೆ-ಇಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ವಿವೇಚನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪಡೆದ ಅಪಲಕ್ಕಿಯ ಹಾಗೆ ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಅದೇ ಅಪಲಕ್ಕಿ ಯನ್ನೇ ಕುಚೇಲರು ಯಾರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದುದರಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಹೊಂದಿದರು.

೪) ಕುರಜ್ಜ ನಕ್ಕೈಯಿಲ್ ಪೂಮಾಲೈ-ಕಸಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದ ತುಂಬಾ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿ ತುಂಬಾ ಕೋಮಲವಾದ ಹಾರದ ಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಂದ ಉಪದೇಶವು ಅಮೋಘವಾದುದು; ಅದು ತನಗೂ ಇತರ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ನಿರತಿರಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದುದು. ಕಸಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಹಾರವು ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತನಗೂ ಇತರಿಗೂ ಸಹ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಕೂಡದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು, ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ನೀಚ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಇದ್ರನ್ನು “ಕುರಂಗಿ”ಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಆನೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ದೂರ್ವಾಸ ಮಹರ್ಷಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದುದರಿಂದ ತುಂಬಾ ದುರಪಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದುದುಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕವು.

(೫) ಐವನೆಯಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ:- ಅಸೂಯಾಪರರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿತತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕವು ಯಾವುದೆಂದರೆ “ನಾಸ್ತಿಕಾಯ ಶತಾಯಾಪಿ ಮದ್ಭಕ್ತಿರಹಿ ತಾಯಃವಾ | ಅಸೂಯಕಾಯ ಮಾಂ ಮಾದಾ ಶೇವಧಿಷ್ಟೇಸ್ಥಿರಕ್ಷ ಮಾಮ್ ||”ನಾಸ್ತಿ ಕನಿಗಾಗಲಿ ಶತಾಯ-ಗೂಢವಿಪ್ರಯ

ಪಿರವಿಕ್ಕುರುಡನಾನತನ್ನೈ(೨) “ಅಯರ್ವರುಮಮರರ್ಗಳ್” ಪರಿಷತ್ತುಕ್ಕು ಅರ್ಹನಾವ್ವಡಿ ತಿರುತ್ತಿನ ಮಹೋಪಕಾರನುಕ್ಕು ಚೆಯ್ಯಲಾಮ್

ಕೃಚ್ಚುತಃ: ಎಂದು ಸೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಗೂಢವಾಗಿ ಅಪ್ರಿಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಪಟಗೂ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವಿರುವವರಿಗಾಗಲಿ, ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ಅಹಂ-ನಾನು ಶೇವಿಧಿಷ್ಟೇಸ್ತಿ-ನಿನಗೆ ನಿರತಿಶಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮಾಂವಾದಾ-ಇಂತವರ ಕೈಗೆ ಕೊಡದೆ, ರಕ್ಷವಾಮಾಂ-ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಈಶುಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ವಾಕ್ಯವು” ಎನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು, ಅಡಿಯಿಲೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತಪಡಿಯಿಲೇ-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ, ಹಾಗೆ ಮುನ್ನೇಅಸೂಯಾದಿಗಳೈಕ್ಕೈಪ್ಪಿಡಿತ್ತುವೈ ಪ್ಪಾರ್ ಕೈಯಿಲ್-ಹಿಂದೆಅಸೂಯೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಕಾಟ್ಟಿ ಕೊಡಾದೆ-ಕೊಡದೇ, ಪ್ರದರ್ಶಿಸದೇ, ರಕ್ಷಿತ್ತು ಕೊಳ್ಳುವುಮ್-ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಅಮೋಘನಿಧಿಯು, ಅದನ್ನು ಅಸೂಯಸರರು ನಾಸ್ತಿ ಕರು ಮೊದಲಾದವರ ಕೈಗೆ ಕೊಡದೆ ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು. ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೀತೆಯು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನ್‌ರವರು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. (೧) “ಇದಂತೇ ನಾತಪಸ್ಕಾಯ ನಾ ಭಕ್ತಾಯ ಕದಾಚನ | ನಚಾಶುಶ್ರೂಷವೇ ವಾಚ್ಯಂ ನ ಚಮಾಂ ಯೋಭ್ಯಸೂಯತಿ||” ಎಂಬುದು ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಅಸೂಯಾ ಎಂದರೆ ದೋಷಾರೋಪೋಗುಣೇಷ್ಟಪಿ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಗುಣವೇ ಇದ್ದರೂ ದೋಷವನ್ನು ಆರೋಪಿಸೋಣವು. ಇಂತದ ಅಮೋಘೋಪದೇಶವನ್ನು ಇಂತವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸದೇ ಕವಾದತಕ್ಕದ್ದು ಶಿಷ್ಯಕಾರ್ಯವು.

೬) ಆರನೆಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ಪಿರವಿಕ್ಕುರುಡನಾನ-ಜಾತ್ಯಂಥನಾದ, ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೇ ಕುರುದನಾದ, ತನ್ನೈ-ತನ್ನನ್ನು, “ಅಯರ್ವರುಮಮರರ್ಗಳ್”-ಅಯರ್ವರೆಂದರೆ ವಿಸ್ಮೃತಿ, ಅರುಂ-ಇಲ್ಲವಿರುವ, ಅಮರರ್ಗಳ್-ನಿತ್ಯ ಸೂರಿಗಳ, ಪರಿಷತ್ತುಕ್ಕು-ಸಭೆಗೆ, ಗೋಷ್ಠಿಗೆ, ಅರ್ಹನಾವ್ವಡಿ-ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ, ತಿರುತ್ತಿನ-ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ, ಮಹೋಪಕಾರನುಕ್ಕು-ನಿರತಿಶಯೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ, ಚೆಯ್ಯಲಾಮ್ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಿಲ್ಲೈ-ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು ಏನೂ ಇಲ್ಲವು, ಎನ್ನು ಮಿಡತ್ತ್ಯೈ-ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದು-ಅರಿತು, (೨) ಇವರ ಅರ್ಥವು ಹಿಂದೆಯೇ ನ್ನಾನಮೇಷಾಧಿಕಾರದ ೧೯೧೭ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಪರಾಂಬರಿಗಿ, ಪರಮೈಕಾನ್ತಿಯಾದ

ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಮಿಲ್ಲೆ ಎನ್ನು ಮಿಡತ್ತೆ ತೇನ್ನು (೩) “ಎಕಾನ್ತೀವ್ಯ ಪದೇಷ್ಟಿವ್ಯೋ ನೈವಗ್ರಾಮಕುಲಾದಿಭಿಃ | ವಿಷ್ಣುನಾವ್ಯಪದೇಷ್ಟಿಸ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಸ ಏವ ಹಿ || ಎಜ್ಞರನಿಲೈಯಿಲುಜ್ಞೈಟ್ಟಿಲ್ “ವಸಿಷ್ಠವ್ಯಪದೇಶಿನಃ” ಎಜ್ಞರಪಡಿಯೇ ಶರಣ್ಯನಾನ ಪೆರುನಾಳ್ ವಂಶಕ್ರಮಮಾಗ ಪಿರನ್ನು ನಿಲೈ ಇನ್ನಿಲೈ ಎನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತು (೫) ಎನ್ನೈತ್ತೀಮನಮ್ ಕೆಡುತ್ತಾಯುನಕ್ಕೇನ್ ಶೆಯ್ ಗೇನ್ ಎನ್ನಿರುಕ್ಕುವುಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಮ್.

ವನು, ಗ್ರಾಮ, ಕುಲ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಆತನಿಗೆ ಸಮಸ್ತವೂ ವಿಷ್ಣುವೇಯಾದುದರಿಂದ ವಸ್ತುಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ ಹೇಳಲ್ಪಡುವನು ಅಂತವನಿಗೆ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲಾ ವಿಷ್ಣುಸಂಬಂಧವೇ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ತಾನು ವೈಷ್ಣವನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಲಾಂಛನವಾದ ಊರ್ದ ಪುಂತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುವನು. ಆತನ ದಿವ್ಯಾಯುಧಗಳಾದ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕಾರ ವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆತನ ಹೆಸರುಗಳಾದ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಗೋವಿಂದ ನಾರಾಯಣಾದಿ ನಾಮಗಳನ್ನೇ ಧರಿಸುವನು. ಆತನ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಜಪಿಸುವನು ಆತನ ದಿವ್ಯ ಬೇಷ್ಪಿತಗಳನ್ನು ಪರಿಸಿ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಇತ್ಯಾದಿ. ಎಜ್ಞರನಿಲೈಯಿಲುಜ್ಞೈಟ್ಟಿಲ್-ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಗಿಂತಲೂ, ಇದೇ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವಾದರೂ, ಆಚಾರ್ಯಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-“ವಸಿಷ್ಠವ್ಯಪದೇಶಿನಃ”-ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಸಂಬಂಧ ವುಳ್ಳವನೆಂದು ಎಂದರೆ ವಸಿಷ್ಠ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಎಜ್ಞರಪಡಿಯೇ- ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಶರಣ್ಯನಾನಪೆರುನಾಳ್-ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪಾಯ ಭೂತನಾಗಿರುವ ಎಂದರೆ ನಿರ್ದರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ ಪರಮಪುರುಷನು, ವಂಶಕ್ರಮಾ ಗತಮಾಗ ಪಿರನ್ನು-ವಸಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಾವತಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಪಡೈತ್ತು-ಅಬಿಭ್ಯವಾದ ವಸಿಷ್ಠಶಿಷ್ಯಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಕೈಕ್ಕೊಂಡನಿಲೈಇನ್ನಿಲೈ ಎನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿತ್ತು-ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕ್ರಮವೇ ಈ ಶಿಷ್ಯಕ್ರಮವೆಂದು ಅನುಮೋದಿಸಿ,

ಈ ಪೂರ್ವಾಪಾರವು ಯಾವುದೆಂದರೆ-

ವಾಮನೇನ್ಮರದಕವರ್ಣ ತಾಮರಕಣ್ಣಿನನ್ |

ಕಾಮನೈವೈಯನ್ಮಾಯೈನೈನ್ಮನ್ಮಳಿಲ್ ಪಾಡಿಯೇ ಪಣೆನ್ನು |

ಕಾಮನತ್ತನನಾಯ್ ಪಿರನಿತ್ತುಳತಿನೀಜ್ಞವೆನ್ನೈ

ತೀಮನಜ್ಞಡುತ್ತಾಯ್ ಉನಕ್ಕೇನ್ ಶೆಯ್ ಗೇನ್ ಎನ್ ಶೀರಿತರನೇ

ವಾಮನ-ಸರ್ವಸುಲಭನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ವಾಮನನೇ ! ಎನ್ ಮರದಕವಣ್ಣನ್-
 ನನಗೆ ಅನುಭವಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವ ಮರಕತದ ಹಾಗೆ ಶರೀರ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ
 ಲಾವಣ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದವನೇ, ತಾಮರೈ ಕಣ್ಣಿನನ್-ತನ್ನನ್ನು ಜನರು ಆಶ್ರಯಿ
 ಸಲೆಂದು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಮಪತ್ರದಳದ ಕಣ್ಣಿನ ಸೊಬಗನ್ನು
 ಹೊಂದಿದವನೇ, ಕಾಂನೈ ಪಯನ್ದಾಯ್-ತಾನೇ “ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮನ್ಮಥಮನ್ಮಥಃ”
 ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಲಾವಣ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ವರನ್ನೂ ಮೋಹ
 ಗೊಳಿಸುವ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಪಿತಾವಾದವನೇ, ಎನ್ನೆನ್ನು ಉನ್ಮಳಲ್-ಎಂದು ಹೇಳಿ
 ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು, ಪಾಡಿಯೇ-ಗಾನದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ, ಪಣೆನ್ದು-ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
 ಎಂದರೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ತೂಮನತ್ತನನಾಯ್-ಪ್ರಯೋಜನಾನ್ತರ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೈವನಾಗಿ, ಪಿರವಿ-ಜನ್ಮಮೂಲವಾಗಿ ಬಂದ, ತುಳದಿ
 ನೀಜ್ಗ-ದುಃಖವೆಲ್ಲಾ ತೊಲಗುವ ಹಾಗೆ, ಎನ್ನೈ-ನನ್ನ, ತೀಮನಂ-ವಿಷಯಾ
 ಸಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರಿಸಿ ಹಾಳಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರೂರ ಮನಸ್ಸನ್ನು,
 ಕೆಡುತ್ತಾಯ್-“ತೇಷಾಮೇವಾನುಕಂಸಾರ್ಥ ಮಹ ಮಜ್ಞಾನಜಂತಮಃ
 ನಾಶಯಾಮಿ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಪನ್ನರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ
 ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದೆ. ಉನಕ್ಕೈ-ಅಂತಹ ಮಹೋಪಕಾರ
 ನಾದ ನನಗೆ, ಓ ಶಿರೀತರನೇ-ಓ ಶ್ರೀಧರನೇ, ಎನ್ ಶೆಯುಗೇನ್-ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ
 ರೂಪದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು ; ಅಶಕ್ತನಾದ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲು
 ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವು. ಇದು ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ಕುರಿತ ಪಾಶುರವಾದರೂ
 ಆಚಾರ್ಯರೂ ಸಹ ಪರಮಪುರುಷನ ಹಾಗೆಯೇ, ಶಿಷ್ಯನ ಕ್ರೂರ ಮನಸ್ಸು ಐಹಿಕ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶ ಮೂಲಕ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ,
 ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪರಮಕೃಪಯಾ ಮಾಡಿಸಿದವರಿಗೆ, ಶಿಷ್ಯನಾದವನು
 ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಾದೀತು ? ಅದೂ
 ಅಲ್ಲದೆ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಈ ಶಿಷ್ಯನಿಂದ ಯಾವ ಐಹಿಕವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲವು.” ಎನ್ನಿರು
 ಕ್ಕುವುಮ್ ಪ್ರಾಪ್ತಮ್- ಹೀಗೆ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ
 ಸ್ವರೂಪವು, ಈ ಆರನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಈ ಶಿಷ್ಯನು
 ಜನ್ಮತಃ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕೂ ಇಲ್ಲದವನಾದುದರಿಂದ ಜಾತ್ಯಂಧನೆಂದು
 ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು. ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶವು ಯಾವಾಗ ಸುಕೃತಪರಿಪಾಕದಿಂದ
 ಉಂಟಾಯಿತೋ ಆಗ ಅಂಧತೆಯು ತೊಲಗಿತೆಂಬ ಭಾವವು. ಸರ್ಮೇಶ್ವರನು
 “ದದಾಮಿಬುದ್ಧಿಯೋಗಂತಂ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯರೂ ನಮಗೆ
 ಬುದ್ಧಿಯೋಗವನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡುವರೆಂಬ ಭಾವವು. ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವನ್ನು
 ಹೊಂದಲು ತುಂಬಾ ಅಶಕ್ತನಾದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾದುದರಿಂದ
 ಅವರು ಹಿಡಿದ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ತಾನು ಹಿಡಿದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ

ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೆಂಬ ಭಾಸವಾಗಲಿ ಸೂಚಿತವು. ಇಂತಹ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ತನ್ನನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಮಹೋಪಕಾರವು ಎಂತಾದ್ದೆಂದರೆ, ಅಯುರ್ವರು ಅನುರೂಪ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎಂದರೆ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿ ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪರಾಗಿ ಮಹಾ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತರ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಅಯುರ್ವರು ಅನುರೂಪ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ಶ್ರೀ ನಮ್ರಾಜ್ಞಾರಂನವರ ತಿರುವಾಯಿಮೊಳೆಯ ಪ್ರಥಮ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿದೆ. ಪರಾಂಬರಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವು? ಆದುದರಿಂದ ಅನರವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಇರಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುಕ್ಷೇತ್ರ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮೈಕಾಂತಿಯು ಹೇಗೆ ತನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ, ಪರಮಪುರುಷನ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, “ಮನುನಾಥಯದಸ್ತಿಯೇಶ್ವರಹಂ ಸಕಲಂ ತದ್ವಿಶ್ವೇನ ಮಾಧನ” ಎಂದು ಅವನೇ ಸರ್ವವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಸಮಸ್ತ ಸತ್ತ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯೆಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರದು ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಅನಂದಿಲ್ಲೇ ತನಗೆ ಭರತಿಯಾನಂದ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ. ಅದರಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಅನರ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ತಾನೂ ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ನೀನು ಯಾರು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇವಿಕವರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯೇಶ್ವರಪದೇಶವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ದರಭರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಯಜ್ಞ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಯಾಚಿಸುವ ಪ್ರಕರಣವು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ದರಭರಾಜನ ಯಥಾವಿಧ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಏನು ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಡಿದರು? ಎಂದು ಕೇಳಿದುದರಿಂದ ಸಂತೋಷವಿತ್ತರಾದ ಪರಮರ್ಷಿಯು ದರಭರಾಜನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಸದೃಶಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ತವೈತದ್ಭವಿನಾನ್ಯಥಾ | ಮಹಾನಂಶಪ್ರಸೂತಸ್ಯ ವಸಿಷ್ಠವ್ಯಪದೇಶಿನಃ” ಓ ರಾಜಪ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದರಭರಾಜನೇ, ಇಂತಹ ನಿನ್ನ ಗಂಭೀರ ನಡತೆಯು ಪರಮಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹತ್ತರ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಇಂತಹ ಸುಕೃತವು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಲಭಿಸಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವು ವಸಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾದುದರಿಂದಲೇ; ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಯೇ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಕ್ರಮವು, ಈಗಲೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ತನಯ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಲೋಕಗುರುವಿನವರೆಗೂ ಸ್ತುತಿ ಸಿ ಉಪದೇಶಾರಂಭವೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಪದೇಶನಿಗನುವು

ಅಚಾರ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶಂ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಗುರುಪರಂಪರಾ
ನು ಸಂಧಾನ ಪೂರ್ವಕಂ ಕರ್ತವ್ಯ ಮಿತಿ, ಸಪ್ತಮಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಮಾಹ

ಈಗಲೂ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀನಿಗಮಾನ್ತದೇಶಿಕರವರೂ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಾವೂ ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ತುತಿಸಿ ಅನಂತರ ರಹಸ್ಯ ತ್ರಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರು ತಾವು ಬರೆದ ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರದಲ್ಲೂ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀರಾಮವಾಕ್ಯವೂ ಇದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರುವದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ರಾಮವಾಕ್ಯವು ಯಾವುದೆಂದರೆ-
“ಶ್ರೂಯತೇಹಿಕಪೋತೇನ ಶತ್ರುಃ ಶರಣಮಾಗತಃ| ಅರ್ಚಿತತ್ವ ಯಥಾ
ನ್ಯಾಯಂ ಸ್ವೈಕ್ಷಮಾಂಸೈರ್ನಿಮಂತ್ರಿತಃ| ಸ ಹಿ ತಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಭಾರ್ಯಾ
ಹರಾರಮಾಗತಂ| ಕಪೋತೋ ವಾನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಂಪುನರ್ನು ದ್ವಿಧೋ
ಜನಃ||” ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕಜ್ಞಾನಗಳಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಮೃದ್ವ ಪಕ್ಷಿಯಾದ ಕಪೋ
ತವೇ, ತನಗೆ ಶತ್ರುವಾಗಿ ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಧನು ಬಂದು
ತನ್ನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದಿದನೇ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಆತನಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿರುವಾಗ, ಮಹತ್ವಾದ ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಾದರಾದ
ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂದನವರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮಹರ್ಷಿಯಾಗಿ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ತಾವು ಆಚರಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ವಸಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಅಮೋಘೋಪದೇಶವನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ಮದ್ವಿಧೋಜನಃ ನನ್ನಂತನು ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬದ್ಧ ಕಂಕಣ
ರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ? ಒಂದು ನಿಕೃಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ಕಪೋತವು
ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದನ್ನು ಜ್ಞಾನವಿವೇಕ ಹೊಂದಿದ ನನ್ನಂತನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲೇಬೇಕೆಂ
ದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ? ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರದ ೭ನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತರು ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ- “ಪತ್ತುದಿಕ್ಕಿಲುಮ್
ತೇರ್ ನಡತ್ತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾನ ದಶರಥ ಮಹಾರಾಜನುಡೈಯ ಮುಗನಾಯ್
ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಶಿಷ್ಯನಾಯ್, ಮಹಾಯೋಗಿಯಾಗ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾನ
ಜನಕಮಹಾರಾಜಾವೋಡೆ ಸಂಬಂಧಂ ಪಣ್ಣಿನ ನಾಮುಮ್ “ರಾಮೋ
ವಿಗ್ರಹಾವಾನ್ ಧರ್ಮಃ” ಎನ್ನು, ಉಡರಿಬಿಲ್ ಶಿಷ್ಯತಯಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯೈ
ಏರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು- ‘ಮರ್ಯಾದಾನಾಂಜ ಲೋಕಸ್ಯ ಕರ್ಮಕಾರಯಿತಾಚಸಃ’
ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ ಇತ್ತನೈಕ್ಕಾಲಮುಮ್ ನಮ್ಮುಡೈಯ ಕೈಪಾರ್ತು
ನಾಟ್ಟುರನುಷ್ಠಿಕ್ಕುವುಡಿ ನಡೆನ್ನು ಪೋನದು, ಇನ್ನು ಶರಣಾಗತಘಾತಂ
ಪಣ್ಣಿನಾಳ್ ನಾಡೆನ್ನುಡಕ್ಕನದು? ಮದ್ವಿಧಃ-ನಮ್ಮುಡೈಯ ವ್ರತವ್-
ಸಿನ್ನು ಶೊಲ್ಲಕ್ಕಡವೋಮ್; ಮದ್ವಿಧಃ-ನಮ್ಮೋಲಿಗಳ್ ಶರಣಾಗತನೈ

ತಾನಿಷ್ಟದಿ ಪ್ವತ್ತ ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರಾರ್ಥಮಾನ ಮಹಾಧನತ್ತೈ ಮುನ್ನಿಲ್ ಅಧಿಕಾರತ್ತಿರ್ದೊನ್ನಪಡಿಯೇ ಉಚಿತ ಸ್ಥಾನವರಿನ್ನು ಸಮಗ್ರಿ ಕ್ಕನ್ನೋದು, (೧) “ಕಥಯಾಮಿ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ದಕ್ಷಾದ್ವೈರ್ಮುನಿ ಸತ್ತಮೈಃ | ಪೃಷ್ಠಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಭಗವಾನಬ್ಜಯೋನಿಃ ಪಿತಾಮಹಃ |

ವಿಡುವಾರ್ಗಳೋ? ಇತ್ಯಾದಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮಂತ್ರಿಯರಿಗೆ ಈ ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬುದು ಮಂತ್ರಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠೋಪದೇಶದಿಂದ ಬಂದುದು. ಅಂತಾದ್ದನ್ನು ತಾವು ಸರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬಹುದೋ? ಅದುವರಿಂದ ಅಭಯವನ್ನು ಸ್ವಶರಣಾಗತರಿಗೆ ಕೊಡುವದೇಶವು ವ್ರತವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಮೋಘ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿ, ಅದನ್ನು ನಮಗೋಸ್ಕರ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ, ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನೆಸಗಿದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಪವಯದಲ್ಲಿ, ಕೃತಜ್ಞ ತಾಭಾವದಿಂದ ಇರತಕ್ಕದ್ದು; ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ರತಿಯಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ರಹಸ್ಯೋಪದೇಶವನ್ನು ಸಚ್ಚಿಷ್ಯ ರಲ್ಲಿಗುರುವಂಶವರಾನುಸಂಧಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಏಳನೆಯ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:-

೭) ತಾನು-ಶಿಷ್ಯನಾದ ತಾನು, ಇಷ್ಟದಿವೆತ್ತ-ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರಾರ್ಥಮಾನ-ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳ ಸಾರಭೂತವಾದ ಅರ್ಥವಾದ, ಮಹಾಧನತ್ತೈ-ಕಳ್ಳರು ಅಪಹರಿಸುವರೆಂಬ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ನಿರತಿಶಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮಹಾಧನವನ್ನು, ಮುನ್ನಿಲ್-ಹಿಂದೆ, ಅಧಿಕಾರ ತ್ತಿರ್ದೊನ್ನಪಡಿಯೇ-ಎಂತಹ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ, ಗುಣವತಿ ವಿನಿಯೋಕ್ತುಂ-ಸಮಗ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಾಕ್ಷಿಕನಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ, ಉಚಿತ ಸ್ಥಾನವರಿನ್ನು-ಯೇಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ಸತ್ಪಾತ್ರವೆಂದರಿತು, ಸಮಗ್ರಿ ಕ್ಕನ್ನೋದು-ಆ ಧನವನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶಿಸುವಾಗ ಎಂಬರ್ಥವು, (೧) ಯಥಾಪೂರ್ವಂ-ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ದಕ್ಷಾದ್ವೈಃ-ದಕ್ಷರೇ ಮೊದಲಾದವರಾದ, ಮುನಿಸತ್ತಮೈಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಯೋಗಿಗಳಿಂದ, ಪೃಷ್ಠಃ-ಪ್ರಶ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಭಗವಾನ್-ಮಹಾ ಪೂಜ್ಯರಾದ, ಅಬ್ಜಯೋನಿಃ-ಪ್ರಥಮಥಃ ಪರಮಪುರುಷನ ನಾಭಿಕಮಲವೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಯುಳ್ಳ, ಪಿತಾಮಹಃ-ಆದುದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪಿತಾಮಹನೆನಿಸಿದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಪ್ರೋವಾಚ-ಯಾವುದನ್ನು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದನೋ,

ತೈಶ್ನೋಕ್ತಂ ಪುರುಕುತ್ಸಾಯ ಭೂಭುಜೇ ನರ್ಮದಾತಟೇ | ಸಾರಸ್ವತಾಯ ತೇನಾಪಿ ಮಮ ಸಾರಸ್ವತೇನಚ” ಎನ್ನು ಶ್ರೀ ಪರಾಶರ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಮೈತ್ರೇಯ ಭಗವಾನುಕ್ತು ಅರುಳಿಚೆಯ್‌ದಾರ್ಶ್ವೋಲಿ, ಗುರುಪರಂಪ ರೈಯೈ ಪ್ರಕಾಶಿಸ್ತಿತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು, ತನ್ಮೃತಜ್ಞತೈಯುಮ್, ಅರ್ಥತ್ತೀ ಶೀರ್ಮೈಯುಮ್, ತೋತ್ತ ಉಪದೇಶಿಕೃವೇಣುಮ್.

ಅದನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಕಥೆಯಾಮಿ-ಓ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮೈತ್ರೇಯರೇ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವೆನು. ತೈಃ-ಆ ದಕ್ಷಪ್ರಹ್ಲಾದಿಗಳಿಂದ, ನರ್ಮದಾತಟೇ-ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿ, ಪುರುಕುತ್ಸಾಯ-ಪುರುಕುತ್ಸನಂಬ, ಭೂಭುಜೇ-ರಾಜನಿಗೆ, ಉಕ್ತಂ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತೇನಾಪಿ-ಆ ಪುರುಕುತ್ಸನಿಂದ, ಸಾರಸ್ವತಾಯ ಉಕ್ತಂ-ಸಾರಸ್ವತರಿಗೆ ಉಪ ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಾರಸ್ವತೇನಚ-ಆ ಸಾರಸ್ವತರಿಂದಲಾದರೋ, ಮಮ-ನನಗೆ, ಉಕ್ತಮ್-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಒಗೆ ಪರಂಪರಯಾ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಚತು ರ್ಮುಖನಿಂದಲೇ ಸಾಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಬಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ ಓ ಮೈತ್ರೇಯರೇ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಮೋಘೋಪದೇಶವಾದುದರಿಂದ ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಕೇಳ ತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮೈತ್ರೇಯರಿಗೆ ಪೂರ್ವಗುರುಗಳನ್ನು ದ್ವಾಳಿಸಿ, ಅವರುಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವು” ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಪರಾಶರ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ-ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಅರ್ಹರಾದ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು (ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರ ತಂದೆಯು) ಪೂಜ್ಯರಾದ ಮೈತ್ರೇಯ ರಿಗೆ ಅರುಳಿಚೆಯ್‌ದಾರ್ಶ್ವೋಲಿ-ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಉಪ ದೇಶಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಗುರುಪರಂಪರೆಯೈ ಪ್ರಕಾಶಿಸ್ತಿತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು-ಶಿಷ್ಯನಾದ ತಾನು ತನ್ನ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ, ತನ್ಮೃತಜ್ಞತೈಯುಮ್-ತನಗೆ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವನ್ನು, ಶೀರ್ಮೈಯುಮ್-ಅವರು ಹೇಳಿದ ಅರ್ಥಗಳ ಮಹಾಶ್ರೈಯನ್ನು, ತೋತ್ತ-ತೋರಿಬರುವ ಹಾಗೆ, ಉಪದೇಶ ಶಿಕ್ಷವೇಣುಮ್-ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ತಾನು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಚ್ಚಿತ್ತನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂಡಾಡಿ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಗೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟಾ ಗುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಏಳನೆಯ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಆಚಾರ್ಯವರವಿರುಲ್ಲಿರುವವನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರಾನೂ ನೀರು ಆಚಾರ್ಯಪರಂಪರೆಗಳ ತನಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲರೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಕುಳಿತು, ಉಪದೇಶ

ಉಕ್ತ ಪುಕಾರೇಣ ಉಪದೇಶಾಕರಣೇ ಸಪ್ರಮಾಣಂ ನಾನಾವಿಧ
ಪ್ರತ್ಯವಾಯಾನಾದ

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಹಸ್ಯಜ್ಞಿ ಲೈ ಶೋಲ್ಲುಮವನ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಮನ್ರಿಕ್ಯೇ
ಯಿರುಕ್ಕ ಏಡು ಸಾರ್ತತಲ್ ಶುವರೇ (ಶಿವಿಯೇ) ರಕ್ಯೇಟ್ಟತಲ್

ವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮುಗಿದ ನಂತರವೂ ಅದೇ
ಮೇರಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಪುನಃ ತನಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವ
ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರುತ್ತೆ. ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯಾನುಸಂಧಾನವಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಶ್ರೀ ಗೀತಾ
ಚಾರ್ಯರೂ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಮಂ ವಿನಸ್ತತೇ ಯೋಗಂ ಪ್ರೋಕ್ತವಾನಹ ಮನ್ಯಯಮ್ |

ವಿನಸ್ತ್ವಾ ಮನವೇಪ್ರಾಹ ಮನುರಿಷ್ಟ್ವಾಕವೇಬ್ರವೀತ್ |

ಏವಂ ಪರಂ ಪರಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಇಮಂ ರಾಜರ್ಷಯೋ ವಿದುಃ |”

ಹೀಗೆ ಪರಂಪರಾನುಸಂಧಾನವು ಉಪದಿಷ್ಟವು

ಇದೇ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದುವರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ಸಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರು ಈ
ಅಮೋಘ ಗ್ರಂಥದ ಮೂಲಕ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸು
ವುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಗುರುಪರಂಪರಾನುಸಂಧಾನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಗುರುಪರಂಪ
ರಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಅದರಲ್ಲೇ ಉ
ಪದೇಶಿಸಿಯೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವಾಗ ಗುರುಪರಂಪರಾನುಸಂಧಾನ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸುವಾಗ ಅವ
ರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೂಡದು;
ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತನಗೆ ತೋರಿಬಂದರೆ ಅವು ಭಗವದ
ನುಗ್ರಹ, ಭಾಗವತರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಲಭಿಸಿತು ಎಂದು ಆಗಲೂ
ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವಿರಬೇಕೇ ವಿನಾ ಅಹಂಕಾರ ಭಾವವು ಕೂಡದು.
ಇದನ್ನು ಈಗ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂ
ದಲೇ ಶಿಷ್ಯನು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು “ಗುರುಂಪ್ರಕಾಶಯೇದ್ವೀಮಾನ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡದಿ

ದ್ದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮರಹಸ್ಯಂಗಳೈ-ವೇದಾಂತ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು, ಶೋಲ್ಲುಮವನ್-
ಉಪದೇಶಿಸುವವನು, ಸಂಪ್ರದಾಯಮನ್ರಿಕ್ಯೇ-ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ,
ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಪ್ರಣಿವೃತ

ಶೋ ಲ್ಲು ಮಾ ಗಿ ಲ್ ಕ ಳ ವು ಕೊ ಣ್ಣ ಅಭರಣಮ್ನುಣ್ಣಾರ್ ಪೋಲೇ
ಕಣ್ಣಾರ್ ಕೈ ಲ್ಲಾ ಮ್ ತಾನ್ ಅಜ್ಜಾ ವೇಣ್ಣು ವ್ವಡಿಯಾಮ್. (೧)
“ಯದ್ಯಪ್ಯಯಾ ನೃಪೋ ಮನ್ಯೈಶ್ಚ ನೇನಾ ಥ ಛೇನವಾ |
ಪಶ್ರೀಕ್ಷಿತೋವಾ ವ್ಯರ್ಥಸ್ತ್ಯಾತ್ಮಕೃತಾ ನರ್ಥಮೋ ಭವೇತ್”

ಮಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ನಂತರ ಗುರುವು ಆತನು ಉಪ
ದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೇ ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಅಪಾರ್ಥಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕ
ವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಪರಮಕೃಪಯಾ ಉಪದೇಶಿಸೋಗುವು, ಏಡು
ಪಾರ್ತಾದಲ್-ತಾನೇ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಶಿವಿಯೇರಕ್ಕೆ
ಟ್ರಾವಲ್-ಕಿವಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವಾಗೆ ಬಿದ್ದುವನ್ನು ಕೇಳಿದುದನ್ನೇಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ
ಶಿವರೇರಕ್ಕೆ ಟ್ರಾವಲ್-ಗೋಡೆಗೆ ಮರಯಾಗಿ ನಿಂತು ಕೇಳಿದುದನ್ನೇಯಾಗಲಿ,
ಸಾಂದೇಶ ಸಾರಾಸ್ವಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ “ಶಿವರ್ ಪುರತ್ತಿಲೇ ಕೇಟ್ರಾವಲ್” ಎಂದು
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದುತ್ತಾರೆ, ಶೋ ಲ್ಲು ಮಾ ಗಿ ಲ್-ವೇದವಾದರೆ, ಕಣ್ಣಾರ್ ಕೈ ಲ್ಲಾಂ-
ನೋಡಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಾನ್ ಅಜ್ಜಾ ವೇಣ್ಣು ವ್ವಡಿಯಾಮ್-ತಾನು ಭಯ
ಸಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ; ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು
ತ್ತಾರೆ-ಕಳವುಕೊಂಡು ಅಭರಣಮ್ನುಣ್ಣಾರ್ ಪೋಲೇ ಕಳವು ಮಾಡಿದ ಅಭರಣ
ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವರ ಹಾಗೆ, ಕಳವು ಮಾಡಿ ತಂದ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡ
ವನು, ಹೇಗೆ ಕಂಡವರಿಗಿಲ್ಲಾ ಹೆದರಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಗುರುಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇ
ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕೇಳಿದುದಾಗಿ ಯಥಾರ್ಥವಲ್ಲದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ತಾನೇ
ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದುದರಿಂದ ಅನುಭಾವಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಉಪದೇಶಿ
ಸುವವನು, ತಾನು ಗೋಡೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ
ಯಾರಾದರೂ ಅವನ್ನು ಕಂಡರೆ ತನಗೆ ಡಾಬಿಕೆಯಿಂದ; ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾ
ಗುವೆನೋ ಎಂಬ ಭಯವೂ ಇರುತ್ತದೆ ಅದುದರಿಂದ ತಾನು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದ
ದನ್ನಾಗಲಿ, ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೇಳಿದುದನ್ನಾಗಲಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲು ಅನರ್ಹವು.
ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತೀನೋ ಎಂಬ ಭಯವು ಅಂತವನಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರು
ತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿ,
ತಾನು ಹೊಂದಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥೋಪದೇಶವೂ ಕೂಡಾ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು
ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:- (೧) “ಯದ್ಯಪ್ಯಯಾ-ಯಾದ್ಯಪ್ಯ ಕವಾಗಿ ಲಬ್ಧವಾದ ಸುಕೃತ
ವಿಶೇಷದಿಂದ, ಛೇನೇನ-ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗಲಿ, ಛೇನೇನವಾ-ವ್ಯಾಜ ಮಾತ್ರ
ದಿಂದಾಗಲಿ, ಕಪಟ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿಯಾಗಲಿ, ಮನ್ಯೈಶ್ಚ-ಮನ್ಯವೂ ಮನ್ಯಾರ್ಥವೂ
ಸಹ ಮೃತ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಪಶ್ರೀಕ್ಷಿತೋವಾ-ಅರ್ಹವ್ಯಂತ ವಸ್ತುವಲ್ಲಿದ್ದದನ್ನು

ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರಪಡಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯವಾಯು ಸರೈನಮಾಮ್. ಕೇಟು ಜೊಲ್ಲಜೆಯದೇ (೨) ತದ್ವಿದ್ವಿಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೇನ ಸೇವಯಾ" (೩) " ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯಚ " ಇತ್ಯಾದಿಸಳಿರ್ ಚೊಲ್ಲಾಗಿರ

ನೋಡಿದುದಾದರೂ, ವ್ಯರ್ಥಸ್ವಾತ್-ವ್ಯರ್ಥವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದೆಂಬ ಭಾವವು. ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾದ ಮನ್ಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯು; ಆದು ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು; ಮತ್ತೆ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು; ಪ್ರಶ್ನುತ-ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಸರೀತವಾಗಿ ಅನರ್ಥಮೋಚ್ಚಾರ-ಅನರ್ಥಭವವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಾದ್ದಾಗುವುದು. ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರಪಡಿಯೇ-ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯವಾಯು ಸರೈನಮಾಮ್-ಉಪದೇಶಕ್ಕೆಗೆ ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಅನರ್ಥಗಳುಂಟಾಗುವವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಉಪದೇಶಿಸುವದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರತ್ಯವಾಯು ವಿರುವುದರಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದ ಶ್ರುತವಾದುದೇ ಉಪದೇಶಾರ್ಹವೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ, ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಮೋದರೆ ಹೇಳನಾಸ್ಪದನಾಗುವನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೇಟು ಜೊಲ್ಲಜೆಯದೇ-ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸದೆ, (೨) "ತತ್-ಆ ಜೀವತತ್ತ್ವವಿವರಣಾವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು "ಅವಿನಾಶಿತತದ್ವಿಧಿ" (೨-೧೮) ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ, ಏಷಾತೇಭಿಹಿತಾ-೨೯ರವರೆಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದನ್ನು, ಅಂತಹ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳನ್ನಾರಂಭಿಸುವ ನೀನು, ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಒಳ್ಳೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರೊಬ್ಬರ ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ-ನಮಸ್ಕಾರಾಭಿವಾದನಗಳೊಂದಿಗೆ, ಪರಿಪ್ರಶ್ನೇನ-ಮತ್ತು ಸೇವಯಾ-ಕೈಂಕರ್ಯದಿಗಳಿಂದಲೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ವಿಧಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮುಂದಕ್ಕೆ "ಉಪದೇಶ್ಯನ್ವಿತೇ ಜ್ಞಾನಿನಸ್ತತ್ಪದರ್ಶಿನಃ" ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿನ್ನ ಮನದ ಅರೆಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಪರಮಕೃಪಯಾ ನೀನಿಗೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವರು ಎಂದು ಗೀತಾಚಾರ್ಯರು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. "ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬಹುಕ್ಲೇಶಂ ಬುದ್ಧೇಶ್ವಲನ ಕಾರಣಮ್" ಉಪದೇಶಾಬ್ಧರಿಂಬುಧ್ವಾ ವಿರಘೇತ್ಸರ್ವಕರ್ಮಸು" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಅನುಸಂಧೇಯವು. (೨) "ಪರಾಶರಂ ಮುನಿನರಂ ಕೃತಸೌರ್ವಾಹಿ ಕ್ರಿಯಮ್ | ಮೃತ್ಯೇಯಃ ಪರಿಪ್ರಶ್ನೈ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯಚ" ಎಂಬುದು. ಉಪದೇಶಕರು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಥಮಃ ಈ

ಮುರೈಯೊಳಿಯಕ್ಕೇಟ್ಟಿ ಚೊಲ್ಲುನಾಗಿಲ್ ಕಾಲನ್ ಕೊಣ್ಣು ಆಭರಣ
ಮುಣ್ಣಾರ್ ಪೋಲೇ ಕಣ್ಣಾರೆಲ್ಲಾ ರುಂ ತನ್ನೈ ಅರುನರುಕ್ಕುನ್ಪಡಿಯಾಂ.

ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವಸಿಷ್ಠಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಅವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ, ರಾಕ್ಷಸರು ಉಪದೇಶವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯವರ ಬಲದಿಂದ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯಾದ ವ್ಯಾಸರ ತಂದೆಯಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರನ್ನು, ಕೃತಪಾರ್ವಾಹ್ನಿಕ ಕ್ರಿಯೆಮಾ-ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದವರನ್ನು, ಮೈತ್ರೇಯರು ಬಂದು ಹೀಗೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಎರಡನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಗುರುವನ್ನು ಕಂಡು, ಪ್ರಣಿವತ್ಯಾಭಿನಾದ್ಯಚ-ಅನರಿಗೆ ದಂಡವನ್ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಭಿವಾದನಮಾಡಿ, ಮೈತ್ರೇಯರು ತತ್ಪರಿಹಾರವು ಷಾರ್ಥಗಳ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವರಾಗಿ, ಸವಿನಯವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವು. ಹೀಗೆ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೀತ್ಯಾ ಬಂದುದಾದುದರಿಂದ ಮೈತ್ರೇಯರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲು ಆದ್ದರು. ಆದರೆ ಮೈತ್ರೇಯರು ಶೂದ್ರರಾದ ವಿಮರರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯು ಉದಿಸಬಹುದು. ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ಭಾಗವತದಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಯಮನು ಮಾಣ್ಡವ್ಯ ಶಾಪದಿಂದ ಜನಿಸಿದವರಾದ ದರಿಂದ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾಗವತದಲ್ಲೇ ಉಪಪಾದಿತವು.”

ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರ್- ಇನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ಶೊಲ್ಲುಗಿರಮುರೈಯೊಳಿಯೆ- ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಆಚಾರ್ಯಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಕ್ರಮರೂಪ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕೇಟ್ಟು ಶೊಲ್ಲು ನಾಗಿಲ್- ಕಿವಿಗೆಬಿದ್ದು ನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದುದಾದರೆ, ಕಾರ್ಲಕೊಂಡು- ಕಾಲಪುರುಷದಾನವನ್ನು ಸರಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಗ್ರಹ ಪೀಡನ ಮೂಲಕ ಆಯುಸ್ಸಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾದರೆ, ಎಳೆನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಪೀಡಾಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸದಕ್ಷಣವಾಗಿ ದಾನಮಾಡೋಣವು ಕಾಲಪುರುಷದಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಭರಣ ಮುಣ್ಣಾರ್ ಪೋಲೇ- ಆ ಧನದಿಂದ ಆಭರಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಧರಿಸಿದವರಿಗೆ, ಕಣ್ಣಾರೆಲ್ಲಾ ರುಮ್- ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ, ತನ್ನೈ-ತನ್ನನ್ನು ಅರುಕ್ಕುನ್ಪಡಿಯಾನ್-ಕುಚೋದ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ತಾನು ಒಹು ಘನ. ಪಂಡಿತನು, ಶ್ರೀಷ್ಠನಾದ ಗುರುವು ಎಂದು ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಐಹಿಕಲಿಪ್ತನೆಂಬ ಅಪಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂಬ ಭಾವವು.

(೧) “ ಯಶ್ಚಾಧರ್ಮೇಣ ವಿಬ್ರೂತೇ ಯ ಶ್ವಾಧರ್ಮೇಣ ಪೃಚ್ಛತಿ | ತಯೋ ರನ್ಯತರಃ ಪ್ರೈತಿ ವಿದ್ವೇಷಂ ನಾ ಧಿಗಚ್ಛತಿ || ” ಎಜ್ಞರಪಡಿಯೇ ಅನರ್ಥಾವಹ ಮುನಾನಾಂ.

ಗುರುಣಾಂ ಪ್ರಕಾಶನಂ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯೇ ಪ್ರಧಾನಂ

ಯಥಾ ನ್ಯಾಯಂ ಕೇಟ್ಟಿಚೊಲ್ಲಚ್ಚೆಯ್ದೇ ಶೊಲ್ಲುನ್ನೋದು ಗುರುವೈ ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿಯಾದೊಳಿಯುಮಾಗಿಲ್ ಇವನ ಶೊಲ್ಲುಗಿರ

೧) ಇದು ವ್ಯಾಸರ ಮತ್ತು ವೈರಂಪಾಯನಾದಿ ಶಿಷ್ಯರುಗಳ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರ ಉಕ್ತಿಯು. ಯಶ್ಚ-ಯಾವ ಗುರುವಾದರೋ, ಅಧರ್ಮೇಣವಿಬ್ರೂತೇ-ಶಿಷ್ಯರು ಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸದೆ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅಥವಾ ಯಶ್ಚಾಧರ್ಮೇಣಪೃಚ್ಛತಿ-ಯಾವ ಶಿಷ್ಯನು ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಕೇಳದೆ ಅಂತಹ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುವನೋ, ತಯೋಃ-ಈ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಗುರುಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯತರಃ-ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬನು, ಪ್ರೈತಿ-ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನು, ವಿದ್ವೇಷಂನಾ-ಅಥವಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವನ್ನಾಗಲಿ, ಅಧಿಗಚ್ಛತಿ-ಹೊಂದುವನು. ಆಚಾರ್ಯನು ಉಪದೇಶಿಸುವದೂ, ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವುದೂ ಎರಡೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿಯೂ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಗುಣವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ಇವೆರಡೂ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದವು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಅಧರ್ಮವುಳ್ಳವರಾದರೆ, ಅವರಿಗೇ ಹಾನಿಯಾಗಬಹುದು. ಅಥವಾ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವುಂಟಾಗಬಹುದು. ಇವರಿಂದ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವು ಉಪದೇಶಿಸದಿರುವದೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವೆಂದು ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಯೋನಿರ್ವದೇತ ಸಂನೋಹಾದ್ವೈಹೃಣಂ ನೇದಪಾರಗಮ್ |

ಸೋಽಭಿಧ್ಯಾನಾದ್ವೈಹೃಣಸ್ಯ ಪರಾಭೂಯಾದ ಸಂಶಯಮ್ ||

ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಜ್ಞರಪಡಿಯೇ-ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅನರ್ಥಾವಹಮುನಾನಾಂ-ಅನರ್ಥವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದು ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ಗುರುಂ ಪ್ರಕಾಶಯೇದ್ಧೀಮಾ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಶಿಷ್ಯನು ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು :

ಅರ್ಥಜ್ಞಿಗಳ ವೇರಿಲ್ಲಾ ಕ್ಲೋತ್ತಾನ್ ಪೋಲೇ ಯಡಿಯತ್ತವೈಯೋ ವೆನ್ನು ಶಿಷ್ಯನುಕ್ಕು ಮತಿಶಜ್ಞಿಪ್ಪಿರಕ್ಕುಮ್ ಪಡಿಯಾಯನಾದರ ವಿಷಯ ಮಾಮ್. “ಸ್ವಗುರೂಣಾಂ ಸ್ವಶಿಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಖ್ಯಾಪನಂ ಚಾಕೃತಂ ತಥಾ” ಎನ್ನು ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದಪಚಾರ ವರ್ಗತ್ತಿಲೇ ಗುರುವೈ ಪ್ರಕಾಶಿಪಿ ಯಾದೊಳಿಗೈಯುಮ್ ಪತಿಕ್ಕಪ್ಪಟ್ಟಿದು. ಅಪ್ಪೋದು (೧) “ ಗುರುಂ

ಎಂದರೆ ಆತನ ಮನೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆತನ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಶ್ಲೋಕಿಸಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ವಾರಪ್ರವಚನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವರ ತನಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಒಿಗೆ ಮಾಡದೇ ನೋಡರೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:-

ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ-ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ರಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಕೇಟ್ಟು ಚೊಲ್ಲಚೆಯದೇ-ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಉಪದೇಶವನ್ನೇ, ಶೊಲ್ಲುವನ್ನೇ-ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ, ಗುರುವೈ ಪ್ರಕಾಶಿಪಿಯಾದೊಳಿಯುವಾಗಲಿ-ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ತನಯವನ್ನು ತಾನೂ ಹೇಳದೆ, ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲ ಹೇಳಿಸದೆ, ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯ ಉಪದೇಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ತನಗೆ ಒಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡದೆ, ಒಿಗೆ ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟರೆ. ಇವಳ ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ಅರ್ಥಜ್ಞಿಗಳ-ಆತನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ವೇರಿಲ್ಲಾ ಕ್ಲೋತ್ತಾನ್ ಪೋಲ್-ಬೇರಿಸ ಆಸಕ್ತಕಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಆ ಗಿಡವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಲತಾಪಶೇಷ, ಸಸಿಯ ಹಾಗೆ, ಅಡಿಯತ್ತವೈಯೋ-ಆಚಾರ್ಯನುಮತಿಯಿಲ್ಲದ, ಅಥವಾ ಶಿಷ್ಯನುಮತಿಯಿಲ್ಲದ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೋ ಎಂದು, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ಅತಿ ಶಜ್ಞಿಪ್ಪಿರಕ್ಕುಮ್ ಪಡಿಯಾಯ-ವಿರೇಷ ನಂದೇವನನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಾಗಿ, ಅನಾದರವಿಷಯಮಾಮ್-ಅವರ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಾದರವುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಮುಂದೆ, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದಪರಾಧಗಳು ಎಂದರೆ ೩೨ ಮಹಾಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದ ದೋಷವೂ ಒಂದು ಎಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಶಿಷ್ಯೇಭ್ಯಃ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಂದ, ಸ್ವಗುರೂಣಾಂ-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ, ಖ್ಯಾಪನಂ-ಪ್ರಕಾಶನವು, ಅಕೃತಂ ಚ ತಥಾ-ಮಾಡಬಾರದೋಣವೂ ಕೂಡ, ಇದು, ೩೨ ದೋಷಗಳು

ಪ್ರಕಾಶಯೇದ್ವೀಮಾನ್ ಮನ್ತ್ರಂ ಯತ್ನೇನ ಗೋಪಯೇತ್ | ಅಪ್ರಕಾಶ
ಪ್ರಕಾಶಾಭ್ಯಾಂಕ್ಷಿಯೇತೇ ಸಂಪದಾಯುಷೀ” ಎಂಬ ರಹಸ್ಯದಿಂದ ಜ್ಞಾನ
ವೈಶದ್ಯಪೂರ್ವಕವಾದ ಭಗವದನುಭವ ಸಂಪತ್ತಿಮ್, ಆತ್ಮಾವುಕ್ಕು
ಸಂತಾನ (ಸತ್ತಾನುನ್ಮತ್ತಿ) ಹೇತುವಾನ ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕ

ಯಾವುವು ಎಂಬುದರ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಾಂಶವು,” ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ದ್ವಾತ್ರಿಂ
ಶದಸಚಾರವರ್ಗತ್ತಿಲ್-೨- ಅಸಚಾರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ, ಗುರುವೈ ಪ್ರಕಾಶಿಸ್ತಿ
ಯಾದೊಳಿಗೈಯುಮ್-ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸದೇ ಇರವದೂ ಸಹ, ಪಠಿಕ್ಕ
ಪುಟ್ಟಿದು-ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ
ದಸಚಾರಗಳು ಪರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ-
೧) ವಾಹನವೊಂದಿಗಾಗಲಿ, ವಾಹನವೊಂದಿಗಾಗಲಿ, ದೇವಾಲಯ ಪ್ರವೇಶವು.
೨) ಭಗವದ್ವಚನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣವು. ೩) ಚಾಮರಾದಿ
ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವ ಇತರರು ಏಕಹಸ್ತದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸೋಣವು.
೪) ರೌಚಾದಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರನ್ನು ಸೇವಿಸೋಣವು.
೫) ಭಗವತ್ಪನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಚಾಚಿಕೊಂಡಾಗಲಿ, ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಹಾಕಿ
ಕೊಂಡಾಗಲಿ, ಕೂಡೋಣ, ಮಲಗೋಣ, ಭೋಜನ ಮಾಡೋಣ, ೬) ಭಗವ
ತ್ಪಥಯಲ್ಲದೆ ಘಟ್ಟಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು, ವ್ಯರ್ಥ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು.
೭) ಭಗವತ್ಪನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತವು, ಅಸುತ್ತವು. ೮) ಜಗಳವಾಡುವುದು, ಶಿಕ್ಷೆ
ಸುವುದು, ಅಸುಗ್ರಹಿಸುವುದು. ೯) ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಪಾರ್ಥಕ ಮಾತುಗಳ
ನ್ನಾಡುವುದು. ೧೦) ಅಪಾನ ವಾಯುವನ್ನು ಬಿಡುವುದು. ೧೧) ಕರಿಯ ಕಂಬಳಿ
ಯನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಅಂಗಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ
ಕೊಂಡೋ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು. ೧೨) ಇತರರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದು
ಅಥವಾ ನಿಂದಿಸುವುದು. ೧೩) ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮುಖ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಲು
ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಮಾಡದೆ ಗೌಣವಾಗಿ ಮಾಡೋಣವು. ೧೪) ಭಗವನ್ನಿವೇಶನ
ವಾದುದಲ್ಲದನ್ನು ತಿನ್ನೋಣವು. ೧೫) ಅಯಾ ಕಾಲಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸ
ದಿರೋಣವು. ೧೬) ಭಗವನ್ನಿವೇಶಿತವಾದುದಕ್ಕೆ ಬೇರೇ ಕುದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ
ಸೇವಿಸೋಣವು. (೭) ಭಗವಂತನಿಗೆ ಪೃಷ್ಟಭಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸೋಣವು. ೧೮) ದೇ
ವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇತರರನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು. ೧೯) ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡದೆ
ಮೌನವಾಗಿರೋಣವು. ಬಹುಶಃ ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀದೇಶಿಕರು
ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಶಿಷ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದಿರುವುದು. ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದಸರಾಧಗಳಲ್ಲಿ
ಸೇರಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ೨೦) ಆತ್ಮಪ್ರರಂಭಿಯು ೨೧) ದೇವತಾನಂದನಿ.

೨೧) ಕೂದಲು, ಉಗುರು ಎಂಬುದುಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದು. ೨೨) ಉಗಿ ಯುವುದು. ೨೩) ದೇವಾಲಯ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವಿಸರ್ಜನೆ. ೨೪) ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಭಗವತ್ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೇಳದೆ ಹೋಗೋಣವು. ೨೫) ದೇವತಾಂತರಕ್ಕೆ ಉದ್ವಿಕ್ತನಾದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು. ೨೬) ವಿಸ್ತಾನಭೃಷ್ಯಯವನ್ನು ತುಳಿಯುವುದು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಳಿದರೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡದೇ ಹೋಗುವುದು. ೨೭) ದೇವತಾಂತರವನ್ನು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಮಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು. ೨೮) ಭಗವದ್ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಲ್ಲು, ಲೋಹ ಮುಂತಾದ್ದಾಗಿ ಭಾವಿಸುವುದು. ೨೯) ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ ಉದ್ವಿಕ್ತನಾದ ಹೂವನ್ನು ಮೂಸಿ ನೋಡುವುದು. ೩೦) ರೂದ್ರಾದಿ ಪುರ್ವವಾಯಿತೆಂದು ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು. ೩೧) ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವ ದೀಪಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣವು. ಇವೇ ೩೨ ಅಪರಾಧಗಳು. ಇವುಗಳು ಯಾವುವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದ ಹಾಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ, ಪುನಃ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಕಾರಪಡಿಸದೇ ಇರುವುದು ಮಹಾಪಾತಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ - ಹಿಂದೆ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಶೇಷಸಂಹಿತಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯವ್ಯಾಸನವು ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹೀಗೆ ನಡೆಸದೇ ಇರುವುದು ಮಹಾಪಾತಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅದೇ ಶೇಷ ಸಂಹಿತಾವಾಕ್ಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. - “ಗುರುಂಪ್ರಕಾಶಯೇತ್” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದ ೬೮ ಪುಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಬೇಕು, ಮನ್ತ್ರವನ್ನು ಅಪೋಷವಾದ ವಜ್ರರತ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಹಾಗೆ ಗೋಪನಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಮಾಡದೆ, ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದೆಯೂ, ಮನ್ತ್ರವನ್ನು ಗೋಪನಮಾಡದೆಯೂ ಇದ್ದರೆ ಈತನ ಸಂಪತ್ತೂ ಆಯುಷ್ಯೂ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೈರಾಗ್ಯದೇಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಐಹಿಕಸಂಪತ್ತೂ ಆಯುಷ್ಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಹಾಗಾದರೆ ಸಂಪತ್ತೂ ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತೆಂದೂ ಆಯುಷ್ಯು ಎಂದರೆ ಸ್ವನಿಷ್ಠೆ ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವಕಾಲವಿಳಂಬ, ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿದರು, ಅದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಪೋಷಮ್- ಹಾಗೆತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದೇ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, “ಗುರುಂ ಪ್ರಕಾಶಯೇತ್” ಇತ್ಯಾದಿ ಎಚ್ಚರಪಡಿಯೇ-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಜ್ಞಾನವೈಶದ್ಯಪೂರ್ವಕವಾದ ಭಗವದನುಭವ ಸಂಪತ್ತುಮ್-ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನದಿಂದಂಟಾಗುವ ಅನುಭವ ಸಂಪತ್ತು, ಇದು ಸಂಪತ್, ಎಂಬ ಅರ್ಥವು. ಸಂತಾನ ಹೇತು

ಸ್ವನಿಷ್ಠೈಯುಮ್ ಕುಲಿಯುವ್ವಡಿಯಾಮ್. ಗುರುನೈ ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿಯಾ ನಿರ್ದಚೆಯದೇ- ಅವನ್ ಪಣ್ಣಿನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯೋಪದೇಶತ್ತುಕ್ಕು ವಿರುದ್ಧಂ ಶೊಲ್ಲುಮಾಗಲ್ ವಿಸ್ತಲಂಭಕನೆನ್ನು ಪೇರುಮಾಯ್, (೨) ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಂ ವ್ಯವಹಾರಂ ಚ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಚಿಕಿತ್ಸಕಮ್ | ವಿನಾಶಾಸ್ತ್ರೇಣ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ತನಾಹುರ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕಮ್” ಎಜ್ಜರಪಡಿಯೇ ಪಾಪಿಷ್ಠ ನುಮಾಮ್.

ವಾನ ಎಂದು ಪಾಠಪಾದರೆ, “ಭಗವತ್ ಪರಿಪೂರ್ಣಾನುಭವ ಕೈಂಕರ್ಯಕರಣ ರೂಪೋವಿಸ್ತಾರಃ” ಎಂದು ಸಾರದೀಪವ್ಯಾಖ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಾವುಕ್ಕು- ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ, ಸತ್ತಾನುನ್ಮತ್ತಿಹೇತುವಾನ- ಸತ್ತೆಯು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುವ ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ, ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕ ಸ್ವನಿಷ್ಠೈಯುಮ್- ಮೂಲ ಮನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕವಾದ ತನ್ನ ನಿಷ್ಠೆಯೂ, ಇದು ಆಯುಸ್ಸಿನಾರ್ಥವು. ಕುಲಿಯುವ್ವಡಿಯಾಮ್-ನಾಶವಾಗು ವಂತಾದ್ದಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಾನುಭವದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವು ಸಂಭವಿಸಬಹುದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವಾಗಬಹುದು.

ಮುಂದೆ ಗುರುವು ತನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿ ದರೆ ಆಗ ಈತನಿಗೆ ವಿಪ್ರಲಂಭಕವೆಂದರೆ ವಿಶೇಷ ಮೋಸಗಾರನೆಂಬ ಹೆಸರು ಉಂಟು ಗುತ್ತದೆಂದೂ ಪಾಪಿಷ್ಠನೂ ಸಹ ಅಗುವನೆಂದೂ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:-

ಗುರುನೈ-ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು, ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿಯಾನಿರ್ದಚೆಯದೇ-ಪ್ರಕಾಶಿ ಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅವನ್ ಪಣ್ಣಿನ-ಆ ಗುರುವು ಮಾಡಿದ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯೋಪ ದೇಶತ್ತುಕ್ಕು-ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾದ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ, ವಿರುದ್ಧಂ ಶೊಲ್ಲುಮಾ ಗಿಲ್-ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ವಿಪ್ರಲಂಭಕನೆನ್ನು ಪೇರು ಮಾಯ್-ತುಂಬಾ ವಂಚಕನೆಂಬ ಹೆಸರೂ ಉಂಟಾಗಿ, (೨) ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಂ- ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವ್ಯವಹಾರಂಚ-ಫಲಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ- ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಧಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿಕಿತ್ಸಕಮ್-ವೈದ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ವಿನಾಶಾಸ್ತ್ರೇಣ- ಶಾಸ್ತ್ರಪಙ್ಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಯೋಬ್ರೂಯಾತ್-ಯಾವನು ಹೇಳುವನೋ, ತಂ-ಅವನನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಕಮ್-ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಮಾಡಿದವನೆಂದು, ಆಹುಃ- ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು” ಎಜ್ಜರಪಡಿಯೇ-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗಿ, ಪಾಪಿಷ್ಠ ನುಮಾಮ್-ಪಾಪ ಮಾಡಿದವನೂ ಸಹ ಆಗುವನು. ಒಂದುವೇಳೆ ಇವುಗಳು ತನಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಅಮೋಘಾರ್ಥಗಳೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಸೂಕ್ತಿ ಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲವು, ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪಙ್ಕ್ತಿಗಳಿಗನುಗುಣ

ಸ್ವಾಚಾರ್ಯೇಣ ಲಬ್ಧಜ್ಞಾನಮವಶ್ಯಂ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯೇಚ್ಛಾ ಉಪದಿಶೇತ್

ವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಕೃತ್ಯಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಪರಮ ವಂಚಕನೆಂಬ ಹೆಸರು ಬರುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಾನು ಗುರುವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರೆ, ಅಗ ಆತನು ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೀತಾವಾಕ್ಯವು ಅದುವಂಥೆಯವು.

(೩) “ಯಶ್ಚಾಸ್ತ್ರವಿಧಿ ಮುತ್ಸೃಜ್ಯವರ್ತತೇ ಕಾಮುಕಾರತಃ | ನ ಸ ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ನ ಸುಖಂ ನ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್” ಇಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು, ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ (೪) “ತಸ್ಮಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಂತೇ ಕಾರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಇದರಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ, ಸ್ವಾರಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸದಿದ್ದರೂ, ತಾನು ಆಚಾರ್ಯವರ್ಗದ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ ಸರ್ದೇಶ್ವರ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದನೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸೋಣವು, ಪ್ರತ್ಯವಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕವರ್ಮರೇ ಉಪಸಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಾನು ಅಧಿಕರಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸದೇ ಇರುವುದೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅಗಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗುವುದರಿಂದ ಅದೂ ದೋಷಾನವಹವೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಿಗೆ

ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ತಾನೂ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಾನೂ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರನ್ನು ಸಂವಾದಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕ ಒಂದು ಋಣವುಂಟು. ಅವರಿಂದ ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನವು ಒಂದು ಮಹತ್ತಾದ ಧನದ ಹಾಗೆ. ಅದನ್ನು ತಾನು ಸತ್ಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೇ ವಿನಾ ತನ್ನೊಂದಿಗೇ ಆ ಜ್ಞಾನವು ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಕೂಡದು.

ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನುಕ್ಯು ಪ್ರಾಪ್ತದಶೈಯಿಲ್ ಉಪದೇಶತ್ವೈತ್ತವಿರುಕ್ಯನಾ
ಗಿಲ್ ಲುಬ್ಧನೆನ್ಯು ಹೇರುಮಾಯ್, (೧) “ಸಾತ್ರಸ್ಥಮಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನಂಚ
ಕೃತ್ಯಾಪಿಣ್ಣಂ ಸಮುತ್ಪ್ರಜೇತ್ | ನಾಂತರ್ಥಾಯ ಸ್ವಯಮ್‌ಯಾತಿ
ಜಗದ್ವೀಜ ಮಬೀಜಕೃತ್” ಎಜ್ಜಿರ ಭಗವನ್ನಿಯೋಗತ್ತೆ ಯುಮ್‌

ಈ ಬಂದ ಜ್ಞಾನವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಆಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ ಆಶ
ಯವು. ಇದು ವೃಕ್ಷದ ಬೀಜವು. ಇದು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂಕುರಿಸಿ ವೃಕ್ಷವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿ
ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿಯೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು
ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವೃತ್ತವೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ:- ಸಚ್ಚಿಷ್ಯ
ನುಕ್ಯು-ಯೋಗ್ಯನಾದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ಪ್ರಾಪ್ತದಶೈಯಿಲ್-ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ
ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಸಮಯವೂ ದೊರೆತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಉಪದೇಶತ್ವೈ-ತಾನು
ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನದ ಉಪದೇಶವನ್ನು, ತವಿರುಕ್ಯನಾಗಿಲ್-ಮಾಡದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಹಾಗೆ
ಉಪದೇಶ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಎಂಬರ್ಥವು, ಲುಬ್ಧನೆನ್ಯು-ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ
ದವನು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಹೂಟ್ಟಿರುವನ ಹಾಗೆ ಲುಬ್ಧನೆಂದು,
ಹೇರುಮಾಯ್-ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಜಗದ್ವೀಜಂ-ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬೀಜರೂಪವಾದ
ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವು, ಅಥವಾ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವು, “ವೇದೇನ ನಾನುರೂಪೇ
ವ್ಯಾಕರೋತ್” ಅನುಸಂಧೇಯವು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ, ಅಬೀಜಕೃತ್-ವೃಕ್ಷವಾಗಿ
ಬೆಳೆದುತನ್ಮೂಲಕ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡದೆ, ಅಂತರ್ಥಾಯ-ಲಯವನ್ನು
ಹೊಂದಲು, ನಯಾತಿ-ಹೋಗಬಾರದು; ಆದುದರಿಂದ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಂಚ-ತನ್ನ
ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಹೊಂದಿದ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನಾದರೋ, ಇದು
ಅರ್ಥಪಂಚಕಾದಿ ಜ್ಞಾನವಾಗಬಹುದು ಸಾತ್ರಸ್ಥಕೃತ್ಯಾ-ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವ
ನಾಗಿ, ಅದು ಅವನ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದವನಾಗಿ,
ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯಾಭಿಮತವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪಿಣ್ಣಂ ಸಮುತ್ಪ್ರಜೇತ್-ದೇಹವನ್ನು
ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು. “ಸಂ” ಎಂಬ ಉಪನರ್ಗವು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೇನೇ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟು
ದುದು ಸರಿಯು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸರಿಯಲ್ಲವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ
ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವು ದೊರೆಯುವುದು ದುರ್ಲಭವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿ
ಬರುತ್ತದೆ.” ಎಜ್ಜಿರ-ಎಂಬ, ಭಗವನ್ನಿಯೋಗತ್ತೆಯುಮ್-ಭಗವದಾಜ್ಞೆ
ಯನ್ನು, ಕಡಂತಾನಾಮ್-ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವತ್ಪಾಪವಾದ
ಸಂಹಿತಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಯೋಗವೆಂದರೆ ಭಗವದಾಜ್ಞೆ
ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರದೀಸಿಕೆ ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು ಜಗದ್ವೀಜಂ
ಎಂಬುದಕ್ಕೆ “ಜಗತಃ ಜ್ಞಾನಬೀಜಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ” ಎಂದು ವ್ಯಖ್ಯಾನ ಮಾಡು

ಕೆಡನ್ನಾನಾವನ್. ಆಗೈಯಾಲ್ ನಿಳಕ್ಕುಪ್ಪಿಡಿಕ್ಕುಮವನ್, ತನ್ನೈ ರಾಜಾ
ಒರು ಕಾರ್ಯತ್ತುಕ್ಕು ಪೋಗಚ್ಚೊನ್ನಾಲ್, ತನ್ ಕೈಯಿಲ್ ನಿಳಕ್ಕೈ
ಯತುಕ್ಕುಪ್ಪಾಪ್ಪರಾನಾರ್ ಕೈಯಿಲೇ ಕೊಡುತ್ತು ಪೋನಾಪೋಲೆ,
ಸತ್ವಾತ್ರಮಾನಾರ್ಕು ತಾನ ಶೋಲುಮ್ ಪೋದು, ತನಕ್ಕು ಉಪದೇಶಿತ್ತ
ಆಚಾರ್ಯನೈಮುರ್ದಡವೆಳಿಯಿಟ್ಟು, ಪಿನ್ನು ತನಕ್ಕು ಉಪದಿಷ್ಟಮಾನ
ಅರ್ಥಜ್ಞೆಳೈಯೈ ಶೋಲುಮ್.

ತ್ತಾರೆ, ಸಾರಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯನು ಜಗದಿಭೀಜ್ ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮಾವೆಂಬ ಸ್ತೂತಿ
ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇದಗಳೂ
ಜಗತ್ಪಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ
ಅರ್ಥವಾದುದು. ಬೀಜವು ವೃಕ್ಷವಾಗಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಪುನಃ ಬೀಜ ದೊರೆತರೆ,
ಫಲಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿರರ್ಥಕವು. ಹಾಗೆಯೇ
ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆನೇ
ಸಾರ್ಥಕವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಮತ್ತು
ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹ ಸಂಪಾದಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಮುಂದೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮೂಲಕ
ತಿಳಿಯಬಹುದು, ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ, "ಆಗೈಯಾಲ್" ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿದ ವಾಕ್ಯದ
ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-ಆಗೈಯಾಲ್-ಆದುದರಿಂದ, ನಿಳಕ್ಕುಪ್ಪಿಡಿಕ್ಕುಮವನ್-
ದೀವಿಟೆಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು, ತನ್ನೈರಾಜಾ ಒರು ಕಾರ್ಯತ್ತುಕ್ಕು
ಪೋಗಚ್ಚೊನ್ನಾಲ್-ತನಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ನಿಯಾಮಕವಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು
ಬೇರೇ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಾದರೆ, ತನ್ನ ಕೈಯಿಲ್
ನಿಳಕ್ಕೈ-ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು, ಅದಕ್ಕು ಪಾಪಮಾನಾರ್ ಕೈಯಿಲೇ-
ಆ ಬೆಳಕನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಕೊಡುತ್ತು
ಪೋನಾಪೋಲೆ-ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ, ತಾನ-ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ ತಾನೂ
ಸಹ, ಸತ್ವಾತ್ರಮಾನಾರ್ಕು ತಾನ ಶೋಲುಮ್ ಪೋದು-ಸತ್ವಾತ್ರರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವಾಗ, ತನಕ್ಕು ಉಪದೇಶಿಸಿದ, ಆಚಾ
ರ್ಯನೈಮುರ್ದಡವೆಳಿಯಿಟ್ಟು-ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮೊದಲು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಎದ್ದು
ನಿಂತು ಅಪರ ತನಯವನ್ನು ತಾನೂ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಧ್ಯೆ
ಮಧ್ಯೆ ಆ ಆಚಾರ್ಯರು ತನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಸ್ವಾರಸ್ಯಾರ್ಥಗಳು ಇವು ಎಂದು
ಹೇಳಿ ಎಂಬ ಭಾವವು, ಪಿನ್ನು-ಅನಂತರ. ತನಕ್ಕು ಉಪದಿಷ್ಟಮಾನ ತನಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅರ್ಥಜ್ಞೆಳೈ ಶೋಲುಮ್-ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇ
ಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಶಿಲಕಾರಣಜ್ಞಳಾಲೇ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಶ್ರೋತ್ರಜ್ಞಳಾಪೆತ್ತು ತಾನಿನತ್ತಾಲೇ ಅರಿನ್ನು ಶೋಲ್ಲುಮನತ್ತೈಯುಮ್ (೧) “ವ್ಯಾಸಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚುತವಾನೇ

“ತನಕ್ಕು ಉಪದಿಷ್ಟವಾನ ಅರ್ಥಜ್ಞೆ ಶೋಲ್ಲುವುಮ್” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ, ಉಪದಿಷ್ಟವಲ್ಲದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಕೂಡದೇ ಎಂಬ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಉದಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸದೇ ಇರುವ, ಮತ್ತು ಸರ್ದೇಶ್ವರನ ಸುಕೃತ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರವರ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ, ಹೊಸದಾಗಿ ತನಗೆ ತೋರಿಬಂದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಉಪದೇಶಿಸ ತಕ್ಕದ್ದೇ? ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಆಚಾರ್ಯರೊಪದಿಷ್ಟವಲ್ಲದವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದು ಆಚಾರ್ಯರವರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಕುಂದುಕವೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು. ಇದು ಸರ್ದೃಢಾ ಸರಿಯಲ್ಲವು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಗುರುವು ಎಷ್ಟು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ ಅಷ್ಟೇ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹೊಸದಾಗಿ ತಾನು ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆವಲೋಕಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರು ವಿನೋದಿಗೇ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅಧಿಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ತಾನು ಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ವಿನೇಕಿಸಿ ತಿಳಿದುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪಮಾಡಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ಗುರುಗಳು ಅಂತಹ ಉಪದೇಶಕ್ಕೂ ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈತನು ಅಹಂಕಾರ ಮನುಕಾರದ ಮೂಲಕ ಅವು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಂಬ ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯು ಕೂಡದು ತನ್ನ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲೂ, ಸ್ವಾಮಿ ಹಯಗ್ರೀವರ ಕಟಾಕ್ಷಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಎಂಬ ಅಭಿಸಂಧಿಯಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಶಿಲಕಾರಣಜ್ಞಳಾಲೇ-ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಸುಕೃತ, ಆಚಾರ್ಯನುಗ್ರಹ, ಭಗವತ್ಕಟಾಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಶ್ರೋತ್ರಜ್ಞಳಾಪೆತ್ತು-ಸಾಧಾರಣ ಜನರಿಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ತಾನಿನತ್ತಾಲೇ ಅರಿನ್ನು ಶೋಲ್ಲುಮನತ್ತೈಯುಮ್-ಅವುಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯಿಂದ ತಾನು ವಿನೇಕಿಸಿ ತಿಳಿದು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ**

ತದ್ಗುಹ್ಯಮಹಂ ಪರಮ್ | ಯೋಗಂ ಯೋಗೇಶ್ವರಾತ್ಯುಪಾಸ್ತುತಾಶ್ಚ
 ಥಯತಸ್ತ್ವಯಮ್” ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಸಾದಮಡಿಯಾಗೆ
 ಇವ್ವರ್ಥಮರಿನ್ನೇನ್, ಎನ್ನೈ ಮಿಡುಕ್ಕಾಲೇ ಅರಿನ್ನ ಶೋಲುಗಿರೇನಲ್ಲೇನ್,
 ಎನ್ನಿವ್ವುಣ್ಣೈಯೈ ನೆಳಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶೋಲುಮಮ್ ಪರಿಲ್,

ಹೇಳುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ, ಇವು ಅಂತಹ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಂಟಾದ ಅರ್ಥಗಳಾ
 ದುದರಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅರ್ಥ
 ಗಳೆಂಬುದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. (೧) ಇದು ಗೀತೋಪದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ
 ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವ
 ಸಂಜಯನ ವಾಕ್ಯವು. ಅಹಂ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ
 ಆಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರನಾದ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸರಮಸುಕೃತಶಾಲಿಯಾದ
 ನಾನು, ವ್ಯಾಸಪ್ರಸಾದಾತ್-ವಿಷ್ಣುಂಶನಂಭೂತರಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿ ಜನಿಸಿದ,
 ನನಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಅನುಗ್ರಹವು
 ಯಾವುದೆಂದರೆ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಸ್ಸು, ಶ್ರೋತ್ರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಈ ಅವತಾರಪುರುಷ
 ರಾದ ನರನಾರಾಯಣರ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ರೋಮಹರ್ಷಣವಾದ ನಂವಾದ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
 ವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ಅವರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಕೇಳುವ ಅನುಗ್ರಹವು,
 ಏತತ್-ಈ, ಪರಂ-ಸರೋತ್ಪತ್ಯುಪ್ಪವಾದ, ಗುಹ್ಯತಮಂ-ಅತ್ಯಂತರಹಸ್ಯಾರ್ಥವುಳ್ಳ
 ಯೋಗಂ-ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗವನ್ನು ಸ್ವಯಮೇವ ಕಥಯತಃ
 ಯೋಗೇಶ್ವರಾತ್-ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೇನು, ಸರ್ವ ವಿಭೂತಿಮತ್ತವೇನು,
 ಸರೈಶ್ವರ್ಯವೇನು ಇವುಗಳ ಯೋಗಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭುವಿನಿಂದ,
 ತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನಿಂತು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವನಾಗಿ, ಶ್ರುತರ್ವಾ-ಕೇಳಿ ತಿಳಿ
 ದೆನು. ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೇನೋ ಸಾಧಾರಣ ಶ್ರೋತ್ರವು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲದು
 ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರವು ಅವಶ್ಯಕವು. ದಿವ್ಯ
 ಚಕ್ಷುಸ್ಸು ಏಕೆ? ಎಂದರೆ ವಕ್ತ್ರವಿನ ದಿವ್ಯ ಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹದ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ,
 ಮತ್ತು ಆತನು ತಾಳಿದ ವಿಶ್ವರೂಪದ ದರ್ಶನಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸಾಕ್ಷಾದುಪದೇಶವಾದರೂ
 ಅದ್ಭುತವಾಗಿಯೂ ರೋಮಹರ್ಷಣವಾದುದಾಗಿಯೂ ಆಗಲಾರದು. ಆದುದ
 ರಿಂದ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಸ್ಸು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯನುಗೃಹೀತವೆಂದು ಭಾವಿತತಕ್ಕದ್ದು”
 ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಸಾದಮಡಿ
 ಯಾಗೆ-ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಅನುಗ್ರಹ ಮೂಲಕವಾಗಿ, ಇವ್ವರ್ಥಂ-ಈಗ ನನಗೆ ತೋರಿ
 ಬಂದಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಅರಿನ್ನೇನ್-ತಿಳಿದೆನು. ಎನ್ ಕೈಮಿಡುಕ್ಕಾಲೇ-

ಇವನ್ ಶೋಲ್ಮುಮ್ ಅರ್ಥಜ್ಞಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಮಾದರಣೀಯಜ್ಞಿಗಳು
ಮಾಯ್, ಇವನ್ ಕೃತಜ್ಞನಾಯಿರುನ್ನಾನೆನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕರುಂ ಪ್ರಶಂ
ಸಿತ್ತು ಪ್ರಸಾದಿಕ್ಕುವೃದ್ಧಿಯಾಯ್, ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಯಿರುನ್ನಾನೆನ್ನು
ಉಪನಿಷತ್ತುಕ್ಕಳುಮ್, ಔಪನಿಷದಪರಮಪುರುಷನುಮ್, ತಜ್ಞಿಗಳೋ
ಡೊಕ್ಕ ಇವನೈ ಪ್ರಮಾಣಭೂತನೆನ್ನು ಆದರಿಕ್ಕುವೃದ್ಧಿಯುಮಾಮ್.

ತನಗೆ ಸೇರಿದ ಸಾರ್ವಭೌಮದ, ಅರಿನ್ನು ಶೋಲ್ಮುಗಿರನಲ್ಲೇ-ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ
ತಿಳಿದು ಹೇಳುವದಲ್ಲವು. ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಇವು ಉಣ್ಣಿಯೈ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು-ಈ ಒಳ್ಳೇ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಒಳ್ಳೇ ಭಾವವು
ಯಾವುದೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಹೊಸ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು
ಗಳ ದಿವ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಉಂಟಾದ ವಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ,
ಭಗವಂತನು ಆ ಭಾವನೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಿದ್ದು, ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ತನಗೆ ಸ್ವತಃ ಉಪದೇಶಿ
ಸದಿದ್ದರೂ, ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದುದರಿಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾದುದೇ ಎಂಬ
ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾವವು, ಶೋಲ್ಮುವುಮ್ ಪೆರಿಲ್-ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರೆ,
ಇವನ್ ಶೋಲ್ಮುಮ್ ಅರ್ಥಜ್ಞಿಗಳೆಲ್ಲಾ-ಈತನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿಪ್ರಾ
ಯಗಳೂ, ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಆದರಣೀಯಜ್ಞಿಗಳುಮಾಯ್-ಕೇಳಿದ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ
ತುಂಬಾ ಉಪಾದೇಯವಾಗಿ, ಬಹುಮಾನಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ, ಇವನ್ ಕೃತಜ್ಞ
ನಾಯಿರುನ್ನಾನೆನ್ನು-ಈತನು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕೃತಜ್ಞತೆ
ಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದಾಗಿ, ಸಾತ್ವಿಕರುಂ-ಸತ್ಯಗುಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ
ಪ್ರವಕ್ಷಣದ ಮಹಾ ಭಾಗವರೂ, ಪ್ರಶಂಸಿತ್ತು-ಅಂತವನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಏತ
ಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ದಿವ್ಯಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವವನೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ,
ಪ್ರಸಾದಿಕ್ಕುವೃದ್ಧಿಯಾಯ್-ಉಪದೇಶವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ
ಹಾಗೆ ಆಗಿ, ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಯಿರುನ್ನಾನೆನ್ನು-ಭ್ರಮವಿಪ್ರ-ಭಾವಿಗಳಿಲ್ಲದೆ,
ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವವನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು
ಗಳೂ ಮತ್ತು ಔಪನಿಷದ ಪರಮಪುರುಷನುಮ್-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ
ಪಾದ್ಯವಾದ ಪರಮಪುರುಷನೂ ಸಹ, ತಜ್ಞಿಗಳೊಡೊಕ್ಕ-ತಾವುಗಳು ಹೇಗೋ
ಹಾಗೆ, ಎಂದರೆ ಉಪನಿಷತ್ತೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾ
ಯಣನೂ ಸಹ ಹೇಗೆ ಯಥಾರ್ಥವಾದುದನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ
ವಂಚಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಆಚಾರ್ಯನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು
ಗ್ರಂಥ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಕಾಲಕ್ಷೇಪದ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ, ಉಪದೇಶಿಸುವದೂ
ಸಹ, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಇವನೈ-ಅಂಥಹ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು, ಪ್ರಮಾಣಭೂತನೆನ್ನು
ಆದರಿಕ್ಕುವೃದ್ಧಿಯುಮಾಮ್-ಆದರ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ; ಎಂದರೆ

ಭಾಗವತೋಕ್ತತುರೂ ಸಹ ಇವನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವರು ಎಂಬರ್ಥವು. ಆಚಾರ್ಯಕೃಪೆಯ ಮೂಲಕ ನಾನು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಯೇ ಎನು ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ನಾನು ಹೇಳುವನಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿದ್ದರೆ ಪರಮ ಭಾಗವತರುಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರೇ ಆಗಲಿ, ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರೇ ಆಗಲಿ ಹೇಳುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತಿ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು, ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಮತಿಯಿಲ್ಲದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ ಔಪನಿಷದಾಚಾರ್ಯನೂ ಸಮ್ಮತಿಸದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಮಹಾಭಾಗವತರುಗಳು ಆದರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಅಂತವರು ತಮಗೆ ಆಚಾರ್ಯದ್ವ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷಉಂಟೆಂದು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಉಪದೇಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಅಂತವರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷವೂ ದೈವಕಟಾಕ್ಷವೂ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೇ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿನಿಗಮಾಂತರು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕರಣವು ಯಾವುದು? ಎಂದರೆ ತಿಳಿಸುವೆವು. ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಅಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ, ತಾನು ಆ ಗುರುಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲೇ, ಇತರ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ, ಗ್ರಂಥಗಳಮೂಲಕವಾಗಲಿ, ದೈವಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಹೊಂದಿದ ಅಥವಾ ವಿವೇಕೋತ್ಥಜ್ಞಾನದಿಂದಲಾಗಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಗ್ರಂಥಮೂಲಕವಾಗಲಿ, ಉಪದೇಶಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದರೆ ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ದೈವಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ ಶಿಷ್ಯಪರಿಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆಂಬುದು ಸಾರಭೂತಾರ್ಥವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾರಪ್ರಕಾಶಿಕಾಯವರು “ನಿರಪೇಕ್ಷಂ ಮುನಿಂ ಶಾನ್ತಂ ನಿರ್ವೈರಂ ಸಮದರ್ಶನಮ್ | ಅನುಪ್ರಜಾಮ್ಯಹಂ ನಿತ್ಯಂ ಪೂಯೇ ಯೇ ತ್ಯಂಘ್ರಿರೇಣುಭಿಃ | ಅಸ್ಥಿನ್ನಸ್ತಮಿತೇ ಭೀಷ್ಮೇ ಕೌರವಾನಾಂ ದುರಂಧರೇ | ಜ್ಞಾನಾನ್ಯಲ್ಪೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ತಸ್ಮಾತ್ತಾಂ ಚೋದಯಾಮ್ಯಹಂ” ಎಂಬುದನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಭಗವಂತನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಅವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗಳು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದನು ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸವು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು. “ಆಚಾರ್ಯರ್ವಾ ಪುರುಷೋನೇದ, ಸಂತಮೇನಂ ತತೋವಿದುಃ” “ಆಚಾರ್ಯದ್ವೈವ ವಿದ್ಯಾವಿದಿತಾ ಸಾಧಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಾಪತ್” ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಸಹ ಅನುಸಂಧೇಯಗಳು.

ಇಪ್ಪಡಿ- ಹೀಗೆ ಎಂದರೆ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ತನಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸುಖಜ್ಞಾನವಲ್ಲ ದೈವಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲೂ ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹದಿಂದಲೂ

ಇಪ್ಪಡಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಯ್ ಅವಹಿತನಾನ ಶಿಷ್ಯನೈಪ್ಪತ್ತ ನಾರ್ಶಿಯದ ಕೃಷಿ ಫಲಿತ್ತದೆನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನುಮ್ ಕೃತಾರ್ಥನಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್. ಕಾ. ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮುಕ್ತೇ ರುಪಾರ್ಯಾ ಯೋ ವಿದ್ಯಾಭೇದಾನುಪಾದಿಕತ್ | ಕಥ್ಯತೇ ನೋಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಸತು ಶ್ರೇಷ್ಠತನೋಗುರುಃ || ೧೭೦

ದೊರೆಯಿತೆಂದು ನಂಬಿದವನಾಗಿ, ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿ-ಆಕಾರಣದಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅವಹಿತನಾನ ಶಿಷ್ಯನೈಪ್ಪತ್ತ-ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು, ನಾನ್ ಶಿಯದ-ನಾನುಮಾಡಿದ ಕೃಷಿ-ವ್ಯವಸಾಯವು, ಪ್ರಯತ್ನವು, ಫಲಿತ್ತದು-ಸತ್ಪಾತ್ರನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನುನಿವಿಯೋಗಿಸಿದುದರಿಂದ, ಆಚಾರ್ಯನುಮ್-ಆಕಾರಣದಿಂದ ಆಚಾರ್ಯನೂ ಸಹ, ಕೃತಾರ್ಥನಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್-ಕೃತಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳವನಾದೆನೆಂದು ಇರುವನು.

ಈಗರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳಾದ ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೌರವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಗಲಿ ಇವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಏನೋ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣ ಭೂತರೆಂದೇನೋ ಒಪ್ಪೋಣ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಉಂಟಾಗುವ ತನಕ ಶೂದ್ರನಾಗಿದ್ದವನನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಉಪಕರಿಸಿದ ತಂದೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತು ಶಂಖ ಚಕ್ರಾಂಕಿತನಾಡಿ, ಮನ್ಮೋಹಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ ಗುರುವಲ್ಲವೇ? ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಆಚಾರ್ಯನೂ ಸಹ ಗುರು ಸ್ಥಾನೀಯನಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ ಈ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿಹೇಳುತ್ತಾರೇನೆಂದರೆ- ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ತಂದೆಯೂ, ಮಂತ್ರಪ್ರದರಾದ ಆಚಾರ್ಯರೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹೇಳಿದವರೂ ಸಹ ಗುರುಗಳೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಈ ರಹಸ್ಯ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಪ್ರದರಾಗಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾದವರೇ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಲ್ಲೂ ಇವರು ನಿರತಿಶಯ ನೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಹೇತುವಾದುದರಿಂದ ಇವರು ಪರಮಪುರುಷನ ಹಾಗೆ ಪರನೋಪಕಾರರಾಗಿ ಪ್ರಧಾನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಒಂದು ಕಾರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಃ-ಯಾವ ಆಚಾರ್ಯರು, ಮುಕ್ತೇ-ಮುಕ್ತಿಗೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್-ಅನ್ಯವಹಿತಗಳಾದ, ಉಪಾರ್ಯಾ-ಸಾಧನಗಳಾದ, ವಿದ್ಯಾಭೇದಾರ್-ಮೋಕ್ಷಹೇತುಗಳಾದ ದಹರವಿದ್ಯಾ, ಪಂಚಾಗ್ನಿವಿದ್ಯಾ, ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯಾ ವಾದ ಪ್ರಪದನ, ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯಾಭೇದಗಳನ್ನು, ಉಪಾದಿಕತ್-ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೋ, ಇದು ಶಿಷ್ಯನ ಕೈಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಹಾಗೂ ಮಾಡುವನೋ ಎಂಬುದಕ್ಕೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವು, ನೋಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು-ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತಗಳಾದ ವ್ಯವಹಿತ ಅನ್ಯವಹಿತ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ವೇದಾನ್ತ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಧಿಕಗಳಲ್ಲಿ, ಸತು-ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯ

ನಾದರೋ, ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನಾದ ಗುರುನೆಂದು, ಕಥ್ಯತೇ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. “ಯೋಸೌ ಮಂತ್ರವರಂ ಪ್ರಾದಾತ್ಸಂಸಾರೋಚ್ಚಿತ್ತಿಸಾಧನಮ್ | ಪ್ರತೀ ಜ್ಞೇದ್ಗುರುವರ್ಯಸ್ಯತಸ್ಯೋಚ್ಚಿಷ್ಟಂ ಸುಪಾಸನಮ್ | ಮನ್ತ್ರರಾಜ ಮಿಮಂ ವಿದ್ಯಾತ್” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ, “ಯಸ್ಮಾತ್ತದಪದೇಷ್ಟಾಸೌತಸ್ಮಾದ್ಗುರು ತರೋಗುರುಃ” “ದೇವಮಿವಾಚಾರ್ಯಮುಪಾಸೀತ” “ಆಚಾರ್ಯವಾ ಪುರುಷೋನೇದ” “ಸಾಪಿಷ್ಠಃ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧುಶ್ಚ ಪುಂಡರೀಕಶ್ಚ ಪುಣ್ಯಕೃತ್ | ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾಮುಕ್ತೌ ತಸ್ಮಾದಾಚಾರ್ಯವಾ ಭವೇತ್” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಣನೋ ಆತನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನಾದ ಗುರುವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಗೆ ವ್ಯವಹಿತ ಸಾಧನ ಕಾರಣಭೂತರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಗುರುಗಳೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಏಕಾದಶಸ್ಕಂದ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ೨೪ ಗುರುಗಳೆಂದು ಆದರೆ ವಿಜಾತೀಯವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಧರು ತಮಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗುರುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ತಿರಕ್ಕೋಟಿಯೂರ್ ನಂಬಿಯವರು ದ್ವಯಾರ್ಥಪ್ರದರಾಗಿ ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಾದುಪಾಯಭೂತರಾದುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಪ್ರಧಾನರು. ಪರಿಯನಂಬಿಗಳು ಮಂತ್ರಪ್ರದರಾಗಿ ಪೂಜ್ಯರು.

ಸಾಕ್ಷಾದುಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೇತುಭೂತರಾದವರೇ “ಗುರುರೇವಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಗುರುರೇವ ಪರಾಗತಿಃ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಗುರುವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ವ್ಯವಹಿತೋಪಾಯಗಳಾದ ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗಗಳ ಉಪದೇಶಿಕರು, ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನಾದ ಗುರುಗಳಲ್ಲನೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವೆಂದು ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾಭೇದಾ ಎಂಬುದರಿಂದ ವ್ಯಾಸಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಾಸನ ಬೇಧಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ವಿದ್ಯಾಭೇದಾ ಎಂಬುದರಿಂದ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಸದನವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆ ಗಾಯತ್ರೀ ಪ್ರದಾತಾವಾದ ಪಿತಾ, ಮತ್ತು ಮನ್ತ್ರಪ್ರದರಾದ ಆಚಾರ್ಯರೂ, ವೇದಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾದ ಗುರುವೂ, ಇವರೆಲ್ಲಾ ಪೂಜ್ಯತೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದರೂ, ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥಪ್ರದರಾಗಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾದ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ಕಾರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವೇ ಸಾಲದು; ಅಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರ ಚರಣದ್ವಂದ್ವನೇ ನಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ಯಪ್ರಾಪಕಕ್ಕೆ ಸಾಧನವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ-ಹೀಗೆ ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥಪ್ರದರಾಗಿಯೂ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ

ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ ಮೋಕ್ಷಮಾಮನಂತಿ ಸ್ಮರನ್ನಿಚ |
ಇಹಾಮುತ್ರಚ ತತ್ಪಾದೌ ಶರಣಂ ದೇಶಿಕಾವಿದುಃ || ೧೭೧ ||

ಮಾಡಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದುವರಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷಂ-ಮೋಕ್ಷ ಉಂಟೆಂಬುದು, ಅಮನಂತಿ-ಶ್ರುತಿಯಿಲ್ಲಾ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ, ಸ್ಮರನ್ನಿಚ-ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಲ್ಲಾ ಕೂಡ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ; ದೇಶಿಕಾಃ-ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನೀಯರಾದ ನಾಥಮುನಿ, ಅಳವಂದಾರ್, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರು, ಇಹ-ಇಲ್ಲಾ, ಅಮುತ್ರ-ಪರಮಪದದಲ್ಲಾ, ತತ್ಪಾದೌ ಶರಣಂ-ಅನರ ಪಾದದ್ವಂದ್ವವು ಜ್ಞಾನಭಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕವಾಗಿಸಾಧನವು ಎಂಬುದಾಗಿ, ವಿದುಃ-ತಿಳಿದರು.

ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ, “ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ ಮುಕ್ತೌ ತಸ್ಮಾದಾಚಾರ್ಯವಾ ಭವೇತ್” ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವು ಸ್ಮರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಮನಂತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ? ಎಂದರೆ “ತದ್ವಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಂ ಸಗುರುಮೇವಾ ಭಿಗಚ್ಛೇತ್” “ಆಚಾರ್ಯವಾ ಪುರುಷೋವೇದ” “ಆಚಾರ್ಯಾದ್ಯೈವ ವಿದ್ಯಾವಿದಿತಾ ಸಾಧಿಷ್ಠಂ ಪ್ರಾಪತ್” ಎಂದರೆ “ಆಚಾರ್ಯರಿಂದಲೇ ವಿದ್ಯೆಯು ಫಲಸಾಧನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ. ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ? ಎಂದರೆ ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ “ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾ ಮುಕ್ತೌ” ಎಂಬಲ್ಲಿ. “ಇಹಾಮುತ್ರಚ” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಶ್ರೀ ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳ “ನಾಥಾಯನಾಥಮುನಯೇತೃ ಪರತ್ರ ಚಾಪಿನಿತ್ಯಂ ಯದೀಯ ಚರಣೌ ಶರಣಂ ಮದೀಯಮ್” ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನದ ೨ನೆಯ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಪಾದದ್ವಂದ್ವವನ್ನೇ ಇಲ್ಲೂ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲಾ ಪರಮಸಾಧನವಾಗಿಯೂ ಆನಂದಕರವಾಗಿಯೂ ಭಾವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯಾದರೋ ಆಚಾರ್ಯಚರಣಗಳು ಪ್ರಾಪಕಪ್ರಾಪ್ಯಗಳಾಗಿತಮಗೆ ಶರಣವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಾತ್ಯತಂತ್ರದಲ್ಲಿ “ಗುರುರೇವಪರಂಬ್ರಹ್ಮಗುರುರೇವ ಪರಾಗತಿಃ| ಗುರುರೇವಪರಾವಿದ್ಯಾಗುರುರೇವ ಪರಾಯಣಂ| ಯಸ್ಮಾತ್ಪದುಪದೇಷ್ವಾಸೌ ತಸ್ಮಾದ್ಗುರುತರೋ ಗುರುಃ ಎಂದು ಹಾಗೆ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಶರಣವು? ಎಂದರೆಹೀಗೆ ಪ್ರಾಪ್ಯಪ್ರಾಪಕರಾದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯಿಲ್ಲಾ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಸೇವ್ಯರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ “ಅಳವಂದಾರ್ ಸ್ತೋತ್ರದ ದ್ವಿತೀಯ ಶ್ಲೋಕದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ.

ಮುಂದೆ ಈ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವನ್ನು ಒಂದು ವಾಶುರದಿಂದ, ನಿಗಮನಲ್ಲಿದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿಷ್ಯನಾದ ತನಗೆ ತನ್ನ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಪರ

ಏತ್ತಿ ಮನತ್ತೆಳಿಲ್ ಜ್ಞಾನವಿಳಕ್ಕೈ ಯಿರುಳನ್ನೆತ್ತಮ್ |
 ಮಾತ್ತಿ ನೆವರೊರು ಕೈಮ್ಮಾರುಮಾಯನುಜ್ಞಾನಿಗಿಲ್ಲಾನ್ |
 ಪೋತ್ತಿಯುಗಪ್ಪದು ಮ್ಪುನ್ನಿಯಿರೊಳ್ಳದುಪೋಜ್ಞುಪುಗಳ್ |
 ಚ್ಚಾತ್ತಿವಳರ್ಪ್ಪದುಮ್ ಶತ್ತಲ್ಲವೋ ಮುನ್ನನ್ನೆತ್ತದರ್ಕ್ಕೇ||

ಮೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಭಗವಂತನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯನು; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡುವನೆಂಬುದು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮನಸಾವಾಚಾಕೈಂಕರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿ, ವಿಶೇಷ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ತಾನು ಅಧಿಕರಿಸಿದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನತ್ತು-ಶಿಷ್ಯನಾದವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಎಳಿಲ್-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಜ್ಞಾನವಿಳಕ್ಕೈ-ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಂದ ಜ್ಞಾನರೂಪದೀಪವನ್ನು, ಏತ್ತಿ-ಹಚ್ಚಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಇರುಳನ್ನೆತ್ತಮ್-ಸಮಸ್ತ ಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರ ರೂಪವಾದ ಆಚ್ಚಾನ, ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನ, ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಮಾತ್ತಿ ನವರೈ-ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯವರ್ಧರಿಗೆ, ಒರುಕೈಮ್ಮಾರು-ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನೂ, ಮಾಯನುಮ್-ದಿವ್ಯಚೇಷ್ಟಿತಗಳನ್ನೆಸಗುವ ಭಗವಂತನೂ, ಕಾಣಿಗಿಲ್ಲಾನ್-ಕಂಡಿಲ್ಲವು; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನೆಸಗುವನೆಂದು ಎಣಿಸುವದು ಸುತರಾಂ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾದ ವೃತ್ತಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಹಾಗಾದರೆ ಆಚಾರ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ- ಪೋತ್ತಿ-(೧) ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ, (ವಾಚಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯವು) (೨) ಉಕಪ್ಪದುಮ್-ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿಯೂ (ಕಾಯಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯಮೂಲಕವಾಗಿ) (೩) ಪುನ್ನಿಯಿಲ್-ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ, ಕೊಳ್ಳದುಮ್-ಧ್ಯಾನಿಸುವುದೂ (ಮಾನಸಿಕ ಕೈಜ್ಞರೈವು), ಪೋನ್ನುಪುಗಳ್-ಆಚಾರ್ಯರ ಅಧಿಕೃತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳನ್ನು, ಶಾತ್ತಿ-ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ, “ಗುರುಂಪ್ರಕಾಶಯೇತ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು, ವಳರ್ಪ್ಪದುಮ್-ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, (ಇದೂ ವಾಚಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ) ಮುನ್ನಮ್-ಮೊದಲು, ಪೆತ್ತದರೈ-ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ, ಅವರು ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶ ಮತ್ತು ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಗಳಾದ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ, ಶತ್ತು ಅಲ್ಲವೇ-ನಾವು ಮಾಡುವ ಈ ಕಾಯಿಕ ವಾಚಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು, ಶತ್ತಲ್ಲವೋ-ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದುವುಗಳಲ್ಲವೇ.

ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಆತನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಧಕಾರವಾದ ಭ್ರಮಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈತನಿಗೆ, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ

ವಾಗಲಿ ಪರದೇವತಾ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವು. ಅವುಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ಈತನಿಗೆ ಅನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನವೂ ಇತ್ತು. ದ್ರವ್ಯಗಳ ಗುಣವೇ ತಿಳಿಯದೆ, ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ತಾನು ಪರಮಪುರುಷನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತನೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಆ ಅನ್ಯಥಾಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು. ದೇಹವೇ ಆತ್ಮಾ ಎಂಬ ವಿಪರೀತಜ್ಞಾನವು ಈತನಿಗೆ ಇತ್ತು; ಒಂದು ಧರ್ಮಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಧರ್ಮಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣವು ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನವು. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ದೇಹಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯನಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಆತ್ಮನಿದ್ದಾನೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಾನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನರೂಪ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಅಮೋಘವಾದ ಸ್ವರೂಪಗುಣವಿಭವೈಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವ ಪರಮಪುರುಷನಿಗೆ ತಾನು ದಾಸಭೂತನಾಗಿ ಬೇರೆ ಎಂಬ ಸಾರಭೂತ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿ, ಆ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯನ ಜ್ಞಾನದೀಪವು ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತೆಂದು ಪ್ರಥಮಪಾದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು ಈ ಶಿಷ್ಯನು ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಬೆಳಕನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಆ ಬೆಳಕನ್ನು ಅರಿಸಿಬಿಡಕೂಡದು. ಉತ್ಕಲ್ಪಷ್ಟವಾದ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಂದ ದೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. “ನಾಶಯಾಮ್ಯಾತ್ಮಭಾವಸ್ಥೋ ಜ್ಞಾನದೀಪೇನ ಭಾಸ್ಯತಾ||” (ಗೀ ೧೦. ೧೧) ಎಂಬುದು ಅನುಸಂಧೇಯವು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಿದು ಎಂದು ಭಗವಂತನೇ ಹೇಳಲಾರನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶಿಷ್ಯನು, ತಾನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೊರಡುವುದು ತುಂಬಾ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಪರಮಪುರುಷನು ಸರ್ವಜ್ಞನು; ಅಂತವನಿಗೂ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವೋ, ಆತನ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಗೆ ಕುಂದುಕವಿಲ್ಲವೋ? ಎಂದಾಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂತಾದ್ದು. ಇಲ್ಲದ್ದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರ್ವಜ್ಞತೆಗೆ ಹೇಗೆ ಕುಂದುಕವಾದೀತು! ಗಗನಕುಸುಮವು ಇಲ್ಲವ ವಸ್ತು. ಅದು ಸರ್ವಜ್ಞನಿಗೂ ತಿಳಿಯದು, ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಗೆ ಕುಂದುಕವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲೂ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವಾಚಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುವದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಪಾದಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಿ, ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಹದುಪಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳೆಲ್ಲಾ

ಅತ್ಯಲ್ಪವಾದುವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ- ವಾಚಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯವು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಅವರ ತನಯವನ್ನು ಹೇಳುವದ-, ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವದು, ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವುದು, ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ- ಮಾನಸಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯವು;- ಅವರನ್ನು ಮೂಲಮನ್ತ್ರದ್ವಯ ಚಮರಶ್ಲೋಕಗಳ ಜಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವದು. ಕಾಯಿಕ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದೂ, ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನೆಸಗುವದೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಅವತಾರ ಪುಣ್ಯದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧಾದಿಗಳ ಪಠಣವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬೃಹ್ಮಣಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ಗುರುವು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಮಹತ್ತಾದುದೆಂದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ ತನ್ನ ಸಖನಾದ ಕುಚೇಲರಿಗೆ ತಾವು ಸಾಂದೀಪನಿಯವರಿಂದ ಹೊಂದಿದುದನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯನು “ಯಥಾ ಹಂ ಜ್ಞಾನದೋ ಗುರುಃ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, “ದ್ವಿಜೋ ವಿಜ್ಞಾಯ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ತನುಸಃ ಪಾರಮಶ್ಚತೇ” ಎಂದು ಸ್ವಪರ ಸ್ವರೂಪ ಯಾಥಾಧ್ಯೈವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ಉಪದೇಶವು ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಹೇತುವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಉಪಕಾರವು ಮಹತ್ತಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾದುದೂ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದಲೇ ತಾನು ತೃಪ್ತನಾಗುವ ಹಾಗೆ ಯಜ್ಞದಾನ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- “ನಾಹ ಮಿಜ್ಯಾ ಪ್ರಜಾತಿಭ್ಯಾಂ ತಪಸೋಪಶಮೇನವಾ | ತುಷ್ಕೇಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಾ ಗುರು ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಯಥಾ” ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಾಯಿಕ ಕೈಜ್ಞ್ಯವಾದ ಶುಶ್ರೂಷೆಯು, ವಾಚಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಕೈಜ್ಞ್ಯಗಳಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವು.

ಹಿಂದೆ ಆಚಾರ್ಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು ಯಾವುದೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೂ ಅರಿಯನು, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಆತನೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅನ್ಯವಹಿತ ಸಾಧನ ನಾದುದರಿಂದ ಆತನೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಭಗವಂತನೇ ಈತನ ಜನ್ಮಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ, ಸಾಧುಸಮಾಗಮ ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳಿಗೂ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿ ಹೇತುವಾಗಿರುವಾಗ, ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪಕಾರವೇ ಮಹದುಪಕಾರ ಭಾವನೆ ಹೇಗೆ ? ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಗವಂತನೇ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಹೇತುವಾದರೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ತಾನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ, ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲೇ ವಿಶೇಷ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಗವಂತನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಉಪದೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡುವುದು ಯಾವಾಗಲೋ ಒಂದೊಂದು ಅವತಾರ

ಅಧ್ಯಾಸೀನ ತುರುಂಗವಕ್ತ್ರವಿಲಸಜ್ಜಿಹ್ವಾಗ್ರ ಸಿಂಹಾಸನಾತ್
ಆಚಾರ್ಯಾ ದಿಹ ದೇವತಾಂ ಸಮುಧಿಕಾಮನ್ಯಾಂನಮನ್ಯಾಮಹೇ |
ಯಸ್ಯಾಸೌ ಭಜತೇ ಕದಾಚಿದಜಹದ್ಭೂಮಾ ಸ್ವಯಂಭೂಮಿಕಾಂ |
ಮಗ್ನಾನಾಂ ಭವಿನಾಂ ಭವಾರ್ಣವ ಸಮುತ್ಪರಾಯ ನಾರಾಯಣಃ ||೭೪||

ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ. ಆಚಾರ್ಯರಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ಜೀವ ಮಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಂತಹ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದರಿಂದ, ಭಗವಂತನಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷ ಮಾನ್ಯರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ನಡೆದರೂ, ಭಗವಂತನೇ ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮಹತ್ತಾದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ತನ್ನನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವದಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭಾವಿಸುವುದೇ ತನಗೂ ಇಷ್ಟವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರು ಉಪಪಾದಿಸಿರುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಅರ್ಥವು-ಅಧ್ಯಾಸೀನ ಸಿಂಹಾಸನಾತ್, ಅಧ್ಯಾಸೀನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾಗಿರುವ, ತುರುಂಗವಕ್ತ್ರ-ಹಯಗ್ರೀವರಿಂದ, ವಿಲಸಿ-ಸೃಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ, ಜಹ್ವಾಗ್ರ ಸಿಂಹಾಸನಾತ್ ಉಪದೇಶ ಹೊರಡುವ) ನಾಲಿಗೆಯ ಕೊನೆ ಎಂಬ ಸಿಂಹಾಸನ ನುಳ್ಳ, ಆಚಾರ್ಯಾತ್-ಆಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತ, ಎಂದರೆ ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುವದೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವರು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾಗಿ ಕೃಪಯಾ ಪ್ರೇರಿಸುವುದರಿಂದಂಟಾದುದು. ಅಂತಹ ಮಹಿಮೆಯನ್ನುಳ್ಳವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಭಾವವು, ಇಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಎಂದರ್ಥವು; ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಾಸೀನ-ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾಗಿರುವ ತುರುಂಗವಕ್ತ್ರರನ್ನು ಜಹ್ವಾಗ್ರವೆಂಬ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ, ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬಹುದು; ಇಹ-ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಾಂ-ಬೇರೆಯಾದ, ಸಮುಧಿಕಾಂ-ಶ್ರೇಷ್ಠತರವಾದ, ದೇವತಾಂ-ದೇವತೆಯನ್ನು, ನಮನ್ಯಾಮಹೇ-ನಾವು ಭಾವಿಸಲಾರೆವು. ಯಾವಾಗ ಅಧಿಕವಾದುದು ಇಲ್ಲವೋ ಆಗ ಸಮವೋ? ಎಂದರೆ ಸಮವೆಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಾವಿಸಿದರೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಕ್ಷಾದುಪದೇಶವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಲಭಿಸಿದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನಾರ್ಹರೆಂಬ ಭಾವವು. ಭಗವಂತನಿಗಿಂತಲೂ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಮಾನನೀಯರೆಂಬ ಭಾವವು. ಅದೇನು ಹಾಗೆ? ಎಂದರೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಅದನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ- ಅಸೌ-ಈ ಶ್ರೀಯಃಪತಿಯಾದ, ನಾರಾಯಣಃ-ನಾರಾಯಣನು, ಸ್ವಯಂ-ತಾನೇ, ಕದಾಚಿತ್-ಯಾವುದೋ ಒಂದೊಂದು 'ಕಾಲ'

ದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಚಾರ್ಯನ, ಅಜಹದ್ಭೂಮಾನಾ-
ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ಅವತಾರಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಡದೇ ಇರುವವನಾಗಿ,
ಭೂಮಿಕಾಂ-ವೇಷವನ್ನು, ಮಗ್ನನಾಂ ಭವಿನಾಂ-ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಬದ್ಧ ಜೀವಾತ್ಮರನ್ನು **ಸಮುತ್ತಾರಾಯ-ಕೈ** ಹಿಡಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಎತ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, **ಭಜತೇ-ಹೊಂದುವನೋ,** ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, ನಮಗೆ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಸರ್ವಪ್ರೇಮ್ಯರೆಂಬ ಭಾವವು.

ಉಪಪಾದನೆಯು-ಭಗವಂತನಿಗಿಂತ ತಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ್ಯರೇ ತಮಗೆ ತುಂಬಾ
ಮಾನನೀಯರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಭಗವಂತನು **ಕದಾಚಿತ್-ಯಾವುದೋ**
ಒಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಸ್ವಯಂ-** ತಾನೇ ಉಪದೇಶಿಕನಾಗಿ ನಿಂತು ಈ ಲೋಕದ
ಸಂಸಾರಿಗಳ ಉತ್ತಾರಿಣಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಾದರೋ
ಕದಾಚಿತ್ ಅಲ್ಲದೆ, ಸದಾ ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ಯಾವಾ
ಗಲೂ ಸಂಸಾರಿಗಳ ಉತ್ತೀರ್ಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇರುವರಾದುದು
ದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರೇ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳಿರು
ತ್ತಾರೆ. **ಕದಾಚಿತ್ ಸ್ವಾಮಿಯು** ಉಪದೇಶಿಕರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲಾ
ಆ ಕಾಲವು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ: -
“ಯದಾಯದಾ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭಾರತ! ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನ ಮಧರ್ಮಸ್ಯ
ತವಾತ್ಮಾನಂ ಸೃಜಾಮ್ಯಹಮ್” ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಏಳಿಗೆಯೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ
ಹಾನಿಯೂ ಉಂಟಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಭಗವಂತನು ಅವತರಿಸಿ ಅಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹಾಳು
ಮಾಡಿ ಸಾಧುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸಾರದೀಪರವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ
ದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ರೂಪದಿಂದಲೂ, ವಿಷ್ಣು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ರೂಪದಲ್ಲೂ, ಭಾರತ
ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯಾಗಿಯೂ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣ ಪರಿಗ್ರಹ
ಮಾಡಿ ಅಭಯಪ್ರದಾನಾಪರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ
ದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ವರಾಹರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ದೇವಹೂತಿಗೆ ಕವಿಲಾವತಾರಿ
ಯಾಗಿಯೂ, ಉಪದೇಶಗಳು. ಹೀಗೆ “ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರಾಯಣೋದೇವಃ ಕೃತ್ವಾ
ಮರ್ತ್ಯಮಯಿಾಂ ತನುಂ | ಮಗ್ನಾನುದ್ಧರತೇ ಲೋಕಾ ಕಾರುಣ್ಯಾ
ಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಪಾಣಿನಾ” ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ದೇಶ್ವರನು ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಕೈಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಚೇತನರನ್ನು ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.
ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಾನೇ ಮರ್ತ್ಯಮಯವಾದ ತನುವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವತರಿಸುವು
ದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಆತನ ದಯೆಯು ಯಾವಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿತೋ,
ಅಗ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಅವತರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುವ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂಬುದು

ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ಆದುದರಿಂದ “ಕೃತ್ಯಾ ಮುಕ್ತಮಯಿಾಂ ತನುಮ್” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ತಾನೇ ಮನುಷ್ಯನತಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಅರ್ಥವು. ಇನ್ನೊಂದರ್ಥವು “ಆಚಾರ್ಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ತಾನೇ” ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಾದರೋ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿಯೇ ಕಂಕಣ ಬದ್ಧರಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಎಸಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೃತಕೃತ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಹತ್ತಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಮಾನನೀಯರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ ಪರಮಪುರುಷನಿಗಿಂತ ನಮಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರೇ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೇಲಾದವರೆಂಬುದು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ “ಅಸೌ” ಎಂಬುದು ಈ ಭಗವಂತನಾದರೋ ಎಂದರ್ಥವಾಗುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನೆಂದರೆ- (೧) ಸರ್ದೇಶ್ವರನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವನು, ಇವರಾದರೋ ಸದಾ ಉಪದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧರು. (೨) ಸ್ವಾಮಿಯಾದರೋ ಹೇಳಿರುವುದು ಭಗವದ್ವೀತಿಯಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಪರಮ ಗುಹ್ಯವು, ಎಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಾದರೋ ವಿಶದವಾಗಿ “ಪಕ್ಷೀಚ ಶಾಖಾ ನಿಲಯಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ (ಮಂದರ ೨೭. ೫೧) ಶ್ರೀವಾಲ್ಮೀಕಿ ಭಗವಾನ್ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, “ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚೋದಯತೀವಹೃಷ್ಟಃ” ಪುನಃ ಪುನಃ ಶಿಷ್ಯನ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯು ಗ್ರಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಬಲ್ಲರು. ಪರಮಪುರುಷನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಇಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನರವರು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಗೀತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅರ್ಜುನನು ಅವನ್ನು ಮರೆತು ಪುನಃ ಉಪದೇಶಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದಕ್ಕೆ, “ನೂನ ಮಶ್ರದ್ಧಧಾನೋಸಿ ದುರ್ಮೇಧಾ ಶ್ಲಾಘಿಸಾಂಡವ” ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿ ಉಪದೇಶಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಶ್ವಮೇಧಿಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಈ ಆಚಾರ್ಯರು (೨) ಸತ್ಪಾತ್ರರಾದ ಶಿಷ್ಯರು ಬಂದರೆ ಸಾಕೆಂದು ಕಾದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಪುರುಷರಾದರೋ ಎಲ್ಲೋ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಅರಬ್ಬಿನ, ಉದ್ಧವ ಇಂತವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಸರ್ದೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯು ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲವೋ? ಎಂದರೆ ಹಾಗಲ್ಲವು. ಇವರುಗಳು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವನು ಹಯಗ್ರೀವನು ಎಂದೂ ಆತನೇ ಈ ಆಚಾರ್ಯರ ನಾಲಿಗೆ ತುದಿಯನ್ನೇ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರುಗಳು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸದುಪದೇಶವೂ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಕೃತಕೃತ್ಯೆಯೂ ಲಭಿಸಲಾರ

ದೆಂಬ ಭಾವವು. ಅವರುಗಳು ಸ್ವಾಮಿಯಿಂದಲೇ ಆಜ್ಞಾಪ್ತರಾಗಿ ಬಂದ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದುದರಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನುಷಭಾವವು ಸರಿಯಲ್ಲವಾಗಿ, ಅವರುಗಳೇ ಈ ಜೀತನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ನಿಶ್ರೇಯಸಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಹೇತುವಾದುದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಮರ್ಯಾದೆಯೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೂ ಅವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೇತುವೆಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ “ಯದ್ಯದ್ವಿಭೂತಿಮತ್ಪತ್ತಂ ಶ್ರೀಮದೂರ್ಜಿತಮೇವನಾ | ತತ್ತದೇವಾಗಚ್ಛತ್ಸಂ ಮನು ತೇಜೋಂಶಸಂಭವಮ್||” ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. (ಗೀ. ೧೦-೪೧) ಆದರೆ ಅನೇಕರು ಜನರಿಗೆ ಉಪದೇಶಕರೆಂದು ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇತರರ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖವು ಅತಿ ದೂರವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತವರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ವಿವೇಕದಿಂದ ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನೇ ಹುಡುಕಿ ಆಶ್ರಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮುಮುಕ್ಷುವಿನ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಅಂತಹ ಗುರುವು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವನಾದುದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಗೌರವಾರ್ಹನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಶ್ರೀ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು “ಆಚಾರ್ಯಸ್ಸಹರಿ ಸ್ನಾಕ್ಷಾತ್” “ಯೋ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರತಿನಾಕಾರೇ ಲೋಹ ಭಾವಂ ಕರೋತಿಯಃ | ಗುಣಾಚ ಮಾನುಷಂ ಭಾವಂ ಉಭೌನರಕಪಾತಿನೌ | ಸ್ವಯಂ ಮುಕ್ತೋ ನಿತ್ಯೋಪಿ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತೇಶ್ವರೋಪಿ ಚ | ಸಾಜಾತ್ಯಂ ಭಾವಯತ್ಯೇಷಾಂ ಸೌಲಭ್ಯಾಯೈವ ದೇಹಿನಾಮ್ | ಸಜಾತೀಯೇನ ಗೃಹ್ಣಂತಿ ಸಜಾತೀನ್ಮುಗಿ ಪಕ್ಷಿಣಃ | ಏವಂ ಮಾನುಷಭಾವೇನ ಮರ್ತ್ಯಾ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ಮಾಧವಃ | ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಸದಾಚಾರ್ಯೇಸತ್ಸು ತತ್ತಸ್ಸ ದೃಶೇಷು ಚ | ತ್ಯಕ್ತ ಮರ್ತ್ಯ ಮತಿಶೌರೀಃಪರಮ ಪ್ರೇಮಭಾಜನಮ್ | ಮನುಜಾನೋಚಯೇತ್ಕಾಲೇ ತ್ವಜಹನ್ನಿಜ ನೈಭವಃ” ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಾಮಿಯು ಯಾವಾಗ ಈ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯ ವೇಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇವರುಗಳು ವಿಶೇಷ ಪೂಜಾರ್ಹರೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವು. ಅಥವಾ ಆ ಆಚಾರ್ಯರ ಜಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಸದ್ವೈಶ್ವರನು ಅಂತರ್ಭೂತನಾಗಿದ್ದಾನೋ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇಂತಹ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಅಧಿಕರಾದವರು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾದುದೇ ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಶ್ರೀಯೈನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇವಿಕಾಯನಮಃ

ನಿಗಮನಾಧಿಕಾರ : ೩೨

ಕರಬದರಿತ ನಿಶ್ಚಯಃ ಕಶ್ಚಿದಾಚಾರ್ಯದೃಷ್ಟಾಃ
ಮುಷಿತನಿಖಿಲಮೇಹೋ ಮೂಲಮನ್ತ್ರಾದಿ ಭೋಗಃ |
ಸಗುಣ ವಿಷಯಸಿದ್ಧಾಸಂಪ್ರದಾಯಂ
ಪ್ರಯಚ್ಛೇದಸುಚರಿತ ಸಿಲಹಾರೀಸೂರಿಭೃನ್ನಾಭಿನಂದನಃ ||೩೫||

ಹಿಂದೆಯೆಲ್ಲಾ ಬಹು ವಿಶದವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರತಮವಾದ ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಸಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸಾರ, ಸಾರಸಾರತರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸಾರತಮವಾದುದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಹಾಗೆ ಸಾರತಮವಾದುದು ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಸಾರತಮವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವರಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ೩೨ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿನ ಅನೋಘಾರ್ಥವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು ಆಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಲೀಲಾ ಸಾರಧಿಯೂ ಗುಹ್ಯತಮವಾದುದನ್ನೇ ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅದನ್ನೇ ಅವರೂ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಾರತಮ ಗುಹ್ಯತಮವೆಂದು ವಿಶೇಷಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಏತರಿಂದ ಎಂದರೆ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪರಮನಿಶ್ಚಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧನವೋ, ಅದು ತಮ ಪ್ರತ್ಯಯದಿಂದ ಬೋಧಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗಲಿ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ನಿಗಮನಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದುದರ ಸಾರಾಂಶ ಸರಣಿಯನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಾಧಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಜ್ಜುಹವಾಗಿ ಸ್ಮೃತಿಪಥಕ್ಕೆ ಗೋಚರವಾಗುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಈ ಅಮೋಘಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಜ್ಜುಹವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪದಗಳಮೂಲಕವೇ ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಈ ನಿಗಮನದ ಪ್ರಯೋಜನಾಂಶವೇ? ಎಂದರೆ, ಈ ಸಾರತಮಾಂಶದ ಜ್ಞಾನದಮೂಲಕ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು

ಮಹತ್ತಾಗಿ ನಿರತಿಶಯವಾದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಮಹಾತ್ಮೆಯು ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾರ್ಗವೇಪರಮಪದಾರೋಹಣೆಗಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸುಲಭವಾದ ಸೋಪಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಾದರೋ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.- ೧ರಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವೂ ಸೇರಿ ೨೨ಆಧಿಕಾರಗಳು ಅರ್ಥಾನುಶಾಸನ ಭಾಗವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ೪೨ಆಧಿಕಾರಗಳು ಪ್ರಭಾವರಕ್ಷಾಧಿಕಾರವೂ ಸೇರಿ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಭಾಗವು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೂಲಮನ್ವದ್ವಯ, ಚರಮಶ್ಲೋಕಾಧಿಕಾರಗಳೂ ಮೂರೂ ಪದವಾಕ್ಯಯೋಜನಾಭಾಗವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಆಮೇಲೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯ ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯ, ನಿಗಮನಾಧಿಕಾರಗಳು, ನಾಲ್ಕನೆಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರಕ್ರಿಯಾಭಾಗವು. ಇವುಗಳಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಕವು.

ಕಶ್ಚಿತ್-ಯಾವನೋಬಬ್ಬನು, **ಆಚಾರ್ಯದೃಷ್ಟಾ**- “ದೇಶಿಕೋಮೇದಯಾಳು” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಪರಮದಯಾಳುವಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಎಂದರೆ ಅದರ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ, ಮೊದಲು ಮುಷಿತ ನಿಖಲಮೋಹಃ, ಮುಷಿತ ಹೋಗಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮಸ್ತಮೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅನಂತರ, **ಕರಬದರಿತ ವಿಶ್ವಃ**-ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಬೋರೆಹಣ್ಣಿನಹಾಗೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, ಎಂದರೆ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ, ಬೋರೆಹಣ್ಣು ಹೇಗೆವ್ಯಕ್ತವೋಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ವಿಶ್ವಃ** -ಪ್ರಪಂಚ ತತ್ವಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ ಅಚಿತ್ ಈಶ್ವರ, ಹೀಗೆ ತತ್ವತ್ರಯಗಳ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತೀದ, **ಮೂಲ ಮನ್ತ್ರಾದಿ ಭೋಗಃ**-ಮೂಲಮನ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನರೂಪ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಅದಿಪದದಿಂದ ದ್ವಯಚರಮಶ್ಲೋಕಗಳ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; “**ಸಗುಣ ವಿಷಯಸಿನ್ಧಾ**”-ಒಳ್ಳೇಶಿಷ್ಯಗುಣಪೂರ್ತಿಗೆ ಆಕರನಾಗಿರುವ ಆಶ್ರಿತನಲ್ಲಿ, **ಸಂಪ್ರದಾಯಂ**-ತಾನುಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯಾರ್ಥವನ್ನು, **ಪ್ರಯಚ್ಛೇ**-ಕೊಡುತ್ತಾ ಎಂದರೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, **ಸುಚರಿತ ಸಿಲಹಾರೀ**-ಮಹಾನುಭವರಾದ ನಡತೆಗಳೆಂಬ ಜಿಲ್ಲಿರುವ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು, ಎಂದರೆ ಭತ್ತವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, **ಸೂರಿಬೃಂದಾಭಿವಂದ್ಯಃ**-ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಡುವ ನಾಗುವನು; ಎಂದರೆ ಅವರುಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆತನನ್ನು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಶ್ಲಾಘಿಸುವರು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಉಪಸಾದನೆಯು-ಹೀಗೆ ತನಗೆ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬಂದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸತ್ಪ್ರಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಆತನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು, ತಾನು ಸುಕೃತಪರಿಪಾಕದಲ್ಲಿ ಆ ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ

ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠವನ್ನು ಸಾರಿ, ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಶ್ಲಾಘಿಸಲ್ಪಡುವನು ಎಂದು ನಿಗಮನಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ಹೋಗಿವೇರುವನು ಎಲ್ಲೋ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೆಂದು ಕಶ್ಚಿತ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ “ನುನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸದಸ್ರೇಷು ಕಶ್ಚಿದ್ರತತಿಸಿದ್ಧಯೇ | ಯತತಾಮುಪಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಂ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಾಂವೇತ್ತಿ ತತ್ಪತಃ” (೧೯) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಕೈಲೋ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಲು ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರು ಎಂದರ್ಥವಾಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ಹೀಗೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ಉಪದೇಶಹೊಂದಿ ಈತನಿಗಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾಡುವ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲೇ ಶಿಷ್ಯನು ಯಾವನೇ ಆಗಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾದಿನಿಯಮವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರಸದನ ಮೂಲಕ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವಕ್ಕಾಗಲಿ ಕಶ್ಚಿದೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರಾದುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ವರ್ಣನ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದುವಾಗ ಉಪನಿಷದಾದಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದೆಂಬುದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಇಂತಹ ನಿಃಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಕಟಾಕ್ಷನೀಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು “ಆಚಾರ್ಯನತ್ತಯಾ ಮುಕ್ತಾ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವು. ಇಂತಹ ಸದಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮಹತ್ವಾದ ಉಪಕಾರಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ- (೧) ಕದಬದರಿತವಿಶ್ವಃ-ಬೋರೇಹಣ್ಣನ್ನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಅದು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ತತ್ವತ್ರಯಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಬಹು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದ ತಿಳಿಯುವನು- ಕದಬದರಿತ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು “ಸಾಣಾನಾಮಲಕಂ ಯಥಾ” ಎಂದರೆ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಹೇಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ವಿರವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸುವರೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕರತಲಾಮಲಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಮಲಕವೆಂದರೆ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯು. “ತತಃ ಪಶ್ಯತಿಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತತ್ಪರ್ಮಂ ಯೋಗಮಾನಿತಿಃ | ಪುರಾಯತ್ತತ್ರ ನಿರ್ವೃತ್ತಂ ಸಾಣಾನಾಮಲಕಂ ಯಥಾ” ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಈ ಕದಬದರಿತವಿಶ್ವಃ ಎಂಬುದರಿಂದ ಅರ್ಥಾನುಶಾಸನ ಭಾಗವು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ಆರು ಅಧಿಕಾರಗಳೂ ಸೂಚಿತವು. ಈ ಆರು ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದಂಟುಂಟುಂಟು ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ (೨) ಮುಷಿತನಿಖಿಲಮೋಹರಾಗುವರು. ಮೋಹಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂರು. ೧) ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಾಂತಿಯು, ೨) ಸ್ವತಂತ್ರಾತ್ಮಭ್ರಾಂತಿಯು,

೩) ಜೀವಪರಮಾತ್ಮೈಕ್ಯ ಭ್ರಾಂತಿಯು, ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ತತ್ವತ್ರಯ ಜ್ಞಾನ, ಪರದೇವತಾ ಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯ ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅರ್ಥಾನುಶಾಸನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಜಗನ್ನಿತ್ಯಾವೆಂದೂ ಪರಮಾತ್ಮನು ನಿರ್ಗುಣನೆಂದು ಹೇಳುವ ಅನ್ಯಥಾ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನಗಳೂ ತೊಲಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದೇಹಾದಿಗಳೂ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದ ದೂರೀಕೃತವಾಗುವುವು. ಇವು ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಭಾಗದ ನಾಲ್ಕು ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು; ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪೆಯಿಂದ ಇಂತಹ ಭ್ರಮವಿಪ್ರಲಂಬಾದಿಗಳು ಮಾಯವಾಗುವುವೆಂಬ ಭಾವವು. (೩) ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- **ಮೂಲಮಂತ್ರಾದಿಭೋಗಃ-ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವನಾಗುವನು;** ಇವರಿಂದ ಮಂತ್ರಗಳ ಪದವಾಕ್ಯ ಯೋಜನಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಕಲ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ೪) ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- **ಸಗುಣವಿಷಯಸಿಂಧೌ** ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಸಾರಸಂಗ್ರಹಾಚಾರ್ಯರು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ; ಇತರರು, **ಸಗುಣವಿಷಯಸಿದ್ಧೌ** ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಗುಣಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರಪ್ರಾಯವಾದ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಸಿಂಧೌ ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಎಂತಹ ಗುಣಗಳು ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಆಚಾರ್ಯ, ಶಿಷ್ಯ ಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲೂ “ **ಸದ್ಬುದ್ಧಿಸ್ಸಾಧುಸೇವೀ** ” ಎಂಬ ಶ್ರೀದೇಶಿಕರವರ ನ್ಯಾಯವಿಂಶತಿಯ ಎರಡನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಉಪಪಾದಿತವು. ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಠವಾದ **ಸಗುಣವಿಷಯಸಿದ್ಧೌ**-ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸತ್ಪಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನೋ ಪುತ್ರನೋ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ, **ಸಂಪ್ರದಾಯಂ ಪ್ರಯತ್ನಃ**-ಗುರುಪರಂಪರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಚಾರ್ಯನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡುವವನಾಗಿ, ಉಪದೇಶಿಸುವವನಾಗಿ, **ಸುಚಲಿತಶಿಲಹಾರೀ**-ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಶೋಭನಕರವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು, “ **ಸುನ್ಯಾಹೃತಾನಿ ಮಹತಾಂ ಸುಕೃತಾನಿ ತತಸ್ತತಃ | ಸಂಚಿನ್ತ್ಯ ಧೀರ ಆನೀತ ಸಿಲಹಾರೀ ಸಿಲಂಯಥಾ** ” ಎಂದರೆ ಮಹಾನುಭಾವರಲ್ಲಿರುವ ಸುಚರಿತಗಳೆಂದು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವುಗಳನ್ನು ಅವರವರುಗಳಿಂದ ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯಿಂದ ರಮಿಸುವವನಾಗಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು; ಹೇಗೆಂದರೆ ವನದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಆರಿಸುವವನ ಹಾಗೆ ಎಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರ, ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರ, ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರ, ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿ ಎಂಬ ಭಾವವು; **ಆನಂತರ ಸೂರಿಬೃಂದಾನುವಂದ್ಯಃ**- ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿ

ಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅವರಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು ; ಇದರಿಂದ ನಿರ್ವಾಣ, ಗತಿಚಿಂತನ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವಾಧಿಕಾರಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈ ಸೂರಿಬೃಂದಾನುವಂದ್ಯಃ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು, ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರ ತಿರು ೧೦. ೯ ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ “ ವೈಗುನ್ದಂ ಪ್ರಗುದುಲಮ್ ವಾಶ ಲಿಲ್ ವಾನವರ್ | ವೈಗುನ್ದ ನೈಮರೆಮರೆಮಡಿಡಮ್ಬಕದೆನ್ರು | ವೈಗು ನ್ನತ್ತಮರರು ಮುನಿವರುಮ್ ವಿಯನ್ದನರ್ ವೈಗುನ್ದಂ ಪುಗುವದು ಮಣ್ಣಿವರ್ ವಿದಿಯೇ ” ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಪನ್ನರು ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅರ್ಚಿ ರಾದಿ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವ ಆತಿವಾಹಿಕರಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರು ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕಡೆಗೆ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು ವಾಗ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು, ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠನಾಥನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯರಾದ ನೀವು ನಮಗೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯರಾದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ವಯಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ತೇಳೆ ಸಂತೋಷಪಡುವರು ; ಹೀಗೆ ಶ್ರೀ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೈಂಕರ್ಯ ಪರರಾಗಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುವವರಾಗಿಯೂ ಈ ಮುಕ್ತರುಗಳು, ಹಿಂದೆ ವಿಷಯಪ್ರವಣರಾಗಿದ್ದವರು ಈಗ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದಿರು ವರು. ಇದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರ ಒಂದು ಪರಮಸುಕೃತವಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅವರು ಆನಂದಪಡುವರೆಂಬುದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು ” ಎಂಬುದನ್ನು , ಅದರ ಮುಂದಿನ ಪಾಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಸತ್ಕಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸುವ ಹಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದ “ ತೇಹ ನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಸ್ಸ ಚಂತೀಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇಸಾಧ್ಯಾಸ್ಸ ನ್ತಿದೇವಾಃ ” (ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ) ಎಂದರೆ ಯಾವ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನಿಂದಲೂ ಇರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿ ಗಳಿರುವರೋ, ಆ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಆ ಉಪಾಂಗಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪನ್ನರು ಆತಿವಾಹಕರಿಂದಲೂ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ, ನಿತ್ಯ ಮುಕ್ತರ ಗುಂಪನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರುವರು ” ಮತ್ತು “ ತದ್ವಿಪ್ರಾಸೋ ವಿಪನ್ಯವೋ ಜಾಗ್ಯವಾಂಸಃ ಸಮಿಂಧತೇ ವಿಷ್ಣೋರ್ಯತ್ನರಮಂಪದಮ್ ” ಎಂದರೆ “ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯ ಸೂರಿಗಳು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಯಾವ ಪರಮಪದವೋ, ಅದನ್ನು ಮತ್ತು ವೈಕುಂಠಪತಿ ಯನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದಿಸುವರು ” ಇತ್ಯಾದಿ ರ್ಪುತಿಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ. ||೭೫||

ಮೇಲೆ ಸಜ್ಜಿತ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೇ ವಿವರಿಸಿ, ಹಿಂದೆ ಉಪೋ ದ್ವಾತಾಧಿಕಾರ ನೊಡಲು ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಮುಗಿಸಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ನಿಗ ಮನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:-

ಮೇಲೆ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದುದನ್ನೇ ನಿಗಮನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವ ರಿಸುತ್ತಾರೆ- ಇಪ್ಪಡಿ-ಈಗ ತಾವು ಈ ೩೧ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿ

ಏವಂ ಶ್ಲೋಕೇ ಸಂಗೃಹೀತಂ ವಿಸ್ತರೇಣಾಹ

ಇಷ್ಟು, ಜೀವಾತ್ಮಾ ಸೂರಿಗಳೋಡೊಕ್ಕ ಭಗವದನುಭವ ರಸತ್ತುಕ್ಕು ಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯನಾಯವೈತ್ತು, ಅನಾದಿಕಾಲಮ್ ಇಳನ್ನೋರಳವಿಲ್ವೆ ಪುರಿಂದ್ವ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧಮುಂಡಾಯ್, ತತ್ವಹಿತಜ್ಞಿಗಳ್ಳಿಯಿರುತ್ತೂಡಜ್ಞನ ಪಡಿಯುಮ್, (೨) ಇನ್ನೆಯರಿವಿಕ್ಕುಮ್ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞಿಗಳಿಲ್ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಂ ಸಾರತಮನುವಾನಪಡಿಯುಮ್, (೩) ಇವತ್ತೈ ಕೊಂಡಿರಿಯುಮ್ ಅರ್ಥಜ್ಞಿಗಳಿಲ್ ಈ ಶೇಶಿತವ್ಯಜ್ಞಿಗಳಿನುಡೈಯ ಶರೀ

ಯಲ್ಲಿ, ಜೀವಾತ್ಮಾ-ಇಲ್ಲಿನ ಬುದ್ಧಜೀವನು, ಸೂರಿಗಳೋಡೊಕ್ಕ-ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯಸೂರಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಅವರ ಗೋಷ್ಠಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಭಗವದನುಭವ ರಸತ್ತುಕ್ಕು-ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವರೂಪ ಆನಂದಕ್ಕೆ, ಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯ ನಾಯವೈತ್ತು-ಪ್ರಕೃತಿಪಿಯುಕ್ತ ವರಿರುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯೋಗ್ಯ ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅನಾದಿಕಾಲಮ್ ಇಳನ್ನು-ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಓರಳವಿಲ್-ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪುರಿಂದ್ವ-ಸರ್ದೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಗಲಿ, ಅನಂತರ, ಸದಾಚಾರ್ಯ ಸಂಬಂಧಮುಂಡಾಯ್-ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಸಂಬಂಧವು ಸರ್ದೇಶ್ವರ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿ, ತತಹಿತಜ್ಞಿಗಳೈ-ತಾನು ಆ ಪರಮಪುರುಷನ ಪುತ್ರನೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನೂ, ಹಾಗೆ ಪಿತಾವಿನೊಂದಿಗೇನೇ ಇರುವದು ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಿತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಅರಿಯುತ್ತೂಡ ಜ್ಞನಪಡಿಯುಮ್-ತಿಳಿದ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಆರಂಭಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, (ಇದರಿಂದ ರಾಜಪುತ್ರನು ರಾಜನನ್ನಿಗಲಿ ಹೋಗಿ, ಅನಂತರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿದ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಮೂಲಕ ತಾನು ರಾಜ ಪುತ್ರನೇವರಿ, ತನಗೆ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಶಬರತ್ವವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು, ಈ ಶಬರತ್ವವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ರಾಜನನ್ನೇ ಹೋಗಿ ಸೇರಲು ಸಾಧನ ವನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮುಖೇನ ತಿಳಿಸುವ ಉಪೋದ್ವಾತಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು ಬೋಧಿ ತವು, ೨) ಇನ್ನೆ-ಈ ತತ್ವಹಿತ, ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ಅರಿವಿಕ್ಕುಮ್ ಪ್ರಮಾ ಣಜ್ಞಿಗಳಿಲ್-ಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯಮ್-ಈ ಮೂರು ರಹ ಸ್ಯಗಳೇ, ಸ್ವರತಮನುವಾನಪಡಿಯುಮ್-ಸಾರತಮನುವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪ ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ; ಇವರಿಂದ ಸಾರಾನಿಷ್ಕರ್ಷಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು ಬೋಧಿ ತವು; (೩) ಇವತ್ತೈ ಕೊಂಡಿರಿಯುಮ್ ಅರ್ಥಜ್ಞಿಗಳಿಲ್-ಈ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ ದ್ವಯಚರನುಶ್ಲೋಕಗಳಾದ ರಹಸ್ಯತ್ರಯದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಶೇಶಿತವ್ಯಜ್ಞಿಗಳಿನುಡೈಯ-ನಿಯಾಮಕನಾದ ಸರ್ದೇಶ್ವರನೂ ಅವನಿಂದ ನಿಯ ಮಿಸಲ್ಪಡುವ ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳ, ಶರೀರಾತ್ಮಭಾವಸಂಬಂಧಾದಿಗಳ್-ಚಿದಚಿತ್ತು

ರಾತ್ಮಭಾವ ಸಂಬಂಧಾದಿಗಳ್ ಪ್ರಧಾನಪ್ರತಿತಂತ್ರನಾಯ್ ಜ್ಞಾತವ್ಯಜ್ಞಾನಪಡಿಯುಮ್, (೪) ಇಸ್ಸಂಬಂಧತೋಡೆಕೂಡ ಜ್ಞಾತವ್ಯನಾಗೆ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯಸಂಗ್ರಹೀತನಾನ ಅರ್ಥಪಂಚಕಮ್ ರಹಸ್ಯತ್ರಯತ್ರೀ ಕಿಡಕ್ಕುಮ್ ಪಡಿಯುಮ್, (೫) ಇವರ್ಥಪಂಚಕತ್ತುಳ್ಳೀ ತತ್ವತ್ರಯಾದಿ ವಿಭಾಗಚಿಂತೈ ಪಣ್ಣನಾರ್ಕು ತಾತ್ಪರ್ಯಮುಮ್, (೬) ಇತತ್ವತ್ರಯ ತ್ರೀಲ್ ಈಶ್ವರನಾಗ ಸಾತ್ವಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಿಲ್ ಚೊಲ್ಲಪಟ್ಟವನ್ ಶ್ರೀಯಃ

ಗಳು ಸರ್ದೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರೀರವಾಗಿ, ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸರ್ದೇಶ್ವರನೂ ಆತ್ಮಾನಾಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ಶೇಷಿ ಶೇಷ ಸಂಬಂಧ, ಆಧಾರಾಧೇಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಪ್ರಧಾನಪ್ರತಿತಂತ್ರನಾಯ್-ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ತಳಹದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬ, ಜ್ಞಾತವ್ಯಜ್ಞಾನಪಡಿಯುಮ್-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತೀಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ ; ಇದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರತಿತಂತ್ರಾಧಿಕಾರವು ಬೋಧಿತವು ; (೪) ಇಸ್ಸಂಬಂಧತೋಡೆಕೂಡ-ಈ ಶರೀರಾತ್ಮ ಸಂಬಂಧಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಜ್ಞಾತವ್ಯನಾಗ-ತೀಯಬೇಕಾಗಿ, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯಸಂಗ್ರಹೀತನಾನ ಅರ್ಥಪಂಚಕಮ್-ಹಾರೀತ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ “ಪ್ರಾಪ್ಯಸ್ಯಬ್ರಹ್ಮಣೋರೂಪಂ” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಐದು ವಿಷಯಗಳೂ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯತ್ರೀ-ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲೂ, ಕಿಡಕ್ಕುಮ್ ಪಡಿಯುಮ್-ತೋರಿಬರುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ (ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥಪಂಚಕಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು ಸೂಚಿತವು; (೫) ಇವರ್ಥಪಂಚಕತ್ತುಳ್ಳೀ-ಈ ಅರ್ಥಪಂಚಕ ಬೋಧೆಯಲ್ಲೇ, ತತ್ವತ್ರಯಾದಿವಿಭಾಗಚಿಂತೈ-ಚಿತ್ ಅಚಿತ್ ಈಶ್ವರರೆಂಬ ಮೂರು ತತ್ವದ ಸ್ವರೂಪಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಪಣ್ಣನಾರ್ಕುತಾತ್ಪರ್ಯಮುಮ್-ಮಾಡುವವರಿಗೆ ತೋರುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನೂ ; ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಯಾವುದೆಂದರೆ-ಪ್ರಕೃತ್ಯಾತ್ಮಭ್ರಾಂತಿ, ಸ್ವತಂತ್ರಾತ್ಮ ಭ್ರಾಂತಿ, ಜೀವೇಶೈಕ್ಯ ಭ್ರಾಂತಿ ಇವುಗಳು ನಿವರಿಸಿ ಹೋಗೋಣವು; ಇದು ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವು; (ಇದರಿಂದ ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು ಬೋಧಿತವು. ೬) ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ, ಈಶ್ವರನಾಗ-ಪರದೇವತೆಯಾದ ಸರ್ದೇಶ್ವರನೆಂದು, ಸಾತ್ವಿಕಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಿಲ್-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಸಾತ್ವಿಕರಾದ ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ, ಶುಕ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಮನು ಮುಂತಾದವರ ಶಾಸ್ತ್ರೋಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಪುರಾಣಗಳಾದ ಆರರಲ್ಲೂ, ಚೊಲ್ಲಪಟ್ಟವನ್-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವನು ಶ್ರೀಯಃ ಪತಿ ಎನ್ನುಮಿಡಮ್-ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ “ಹೀಶ್ವತೇಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವಪತ್ನಾ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೇ ಪರದೇವತೆಯು ಎಂಬಂಶವನ್ನೂ, (ಇದು ಪರ

ಪತಿಯನ್ನು ಮಿಡಮುಮ್ (೭) ಇವ್ವರ್ಥಜ್ಞಿಳೆಲ್ಲಾಮ್ ತಿಳಿನ್ನವನ್
ಮುಮುಕ್ಷು ವಾ ಯ್ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯೋನ್ನುಖನಾನ್ವುಡಿಯುಮ್,
(೮) ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಾಗಮುಮ್ (೯) ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಗಳುಕ್ಕು ಅನುರೂಪ
ಮಾನ ಉಪಾಯ ವಿಭಾಗಮುಮ್,

ಶರೀರಪತಿಗಳು ಪರದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ಸೂಚಿತವು. ೭) ಇವ್ವರ್ಥಜ್ಞಿ
ಳೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿನ್ನವನ್-ಈ ಉಪೋದ್ವಾತ, ಸಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷಾರ್ಥ, ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರತಿತಂತ್ರ,
ಅರ್ಥಪಂಚಕ, ತತ್ವತ್ರಯ, ಪರದೇವತಾಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯ ಈ ಆರು ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸಿದವನೇ, ಮುಮುಕ್ಷುವಾಯ್-
ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯೋನ್ನುಖನಾನ್ವುಡಿಯುಮ್-ಹಾಗೆ
ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗುವನೆಂಬ ಅಂಶ
ವನ್ನೂ, ಎಂದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಹೊಂದಲು ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು
ಯತ್ನಿಸುವನು ಎಂಬಂಶವನ್ನೂ, (ಇದು ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಾಧಿಕಾರವು) ಅಲ್ಲಿ ಈ
ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದಂಟಾಗುವ ಜ್ಞಾನವೆಂತಾದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.
ಈ ಪ್ರಕೃತಿಮಂಡಲ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅಶಾಶ್ವತಗಳು, ಕಾಮ,
ಭೋಗಗಳೆಲ್ಲಾ ದುಃಖಪ್ರದಗಳು, ದುಃಖಮಿಶ್ರಗಳು, ಅಲ್ಪಕಾಲವಿರತಕ್ಕವುಗಳು,
ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠ ಭೋಗವೇ ನಿರತಿಶಯವಾದುದು, ಸ್ಥಿರವಾದುದು; ಇಲ್ಲಿನ ಅವಸ್ಥೆಯು
ಬಂಧರೂಪವಾದುದು, ಜ್ಞಾನಸಂಕೋಚ ಉಂಟಾಗಿರುವ ದುಸ್ಥಿತಿಯು; ಅಲ್ಲಿನ
ದಿಶೆಯು ಹಾಗಲ್ಲದೇ ಸದ್ವಿಜ್ಞತೆಯೇ; ಬಂಧದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯವನ್ನು
ಹುಡುಕಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೮) ಅಧಿಕಾರ
ವಿಭಾಗವನ್ನೂ, (ಇದು ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಾಗದ ಅರ್ಥವು) ಮುಮುಕ್ಷುವಾಗಿ ಸಾಧನ
ವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವವರು ಇಬ್ಬರೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಸಮರ್ಥನಿಗೆ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಾದ ಶರಣಾಗತಿಯು ಉಪಾಯವೆಂದೂ, ಶಕ್ತನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಕರ್ಮ
ಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಉಪಾಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಅವೆರಡಕ್ಕೂ
ಇರುವ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. (೮೩೪ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ)
೯) ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಗಳುಕ್ಕು ಅನುರೂಪಮಾನ-ಹೀಗೆ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿ
ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ಉಪಾಯವಿಭಾಗವನ್ನೂ (ಇದು ಉಪಾಯ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ)
ಹೀಗೆ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳಾದ ಉಪಾಸನೆ ಶರಣಾಗತಿ,
(ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿಗಳು) ಎಂಬ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಗಳೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ
ಕೊಡುವ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನು ಪರಮಪುರುಷನೆಂದೂ, ಹೀಗೆ ಉಪಾಯವು ಎರಡು

(೧೦) ಇವ್ವುಸಾಯಜ್ಞಿಲ್ ಸ್ವತಂತ್ರಪ್ರಪತ್ತಿನಿಷ್ಠನುಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷಮಿರುಕ್ಕುಮ್ ಕಟ್ಟಿಳಿಯುಮ್, (೧೧) ಸಕೃತ್ಕರವ್ಯಮಾನ ಇವ್ವುಸಾಯತ್ತುಕ್ಕು ಅನುರೂಪಮಾಗ ವಿಹಿತಮಾನವರಿಂದ ವಿಭಾಗ ಮುಮ್, (೧೨) ಮುಮುಕ್ಷುವುಕ್ಕು ಸಪರಿಕರಮಾನ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ

ವಿಧವೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಉಪಾಯವೂ ಉಪೇಯವೂ ಸಹ ಪರಮಪುರುಷನೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಇವೆರಡು ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಉಪಾಸನೆಗೂ ಕೂಡ ಅಂಗವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಎರಡು ವಿಧ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಪರಮಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ವಿವೃದ್ಧವಾಗಿ, ಶ್ರೀಯತಿವದ್ಯರು ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಆ ಶರಣಾಗತಿ ಮಹಾತ್ಮ್ರಿಯಿಂದಲೇ ಪರಭಕ್ತಿ, ಪರಜ್ಞಾನ, ಪರಮಭಕ್ತಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಮಪುರುಷನೊಂದಿಗೆ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ರಲು ಯೋಗ್ಯವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಇಲ್ಲಿ ಅನುರೂಪ ಮಾನ ಎಂಬುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರವೆಂಬರ್ಥವಾಗುವುದ ರಿಂದ, ಅರ್ಥಿತ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿರುವ ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಾದ ಸಮರ್ಥರಿಗೆ ಉಪಾಸನೆಯೂ, ಇತರರಿಗೆ ಪ್ರಸದನವೂ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. (೧೦) ಇವ್ವುಸಾಯಜ್ಞಿಲ್-ಈ ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿ ಎಂಬೆರಡು ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರಪ್ರಪತ್ತಿನಿಷ್ಠನುಕ್ಕು-ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅಂಗಿಯಾಗಿ ಉಪಾಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರಸದನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರವಿಶೇಷವು, ಇರುಕ್ಕುಂ ಕಟ್ಟಿಳಿಯುಮ್-ಇರುವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ; (ಇದು ಪ್ರಪತ್ತಿ ಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು) ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸದನಕ್ಕೆ ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಧಿಕಾರ ವಿರುವುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವು. ಮತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರದಿರೋಣವೂ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯತೆಯೂ, ವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸದಿರೋಣವು, ಇವುಗಳೇ ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕಟ್ಟಿಳಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. (೧೧) ಸಕೃತ್ಕರವ್ಯಮಾನ-ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಾಯವಾದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಅಸಕೃತ್-ಪುನಃ ಪುನಃ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದ, ಇವ್ವುಸಾಯತ್ತುಕ್ಕು-ಈ ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ, ಅನುರೂಪಮಾಗ-ಯೋಗ್ಯವಾದ, ವಿಹಿತಮಾನ-ಅಹಿರ್ಬುದ್ಧ ಸಂಹಿತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಗಳನ್ನೂ ಎಂಬ ಭಾವವು, (ಇದು ಪರಿಕರ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು) (೧೨) ಮುಮುಕ್ಷುವುಕ್ಕು-ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೆ, ಸಪರಿಕರಮಾನ-ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ, ರಕ್ಷಣ, ಫಲ ಇವುಗಳ ಭರವೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದಲ್ಲವು, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ.

ಪ್ರಧಾನಕರ್ತವ್ಯತ್ತುನುಡೈಯ ಸನ್ನಿವೇಶವಿರುಕ್ಕವ್ವುಡಿಯುಮ್, (೧೩) ಇಪ್ಪಡಿ ಸಾಜ್ಗಿಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಮ್ ಪಣ್ಣಿನವನ್ ಸರ್ವರಕ್ಷಣಾಧಿಕೃತ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ನೈಸ್ತಭರನಾಗೈಯಾಲೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾವ್ವುಡಿಯುಮ್, (೧೪) ಇನ್ನಿಷ್ಟೈ ತನಕ್ಕು ಪಿರನ್ನಮೈಕ್ಕಣ್ಣು ತಾನ್ ತೇರಿಯಿರುಕ್ಕೈಕ್ಕು ಅಡಿಯಾಳಜ್ಜಿಳುಮ್, (೧೫) ಇನನುಕ್ಕು ಆರಿಯಿರ್ ಮಾಂದ್ಯತ್ತಾಲೇ

ಸೇರಿದುವು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸೋಣವಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂಬ, ಪ್ರಧಾನಕರ್ತವ್ಯತ್ತಿನುಡೈಯ-ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಹೇತುವಾದ ಮುಖ್ಯಾನುಷ್ಠಾನದ, ಸನ್ನಿವೇಶವಿರುಕ್ಕವ್ವುಡಿಯುಮ್-ಸ್ವರೂಪವಿರುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, (ಇದು ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು) (೧೩) ಇಪ್ಪಡಿ-ಹೀಗೆ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಜ್ಗಿಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಮ್ ಪಣ್ಣಿನವನ್-ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಸಾಜ್ಗಿಪ್ರಪದನ ರೂಪ ಭರಣ್ಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪನ್ನನು, ಸರ್ವರಕ್ಷಣಾಧಿಕೃತನ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ-ಸರ್ವರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವವನಲ್ಲಿ, ನೈಸ್ತಭರನಾಗೈಯಾಲೇ-ಸಮಸ್ತ ಭರವನ್ನೂ ಇಟ್ಟವನಾದುದರಿಂದ, ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ, ಕೃತಕೃತ್ಯನಾವ್ವುಡಿಯುಮ್-ಮಾಡಬೇಕಾದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಎನೂ ಇಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿರ್ಭರನಾಗಿ, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ, ನಿಸ್ಸಂಶಯನಾಗಿ, ಹೃಷ್ಯಮನಸ್ಸುನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದು ಕೃತಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು; (೧೪) ಇನ್ನಿಷ್ಟೈ-ಹೀಗೆ ಆತ್ಮಾರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿರುವ ನಿಷ್ಠೆಯು, ತನಕ್ಕುಪಿರನ್ನಮೈಕ್ಕಣ್ಣು-ತನಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೂ ಲಭಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ತಾನ್ ತೇರಿಯಿರುಕ್ಕೈಕ್ಕು-ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಇತರರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಾದ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನೆಂಬುದಕ್ಕೆ, ಅಡಿಯಾಳುಮ್ ಜ್ಜಿಳ-ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ಎಂಬರ್ಥವು. ಇದು ಸ್ವನಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು. ಅವು ಯಾವುವು ಎಂದರೆ ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆ, ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆ, ಫಲನಿಷ್ಠೆಗಳು ಇವು ಉಂಟಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಗುರ್ತಿಸಬಹುದೆಂಬುದು ಸ್ವರೂಪನಿಷ್ಠೆಯುಂಟಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ೧೧೯೦-೧ನೆಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ, ಉಪಾಯನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ೧೧೯೨-೩ನೆಯ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ, ಪುರುಷಾರ್ಥನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ೧೨೦೮-೯ರಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಬಹುದು. (೧೫) ಇವನುಕ್ಕು-ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ, ಆರಿಯಿರ್ ಮಾಂದ್ಯತ್ತಾಲೇ-ಭರಣ್ಯಾನ

ಶರೀರಮ್ ಅನುವರಿದಾಗಿತ್ ಇಜ್ಜುರುನ್ದ ಕಾಲತ್ತುಕ್ಕು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಯ್ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಶೇಷವೃತ್ತಿ ರೂಪಮಾನಕೈಂಕರ್ಯ ಮಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿಯುಮ್, (೧೬) ಭಗವತ್ಕೈಂಜ್ಜಿರ್ಮತ್ತುಕ್ಕೈಲ್ಲೈನಿಲಮ್ ಭಾಗವತಕೈಜ್ಜಿರ್ಮನಾನಪಡಿಯುಮ್, (೧೭) ಶಾಸಿತಾವಾನ ಸ್ವಾಮಿಕ್ಕು

ವಾದ ಒಡನೆಯೇ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಆರಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯಿಂದ ಎಂದರೆ, ದೃಷ್ಟಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ, ಶರೀರಮ್ ಅನುವರಿದಾಗಿಲ್-ವಿಳಂಬವನ್ನು ಸಹಿಸುವನಾದುದರಿಂದ ಶರೀರವು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾಲವು ಅನುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ವಿಳಂಬಿಸಿ ಶರೀರಧಾರಣೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಜ್ಜು ಇರುನ್ದ ಕಾಲತ್ತುಕ್ಕು-ಈ ಶೋಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಯೋಜನಮಾನ-ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡೋಣವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾವ ಪ್ರಯೋಜನದ ಅತಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಶೇಷವೃತ್ತಿ ರೂಪಮಾನ-ಪರಮಪುರುಷನಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿರುವುದೇ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ, ಅದರಿಂದಂಟಾದ ಶೇಷವೃತ್ತಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ, ಕೈಂಕರ್ಯಮಿರುಕ್ಕುವುದಿಯುಮ್-ಆಜ್ಞಾನುಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಾದ ನಿತ್ಯಸೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕ್ರಮವನ್ನೂ; ಇದು ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು. ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಇನ್ನೇನೂ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಉಟಿ, ತಿರುಗಾಡುವುದು, ಮಲಗುವುದು ಇವುಗಳಲ್ಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬಹುದೇ? ಎಂದರೆ ೧೨ ವಿಧಗಳಾದ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಚರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪಯೋಗ್ಯವಾದುವೆಂದು ಅಮೋಘೋಪದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. (೧೬) ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯತ್ತುಕ್ಕು-ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯದ, ಎಲ್ಲೈನಿಲಮ್-ಪರಾಕಾಷ್ಠಾದಿಶಯ, ಭಾಗವತಕೈಂಜ್ಜಿರ್ಮನಾನಪಡಿಯುಮ್-ಭಾಗವತ ಕೈಂಜ್ಜಿರ್ಮನೇ ಆಗಿರುತ್ತೆಂಬ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, (ಇದು ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರದ ಅರ್ಥವು) “ಮಧ್ಯಕ್ತಭಕ್ತಾಶ್ಚ ಪೂಜನೀಯಾ ವಿಶೇಷತಃ” “ತಸ್ಮಾತ್ಪರತರಂ ಪೂಕ್ತಂತದೀಯಾರಾಧನಂ ಪರಮ್” “ಜ್ಞಾನೀತ್ವಾತ್ಮೈವಮೇ ಮತಮ್” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ, ಈ ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಕೇಳಿ, ಇದು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಉಪಾಧಿಪ್ರಾಪ್ತವಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ, ತನಗೆ ಶೇಷಭೂತರೂ ತದೀಯರಿಗೂ ಶೇಷಭೂತರೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ; (೧೭) ಶಾಸಿತಾವಾನ ಸ್ವಾಮಿಕ್ಕು-ಶಾಸನಾತ್ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಕೃತ್ಯಾಕರಣ, ಅಕೃತ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರನ್ನು, ಶಾಸಿತವಾನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಗೆ, ಅಭಿಮತ

ಅಭಿಮತಮಲ್ಲಾ ದುಡು ಕೈಂಕರ್ಯಮಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲೇ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮ್
 ಕೈಂಕರ್ಯಮ್ ಅನುಷ್ಠಿ ಕ್ಷವೇಣ್ಡನ ಪಡಿಯುಮ್, (೧೮) ಇಶಾಸ್ತ್ರೀಯ
 ಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನುಕ್ಯು ಅಪರಾಧಜ್ಞಳ್ ಪುಗುರಾಮೈಕ್ಕುಮ್, ಪುಗು
 ನ್ನವೈಕಳಿಗೈಕ್ಕುಮ್ ವಿರುಗುಗಳುಮ್ ; (೧೯) ಇನ್ನಿರಪರಾಭ ಕೈಂಕರ್ಯ
 ತ್ತುಕ್ಯು ಸ್ಥಾನನಾಗ ಅನಾಪತ್ತಿಲುಮ್ ಉಚಿತಮಾನವದು ಭಾಗವತಾ

ಮಲ್ಲಾ ದುಡು-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ
 ವಿಲ್ಲದ್ದು, ಕೈಂಕರ್ಯಮಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲೇ-ಕೈಂಕರ್ಯವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಯಥಾ
 ಶಾಸ್ತ್ರಂ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೂ, ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು, ಅನುಷ್ಠಿ ಕ್ಷವೇಣ್ಡನ
 ಪಡಿಯುಮ್-ಅನುಷ್ಠಿ ಸಬೇಕೆಂಬುದರ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, (ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಿಯ
 ಮನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು) ಸರೈಚ್ಚರನೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಧ್ಯವತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಾ
 ವಾದ ತಾನೇ ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆಯೇ ಧುರ್ಮೋಢನ
 ಋಷಿಗಳು ಮುಂತಾದವರ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ
 ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ನಮಗಾಗಿಯೇ ಏರ್ಪಟ್ಟು ಹಾಗೆಯೇ “ತಸ್ಮಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರವಾ
 ಣಂತೇ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯ ವ್ಯನಸ್ಥಿತೌ” ಎಂದು ತಾನೇ ಶಾಸನ ಮಾಡಿರುವಾಗ
 ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಿಯಮನಾನುರೀತ್ಯಾ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಕೈಮುತಿಕ ನ್ಯಾಯ
 ಸಿದ್ಧವು.

(೧೮) ಇಶಾಸ್ತ್ರೀಯಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನುಕ್ಯು-ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಯಮನ
 ಪ್ರಕಾರ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಆಜ್ಞಾಕೈಂಕರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳ
 ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ, ಅಪರಾಧಜ್ಞಳ್-ಅಕೃತ್ಯಕರಣ ಕೃತ್ಯಾಕರಣ ದೋಷಗಳು, ಪುಗು
 ರಾಮೈಕ್ಕುಮ್-ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿರುವದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಪರಾಧಗಳು
 ಸಂಬಂಧಿಸದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪುಗುನ್ದವೈ-ಬಂದು ಸೇರಿರುವ ದೋಷಗಳು,
 ಕಳಿಗೈಕ್ಕುಂ-ನಿವೃತ್ತಿಸಿ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ, ವಿರುಗುಗಳುಮ್-ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳೂ
 ಅಥವಾ ಅಪರಾಧ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ “ತಮೇವ ಶರಣಂ ಗಚ್ಛ ಸರ್ವಭಾವೇನ
 ಭಾರತ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ, ಪುನಃ ಶರಣಾ
 ಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ, ಇದು ಅಪರಾಧ ಪರಿಹಾರಾಧಿ
 ಕಾರಾರ್ಥವು, (೧೯) ಇನ್ನಿರಪರಾಧಕೈಂಕರ್ಯತ್ತುಕ್ಯು-ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ದೇಹಾವ
 ಸಾನದವರೆಗೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಪರಾಧಗಳಿಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೈಜ್ಞರ್ಮಗಳಿಗೆ
 ಸ್ಥಾನನಾಗ-ಸ್ಥಾನವಾಗಿ, ಉಚಿತಮಾನವದು-ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ ಯಾವು
 ದೆಂದರೆ ಅನಾಪತ್ತಿಲುಮ್-ಆಪತ್ತಿಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲೂ, ಭಾಗವತಾಶ್ರೀತಮಾನ-
 ಭಾಗವತರುಗಳು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ, ಭಗವತ್ಕೋತ್ರಮೆನ್ನು ಮೀಡಮುಮ್.

ಶ್ರೀತಮಾನ ಭಗವತ್ಕ್ಷೇತ್ರಮೆನ್ನುಮಿಡಮುಮ್ (೨೦) ಇಪ್ಪಡಿ ಇರುನ್ದ ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು ಶರಣ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ವಿಶೇಷತ್ತಾಲೇ ಪ್ರಶಸ್ತದೇಶ ಕಾಲಾದಿ ನಿಯತಿ ನಿರಸೇಕ್ಷ ಮಾಕಸ್ಥೂಲಶರೀರತ್ತಿಲ್ ನಿನ್ರುಮ್ ನಿರ್ಯಾಣ ಮಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿಯುಮ್, (೨೧) ಇಪ್ಪಡಿ ಪುರಪಟ್ಟಾಲ್ ಪಿತಾ ಯೌವ ರಾಜ್ಯತ್ತುಕ್ಕು ಮುಡಿಶೂಡವಳೈತ್ತು ವರನಿಟ್ಟ ರಾಜಕುಮಾರನ್ ಪೋಲೇ ಪೆರಿಯ ಮೈನ್ಮೈಯೋಡೆ ಪರಮಪದಪ್ರಯತ್ನನಾಗ್ ಅರ್ವಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗ

ಶ್ರೀರಂಗ, ತಿರುಮಲೆ, ಕಾಂಚೀಪುರ, ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರವೇ ಮೊದಲಾದ ಭಗವತ್ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂಬ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೂ, ಇದು ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು, ಇಲ್ಲಿ ಅನಾಪತ್ತಿಲುಮ್ ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಆಸತ್ತು ಒದಗಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, “ಸಂಕಟ ಬಂದರೆ ವೆಂಕಟರಮಣ” ಎಂಬ ಲೋಕದ ನುಡಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ದಿವ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಹರಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ದೇಹವಿಯೋಗಪರ್ಯಂತವೂ ಅಲ್ಲೇ ವಸಿಸತಕ್ಕದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಗವತಾಶ್ರಿತಮಾನ ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಭಾಗವತರೊಂದಿಗೆ ಸಲ್ಲಾಪ, ಅವರಿಂದ ಸದುಪದೇಶ, ಮೊದಲಾದುವು ಗಳು ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಸತ್ಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಹ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಅಂತಹ ಭಾಗವತರಿಂದ ಆಶ್ರಿತವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ತಮಗೆ ಉಪಾದೇ ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. (೨೦) ಇಪ್ಪಡಿ ಇರುನ್ದ ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು- ಹೀಗೆ ಕೃತ್ಯಕೃತ್ಯ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿಯಮನಾನುಸಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, ಶರಣ್ಯಸಂಕಲ್ಪವಿಶೇಷತ್ತಾಲೇ-ಸರ್ವರಕ್ಷಕನ ಸಂಕಲ್ಪವಿಶೇಷ ದಿಂದ, ಪ್ರಶಸ್ತದೇಶಕಾಲಾಧಿನಿಯತಿ ನಿರಸೇಕ್ಷಮಾಗ-ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ದೇಶ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟಕಾಲ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಸ್ಥೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಸ್ಥೂಲಶರೀರದಿಂದ ಎಂದರೆ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೇಹಾವಸಾನ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ ಪರಮಾತ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪತ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ ಆತನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮಿಕ್ಕ ನೂರು ನಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, ಇದು ನಿರ್ಯಾಣಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು. (೨೧) ಇಪ್ಪಡಿ ಪುರಪಟ್ಟಾಲ್-ಹೀಗೆ ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದಿ ಸ್ಥೂಲಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ, ಪಿತಾ-ತಂದೆಯಾದವನು, ಯೌವನವರಾಜ್ಯತ್ತುಕ್ಕು ಮುಡಿಶೂಡ-ಯೌವ ರಾಜ್ಯಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಧಾಭಿ ಸಿಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಅಳೈತ್ತುವರನಿಟ್ಟ-ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ರಾಜಕುಮಾರನ ಹಾಗೆ, ಪೆರಿಯಮೈನ್ಮೈಯೋಡೆ-

ತ್ತಾಲೇ ಪೋವ್ವುಡಿಯುಮ್; (೨೨) ಇಪ್ಪಡಿ ಪೋನಾಲ್ ಅಜ್ಜು ಹಿರಕ್ಕುಂ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಕೈಜ್ಜುರೈ ಪರೈನ ಪರಿಪೂರ್ಣಾನುಭವರೂಪಮಾನ ಮುಕ್ತೈ ಶ್ವರೈವಿರುಕ್ಕುವ್ವುಡಿಯುಮ್; (೨೩) ಇಪ್ಪಡಿ ಉತ್ತಮಾನ ಜ್ಞಾತವ್ಯಜ್ಞಿಳಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮಾನ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯತ್ತೈಯುಮ್, (೨೪) ಕರೈವ್ಯಂಗೆಳಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮಾನ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯತ್ತೈಯುಮ್; (೨೫-೨೬) ಇವ್ವು

ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಹಿಮೆ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಎಂದರೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ, ಹಸ್ತಶ್ಚ ಗಜವರೂ ಧಗಲೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ವಿಶೇಷ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಎಂಬರ್ಥವು, ಪರಮ ಪದಪರೈನವಾಗ-ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವರೆಗೂ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಅರ್ವಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗತ್ತಾಲೇ ಪೋವ್ವುಡಿಯುಮ್-ಅರ್ವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ೧೨ ಆತೀನಾಹಕರು ತೋರಿಸುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, ಇದು ಗತಿ ಚಿಂತನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು; (೨೨) ಇಪ್ಪಡಿಪೋನಾಲ್-ಹೀಗೆ ಪ್ರಪನ್ನನು ನಿರ್ಯಾಣ ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅರ್ವಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಪರಮಪುರುಷನಾದ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಅಮಾನವನಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವನಾದರೆ, ಅಜ್ಜು ಹಿರಕ್ಕುಮ್-ಆ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವ, ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಕೈಂಕರೈಪರೈನ-ತನ್ನಿಷ್ಟಾನುಸಾರ ಮಾಡುವ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರೈಪರೈಂಕವಾದ, ಪರಿಪೂರ್ಣಬ್ರಹ್ಮಾನು ಭವರೂಪವಾದ, ಮುಕ್ತೈಶ್ವರೈವಿರುಕ್ಕುವ್ವುಡಿಯುಮ್-ಮುಕ್ತೈಶ್ವರವು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಕಾರ ಇರುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು, ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರೈವು ಹೀನವಾದುದಲ್ಲವು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ತಾದುದು ಎಂಬುದು ಮುಕ್ತೈಶ್ವರೈವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆ; (೨೩) ಇಪ್ಪಡಿ ಉತ್ತಮಾನ ಜ್ಞಾತವ್ಯಜ್ಞಿಳಿಲ್-ಗ್ರಂಥಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಪನ್ನನೂ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನಮಾನ-ಮುಖ್ಯವಾದ, ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವು ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವಾದುದಾಗಿ, ಫಲಪ್ರದನು ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನೇಯಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಧಾನಮಾನ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋ ಗವು; ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಜ್ಞಾತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವು, ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವು ಕರೈವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವು; ಹೀಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯ ತ್ತೈಯುಮ್-ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನೇ ಎಂಬುದನ್ನು, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಸಂಶಯ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳನ್ನಿರಸುವ ಅಂತರ್ಗತವು; ಇದು ಸಿದ್ಧೋಪಾಯ ಶೋಧನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು; (೨೪) ಕರೈವ್ಯಜ್ಞಿಳಿಲ್-ಅನುಷ್ಠಿಸ ಬೇಕಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಧಾನಮಾನ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯತ್ತೈಯುಮ್-ಮುಖ್ಯ ವಾದ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವನ್ನೂ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನೂ, ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಾನವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಈ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ

ಪಾಯನಿಷ್ಠನುಡೈಯ ಪ್ರಭಾವತ್ತಿಲ್ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಲಿಶೈಯಾದ ಏತ್ತಚ್ಚು
ರುಕ್ಕಂಗಳುನ್ನುತ್ತಿ ಆಹಾರದೋಷಹೈತುಕಸಂಸರ್ಗಯುಗ ಸ್ವಭಾವಾದಿ
ಗಳಾಲೇ ವರುಮ್ ಕಲಿಕ್ಕಂಗಳುಕ್ಕುಪ್ಪಣ್ಣುಮ್ ಪರಿಹಾರಪ್ರಕಾರ
ಜ್ಞಳುಮ್ (೨೭, ೨೮, ೨೯) ಇವೈಎಲ್ಲಾ ಮ್ ಅನುಸಂಧಿಕ್ಕೈಕ್ಕು ಮುಖ
ಮಾನ ರಹಸ್ಯತ್ರಯತ್ತಿಲ್ ಪದವಾಕ್ಯ ಯೋಜನೈಗಳುಮ್; (೩೦)ಇವ್ವು

ವೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಕರುಣಾಳುವಾದ ಭಗವಂತನು, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯು
ಮಗುವನ್ನು ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೆ, ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು; ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ
ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಸಂಶಯಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತ
ವೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವು. ಇದು ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯ ಶೋಧನಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು;
(೨೫-೨೬) ಇವ್ವುಪಾಯನಿಷ್ಠನುಡೈಯ-ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ
ಪ್ರಪನ್ನನ, ಪ್ರಭಾವತ್ತಿಲ್-ಮಾಹಾತ್ಮೈಯಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಇಶೈಯಾದ-
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡದ, ಏತ್ತಚ್ಚುರುಕ್ಕಂಜ್ಞಳನ್ನುತ್ತಿ-ಅ
ಮಹಾತ್ಮೈಯನ್ನು ಅತಿಶಯಿಸಿ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸಿ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಆಹಾರ
ದೋಷ-ಆಹಾರದೋಷಗಳೇನು, ಹೈತುಕಸಂಸರ್ಗ-ಕುತರ್ಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ
ವೇನು, ಯುಗಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳಾಲೇ-ಕಲಿಯುಗ ಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದ,
ವರುಮ್ ಕಲಿಕ್ಕಂಗಳುಮ್-ಉಂಟಾಗುವ ಆಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ, ಪಣ್ಣುಮ್ ಪರಿ
ಹಾರ ಪ್ರಕಾರಜ್ಞಳುಮ್-ಮಾಡುವ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿಪದ
ದಿಂದ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತ ಶೂದ್ರನೂ ಮಹಾಭಾಗವತನೇ,
ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಲೆವನ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಇಂತಹ
ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ವಾದಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಧಾನಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ; ಶಾಸ್ತ್ರದುಷ್ಟ
ವಾದ ಆಹಾರವು ಶೂದ್ರ ಭಾಗವತನು ಸ್ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅದು ಉಪಾದೇಯವಾಗುತ್ತದೆ,
ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕುತರ್ಕಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳೊಂದಿವೆ ಸಮಾಧಾನ
ಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇವು ಪ್ರಭಾವ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವರ
ಕಾಧಿಕಾರಗಳ ಅರ್ಥಗಳು.

(೨೭, ೨೮, ೨೯) ಇವೈಎಲ್ಲಾ ಮ್-ಹೀಗೆ ಇಷ್ಟತ್ತಾದ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ
ರುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅನುಸಂಧಿಕ್ಕೈಕ್ಕು, ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ, ಮುಖ
ಮಾನ-ಮೂಲಭೂತವಾಗಿರುವ; ರಹಸ್ಯತ್ರಯತ್ತಿಲ್- ಮೂಲಮುಪ್ಪದ್ವಯ
ಚರಮಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಪದ, ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನೈಗಳುಮ್-ಇವುಗಳ ಪದ
ಗಳಿಂದಂಟಾಗುವ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳೂ, ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ

ರ್ಥಂಗಳುಳ್ಳೆಲ್ಲಾಮ್ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರವರ್ತನಮ್ ಪಣ್ಣುಮ್ ಆಚಾರ್ಯನುಕ್ಕು ಉಪದೇಶಾದಿಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿ ವಿಷಯಂಗಳಿರುಕ್ಕುವ್ವುಡಿಯುಮ್; (೩೧) ಇಪ್ಪಡಿ ಪರಮೋಪಕಾರನಾನ ಆಚಾರನ್ ತಿರತ್ತಿಲ್ ತಕುದಿಯಾನ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರನಿಲ್ಲಾಮೆಯಾಲೇ ನಿತ್ಯಮುಣಿಯಾನ ಶಿಷ್ಯನುಕ್ಕು ಚೈಯ್ಯವದುಕ್ಕುಮುನೈಯುನುಲ್ಲಾಮ್; ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಸೂತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯಜ್ಞಗಳಾಲುಮ್, ಇತತ್ತುಕ್ಕು ಅನುಕೂಲಜ್ಞಗಳಾನ ಸಮಾಚೀನ ನ್ಯಾಯಜ್ಞಗಳಾಲುಮ್ ಅಜ್ಞಾನ ಸಂಶಯ ವಿಸರ್ಜಯಜ್ಞಗಳರ ಯಥಾಶ್ರುತಂ ಯಥಾಹೃದಯಂ ಉಪಪಾದಿತೋಮ್.

ರಹಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ; ಇದರಿಂದ ಮೂಲಮನ್ತ್ರದ್ವಯ ಚರಮಶ್ಲೋಕಾರ್ಥಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದು ಮೂಲಮನ್ತ್ರ, ದ್ವಯ, ಚರಮ ಶ್ಲೋಕಾಧಿಕಾರಗಳ ಅರ್ಥವು. (೩೦) ಇವ್ವರ್ಥಜ್ಞಗಳುಳ್ಳೆಲ್ಲಾಮ್-ಈ ಅರ್ಥಾನುಶಾಸನ, ಸ್ಥಿರೀಕರಣ, ಮಂತ್ರಗಳ ಪದವಾಕ್ಯ ಯೋಜನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ-ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಪ್ರವರ್ತನಂ ಪಣ್ಣುಮ್-ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ತಮಗೆ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ತಾವೂ ನಡೆಸುವ, ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ, ಉಪದೇಶಾದಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿವೃತ್ತಿ ವಿಷಯಜ್ಞಗಳಿರುಕ್ಕುವ್ವುಡಿಯುಮ್-ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಚುನ್ಮಾರ್ಥಗಳ ಉಪದೇಶವೇನು, ಆತನಿಗಾಗಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದೇ ಇನೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಎಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಾರದು ಇನೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, ಇದು ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು. (೩೧) ಇಪ್ಪಡಿ-ಹೀಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನು ಗುಣವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಪರಮೋಪಕಾರನಾನ-ನಿರತಿರಯ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ, ಆಚಾರ್ಯ ತಿರತ್ತಿಲ್-ಆಚಾರ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ತಕುದಿಯಾನ-ಯೋತ್ಯವಾದ, ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಂ-ಶಿಷ್ಯನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವು, ಇಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲೇ-ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ನಿತ್ಯಮುಣಿಯಾನ-ಮುಂದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಋಣಿಯಾದ, ಶಿಷ್ಯನುಕ್ಕು-ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ಚೈಯ್ಯವದುಕ್ಕುಮುನೈಯುಮ್-ಆತನ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತಾವಾದವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ; ಇದು ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು ; ಹೀಗೆ ೩೧ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಉಪಪಾದಿತೋಮ್ ಎಂಬುದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯವು ; ೩೨ನೆ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥವೇ ಇದು ; ಅವುಗಳ ಸಂಜ್ಞೆಹವು ; ಹೇಗೆ ಉಪಪಾದಿಸಿ ಹೇಳಿದರೆಂದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಸೂತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯಜ್ಞಗಳಾಲುಮ್-ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ಮೃತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು

ನಿಗಮನೇ ಫಲಶ್ರುತಿನಾಹ

ಇನ್ವರ್ಥಜ್ಞೈಯೆಲ್ಲಾನ್ ಮುರ್ದಡ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಮುಡೈಯ
ಸದಾಚಾರ್ಯ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಸಮ್ಯಗುಪಸನ್ನನಾಯ್, (೧) “ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಹಂ

ಉದಾಹರಿಸುವುದರಿಂದ, ಹಿಂದಿನ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದಲೂ, ಇವತ್ತುಕ್ಕು ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ, ಅನುಕೂಲಜ್ಞಾನ-ಅನುಸರಿಸಿದ, ಸಮೀಚೀನ ನ್ಯಾಯಂಗಳಾಲುಮ್-ಒಳ್ಳೆಯ ತರ್ಕವೆಂದರೆ ಸತ್ತರ್ಕಗಳಿಂದಲೂ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ತರ್ಕವು ಸತ್ತರ್ಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ ತರ್ಕವು ಕುತರ್ಕವು, ಇದು ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲವು. ಇಂತಹ ಸತ್ತರ್ಕಗಳಿಂದಲೂ, ಅಜ್ಞಾನ, ಸಂಶಯ, ವಿಪರ್ದಯೆವೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾದ ಭ್ರಮೆಗಳು, ಅರ-ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಯಥಾಶ್ರುತಂ-ತಾವು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ಕೀಳಿ ತಿಳಿದರೋ ಹಾಗೆಯೂ, ಮತ್ತು ಯಥಾಹೃದಯಂ-ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಡು ಎಂದು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ತೋರಿತೋ ಆ ಮೇರಿಗೆ, ಉಪಪಾದಿತ್ತೋಮ್-ಉಪಪಾದಿಸಿ ಹೇಳಿದೆವು. ಇದುವರೆಗೂ ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲಾ ಈ ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ವಿನರಣೆಯಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ವಿನರಣೆಯು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ತಾವು ಈಗ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು ಮಹತ್ತಾದುದು. ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಸೂತ್ರಗಳ ಬಲವಿರುವಂತಾದ್ದು; ತಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಪರಮ ಪ್ರಾಜ್ಞರೆಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯುಳ್ಳ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರ ಪರಮಶಿಷ್ಯರಾದ ಆಶ್ರೇಯ ರಾಮಾನುಜರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರೆಂದೂ ಆಸರ ನಾಮಧೇಯವನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಮಹಾನುಭಾವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುದು. ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬಲವೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಲವೂ, ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವಿರುವ ಅಮೋಘ ವಾದ ಗ್ರಂಥವು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಬೇರೆ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ಏತಕ್ಕೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಒದಗಬಹುವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಕೂಡ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಅಧಿಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬಂಶವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶವು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶವು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ನಿಗಮನದಲ್ಲಿ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ವರ್ಥಜ್ಞೈಯೆಲ್ಲಾನ್-ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಶಾಧಿನಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಮ್” ಎನ್ನು ವಿಣ್ಣಪ್ಪಮ್ ಶೆಯ್ಯೆದು ಸಾದರ ನಾಯ್ ವಿಶದಮಾಕ ಶ್ರವಣಂ ಪಣ್ಣಿ ಇವತ್ತುಕ್ಕು ಉಪಯುಕ್ತಜ್ಞ ಳಾನ ನಲ್ವಾರ್ತೈಗಳೈಯುಮ್, (೨) “ಸುನ್ಯಾಹೃತಾನಿ ಮಹತಾಂ ಸುಕೃತಾನಿ ತತಸ್ತತಃ| ಸಂಚಿನ್ವತ್ ಧೀರ ಆಸೀತ ಸಿಲಹಾರೀ ಸಿಲಂ ಯಥಾ” ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ ಆಯ್ನೆಡುತ್ತು ಅಭ್ಯಾಸಭೂಯಸ್ತೈ ಯಾಲೇ ತೆಳಿನ್ನುಕೊಳ್ಳದು.

ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಮುರ್ದಡ-ಪ್ರಥಮತಃ, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಮುಡೈಯ-ಸದ್ಗುರುವಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಸದಾಚಾರ್ಯಸಕ್ಕುಲಿಲೇ-ಒಳ್ಳೆ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗುಪಸನ್ನನಾಯ್-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದವನಾಗಿ ಎಂದರೆ “ಪ್ರಣಿ ಪ್ರತ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯಚ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರೆ ಅಭಿವಾದನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸತಕ್ಕದ್ದೇದೆಂದರೆ? “ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಹಂ ಶಾಧಿನಾಮ್ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಮ್” ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪ ದೇಶಿಸಬೇಕು, ಪ್ರಪನ್ನ ನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವನೆಂಬಲ್ಲಿ ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ ಗೀತಾ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ. ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ- ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ವಿಣ್ಣಪ್ಪಂಶೆಯ್ಯೆದು-ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಾದರನಾಯ್-ತುಂಬಾ ಆದರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತುಂಬಾ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ವಿಶದಮಾಗ-ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ, ಶ್ರವಣಂ ಪಣ್ಣಿ-ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮೂಲಕ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು, ಇವತ್ತುಕ್ಕು ಉಪಯುಕ್ತಂಗಳಾನ-ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥ ನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಗಳಾದ, ನಲ್ವಾರ್ತೈಗಳೈಯುಮ್-ಶೃತಿಸ್ಮೃತಿ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯ ಆಳ್ವಾರ್ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು,(೨)ಮಹತಾಂ-ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರುಗಳ, ಸುನ್ಯಾಹೃತಾನಿ-ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ಸುಕೃತಾನಿ-ಸಮಾಚೀನವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನೂ, ತತಸ್ತತಃ-ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞರುಗಳ ಜ್ಞಾನಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ, ಸಿಲಹಾರೀ-ಧಾನ್ಯವು ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಆರಿಸುವವನು, ಸಿಲಂ ಯಥಾ-ಹೇಗೆ ಭತ್ತವನ್ನು ಆರಿಸುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆ, ಸಂಚಿನ್ವತ್-ಹ ಡುಕೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಧೀರಂ- ಧಿಯಾರಮತೀತಿ ಧೀರಃ ಎಂಬವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯಿಂದ ರಮಿಸುವವನಾಗಿ, ಆಸೀತ್-ಇರತಕ್ಕದ್ದು” ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಆಯ್ ನ್ನುಎಡೆತ್ತು-ಆ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು,

ಅಭ್ಯಾಸಭೂಯಸ್ತ್ವಯಾಲೇ-ಅವುಗಳನ್ನೇ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ತೆಳಿನ್ನು ಕೊಳ್ಳದು-ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು. ಇದು ವಿದುರ ವಾಕ್ಯವು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೇನೆಂದರೆ; ದುರ್ರೋಧನನಿಗೆ ಏನನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದರೆ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಾನು, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಾತು; ಹೇಳುವವರು ಎಷ್ಟು ನಿಶ್ಚಿತ್ತರಾದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾರವಾದ ಭಾಗವಿದ್ದರೆ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವಾಗ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಾರವಾದುವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭವು.

ಹೀಗೆ ತಾವು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಸ್ವಾಚಾರ್ಯಮುಖೇನ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಆಶ್ವಾಸವರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಮೊದಲಾದವರುಗಳ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರವಾದವುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹಿತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ, ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಆಗಲಿ ಧರ್ಮವು ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂದೂ, ತುಂಬಾ ಗುಹ್ಯತಮವೆಂದೂ, ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೂ ಕೂಡ ದುರ್ಜ್ಞೇಯವೆಂದೂ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿರುವಾಗ ತಾವು ಬರೆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಯಾಥಾತ್ಮ್ಯ ತಾನೇ ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಸಂಶಯ ಪಟ್ಟಾರೋ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅಂತಹ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಜ್ಞಾಬಲ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಧರ್ಮವು ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂಬುದನ್ನೂ ದುರ್ಜ್ಞೇಯವೆಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿದೆನು; ಆದರೆ ಮಹಾಜನರಾದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಹೀಗೆ ದುರ್ಜ್ಞೇಯವಾಗಿ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ರಾಜಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸುಪಥವನ್ನು ತಾವು ಅನುಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಜ್ಞೆಯೂ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಉಪದೇಶವೂ ಎರಡೂ ಕಲಿತಿರುವುದು ಆ ರಾಜಮಾರ್ಗವಾದುದರಿಂದ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಎರಡು ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ-(೩) ಇದು ವಾಲಿಯು ಮಾಡುವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಪ್ರಭುವಿನ

- (೩) “ ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಪರಮದುರ್ಜ್ಞೇಯಸ್ಸತಾಂ ಧರ್ಮಃ ಪ್ಲವಂಗಮು ”
 ಎಸ್ತುಮ್ (೪) “ ಧರ್ಮಸ್ಯತತ್ವಂ ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಮ್ ” ಎಸ್ತುಮ್,
 (೫) “ ಅಣೀಯಾಕ್ಷುರಧಾರಾಯಾಃ ಕೋಧರ್ಮಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ ? ”

ಸಮಾಧಾನ ವಾಕ್ಯವು. ವಾಲಿಯು ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ರಾಜನೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಧರ್ಮವೇ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭುವೇ ಸರ್ವಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿನ ವಾಕ್ಯವು. **ಸತಾಂ ಧರ್ಮಃ**—ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿ ಸತ್ಪುರುಷರೆನಿಸುವವರ ಧರ್ಮವು, ಇಲ್ಲಿ **ಸತಾಂ ಧರ್ಮಃ** ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾರದೀಪಿಕೆ, ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿ ಯವರುಗಳು ಶರಣಾಗತಿಧರ್ಮವೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ; ವಾಲಿಯು ಶರಣಾಗತಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಹೋದನೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವು; ಅದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಹಾನಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವು. **ಹೇ ಪ್ಲವಂಗಮು**—ಓ ವಾನರನಾದ ವಾಲಿಯೇ **ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ**—ತುಂಬಾ ಗೂಢವಾದುದು, ಅದುದರಿಂದ, **ಪರಮದುರ್ಜ್ಞೇಯಃ**—ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು; **ಪ್ಲವಂಗಮು** ಎಂಬ ಸಂಬೋಧನೆಯಿಂದ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಲಶಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ನಿನ್ನಂತಹ ವಾಸರನು ತಿಳಿಯಲಾದೀತೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿದೀತು? ಎಂದರೆ, **ಸತಾಂ** ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಇನ್ನೂ ಯಾರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಎಂದರೆ ಪರತತ್ವವಾದ ತಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ—**ಹೃದಿಸ್ಥ ಸ್ವರ್ದಭೂತಾನಾಂ ಆತ್ಮಾನೇದ ಶುಭಾಶುಭಮ್**—ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮನು ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತಗಳಾದ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನು ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡನೊಂದಿಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೀನೇನನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೀ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿರುವ ಸಮಂಜಸವಾದ ಸಮಾಧಾನವು ಸರಿಬೀಳದೆ ತಾವು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುವವರಾಗಿ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಅಹಂಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆವು.” ಸುಗ್ರೀವನು ಶರಣಾಗತನು. ಅಂತವನಿಗೆ ವಾಲಿಯು ಅಧರ್ಮಿಯು ದ್ವೇಷಿಯು, ಅಕಾರಣಹತನು. **ಎಸ್ತುಮ್**—ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, (೪) **ಧರ್ಮಸ್ಯತತ್ವಂ** ಇತ್ಯಾದಿ. **ಧರ್ಮಸ್ಯತತ್ವಂ**—ಧರ್ಮದ ತತ್ವವು, **ನಿಹಿತಂ ಗುಹಾಯಾಮ್**—ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದರ ಹಾಗೆ ಬಹು ರಹಸ್ಯವಾದುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಲ್ಲವು, ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಮಹಾಜನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ವೇದ್ಯವು; ಅದುದರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ

“ ಮಹಾಜನೋಯೇನ ಗತಸ್ಸಪನ್ನಾಃ ” ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರು, ಯೇನ ಗತಃ-ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೋದರೋ. ಸಃ-ಅದೇ, ಪನ್ನಾಃ-ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹನೀಯರುಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿದು ಇದಮಿತ್ಥಂ-ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಯು “ ಅಲೋಡ್ಯ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಚಾರ್ಯಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವವರು. ಅಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೂ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕೇಂದ್ರರು ಸಂಜ್ಞಲ್ಪ ಸೂರೋದ್ಧಿ.

“ ತರೋರೇ ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾತಿ ಪ್ರಭವತಿ ತ್ರಯ್ಯಾಪಿ ವೈಯ್ಯಾಕುಲೀ |

ಪೋಭಂಯಾನ್ತಿ ಮಿಥಃ ಪತಾ ಋಷಿಗಿರಃ ಕ್ಷುದ್ರೋಕ್ತಯಃ ಕಿಂಪುನಃ |

ಇತ್ಥಂ ತತ್ತ್ವವಿನಿಶ್ಚಯೋ ನಿಧಿರಿವ ಪ್ತಿಪೋ ಗುಹಾಭ್ಯಾನ್ತರೇ |

ಪನ್ನಾ ನ ಸ್ತು ಮಹಾಜನಸ್ಯ ನಿಪುಣಃ ಪ್ರತ್ಯಂಚ ಮಧ್ಯಂಚತಿ || ೯೧ ||

ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂದರೆ- ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ “ತರ್ಹಾಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ನಾತ್” ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಬಲವಿಲ್ಲದ ಬರೀ ತರ್ಕದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸುವಾದ ಭಾವವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವು. ವೇದವೂ ಅದರ ಸಾರಭೂತ ಭಾಗವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಐಕ ಕಂಠ್ಯದಿಂದ ಅರ್ಥ ಹೇಳುತ್ತವೆ ಎಂದೆ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿತ್ತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಕುಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ; ಹೇಗೆಂದರೆ “ಸದೇವ ಸೋಮೋದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಮ್” “ ದ್ವಾಸುನರ್ಣಾಸಯುಜಾ ” “ ಭೋಕ್ತಾ ಭೋಗ್ಯಂ ಪ್ರೇರಿತಾರಂಚಮತ್ಸಾ ” “ ಅನೀತವಃ ದಗ್ಂ ಸ್ವಧಯಾತದೇಕಂ ” ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರುತಿಗಳೂ, ೧, ೨, ೩, ೪ ತತ್ವಗಳುಂಟು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆಯಾದುದರಿಂದ, ವೈಯಾಕುಲೀ-ಅದರೆ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಇವುಗಳಿಗೆ ಐಕ ಕಂಠ್ಯವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುವರು. ಇವರೇ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳು. ಕಣಾದ, ಕವಿಲ ಮೊದಲಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಚಾರ್ವಾಕಾದಿ ವೇದಬಾಹ್ಯರ ಮತ್ತು ವೇದಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವೇದವು ನಡಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಕುದೃಷ್ಟಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷುದ್ರೋಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ಪರಾಶರ ವೇದವ್ಯಾಸ, ಮನು, ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮೊದಲಾದವರೂ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳಾದ ನಾಥಮುನಿ, ನಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಯತಿವರ್ಮರು ಇವರುಗಳ ಮಾರ್ಗವೇ ನಮಗೆ ಪರ

ಮೋಪಾದೇಯವಾದ ಮಾರ್ಗವು ಎಂಬುದು ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವು.” ಎನ್ನುಮ್-
ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ

(೫) ಕ್ಷುರಧಾರಾಯಾಃ-ಕತ್ತಿಯ ಅಲಗುಗಿಂತಲೂ, ಅಣೇಯಾನ್-
ಹೆಚ್ಚಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದುದು ಧರ್ಮವು; ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಕೇ-ಯಾವನು,
ಧರ್ಮ-ಸತ್ಯವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು, ವಕ್ತುಮಾರ್ಹತೆ-ಹೇಳಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು.
ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೂ ಕೂಡ ಅತಿ ದುರ್ಜ್ಞೇಯವಾದುದರಿಂದ ಕತ್ತಿಯ ಅಲಗಿಗಿಂತ
ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭರ್ತೃಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸತ್ಪುರು
ಷರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು “ಸತಾಂ ಕೇನೋ
ದ್ವಿಷ್ಟಂ ವಿಷಮನುಸಿದ್ಧಾರಾವ್ರತಮಿದಮ್” ಇಂತಹ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟತರವಾದ
ಕತ್ತಿಯ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಅಲಗಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನ
ವನ್ನು ಯಾರು ಈ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಕವಿಯು
ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವಚನವು. ಪ್ರಹ್ಲಾದನ
ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾದ ವಿರೋಚನನೂ ಸುಧನ್ವನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಕೇಶಿನೀ ಎಂಬ
ತುಂಬಾ ಲಾವಣ್ಯಯುತ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಂದು,
ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬ ವಿವಾದ ಬಂದು, ಯಾರು ಜಿತರಾದರೆ ಅವರ
ಪ್ರಾಣವು ಜಯಿಸಿದವನ ವಶವೆಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತುಂಬಾ
ಸತ್ಯವಾದಿಯು ಎಂದು ತೋರಿ ಸುಧನ್ವನೂ ವಿರೋಚನನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಪ್ರಹ್ಲಾದ
ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂದು ಕೇಳಲು; ಆಗ ವಿರೋ
ಚನನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪುತ್ರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ
ಸುಧನ್ವನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೇಳಲು ಶಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸುಧನ್ವನು ಪ್ರಹ್ಲಾದನನ್ನು
ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆನೆಂದರೆ- ನೀನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಹೋದರೆ ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸು
ಶೀಳಿಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಲು; ಆಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ಆದಿತ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಂಸ
ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಧರ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿವಾದ ಮಾಡಿ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಅನ್ಯತ
ವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವು; ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ,
ಪ್ರಹ್ಲಾದನು, ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸತ್ಯವ
ನ್ನಾಡಿ ಸುಧನ್ವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ತೀರ್ಪನ್ನಿತ್ತು, ವಿರೋಚನನ
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸುಧನ್ವನ ವಶ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಸುಧನ್ವನು ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ
ಮೆಚ್ಚಿ ಆತನ ಮಗನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಿಳಿಸಿ, ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ವಿರೋಚನನು,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಕೇಶಿನಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆಯ ಎದುರಿಗೆ ನನ್ನ
ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದನು ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸವು, ಈ ಇತಿ
ಹಾಸವನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಶ್ರೀ ವಿದುರರು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆನೆಂದರೆ-

ಎನ್ನುಮ್ ಋಷಿಗಳುಳ್ಳುಂ ಕೂಡ ವರುನ್ದಿ ಪದವಿನ್ಯಾಸಂ ಪಣ್ಣನೇಣ್ಣಿ ಯಿರುಕ್ಕಿರ ನಿಲಜ್ಗಿಳಿಲ್ (೬) “ಮಹಾಜನೋಯೇನಗತಸ್ಸಪನ್ನಾಃ” ಎನ್ನುಮ್ (೭) ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರರಥಾರೂಢಾ ವೇದಖಡ್ಗಧರಾ ದ್ವಿಜಾಃ | ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಪಿಯದ್ಭ್ರಾಯುಸ್ಸಧರ್ಮಃ ಪರಮೋಮತಃ” ಎನ್ನುಮ್ ಶೋಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಶರಣರಾನ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳ್ ಕಂಟಕಶೋಧನಮ್ ಪಣ್ಣಿ ನಡನ್ನವಳಿಯಿಲೇ ನಡಕ್ಕೆಯಾಲೇ ನಮುಕ್ಕು ನರುವದೊರು ತಪ್ಪಿಲ್ಲೆ.

“ತಸ್ಮಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಭೂವ್ಯರ್ಥೇನಾನ್ಯತ್ಯಂವತ್ತುಮರ್ಹಸಿ” “ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಭೂಮಿ ವಿಭಾಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತನನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು” ಎಂಬುದಾಗಿ. ಶ್ರೀ ವಿದುರರು ಈ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಂದರೆ ಋಜು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ-

ಯಥಾ ಯಥಾಹಿ ಪುರುಷಃ ಕಲ್ಯಾಣೇ ಕುರುತೇ ಮನಃ |

ತಥಾ ತಥಾಸ್ಯ ಸರ್ವಾರ್ಥಾಃ ಸಿದ್ಧಿರ್ನೈನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ||

ಋಷಿಗಳೆಕ್ಕುಂಕೂಡ-ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಾಗ್ರೇಸರಿಗೂ ಕೂಡ, ವರುನ್ದಿ-ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು, ಪದವಿನ್ಯಾಸಂಪಣ್ಣನೇಣ್ಣಿರುಕ್ಕಿರ-ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಕಾಲಿಡಬೇಕಾದ ಎಂದರೆ ಬಹುಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾರ್ಗವೆಲ್ಲಿಯಾದೀತೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಬೇಕಾದ, ನಿಲಜ್ಗಿಳಿಲ್-ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ. (೬)ಮಹಾಜನಃ-ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರು, ಯೇನಗತಃ-ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೋಗುವರೋ, ಸಪನ್ನಾಃ-ಅದೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವು” ಇದು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಪಾದಿತವು. ಎನ್ನುಂ-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, (೭) ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರರಥಾರೂಢಾಃ-ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತಿದವರಾದ, ಎಂದರೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಿದ, ವೇದಖಡ್ಗಧರಾಃ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದೂ ಶಾಸನ ಮಾಡುವದರಿಂದ, ವೇದವೆಂಬ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ದ್ವಿಜಾಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಪಿ-ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡ, ಯದ್ಭ್ರಾಯುಃ-ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ, ಸಃ-ಅದೇ, ಪರಮೋ ಧರ್ಮಃ-ಸರ್ವೋಚ್ಚಸ್ಥ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು, ಮತಃ-ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆಟಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿರುವುದುಂಟು; ಆದರೆ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲಾ ವೇದದ ಉಪಬ್ರಂಹಣಗಳು; ವೇದವೆಂಬ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವರು ಪ್ರಮಾಣಶರಣರು; ಅವರು ಆಟಕ್ಕಾಗಿ

ಏತದ್ವಹಸ್ಯತ್ರಯೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರೇಣಾನುಷ್ಠಾತೃಣಾಂ ಸರ್ವಾನಿಷ್ಠ
ನಿವೃತ್ತಿಪೂರೈಕೇಷ್ಟ ಪ್ರಾಪ್ತಿರೇವ ಫಲಮಿತ್ಯಾಹ

ಇವ್ವಳಿ ನಡೆದವರಾಗಳುಕ್ಕು (೧) “ಅವಿಶ್ರಾಂತ ಮನಾಲಂಬ ಮಸಾ
ಭೇಯಮದೇಶಿಕಮ್ | ತಮಃ ಕಾನ್ತಾರ ಪನ್ನಾನಂ ಕಥನೇಕೋ

ಹೇಳುವುದೂ ಕೂಡ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾದುದರಿಂದ, ಅವರುಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ
ಪರಮ ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾದವೇ ಎಂಬ ಭಾವವು.” ಎನ್ನುವಂ-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ,
ಶೋಲುಗಿರಪಡಿಯೇ-ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆಯೇ, ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಶರಣರಾನ-ಶ್ರುತಿ
ಸ್ಮೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ, ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು-ಸಾಧಮುನಿ,
ಯಾಮುನ ಮುನಿ, ರಾಮಾನುಜಮುನಿ ಮೊದಲಾದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಕಂಟಕ
ಶೋಧನಮ್ ಪಣ್ಣಿ-ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಿರುವ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ,
ಇದರಿಂದ ಇತರರು ತಮ್ಮ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳಿರು
ವದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ, ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ನಡೆದವಳಿಯಿಲೇ-ಅವರು
ಗಳು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ನಡೆಕ್ಕೆಯಾಲೇ-ನಾವು ನಡೆಯುವದರಿಂದ,
ನಮಕ್ಕು-ನಮಗೆ, ವರುವುದೊರು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ-ಬರುವ ದೋಷವೇನೂ ಇಲ್ಲವು.
ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾಣಶರಣರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಾವೂ
ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಡೆದರೆ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ
ಭಾವವು.

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಷ್ಠಾನವರಿಗೆ ಸಮಸ್ತಾ
ನಿಷ್ಠ ನಿವೃತ್ತಿ ಪೂರೈಕವಾದ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಫಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತಗಳಾದ ಪರಮಾಚಾರ್ಯ
ರುಗಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಸರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ,
ಅದರಲ್ಲಿ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ದೇಹಾವಸಾನಾ
ನಂತರ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು, ಪರಮಪದವನ್ನು ಸಾರಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾ
ಯಣ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವ ರೂಪವಾದ ಆನಂದ
ದೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವ ವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವ ಪರಮ ಸುಕೃತವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆಂದು
ಒಂದು ಮಹಾವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ- ಇವ್ವಳಿನಡೆದವರಾಗಳುಕ್ಕು-
ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾದ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ತೋರಿಸಿದ ಸುಪಥವಾದ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದವರಿಗೆ, “ಅವಿಶ್ರಾಂತಂ-ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೆ, ಈ

ಗಮಿಸ್ಕೃತಿ” ಎನ್ನುವಂ, (೩) “ನಿಷ್ಪಾ ನೀಯೇ ನಿರಾಲಂಬೇ ನಿಶ್ಚಾಯೇ ನಿರಸಾಶ್ರಯೇ | ದ್ರಾಘೀಯಸ್ಯ ಶುಭೇಮಾರ್ಗೇಯಮಸ್ಯ ಸದನಂಪ್ರತಿ” ಎನ್ನುವಂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳ್ ನಂಜಾರಲ್ವಡುಮ್‌ವಳಿಗಳ್ ಕಾಣವೇಣ್ಣಾ, ಪಂಚಾಗ್ನಿದೈಯಿಗ್ಗೊನ್ನಸಡಿಯೇ ವರುತ್ತಿಪಟ್ಟಿ ಪನ್ನಿರಣ್ಣು ಪಾಡು ಮ್ವಟ್ಟು ಪುಟ್ಟೈಕ್ಕುಣ್ಣೈಕ್ಕೆಪ್ಪೋಲೆ ಏರುವತಿಳಿಯ ತಾತಕ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗತ್ತಿಲೇ ಪರಿಭ್ರಮಿಕ್ಕುವುಮ್‌ನೇಣ್ಣಾ.

ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಆಯಾಸಪಟ್ಟವನಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ಸ್ಥಳವು ಆವಶ್ಯಕವು. ಅಂತಹ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದಿರುವ, ಅನಾಲಂಬಂ-ಏನೊಂದೂ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದಿರುವ, ಆಶ್ರಯವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಎಂಬರ್ಥವು, ಅಪಾರ್ಥೇಯಂ-ಪಾರ್ಥೇಯವೆಂದರೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರು, ಅದಿಲ್ಲದಿರುವ, ಅದೇಶಿಕಂ-ದೇಶಿಕನು ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವವನು, ಅಂತಹಅರಿತವನು ಯಾವನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ, ತಮಃಕಾಂತಾರಪನ್ನಾನಂ-ಕತ್ತಲಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದಿರುವ ಕಾಡು ಮಾರ್ಗವಾದ ನರಕಮಾರ್ಗವನ್ನು, ಕಥಂ ಏಕೋಗಮಿಸ್ಕೃತಿ-ಹೇಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಹೋಗುವೆ?” ಹೀಗೆ ನರಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ವರಿಸಿದವನಿಗೆ ನರಕಮಾರ್ಗ ಭಯ ಬೇರಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶ್ಲೋಕವು ಶ್ರೀ ನಾರದರು ಶುಕರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಉಪದೇಶವು. ಋಷಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸನತ್ಕುಮಾರರು ಮಾಡಿದ ಅನೋಘವಾದ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುವೆನು ಎಂದು ನಾರದರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕರಣವು” ಎನ್ನುಂ-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಮುಂದೆ ನರಕ ಮಾರ್ಗದ ದುಃಖದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ರಮಾಣವನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. (೨) “ ನಿಷ್ಪಾ ನೀಯೇ-ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರಿಲ್ಲದ, ನಿರಾಲಂಬೇ-ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ, ನಿಶ್ಚಾಯೇ-ನರಳು ಇಲ್ಲದಿರುವ, ನಿರಸಾಶ್ರಯೇ-ವಿಶ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೇ, ಅಶುಭೇ-ಶುಭವಲ್ಲದ ಎಂದರೆ ದುಃಖೋದರಣ್ಣವುಳ್ಳ, ದ್ರಾಘೀಯಸಿ-ಅತಿದೂರವಾದ, ಯಮಸ್ಯಸದನಂಪ್ರತಿ-ಯಮನ ಮನೆ ಎಂದರೆ ಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವ, ಮಾರ್ಗೇ-ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ” ಮುಂದೆ ಗಚ್ಛತೋಮೇ ಸಹಾಯಸ್ಯವರ್ಧಯಂತೀ ಭಯಮ್ ಮಹತ್ ಎಂದಿರುತ್ತದೆ.” ಎನ್ನುವಂ-ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳು, ನಂಜಾರಲ್ವಡುಮ್‌ವಳಿಗಳ್-ದುಃಖಪಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಕಾಣವೇಣ್ಣಾ-ನೋಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವು. ಹಿಂದಿನ ಪುರಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಾರೀತ್ಯಾ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ “ನರಕಸಾತಭೀತಿಃ ಕುತಃ”ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ನರಕ

ಗಮನ ಭಯವು ಈಕದಸಿ ಇಲ್ಲವು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು. ಅಂತವರಿಗೆ ಪುನಃ ಸ್ವಂಸಾರ ಭೀತಿಯೂ ಕೂಡ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ- **ಪಂಚಾಗ್ನಿವಿದ್ಯೆಯಿರ್ದೊನ್ನಪಡಿಯೇ**-ಛಾಂದೋಗ್ಯದ ಪಂಚಮ ಪ್ರಪಾಠಕದ ಮೂರನೆಯ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಗೆಯೇ, **ಪರುತ್ತಿ ಪಟ್ಟು**-ಹತ್ತಿಯು ನೂಲಾಗಲಿ ಬಟ್ಟೆಯಾಗಲಿ ಆಗಲು ಎಷ್ಟು ಸಲ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೋ ಹಾಗೆ, **ಪನ್ನಿರಣ್ಣು ಪಾಡುವುಟ್ಟು**-ಹನ್ನೆರಡು ಸಲ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮತ್ತು **ಪೂಟ್ಟುಕುಣ್ಣೆಕ್ಕೆಪ್ಪೋಲೇ**-ಯಾತದ ಭಾವಿಗೆ ಹಾಕುವ ಘಟೆಯಂತಾದ ಎರಡು ಘಟೆಗಳ ಹಾಗೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾವಿಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಭಾವಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಘಟೆಗಳ ಹಾಗೆ, **ಎರುವದಿಳಿಯುವಾಗ**-ಆರೋಹಣ ಅವರೋಹಣ, ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವುದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದು, ಹೀಗಿರುವ, **ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗತ್ತಿಲೇ**-ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, **ಪರಿಭ್ರಮಿಕ್ಕುಮ್‌ವೇಂಡಾ**-ತಲೆ ಹುಳುತ ನಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಸುತ್ತಬೇಕಾದುದೂ ಇಲ್ಲವು. ಯಾರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಎಂದರೆ **ಇವ್ಯಳಿನಡನ್ನವರ್‌ಗಳಕ್ಕು**-ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಛಾಂದೋಗ್ಯದ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗಿ ಈ ಚೇತನನಿಗೆ **ಪುರುಷವಚಸ್ತ್ವ** ಉಂಟಾಗಿ ಶರೀರಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವ ೧೨ ದುರವಸ್ಥೆಗಳು, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ದುಃಖಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದವರಿಗೆ ಎಂದರೆ **ಶ್ರುತಿಗ್ಮೃತಿ ಪ್ರವಾಣಶರಣರಾದ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಕಂಟಕ ಶೋಧನ ಮಾಡಿ ನಡೆದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದವರಿಗೆ**, ಎಂದರೆ ಅಂತವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಹೊಂದಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನರನಿಸಿದವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಪುನಃಸ್ವಂಸಾರಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಅತಿ ದುಸ್ಸಹವಾದ **ಪುರುಷವಚಸ್ತ್ವ**ವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. **ಪಂಚಾಗ್ನಿವಿದ್ಯೆಯು** ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ; ಇವರ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಹತ್ತಾದ ವೈರಾಗ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ, ಶರೀರಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯು ತೋರಿ, ಪುನಃ ತನಗೆ ಶರೀರವು ಉಂಟಾಗದ ಹಾಗೂ ಶರೀರದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಉಂಟಾಗಲು ಏನನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇವನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸುವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು ಇವನಿಗೂ ಪುನಃ ದೇಹಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂದು ಛಾಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲೂ, ಗೀತೆಯ ಆನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. (ಶ್ಲೋ) ಛಾಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ, ಗೌತಮಗೋತ್ರದ ಅರುಣ ರೆಂಬುವರ ಪುತ್ರರಾದ ಶ್ವೇತಕೇತು ಎಂಬುವರು ಜೈಬಲಿ ಎಂಬ ಪಾಂಚಾಲ ರಾಜ (ಕ್ಷತ್ರಿಯ) ನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು. ರಾಜನು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು

ನಿಮಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು, ಹೌದು ಉಪದಿಷ್ಟನಾಗಿರುವೆನು ಎನ್ನಲು; ಹಾಗಾದರೆ ದೇವಯಾನ ಪಿತೃಯಾಣವು ಯಾವುದೆಂಬುದೂ, ಮತ್ತು ಈ ಚೇತನನು ಪುರುಷನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪುನಸ್ಸಂಸಾರ ಹೇಗಾಗುವನೆಂಬುದೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೋ? ಎನ್ನಲು, ಓ ಪೂಜ್ಯನಾದ ರಾಜನೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಅರುಣರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು, ಈ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೇ ಉಚಿತವಾದುದೆಂದು “ತಸ್ಮಾದು ಸರ್ವೇಷು ಲೋಕೇಷು ಕ್ಷತ್ರಸ್ಯೈವ ಪ್ರಶಾಸನ ಮಭೂತ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಾದ ಅರುಣರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಹೋದುದರಿಂದ, ಅವರೇ ಆ ರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ— ಉಪದೇಶವೇನೆಂದರೆ ನಿರ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋದ ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಯಾಣ ಹೊಂದಿದ ಚೇತನನು ಪುನಃ ದೇಹಪ್ರಾಪ್ತಿ ಬಂದು ಪುರುಷನೆಂದು ; ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಐದು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಸಲ ಹೋಮ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಪುರುಷ ವಚಸ್ತ್ವವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ಯುಃ-(ಸ್ವರ್ಗ), ಪರ್ದನ್ಯ (ಮಳೆ) ಪೃಥಿವಿ ಪುರುಷ, ಯೋಷಿತ್ (ಹೆಂಗಸು) ಎಂಬ ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧಾ, ಸೋಮ, ವೃಷ್ಟಿ, ಅನ್ನ, ತೇಜಸ್ಸು ಎಂಬ ಹವಿಸ್ಸುಗಳ ಸಮರ್ಪಣೆಯು ; ಪುರುಷನ ರೇತಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀ ಯೋನಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸರೆ, ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ದೇಹೋತ್ಪತ್ತಿಯುಂಟಾದಾಗ ಪುರುಷ ವಚಸ್ತ್ವವು ಬಂದು, ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುವೋ ಗಂಡು ಶಿಶುವೋ ಆಗುವನು. ಪುರುಷ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ದೇಹವೆಂಬ ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವನು ಎಂಬರ್ಥವು. ಇದು ಗೀತಾ ೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸುವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಈ ಐದನೆಯ ಹೋಮವನ್ನು “ಕರ್ಮ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದನ್ನು ಅರ್ಜುನನು “ಕಿಂ ಕರ್ಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾಃವರು “ಭೂತಭಾವೋದ್ಭವ ಃ ರೋ ವಿಸರ್ಗಃ ಕರ್ಮ ಸಂಜ್ಞಿತಃ” ಭೂತ ಭಾವವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಭಾವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ರೇತೋತ್ಸರ್ಜನವೆಂದು ಗೂಢವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ ಅನೇಕರು ಅಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮವಿಧ್ಯಾನಿಷ್ಠನಿಗೆ ಈ ಹೇಯ ವಿಷಯ ವೇತಕ್ಕೆ ? ಎಂದರೆ ಅದು ಅತಿ ಹೇಯ ವಿಷಯವಾದ ಜುಗುಪ್ಸಿತವಾದದು ಎಂದೂ, ಅನೇಕ ದುಃಖಗಳು ಗರ್ಭವಾಸ ಮೊದಲು ನಿರ್ಯಾಣಾದಿಗಳವರೆಗೂ; ಹತ್ತಿ ಬೀಜಕ್ಕೆ ತಂತುಗಳು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ, ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಈ ದೇಹಾವಾಸ್ತಿಯಿಂದ ದುಸ್ಸಹಗಳಾದ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವನಾದುದರಿಂದ ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುವನು. ಶ್ರೀರಂಗರಾಮಾನುಜ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ “ಅಯಂ ಚೋ ಪನ್ಯಾಸೋ ವೈರಾಗ್ಯಹೇತೋಃ” ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲೂ, “ತಸ್ಮಾಜ್ಜುಗುಪ್ಸೇತ ತದೇಷ್ವಶ್ಲೋಕಃ” ಈ ವಿದ್ಯೆಯ ಫಲವೇನೆಂದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಕೈವಲ್ಯದಲ್ಲುಂಟಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪುನರಾವರ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವು. ಹಾಗೆಯೇ “ಅಪ್ರತೀಕಾಲಿಂಬನಾನ್ಮಯತೀತ ಬಾದರಾಯಣಃ, ಉಭಯುತಾಪಿದೋಷಾತ್, ತತ್ಕುಶ್ಲಃ” ಎಂಬ ಶಾರೀರಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರು ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತನಾದ ಜೀವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ “ಸರುತ್ತಿಪಟ್ಟಿ ಪನ್ನಿರಣ್ಣ ಸಾಡುವ್ವಟ್ಟಿ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ೧೨ ದುರವಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಛಾಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿ ೧೨ ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲವು. ಸಾರದೀಪಿಕೆಯವರು “ಗರ್ಭವಾಸ, ಜನನ, ಬಾಲ್ಯ, ಕೌಮಾರ, ಯೌವನ, ವಾರ್ಧಕ, ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿ, ನರಕ ಮಾರ್ಗಗಮನ, ನರಕಾನುಭವ”ವೆಂದು ೯ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು “ಬೀಜಾದುತ್ಪಾಟನ, ಉತ್ಕರ್ಷಣ, ಅಪಕರ್ಷಣ, ಆಕುಂಚನ, ಪ್ರಸಾರಣ, ಗ್ರಂಥಿಶ್ಲಥನ, ಸಂಘಟನ, ಸಮೀಕರಣ, ಪುಂಜೀಭವನ, ವಿಕಸನ, ನಿಮಿಲೀಕರಣ, ಚತುಷ್ಟೋಷಕರಣ” ಹೀಗೆ ೧೨ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಛಾಂದೋಗ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲವು; ಸಾರಸಂಗ್ರಹದವರೂ ಇವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾರಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯವರು ಹತ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅನೇಕ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೊನೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಾತ್ಮನು “ಅನಂತಾವಸ್ಥೆ”ಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು, ೧೨ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು ಉಪಲಕ್ಷಣ ಭಾವದಿಂದ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ, ಛಾಂದೋಗ್ಯದ ಪಂಚಮ ಪ್ರವಾರಕ ೧೦ನೆ ಬಿಡದ ೫, ೬, ೭, ೮, ೯, ೧೦ ನೆಯ ಋಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ “ತಸ್ಮಿನ್ಯಾವತ್ಸ್ಯಂ ಸಾತಂ” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿರುವ ದೇವಯಾನ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ದಾಸನಿಗೆ ತೋರುವದೇನೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತರು ಹೇಳಿರುವುದು ೧೨ ದುರವಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಿಂದ ತೋರಿಬರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಸಲ ದೇಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ದೇಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿವರೆಗೂ ಇರುವ ದುರವಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ- ಪಂಚಾಗ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಐದು ಸಲ ಐದು ಅಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಮ ನಡೆಸಲ್ಪಡುವುದು, ೬. ಉಲ್ಬಾನ್ವತವಾಗಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವಾಸ, ೭. ಜನನ, ೮. ಬಾಲ್ಯ, ೯. ಕೌಮಾರ, ೧೦. ಯೌವನ; ೧೧. ವಾರ್ಧಕ, ೧೨ ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿ ಅಥವಾ ನಿರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ದುರವಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಬಾನ್ವತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವ ದುಃಖಗಳೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಜನನ ಬಾಲ್ಯ, ಕೌಮಾರ

ವಾರ್ಧಕಾದಿಗಳ ದುಃಖಗಳೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರಿಂದ ೬ನೆಯ ಅಂಶದ ೫ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತರವಾಗಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರು ಅಭೀತಿಪ್ತವದಲ್ಲಿ “ನವಕ್ಕುಮುಪಿಶಕ್ಯತೇ ನರಕಗರ್ಭಾಸಾದಿಕಂ | ನಪುಶ್ವ ಬಹುಧಾತುಕಂ ನಿಪುಣ ಚಿಂತನೇತಾದ್ಯಶಮಾ” ಗರ್ಭವಾಸವು ನರಕತುಲ್ಯನೆಂದೂ ಅಲ್ಲಿನ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ ಅಭೀತಪ್ತವದ ೫೮-೫೯ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ. ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗವು ಯಾವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ೮-೨೫ ಶ್ಲೋಕವಾದ “ಧೂಮೋರಾತ್ರಿಃ” ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೦೦-೧೦೦೧ನೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.

ಪೂಟ್ಟೈಕ್ಕುಣ್ಣೈಕ್ಕೈಪ್ಪೋಲೆ ಏರುವದಿಳಿದಾನ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗ ತ್ತಿಲೇ ಎಂದು ಏಕ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಫಲಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಾನ್ಯುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣವಿರುವುದರಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಯಾತದ ಗಡಿಗೆಯ ಹಾಗೆ ಹೋಗುವನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕ್ಷಣೇಪುಣ್ಯೇನುರ್ಮೈತೋಕಂ ವಿಶನ್ತಿ (ಗೀ) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪುನಃ ಈ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವನು ; ಆದುದರಿಂದ ಏರುವದಿಳಿದಾನ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಚೇತನನು ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೇರಿ ಪುನಃ ವೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವುದು ಇಳಿಯುವುದು, ಘಟೇ ಯಂತ್ರದ ಕೊಡಗಳ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಬಾನ್ಯತನಾಗಿ ಮೂತ್ರಪುರೀಷ ವಾತಸಿತ್ತ್ವ ಕ್ಲೇಷಾದಿಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂತದ ಗರ್ಭಶಯನವು ಅತಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿ, ತಾಯಿಯು ತಿನ್ನುವ ಹುಳಿ, ಖಾರದಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಡಿಸಲು ಕೊಡ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭಚೀಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತುಂಬಾ ಯಾತನೆಗೆ ತಿರುವು ಒಳಗಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಈ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ “ಘಟೇಯಂತ್ರ ಕುಣ್ಣೈಕಾನ್ಯಾಯೇನಾರೋಹಣಾವರೋಹಣ ಲಕ್ಷಣಂ ಭ್ರಮಣಂ, ಹಿ ತ್ರೂಯಮಾಣಾಂ ನೈರಾಗ್ಯಮಾಪಾದಯತಿ” ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಘಟೇ ಯಂತ್ರ ಘಟದ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರೂ ಹಿಂದೆ ಗತಿಚಿಂತನಾಧಿಕಾರದ ಕೊನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ, ೧೮೧೫ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ.

ಹೀಗೆ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠರಾಗಿ, ಸದ್ಗುರುವನ್ನಾಶ್ರಿಸಿ, ಉಪಾಯಾನ್ಯುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ರೂಪ ದುಃಖ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ

(೧) “ತ್ವಂ ನ್ಯಂಚದ್ಭಿರುದಂಚದ್ಭಿಃ ಕರ್ಮಸೂತ್ರೋಪಪಾದಿತೈಃ | ಹ ರೇ ವಿಹ ರಸಿಕ್ರೇಡಾ ಕಂತುಕೈರಿವ ಜಂತುಭಿಃ” ಎಜ್ಜಿರ ಭಗವಲ್ಲಿಲೋಪಕರಣ ಮಾನ ದಶೈಕಳಿನ್ನು ಮತ್ತುಳ್ಳ ಅತಿಶಯಿತ ಫಲಜ್ಞಿಳ್ ಪೆರಪ್ಪೋಮ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳುಡೈಯ ವಳಿಗಳಿರಕ್ಕಾಟಿಲ್ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಭೂಯಸ್ಥೈಯಾ ಲುಮ್, ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲಾ ನೈಯಾಲುಮ್, (೨) “ತೇಭ್ಯೋವಿಶಿಷ್ಟಾಂ ಜಾನಾಮಿಗತಿ ಮೇಕಾಂತಿನಾಂ ನೃಣಾಮ್” (೩) “ಉತ್ಕ್ರಮತಿಚ

ವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗಮನ, ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿರೂಪ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವೂ ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಒಂದು ಮಹಾನಾಕೃದ ಮೂಲಕ ಉಪಪಾದಿಸಿ ನಿಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ-

ಇಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಸಿಷ್ಯನಿಗುಂಟಾಗುವ ನಿರತಿಶಯ ಫಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. (೧) ಹೇ ಹರೇ-ಓ ಪಾಪಹರನಾದ ಭಗವಂತನೇ, ತ್ವಂ-ನೀವು, ನ್ಯಂಚದ್ಭಿಃ-ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ‘ಅಧೋಗಚ್ಛಂತಿತಾಮಾಸಾಃ’ (೧೪-೧೮) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅಧೋಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರಾಗಿಯೂ, ಉದಂಚದ್ಭಿಃ-“ಉರ್ಧ್ವಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸತ್ವಸ್ಥಾಃ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸುಕೃತ ಮೂಲಕ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವರಾಗಿಯೂ ಇರುವ, ಕರ್ಮಸೂತ್ರೋಪಪಾದಿತೈಃ-ದುಷ್ಕೃತ ಸುಕೃತಗಳೆಂಬ ಹೆಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟು ‘ಭ್ರಾಮರ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಯನ್ತ್ರರೂಢಾನಿ ಮಾಯಯಾ’ (ಗೀ ೧೭) ಭ್ರಮಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ಜಸ್ತುಭಿಃ-ಬದ್ಧಜೀವರಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ, ಕ್ರೇಡಾಕಂತುಕೈರಿವ-ಬಾಲರು ಆಟದ ಚಂಡುಗಳಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ವಿಹರಸಿ-ವಿಹಾರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೇ” ಎಜ್ಜಿರ-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಭಗವಲ್ಲಿಲೋಪಕರಣಮಾನದಶೈಕಳಿನ್ನು-ಭಗವಂತನಿಗೆ ಲೀಲಿಗೆ ಸಾಧನವಾದ ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದಶೈಯು ಕಳೆದು ಹೋಗಿ, ಮತ್ತುಳ್ಳ ಅತಿಶಯಿತ ಫಲಜ್ಞಿಳ್ ಪೆರಪ್ಪೋಮ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳುಡೈಯ-ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ, ವಳಿಗಳಿ ರಕ್ಕಾಟಿಲ್-ಅವರುಗಳ ಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಅತಿಶಯಿತವಾದ ಮಾರ್ಗವು ಈತನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು; ವಿಷ್ಣುಲೋಕ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಲೋಕಗಳಿಂದ ಮೇಲಾದ, ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರು ಇಂದ್ರಪ್ರಜಾಪತಿ ಪಶುಪತಿಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯಿತ ಭೋಗವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ; ಪುರುಷಾರ್ಥ ಭೂಯಸ್ಥೈ

ಮಾರ್ಗಸ್ಥ ಶೀತೀಭೂತೋನಿರಾಮಯಃ” “ದೇವಯಾನಃ ಪರಃಪನ್ನಾ ಯೋಗಿನಾಂ ಕ್ಲೇಶಸಂಕ್ಷಯೇ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರ ಪಡಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾಯ, (೩)“ಅತ್ಯಾ ಕೇವಲತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಯತ್ಯಗ ತ್ವಾ ನಶೋಚತಿ”

ಯಾಲುಮ್ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಇಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲುಮ್- ನಿರತಿಶಯವಾ ದುದಾಗಿ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಮುಂದೆ ಆತನು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವಾದ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾ ಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. (೩) ಏಕಾಂತಿನಾಂ-ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಏಕಾಂತ್ಯ ದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವ, ಸೃಣಾಂ-ಸುನುಷ್ಯರ, ಎಂದರೆ ಪ್ರಪನ್ನರು ಹೋಗುವ, ಗತಿಂ-ಅರ್ಪಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು, ತೇಭ್ಯಃ-ಇತರ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಹಿಂದೆ “ಸಹೋಪನಿಷದಾನ್ವೇದಾರ್ಥಯೇ ವಿಸ್ತಾಃ ಸನ್ಯುಗಾಸ್ಥಿತಾಃ | ಪತಂತಿ ವಿಧಿಮಾಸ್ಥಾಯ ಯೇಚಾಪಿ ಯತಿಧರ್ಮಿಣಃ” ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ; ಆದುದರಿಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಯತಿಗಳು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗಿಂತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾಂ-ನಿರತಿಶಯವಾಗಿ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದನ್ನಾಗಿ, ಜಾನಾಮಿ-ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇದು ವೈಶಂಪಾಯನವರು ಜನಮೇಜಯರಾಯನಿಗೆ ಏಕಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಕರಣವು.

ಶೀತೀಭೂತಃ-ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಂದ ಬಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಶಾಂತನಾಗಿ ಎಂದರೆ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನಾಗಿ, ನಿರಾಮಯಃ-ಇಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ರೋಗಾದಿ ದುಃಖಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಮಾರ್ಗಸ್ಥಃ-ಒಳ್ಳೇ ಅರ್ಪಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಉತ್ಕ್ರಾಂತಿ-ನಿರ್ಯಾಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನು ಎಂದರೆ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವನು; ಪ್ರಪನ್ನನು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗವು ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವಂತಾದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.- ದೇವಯಾನಃ-ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗವು, ಯೋಗಿನಾಂ-ಪರಮಾತ್ಮೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠರಾದ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ, ಕ್ಲೇಶಸಂಕ್ಷಯೇ-ಸಂಸಾರಕ್ಷೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶಹೊಂದಲು, ಪರಃಪನ್ನಾ-ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಮಾರ್ಗವು, (೩) ಇದು ಭೀಷ್ಮರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರರನ್ನು ಕುರಿತು ಜಾಪಕೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ “ರುದ್ರಾದಿತ್ಯ ವಸೂನಾಂಚ ತಥಾನ್ವೇಷಾಂ ದಿನೌಕಸಾಮ್ | ಏತೇವೈ ನಿರಯಾಸ್ತಾತ ಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ” ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಈ ರುದ್ರ ಸೂರ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ

(೪) “ಆತ್ಮರಾಜನಲ ದೀಪ್ತಂ ತತ್ ಸ್ಥಾನಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ || ಸ್ವಯೈವ ಪ್ರಭಯಾ ರಾಜ್ಞ ದುಷ್ಟೇಕ್ಷಂ ದೇವದಾನವೈಃ | ಯತ್ರ ಗತ್ವಾ ಪುನರ್ನೇಮಂ ಲೋಕ ಮಾಯಾನ್ತಿ ಭಾರತ ||” (೫) “ಏತೇ ನೈ ನಿರಯಾಸ್ತಾತ ಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಸಂಸಾರಾಧ್ಯಾಪ್ತಕೃ ಪಾರಮೇನು ಶ್ರುತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಓದುಪಡುಗಿರ ಪರಮ

ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನರಕ ಸಮಾನವಾದುವು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಯೋಗಿಗಳು ಹೋಗಿ ಸೇರುವ ಮಾರ್ಗವು ಸದ್ವಿಶ್ವೇಶ್ವರವಾದುದು ; ಅದು ದೇವಯಾನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಮಾರ್ಗವು ; ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇರಾದಿಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ತ್ತದೆ. ಈ ಉಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲವು “ಕಾಲಸ್ತತ್ರ ನ ವೈ ಪ್ರಭುಃ” ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿರ ಪಡಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ವಸಿಷ್ಠಮಾಯ್ ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಾ-ಜೀವಾತ್ಮನು, ಕೇವಲತಾಂ-ತಾನಾಗಿಯೇ, ಎಂದರೆ ಹೇಯ ದೇಹದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ವನಾಗಿರುವ ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಾವವನ್ನು, ಪ್ರಾಪ್ತಃ-ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ತತ್ರಗತ್ವಾ-ಅ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠವನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರಿದವನಾಗಿ, ನಶೋಚ್ಚತಿ-ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ಶೋಕಗಳಿಂದಲೂ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗುವನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅದುದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಲೋಕ ಒಂದೇ ನಿರತಿಶಯಾನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಾದ್ದು ; ಅದಕ್ಕೆ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ “ಸರ್ವೇನಿರಯ ಸಂಜ್ಞಿತಾಃ” ನರಕವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದು ಮುಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ-ಮಹತ್ತಾದ ಸಜ್ಜುಳ್ಳವುಳ್ಳ, ಎಂದರೆ ಸತ್ಯಸಜ್ಜುಲ್ಪನಾದ ಶ್ರೀ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ, ತತ್ ಸ್ಥಾನಂ-ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ನಿತ್ಯವಿಭೂತಿಯು, ಅತ್ಯರಾಜ್ಞ ನಿಲದೀಪ್ತಮ್-ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ದೀಪ್ತಿಯು ಳ್ಳದು ; ಸ್ವಯೈವ ಪ್ರಭಯಾ-ತನ್ನ ಸ್ವಕೀಯವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದಲೇ, ಅದು ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಾದ ಶುದ್ಧ ಸತ್ಯಮಯವಾದುದರಿಂದ, ಹೇರಾರಾಜ್ಞ-ಓ ರಾಜನೇ, ದೇವದಾನವೈಃ-ಬಡ್ಧರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದಲೂ, ದುಷ್ಟೇಕ್ಷಂ-ನೋಡಲಸಾಧ್ಯವಾದುದು ; ಯತ್ರ-ಯಾವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಈ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ, ಗತ್ವಾ-ಹೋಗಿ ಸೇರಿದ ನಂತರ, ಪುನಃ, ಇಮಂಲೋಕಂ-ಈ ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೇಭಾರತ-ಓ ಭರತ ಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾದ ರಾಜನೇ, ನಾಯಾನ್ತಿ-ಬರುವದಿಲ್ಲವು. ಅಲ್ಲೇ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವರು ಎಂಬ ಭಾವವು (೫) “ಏತೇವೈ

ಪದತ್ತೈ ಪರ್ಮನಮಾಕ ಉಡೈತ್ತಾಯ್ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದಾನಲಂಬನಮಾಯ್, ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾನ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತೈ ಪೈರಪ್ಪುಕ್ಕು ಕಿರೋಮೆಜ್ಜಿರ ಸಂತೋಷತ್ತೈ ಸಾಥೇಯಮಾಗ ಉಡೈತ್ತಾಯ್, (೬) “ತತ್ಪ್ರಕಾಶಿತ ದ್ವಾರಃ” ಎಜ್ಜಿರಪಡಿಯೇ ಹಾರ್ದನಾನ ಈಶ್ವರ ನುಡೈಯ ಸೌಹಾರ್ದತ್ತಾಲೇ ಕಾಟ್ಟಪ್ಪಡುಗಿರ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗ

ನಿರಯಾಸ್ತಾತ ಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ” ಇದರರ್ಥವು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಪಾದಿತವು” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲವು-ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲೂ, ಸಂಸಾರಾಧ್ಯವುಕ್ಕು-ಪುನಃ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ, ಪಾರಮೆನ್ನು-ಆಚೆಯ ದಡವೆಂದು, ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಓದುಪ್ಪಡುಗಿರ ಪರಮ ಪದತ್ತೈ ಪರ್ಮಂತಮಾಕ-ಪರಿತವಾದ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದ ಪರ್ಮನಾಗಿ, ಉಡೈತ್ತಾಯ್-ಹೊಂದಿವುದಾಗಿಯೂ, ಆ ಶ್ರುತಿಯು ಯಾವುದೆಂದರೆ “ವಿಜ್ಞಾನಸಾರಥಿರ್ಮತು ಮನಃ ಪ್ರಗ್ರಹವಾನ್ಮರಃ! ಸೋಧ್ಯನಃ ಪಾರಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಮ್ ಎಂಬುದು; ಯಾವನು ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ದುಷ್ಟ ಕುದುರೆಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವ ಲಗಾಮನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಯುವನೋ ಆತನು ಸಂಸಾರ ಮಾರ್ಗದ ಆಚೇ ದಡವನ್ನು ಸೇರುವನು. ಆದ್ದು ಯಾವುದು ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಪ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಅಥವಾ ಆತನ ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ವೈಕುಂಠವು ಎಂಬರ್ಥವು, ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದಾನಲಂಬನಮಾಯ್-ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಪರಮಾಧಾರವಾಗಿ (೧೬೯೨ನೆಯ ೧೭೧೭ನೆಯ ಪುಟವನ್ನೂ ನೋಡಿ) ಪರಿಪೂರ್ಣಮಾನ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥತ್ತೈ-ಎನೊಂದೂ ನ್ಯೂನತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ನಿರತಿಶಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ಪೈರಪ್ಪುಕ್ಕು ಕಿರೋಮೆಜ್ಜಿರ ಸಂತೋಷತ್ತೈ-ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವೆವು ಎಂಬ ಆನಂದವನ್ನೇ, ಸಾಥೇಯಮಾಯ್ ಉಡೈತ್ತಾಯ್-ಮಾರ್ಗದ ಆಹಾರವಾದ ಮೊಸರು ಅನ್ನವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವನಾಗಿ, “ತತ್ಪ್ರಕಾಶಿತ ದ್ವಾರಃ” (೧೭೫೨ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ) ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಿರಾಣ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಸುಷುಮ್ಮನಾದಿಯ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ದ್ವಾರವೆಂದರೆ ಭಾಗ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಇದು “ತದೇಕೋಗ್ರಜ್ಜಲನಂ ತತ್ಪ್ರಕಾಶಿತ ದ್ವಾರಃ” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳುವ ಶಾರೀರಕ ಸೂತ್ರ ೪.೨. ೧೬ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ಛಾಂದೋಗ್ಯದ ೮. ೬. ೬ರಲ್ಲಿ “ಶತಂ ಚೈಕಾಚ ಹೃದಯಸ್ಯ ನಾಡ್ಯಸ್ತಾನಾಂ ಮೂರ್ಛಾನಮಭಿನಿಸ್ಸೃತೈಕಾ! ತಯೋರ್ಧ್ವಮಾಯನ್ನಿ

ತ್ತಾಲೇ ಅವೋದೇವತೈಗಳ್ ತನ್ತಾಮೆಲ್ಲೈಗಳ್ ತೋರುಮ್ ಮಂಗಳ
ಪ್ರದೀಪ ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭಾದಿಗಳೈ ಮುನ್ನಿಟ್ಟು ಸಪರಿಕರರಾಯ್ ಎದಿರ್
ಗೊಂಡು, ಸಾರ್ವಭೌಮೋಪಾಚಾರಜ್ಗಳೈ ಪಣ್ಣೆ, ವಳಿನಡತ್ತ ಕರ್ಮ
ಲೋಕತ್ತಿಲಿರನ್ನ ನಾಳಿರೈಕೊಣ್ಣ ದೇವತೈಗಳೆಲ್ಲಾಮ್ ಕಾಣೆಕ್ಕೈಯಿಟ್ಟು

ಮೃತತ್ವಮೇತಿ ವಿಷಜ್ಜನ್ಯಾ ಉತ್ಕ್ರಮಣೇ ಭವಂತಿ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ
ಹಾಗೆ ಪ್ರಪನ್ನನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನು ಆ
ದ್ವಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಆ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸ್ಥೂಲ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಹೊರಟು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರದ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರ್ದಿರಾದಿಗತಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ಹಾಗೆ
ಮಾಡುವನು; ಸಂಸಾರಿಯಾಗುವವನನ್ನು ನೂರಾರು ನಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ
ಪ್ರಪನ್ನನನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೂರೊಂದನೆಯ ನಾಡಿಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ದಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಭಗವಂತನೇ ತೋರಿಸುವನು ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವಿರುತ್ತದೆ. (ನಿರ್ಮಾಣಾಧಿಕಾರದ ೧೧೫೮
ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ) ಎಜ್ಜರಪಡಿಯೇ ಹಾರ್ದನಾನ-ಪರಮಸುಹೃ
ತ್ತಾದ, ಈಶ್ವರನುಡೈಯ-ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, ಸೌಹಾರ್ದತ್ತಾಲೇ-ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ,
ಕಾಟ್ಟುಪ್ಪಡುಗಿರ-ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗತ್ತಾಲೇ-ಗತಿಚಿಂತ
ನಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ೧೨ ಜನ ಅತಿನಾಹಿಕರು ತೋರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ,
ಅವೋದೇವತೈಗಳ್-ಆಯಾ ಅಸ್ತಿರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು, ತನ್ತಾಮ್ ಎಲ್ಲೈ
ಗಳ್ ತೋರುಮ್-ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸರಹದ್ದುಗಳವರೆಗೂ, ಮಂಗಳ ಪ್ರದೀಪ
ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾದಿಗಳೈ-ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಶುಭ ಸೂಚನೆಗಾಗಿ ಅವರುಗ
ಳಿಂದ ತರಲ್ಪಟ್ಟ, ಪೂರ್ಣವಾದ ಕುಂಭಗಳನ್ನೂ ಅದಿ ಪದದಿಂದ ಹಾರ ಮೊದಲಾದುದು
ಗಳು ಸೂಚಿತವು, ಇವೆಲ್ಲಾ ಆ ದೇವತೆಗಳು, ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠಾ
ಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಮಾಡುವ ಮರ್ಯಾದೆಯಾದ ಸತ್ಕಾರಗಳು,
ಮುನ್ನಿಟ್ಟು-ಪ್ರದೀಪ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಾದಿಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುವರಾಗಿ, ಸಪರಿಕರರಾಯ್-ಇತರ ಪರಿಕರಂಗಳೊಂದಿಗೆ, ಭಕ್ತ ಚಾಮು
ರಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಎದಿರ್ ಗೊಂಡು-ಈ ಪ್ರಪನ್ನನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಬಂದು,
ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಂಬರ್ಥವು, ಸಾರ್ವಭೌಮೋಪಾಚಾರಜ್ಗಳೈ ಪಣ್ಣೆ-ಚಕ್ರ
ವರ್ತಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವಳಿನಡತ್ತ- ಮಾರ್ಗ
ತೋರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿ, ಕರ್ಮಲೋಕತ್ತಿಲಿರನ್ನ ನಾಳ್-ಈ ಭೂಲೋಕ
ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಇರೈಕೊಂಡ-ಇವನಿಂದ ಪೂಜಿ
ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಥವಾ ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಇವನು ಮಾಡಿದ ಪಂಚಮಹಾದಿ ಯಜ್ಞ
ಗಳೇನು ಮತ್ತು ಇತರ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಹವನಾದಿಗಳೇನೂ ಇವು
ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹವಿಸ್ಸು ಸಮರ್ಪಣೆ ಮೂಲಕ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಂಬ ಭಾವವು,

ಕೃಂಡು ಅನುವರ್ತಿತ್ವ, ಅವರಾಕಳುಕ್ಕುಮ್ ಎಟ್ಟಿವಣ್ಣಾದ ಎಟ್ಟಿಗಳ್ಳಿ
ಯೆಲ್ಲಾಮ್ ಕಡನ್ನು ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ್ ತಿರಳಿರುಕ್ಕಾಲ್ ನಾಶಿ ತೆರಿಯಾದ
ಪಡಿಯಾನ ನಿರತಿಶಯ ಪೂರಿಯೈವೈತ್ತು⁽¹⁾ “ ತತೋನುಹತಿಪರಂಕೇ
ಮಣಿಕಾಂಚನ ಚಿತ್ರಿತೇ | ದದರ್ಶ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಸೀನಂ ನೀಲಂ ಮೇರಾವಿ
ನಾಂಬದಮ್ | ಜಾಜ್ಜಲ್ಯಮಾನಂವಪುಷಾ ದಿನ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತಮ್
ಪೀತ ಕೌಶೇಯ ಸಂವೀತಂ ಹೇಮ್ನಿಮೋಪಚಿತಂ ಮಣಿಮ್ | ಕೌಸ್ತುಭೇನ

ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ, ಕಾಣೆಕ್ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೃಂಡು-ಇವರಿಗೆ ಅರ್ಚಿರಾದಿ
ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ, ಅನುವರ್ತಿತ್ವ-ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ
ಹಿಂಬಾಲಿಸಲಾಗಿ ಅವರಾಕಳುಕ್ಕುಮ್-ಆ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಎಟ್ಟಿ
ಮೊಳವಾದ - ಅಸಾಧ್ಯವಾದ, ಎಟ್ಟಿಗಳ್ಳಿಯೆಲ್ಲಾಮ್-ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ,
ಕಡನ್ನು-ದಾಟಿ (ಇಲ್ಲಿವರೆವಿಗೂ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಗತಿಚಿನ್ತನಾಧಿಕಾರದ ಅವಶೋಕನದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು) ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ-
ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲೆರುವ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳ, ತಿರಳಿರ್.

ಪುಕ್ಕಾಲ್-ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ, ನಾಶಿತೆರಿಯಾದಪಡಿಯಾನ-ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ
ಇಲ್ಲದಿರುವ, ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಸೇರಿದ ನಂತರ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಬಂದಿರು
ವವರಿಗೂ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳಿಗೂ ಅನಂತರ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ನಿತ್ಯ
ಸೂರಿಗಳೂ ಹೇಗೆ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪರಾಗಿ ಜ್ಞಾನಗುಣಕರಾಗಿ ಗುಣಾಪ್ತಕಗಳಿಂದ
ಶೋಭಿಸಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವರೂಪಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯ
ಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ತಯ ಉಂಟೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮುಕ್ತರೂ ಎಂಬ ಭಾವವು.
ನಿರತಿಶಯಪೂರ್ತಿಯೈ-ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವನ್ನು
ಹೆತ್ತು-ಹೊಂದಿ.

ಆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವೆಂತಾದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ
ವಲ್ಲದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ ದೆಶೆಯಲ್ಲೂ ರಾಮಾವತಾರ ದೆಶೆಯಲ್ಲೂ
ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಾನು ತೋರಿಸಿ, ಅವರನುಭವಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವ ದಿವ್ಯಮಜ್ಜಳ
ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾಂಸವರು
ತಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮೈಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಇದ
ರಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾದ ಪರವಾಸುದೇವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ಎಂದು ತದೇವಮೋದರ್ಶಯ ದೇವರೂಪಂಪ್ರಸೀದ ದೇವೇಶ ಜಗನ್ನಿವಾಸ
ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡದವನಾದುದರಿಂದ ಉಪ
ನಿಷತ್ತು ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿ ಆ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ
ವಿಗ್ರಹವನ್ನು “ ಕಿರೀಟನಂಗದಿನಂ ಚಕ್ರಹಸ್ತಂ ಇಚ್ಛಾಮಿತ್ವಾಂದ್ರಷ್ಟ
ಮಹಂ ತಥೈವ | ತೇನೈವರೂಪೇಣ ಚತುರ್ಭುಜೇನ ಸಹಸ್ರಬಾಹೋ

ಹ್ಯಾರೋನ ಮಣಿನಾ ಭಿ ವಿರಾಜಿತಮ್ | ಉದ್ಯತೇವೋದಯಂ ಶೈಲಂ
ಸೂರ್ಯೇಣಾಪ್ತಂ ಕಿರೀಟಿನಮ್ | ಸೌಪಮ್ಯಂ ವಿದ್ಯತೇತಸ್ಯ ತ್ರಿಷು
ಲೋಕೇಷು ಕಿಂಚನ ” “ ತು ನೈಶ್ರವಣ ಸಂಕಾಶಂ ಉಪವಿಷ್ಠಂ

ಭವ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತೀ ” ಸಹಸ್ರಬಾಹುವುಳ್ಳ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಚತು
ರ್ಭುಜವುಳ್ಳ ತೇನೈವ-ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠ ರೂಪವನ್ನು ತೋರು
ಎಂಬ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, ಭಕ್ತವತ್ಸಲನ ಸೌಲಭ್ಯಾದಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು
ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತಾಗಿ ಆ ಪರವಾಸುದೇವ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ ರೂಪಂಪರಂ
ದರ್ಶಿತಮಾತ್ಮಯೋಗಾತ್ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆತನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣ
ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ರೂಪವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಯತಿನೃದೂ ತಮ್ಮ ಗದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿ ಪಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅನುಭವಿಸಿ ಬರೆ
ದಿರುವ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮುಂದೆ “ ತತೋಮಹತಿಪರ್ಮಂಕೇ ”
ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪಂಚಪಾಂಡವರಿಗೆ ನಿಷ್ಕುಂಟಕರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ನಡೆಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನ್‌ರನ್ನು ಬಿಡದಿ
ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿ ರಾತ್ರಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬಂತೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿ
ಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಸೇವೆ ಇತ್ತುದರ ವರ್ಣನೆಯು.

“ ತತಃ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಣಿಕಾಂಚನಚಿತ್ರಿತೇ-ರತ್ನ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣ
ದಿಂದ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಅತಿವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಮನೋಹರವಾದ, ಪರ್ಮಂಕೇ-ಮಂಚದಲ್ಲಿ
ಅಸೀನಂ-ಕೂತಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಂ-ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು, ದದರ್ಶ-ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಕಂಡನು. ಹೇಗೆ ಕಂಡನು ಅಂದರೆ ನೀಲಂಮೇರಾವಿಮಂಬುದಮ್-
ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರುವ ಕಪ್ಪು ಮೇಘದ ಹಾಗೆ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನೀಲ
ಮೇಘಶ್ಯಾಮನೆಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ಪಾಣಾಳಪ್ತಾರ್ ಕೊಂಡೆಳ್ಳೆಣ್ಣನೆಂದು
ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ಜ್ವಾಜಲ್ಯಮಾನ
ನಾದನನು. ಆ ದಿವ್ಯಾಭರಣಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜರು
ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಎಂತವನನ್ನು ಕಂಡನು ಎಂದರೆ ಪೀತಕೌಶೇಯ
ಸಂವೀತಂ-ಪೀತಾಂಬರಧರನು, ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ರೇಶ್ಮಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟಿರುವ
ನನ್ನೂ, ಹೇಮ್ನಿ ಉಪಚಿತಂಮಣಿಂ-ಭಂಗಾರದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ ಕೌಸ್ತುಭ ರತ್ನ
ವನ್ನುಳ್ಳವನನ್ನೂ ; ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನಿತ್ತನೆಂಬ ಭಾವವು.
ಮತ್ತೂ ಕೃಷ್ಣನು ಇತ್ತ ಸೇವೆಯು ಇನ್ನೂ ಎಂತಾದ್ದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉರ
ೋನ-ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿರುವ, ಮಣಿನಾ-ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯಿಂದ, ಅಭಿ ವಿರಾ
ಜಿತಂ-ದೇಹವೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನು. ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯು
ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವದು ಜೀವಾತ್ಮನು ತನಗೆ ತುಂಬಾ ಹೃದ್ಯನೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿ
ಸುತ್ತದೆ ; ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತದೇಶಿಕರವರು ಮಣಿವರ ಇವಶಾರೇ:

ಸ್ವಲಂಕೃತಮ್ | ದದರ್ಶ ಸೂತಃ ಪರ್ಮಂಕೇ ಸುವರ್ಣೇ ಸೋತ್ತರಚ್ಛದೇ |
ವರಾಹರುಧಿರಾಭೇಣ ಶುಚಿನಾ ಚ ಸುಗಂಧಿನಾ | ಅನುಲಿಪ್ತಂ ಪರಾ
ರ್ಥೇನ ಚಂದನೇನ ಪರಂತಪಂ | ಸ್ಥಿತಯಾ ಪಾರ್ಶ್ವತ್ವಶ್ಚಾಪಿ ವಾಲವ್ಯ
ಜನಹಸ್ತಯಾ | ಉಪೇತಂ ಸೀತಯಾ ಭೂಯಶ್ಚಿತ್ರಯಾಶಶಿನಂ
ಯಥಾ | ತಂ ತಪಂತ ಮಿನಾ ದಿತ್ಯ ಮುಪಪನ್ನಂ ಸ್ವತೇಜಸಾ | ನವಂದೇ
ವರದಂ

ನಿತ್ಯಹೃದ್ಯೋಪಿಜೀವಃ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ-ಪರಮ ಪುರುಷನು ಇನ್ನು
ಹೇಗೆ ಕಂಡನು ಎಂದರೆ ? ಉದ್ಯತಾ-ಉದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, ಸೂರ್ಯೇಣ-ಸೂರ್ಯ
ನಿಂದ, ಆಪ್ತಂ-ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಉದಯಂಶೈಲಮಿವ-ಉದಯಪರ್ವತದ ಹಾಗೆ
ಇರುವವನನ್ನು, ಕಿರೀಟಿನಂ-ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನನ್ನೂ; ಅರ್ಜುನನು
ಪ್ರಾಪ್ಯರೂಪವನ್ನು ಕಿರೀಟಿನಂಗದಿನಂ ಚಕ್ರಹಸ್ತಂ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾನೆ
(ಗೀ ೧೧). ಇಂತಹ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದದರ್ಶ-ಕಂಡನು ಎಂದು
ಅನ್ವಯವು. ತಸ್ಯ-ಅಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನನಿಗೆ ತ್ರಿಷು
ಲೋಕೇಷು-ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಕಿಂಚನ-ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ಔಪಮ್ಯಂ-
ಸಮಾನ ಹೋಲಿಕೆ ಇರುವವರು ಯಾರೂ, ನನಿದ್ಯತೇ-ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸಮಾನ
ವಾದುದೇ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅಧಿಕವಾದರೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವು. ನಿಸ್ಸ
ಮಾಭ್ಯಧಿಕ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥವು ಉಪಪಾದಿತವು.

ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸುಮಂತ್ರನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಇತ್ತ ಸೇವೆ
ಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಬೆಳಸುವದಕ್ಕಾಗಿ
ಕೌಸಲ್ಯಾ ಕೃಕೇಯಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ದಶರಥನು ಸುಮಂತ್ರನನ್ನು ರಥದೊಂದಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಸುಮಂತ್ರನು ಶ್ರೀರಾಮನಿರುವ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಸೇವೆಯು (ರಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ
16-8)

ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತದೇಶಿಕರಿಗೆ ಮೇಲೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಯತ್ತ
ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಸಾಲದ ಸುಮಂತ್ರನಿಗೆ ಇತ್ತ
ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾಸಮೇತರಾಮನಾದುದರಿಂದ, ಸುಮಂತ್ರನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗಿಂತ
ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ್ಯೋದಯವೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ-ಸೂತಃ-
ಸುನುಸ್ತನು, ಸೌವರ್ಣೀ-ಸುವರ್ಣಮಯವಾಗಿಯಿರುವ, ಉತ್ತರಚ್ಛದೇ-ಮಗ್ಗಲು
ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನುಳ್ಳ, ಪರ್ಮಂಕೇ-ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿರುವ, ಹಂಸ
ತೂಲಿಕಾತಲ್ಪದ ಮೇಲೆ ಸೀತಾಂಬರ ಹಾಸಿರುವ

ಅಥವಾ ಸುವರ್ಣಮಯವಾದುದು ಉತ್ತರಚ್ಛದ ಮತ್ತೂ ಪರ್ಮಂಕವೆಂದೂ ಅರ್ಥ
ವಾಗಬಹುದು. ವೈಶ್ರವಣಸಂಕಾಶಂ-ಸ್ವಪ್ನ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ
ಕುಬೇರನೊಗ ಇರುವ. ಕುಬೇರ ಸಾದೃಶ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಾ ಐಶ್ವರ್ಯವಿದ್ದರಲ್ಲವೇ

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು; ಆದುದರಿಂದ ಉದಾರನಾಗಿ ಆಶ್ರಮಿಸಿದವರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇಂತಹ ಔದಾರ್ಯವಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಸ್ವಾಮಿಯ ಆರಾಧನೆಯ ಮಂಗಳಾರತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ “ ಕುಬೇರಾಯ ವೈಶ್ರವಣಾಯ ಮಹಾರಾಜಾಯ ನಮಃ ” ಕುಬೇರ ಶರೀರಕ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತೀವೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ “ ಉಪೈತುಮಾಂದೇವ ಸಖಃ ” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಸಖನು ಎಂದರೆ ರುದ್ರಸಖನು ಕುಬೇರನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವು. ಶ್ರುತಿಯು ಏಕೋಬಹೂನಾಂ ವಿದಧಾತಿ ಕಾಮಾರ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ ಅವ್ಯಯಃ ಪುರುಷಃ ಸಾಕ್ಷೀ ” ಎಂದು ಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪುರುಷನೋತಿ ಎಂಬ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಬಹುವಾಗಿ ಕೊಡುವವನು ಪರಮಪುರುಷನು. ಕುಬೇರನು ವಿಶ್ರವಸ್ಸಿನ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ವೈಶ್ರವಣನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ತುಂಬಾ ಐಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ವೈಶ್ರವಣ ಸಂಕಾಶಂ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಇನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಗಿದ್ದನು ಎಂದರೆ ಸ್ವಲಂಕೃತಃ - ಚನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಉಪವಿಷ್ಣು-ಆ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ, ವರಾಹರುಧಿರಾಭೇಣ, ಹಂದಿಯ ರಕ್ತವು ತುಂಬಾ ಕೆಂಪು ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು, ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಹಂದಿಯ ರಕ್ತದ ಹಾಗೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ, ಶುಚಿನಾ ಸುಗಂಧಿನಾ-ವರಾಹ ರಕ್ತವು ಹೇಯವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆಯುಳ್ಳದು, ಹಾಗಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಪರಾರ್ಥೇನ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಚಂದನೇನ-ಗಂಧದಿಂದ, ಅನುಲಿಪ್ತಂ-ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ, ಪರಂತಪಂ-ಶತ್ರುನಾಕಶನಾದ, ಮತ್ತು ಪಾರ್ವತಃ ಸ್ಥಿತಯಾ-ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ, ವಾಲವ್ಯಜನ ಹಸ್ತಯಾ - ಚಾಮರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಎಂದರೆ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ, ಸೀತಯಾ ಉಪೇತಮ್-ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತೆಯೊಂದಿಗಿರುವ, ತಂತಪಂತ ಮಿನಾದಿತ್ಯಂ-ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಹಾಗಿರುವ, ಹಾಗಾದರೆ ಸೂರ್ಯನಹಾಗೆ ಕ್ರೂರನೇ ಎಂದರೆ ಹಾಗಲ್ಲವೆಂದು ಚಿತ್ರಯಾಶಶಿನಂ ಯಥಾ-ಸೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದರಾಮನನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡನು ಎಂದರೆ ಚಿತ್ತಾನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಂದ್ರನ ಹಾಗೆ ಕಂಡನು. ಚಿತ್ತಾ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನೂ ಸಹ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗುವವರು; ಅವರ ಹಾಗೆ ಆಹ್ಲಾದಕರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸುಮಂತ್ರನಿಗೆ ಇತ್ತರು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಭೂಯಃ ದದರ್ಶ-ಪುನಃ ಪುನಃ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಕಂಡನು, ಪುನಃ ಪುನಃ ನೋಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಸೇಚನಕ-ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಹಾಗೆ ಕಂಡನಂತರ ವಿನಯಜ್ಞಃ-ಇಂತಹ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ತುಂಬಾ ವಿನಯದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ, ವಂದೀ-ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಮಂತ್ರನು, ವಿನೀತವತ್-ತುಂಬಾ ನಮ್ರತೆಯಿಂದಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ವಂದೇ-ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು, ಹೀಗೆ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣ ಇತಿಹಾಸಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿರುವುದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸೇವೆಯ ಹಾಗೂ, ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ರಭುವು

“ಪದ್ಮಾ ವಿನಯಜ್ಞೋವಿನೀತವತ್” ಎನ್ನು ಭಾರತರಾಮಾಯಣಜ್ಞಳಿರ ಶೋಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟ ಅನತಾರಿಸಿ ಕೈಯಾಲೇ ವ್ಯಂಜಿತಮಾನ ಪರಮಪದ ಪರ್ಮಂ ಕತ್ತಿಲೇ ಎಳನ್ನರುಳಿಯಿರುಕ್ಕಿರ ಸಪತ್ನೀಕನಾನ ಸರ್ದೇಶ್ವರ ತಾಳಿಣೈ ಕೀಳ್ | “ಒಳವಿಲ್ ಕಾಲಮೆಲ್ಲಾ ಮುಡನಾಯಮನ್ನಿ ವಳುವಿಲಾ ವಡಿಮೈಶೆಯ್ಯನೇನ್ನನಾಮ್” ಎಜ್ಜಿರಮನೋರತ್ತಿನ್ ಪಡಿಯೇ, ಸರ್ದ ದೇಶ ಸರ್ದಕಾಲ ಸರ್ದಾವಸ್ಥೋಚಿತ ಸರ್ದವಿಧ ಕೈಜ್ಜುರ್ಮಗಳೈಯುಮ್ ಪೆತ್ತು ನಾಳ್ವರ್ಗಳ್. ಇಪ್ಪಡಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾನ ನಾರಾಯಣ ತಿರುವಡಿಗಳೇ ಉಸಾಯ ದೆಶೈಯಲುಮ್, ಫಲದಶೈಯಲುಮ್ ಉಪಜೀವ್ಯಜ್ಞಳ್.

ಉರು ಶಕಡ ಮುಡೈಯ ಮೊರು ಕಾಲುತ್ತುಣ್ಣನ
ಉಡಮರುತ ನೊಡಿಯಮೊರುಪೋತಿಲ್ ತವಳ್ಳನ |

ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಸುಮಂತ್ರನಿಗೆ ಇತ್ತ ಸೇವೆಯ ಹಾಗೂ, ವೈಕುಂಠಪತಿಯಾದ ಪರನಾಸುದೇವನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿಯಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ ಮುಕ್ತಿದೇವಿಯಲ್ಲೆಯುವ ಸೇವೆಯು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ, ಶೋಲ್ಲಪಟ್ಟ ಹೇಳಿರುವ, ಅನತಾರಾಸಿಕೈಯಾಲೇ-ಅವತಾರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ವ್ಯಂಜಿತಮಾನ-ಸೂಚಿ ಸಲ್ಲಟ್ಟು, ಪರಮಪದಪರ್ಮಂಕತ್ತಿಲೇ-ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠದ ಮಂಚದಲ್ಲಿ, ಎಳ್ಳಿ ನ್ನರುಳಿಯಿರುಕ್ಕಿರ-ಬಿಜಮಾಡಿಸಿರುವ, ಸಪತ್ನೀಕನಾನಸರ್ದೇಶ್ವರ - ಪತ್ನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ದೇಶ್ವರನ, ತಾಳಿಣೈಕೀಳ್-ಪರಸ್ಪರ ಸದೃಶವಾದ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ, ಒಳವಿಲ್ಕಾಲಮೆಲ್ಲಾಂ ಮುಂತಾದ್ದು-ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚ್ಛೇದ ವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ, (ಜಾಗ್ರತಸ್ವಪತಃ-ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ) ಅನುವರಿಸಿ ಸರ್ದದೇಶ ಸರ್ದಕಾಲ ಸರ್ದಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇರುವ ನಾವು ಎಂಬರ್ಥವು. ಪೂರಾಪಾಶುರ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರ 1233ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ.) ಇದು ತಿರುವಾಯ್ ಮೊಳಿ 3. 3. 1ನೆಯ ಪಾಶುರವು; ಎಜ್ಜಿರ ಮನೋರಥತಾನ್ ಪಡಿಯೇ-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹಾಗೆ, ಸರ್ದ ದೇಶ ಸರ್ದಕಾಲ ಸರ್ದಾವಸ್ಥೆಗೆ ಉಚಿತ-ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಸರ್ದವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಪೆತ್ತು-ಹೊಂದಿ, ನಾಳ್ವರ್ಗಳ್-ಬಾಳುವವರು ಎಂದರೆ ನಿರತಿ ಶಯಾನಂದ ದೆಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವರೆಂಬ ಭಾವವು. ಯಾರು ಎಂದರೆ ಪ್ರಪನ್ನರು ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಾಳುವರು. ತ್ವಂನಂಚದ್ವಿಃ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶೋರುವ ಇವ್ವಳಿನಡನ್ನರ್ ಎಂಬುದನ್ನು ಕತ್ತೃಪದವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಸಾರಾ ಸ್ವಾದಿನಿಯವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು.

ಈ ೩೨ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಸಾರ ಭೂತಾರ್ಥವೇನೆಂದು ಇಪ್ಪಡಿ ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೇನೆಂದರೆ ಇಪ್ಪಡಿ - ಹೀಗೆ ತಾವು ೩೨ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದುದು, ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನ ತಿರುವಡಿಗಳೇ-ಶ್ರೀಷ್ಠವಾದ ಪಾದಗಳೇ ಉಪಾಯದತ್ತೈಯಿಲುಮ್-ಉಪಾಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ, ಫಲದತ್ತೈಯಿಲುಮ್ - ಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷದತ್ತೈಯಲ್ಲೂ, ಉಪಜೀವ್ಯಜ್ಞಿಳ್-ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವು. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಅರ್ಜುನನು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬೇಡಲು ಬಂದಾಗ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಕೂತನು; ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಬಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಸಾರಥಿಯಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಬಾಳಿದನು. ತಿರುವಡಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನರಿಯದ ಅಜ್ಞನಾದ ದುರೋಧನನು ಶಿರಸ್ಸಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತನು. ಅದುದರಿಂದ ಆತನು ಬಾಳಲಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆಯೇ ಪಾದ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಮಣಿಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಭರತನು ಬಾಳಿದನು. ಈ ಸಾರ ಭೂತಾರ್ಥವೇ ಧ್ವಯಮಸ್ತದಲ್ಲೂ ಉಪಪಾದಿತವು. ಪೂರ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯೇ ಉಪಾಯವೆಂದೂ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯೇ ಉಪೇಯವಾಗಿ ಫಲಪ್ರದನೆಂದೂ ಧ್ವಯಮಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇ ಉಪಜೀವ್ಯವಾದ ಸಾರ ಭೂತಾರ್ಥವು.

ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ತಿರುವಡಿಗಳೇ ಉಪಜೀವ್ಯಜ್ಞಿಳ್ ಎಂದು ಹೇಳಿತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಗ್ರಂಥದ ಸಾರ ಭೂತಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಗಮನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಹಿಂದೆ ಸಾರ ನಿಷ್ಕರ್ಷಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾರತಮವಾದುದು ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಈಗ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಆಸಾರತಮಾರ್ಥವನ್ನೇ ಶ್ರಿಯಃ ಪಾದಕಮಲಗಳೇ ಉಪಜೀವ್ಯಜ್ಞಿಳ್ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ನಿಗಮಿಸಿ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೂ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕವರ್ಮರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಸಾಲದೆ ಆ ಪಾದಕಮಲಗಳೇ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಪ್ರಾಪಕಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಶ್ರೀ ರಾಮಾವತಾರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅತಿಮಾನುಷೇತಿಪಾಸಗಳಿಂದ ಆ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳನ್ನೇ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ :— ಸರ್ವವಿಧ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ನಿರತಿಶಯಾನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಆತನ ಪಾದಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಧ್ಯವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಅವರುಗಳ ಶತ್ರು ನಾಶವನ್ನೂ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದವು ಅವನ ಪಾದಗಳೇಯಾಗುವೆ. ಆದರೆ ನಾವುಗಳು ಅಂತಹ ಅವತಾರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸದೇ, ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಆಶ್ರಯಿಸದೇ, ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಖ್ಯ ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಈಗ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪರಮ ಕೃಪಾಯಾ ಸೇವೆಯನ್ನೀಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಪಾದವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲಿ ಎಂದು ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತರಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸತಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಾದಿ ದಿವ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಪೆರಿಯವೆರುಮಾಳ್ ಮೆಯ್ಯ ಪಾದಂಗಳೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಂತಹ ದಿವ್ಯ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬದುಕಿರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ—ಉರು-ಬಲಿಸ್ಥನಾದ, ಶಕಟಿಮ್-ಭಂಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅಸುರನು, ಉಡೆಯ-ಮುರಿದುಹೋಗುವಹಾಗೆ, ಒರುಕಾಲತ್ತಿಲೇ-ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತೇ-ಸಾವಧಾನವಾಗಿ, ಉಣರ್ದನ-ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಜಾಗ ರೂಕನಾಗಿದ್ದು ಅಸುರನನ್ನು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಒದ್ದು ನಾಶಮಾಡಿದ ಪಾದಗಳು, ಉಣರ್ದನ-ಒದ್ದು ಕೊಂದ ಪಾದಗಳು ಎಂದು ಪ್ರಥಮಾದ್ವಿವಚನವು ಕಂಸಪ್ರೇರಿತನಾದ ಶಕಟಾಸುರನನ್ನು ಭಂಡಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಆ ಭಂಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ನಿದ್ರೆಯ ಹಾಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಅಸುರಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮನನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಪಾದಗಳು ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸವು.

ಉರ್ಷ-ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಮರುತಮ್-ಎರಡು ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳು ಒಡಿಯ-ಮುರಿದುಹೋಗಿ ಬೀಳುವಹಾಗೆ, ಒರುಪೋದಿಲ್-ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತವಳ್ತನ-ತಾಯಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಒರಳಿಗೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಎರಡು ಮರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡುಹೋದುದರಿಂದ ಮುರಿದುಹೋಗುವಂತ ಮಾಡಿದವನ ಪಾದಗಳು ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸವು ; ನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರೆಂಬರಿಬ್ಬರು ನೂರದಿಂದ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಶಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಶಾಪವಿಮೋಚನವನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತೋರಿದನು ಯಶೋದೆಯು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆ ಇದ್ದರೂ ಇತರರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಾನೂ ತಿಂದು ಕುಡಿದು ಇತರ ಬಾಲರಿಗೂ ಕುಡಿಸಿ, ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ದೂರಿನ ಮೇಲೆ ಯಶೋದೆಯು ಕೋಪಿಸಿ ಒರಳಿಗೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ಹಗ್ಗ ಸಾಕಾದೀತೆಂದೂ ತಂದರೂ ಹಗ್ಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಲದೆಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಗೆ ವಶ್ಯನಾಗಿ ದಾಮದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲುಟ್ಟನು. ಅದುದರಿಂದ ದಾಮೋದರನೆಂಬ ಹೆಸರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಎಳೆಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎರಡು ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಲುಕಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೆಡುವಿ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿದವನ ಪಾದ ಯುಗ್ಮವೆಂಬ ಘಾವವು.

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಗೆ ಇತ್ತ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ—

ಕೃತಾಗಸಂ ತಂ ಪ್ರರುದನ್ತ ಮಕ್ಷಿಣೇಕಪನ್ತಮುಷ್ಣಾನ್ಮುಷಿಣೇ ಸ್ವಪಾಣಿನಾ |
ಉದ್ವೀಕ್ಷಮಾಣಂ ಭಯವಿಹ್ವಲೇಕ್ಷಣಂ ಹಸ್ತೇಗೃಹೀತ್ವಾಭಿಷಯಸ್ತೃವಾ
ಗುರತ್ ||

ಯಶೋದೆಯು ಮಗನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಯದಿಂದ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಗೆ ಅಳುತ್ತಾ ಕಾಡಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಚ್ಚಿದುದನ್ನು ಕೈಯಿಂದ

ಒರಸಿಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಕಪ್ಪುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇತ್ತನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದೇ ಗಂನೆಯ ಸ್ತಂಭ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ “ ಗೋಷ್ಠಾದದೇ ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ವರ್ಣಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಗೋಪಿಗಳ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕದ್ದಿದನ್ನು ಶ್ರೀ ಕೂರೇಶರು ಅತಿಮಾನುಷಸ್ತವದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಆ ಸೇವೆಯನ್ನನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ—“ ಸತ್ಯೇವಗವ್ಯನಿವಹೇ ನಿಜಧಾಮ್ನಿಭೂಮ್ನಾ ಪರ್ಮಸ್ತ ಸದ್ಗತು ಕಿಮರ್ಥಮಚೂಚರಸ್ತ್ವಮ್ | ಮುಷ್ಣಂಚ ಕಿಂವ್ಯಜಘಟೋ ಘಟಶೇಷಮಗ್ರೇ ಗೋಪೀಜನಸ್ಯ ಪರಿಹಾಸಪದಂಕಿಮಾನ್ತಿ || ತ್ವಾಂ ಮನ್ಯ ಗೋಪಗೃಹಗವ್ಯಮುಷಂ ಯಶೋದಾ ಗುರ್ವೀ ತ್ವದೀಯಮವಮಾನ ಮಮೃಷ್ಯಮಾಣಾ ಪ್ರೇಮ್ಲಾಢದಾಮ ಪರಿಣಾಮ ಜುಷಾಬಬನ್ದ ಎಂದರೆ ಓ ಗೋಪಾಲನೇ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೇರಳವಾಗಿ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದಲಾದುವು ಇರುವಾಗ ನೆರೆಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಏತಕ್ಕೆ ಕಳವು ಮಾಡಿದೆ. ಹೋಗಲಿ ಅವುಗಳನ್ನೇನೋ ತಿಂದು ಕುಡಿದುದಾಯಿತು. ಘಟದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡದೆ ಘಟವನ್ನೂ ಒಡೆದು ಹಾಕಿ ಹಾಲು ಮೊಸರನ್ನೂ ಮೈಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊಂಡು ಗೋಪ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಏಕೆ ಗೋಪ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಪಹಾಸಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದೆ. ಹೀಗೆ ನಿನಗೆ ಅವಮಾನವಾಯಿತೇ ಎಂಬ ಪರಿತಾಪದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿದಳು ಎಂಬುದು ಶ್ಲೋಕ ತಾರ್ಪಯವು. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತ ಜನರ ಮನೆಯಗವ್ಯವು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದರಿಂದ ಅನರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನುಂಗಿ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿಯು ಅಪರಾಧಗಣೈರಪೂರ್ಣಕುಕ್ಷಿಃ ಎಂದು ದಯಾಶತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ನಳಕೂಬರಮಣಿಗ್ರೀವರ ಸ್ತುತಿಯು ತುಂಬಾ ಅಮೋಘವಾದುದು;

ವಾಣೀ ಗುಣಾನುಕಥನೇ ಶ್ರವಣಂ ಕಥಾಯಾಂ

ಹಸ್ತಾಚಕರ್ಮಸು ಮನಸ್ತವಪಾದಯೋರ್ಮು ||

ಸ್ಮೃತ್ಯಾಂ ಶಿರಸ್ತವನಿವಾಸ ಜಗತ್ಪ್ರಣಾಮೇ |

ದೃಷ್ಟಿಸ್ತತಾಂ ದರ್ಶನೇಸ್ತು ಭವತ್ತನೂನಾಮ್ ”

ನಮ್ಮ ವಾಣಿಯು ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲೂ, ಕಿವಿಯು ನಿನ್ನ ದಿವ್ಯ ಕಥಾ ಶ್ರವಣದಲ್ಲೂ, ಕೈಗಳು ನಿನಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಕರ್ಮದಲ್ಲೂ, ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವದರಲ್ಲೂ, ಶಿರಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನೆಸಗುವದರಲ್ಲೂ, ಓ ಜಗತ್ತೇ ನಿವಾಸವಾಗಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯು ಭಾಗವತೋತ್ತಮರ ದರ್ಶನದಲ್ಲೂ ಉಂಟಾಗಲಿ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯವಾದ ಉರಿತಡವುಮಂದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡುವದರಲ್ಲೂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು.

ಉರಿತಡವುಮ್ ಅಳನಾಲ್—ಉರಿಯುಮೇಲೆ ಇಟ್ಟ ಬೆಣ್ಣೆ ಮೊಸರನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ಉರಲೂಡು-ಕೋಪವಿಂದ ಯಶೋದೆಯಿಂದ ಒರಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಉತ್ತು ನಿಸ್ಸನ-**ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇತ್ತುವು. **ಉರುನೆರಿ-**ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸನ್ಮಾರ್ಗದ, **ಓರ್-ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ, ದರುಮೆನ್** ಧರ್ಮಪುತ್ರನ, ಯುಧಿಷ್ಟಿರನ, **ತೂತುಕ್ಕು-ಮಾತನಾಗಿ ಹೋಗಲು, ಉಗನ್ನನ** ಸಂತೋಷವಿಂದ ಮಹಾನುಭಾವನ ಪಾದಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವು. ಸಜ್ಜರವಾಗಿ ಈ ಇತಿಹಾಸವು ಇಷ್ಟೇ. ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಸೋತು ದದರಿಂದ ದುರ್ಮಾಸನನು ಆಕೆಯು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಆಕೆಯ ಕೇಶವನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆಂದು ದುರ್ಮಾಸನನ ಸಭೆಗೆ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶೀಲೆಯನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಳೆದುದು ಪರಮದುರುಳತನವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನ್ ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟು “**ಗೋವಿಂದೇತಿ ಯದಾಕ್ರಂದತ್ಕೃಷ್ಣಾನಾಂ ಬೂರನಾಸಿನಮ್ | ಋಣಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಮಿವಮಾಂ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ದತಿ**” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇತರರು ಯಾರಾದರೂ ದೂತರಾಗಿ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತೋ ಎಂದು ಸಂಧಿಯಾಗದೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ದುರ್ಮಾರ್ಗರೆಲ್ಲಾ ಸಾಯಲೇಬೇಕೆಂದು ತಾನೇ ದೂತನಾಗಿ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಂಧಿಯಾಗದೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾನೇ ದೂತನಾಗಿ ಹೋಗಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದುದರಿಂದ **ದರುಮ್ ತೂತುಕ್ಕು ಉಗನ್ನನ** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಭಗವಂತನ ಪಾದಗಳು ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದವು ಎಂದರೆ **ಮರೈ-ಕೋಪವೇ, ನೆಗೆಯರ್-ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಿವುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯುಳ್ಳ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಕಂಸ, ಜರಾಸಂಧ ಶಿರುಪಾಲ ದುರ್ಮಾಸನ ಮುರಿಯು-ಮುರಿದು ಬೀಳುವಹಾಗೆ, ಪಿರಿದಾನತ್ತು-ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ, ವಂದನ-ಸಂಚರಿಸಿದವು. ಮಲರ್-ಮಗಳ್-ಕಮಲೋದ್ಭವಳಾದ ಶ್ರೀಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು, ಕೈನರುಡ-ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒತ್ತುವ, ಅಲರ್ ಪೋದಿಲ್-ವಿಕಸಿತ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಕ್ಷೇತ್ರಲೂ, ಶಿವಂದನ-ಕೆಂಪುಗೆ ಬೆಳಗಿದವು; ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರು “ಕೇನ ಶ್ರೀರತಿಕೋಮಳಾ ತನುರಿಯಂ ವಾಚಾಂ ವಿಮರ್ದಕ್ಷಮಾ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಕೋಮಳ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಾದ ಕೈಗಳಿಂದ ಪಾದವಂವಾಹನ ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಪಾದಗಳು ಕೆಂಪು ಕಮಲಪುಷ್ಪಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಂಪಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದವು. ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮರುಪಿರವಿ ಎಂದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವು, ಮರುಪಿರವಿಯರ ಪುನರ್ಜನ್ಮವು ನಿವೃತ್ತಿ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವರು. ಮುನಿ**

ಮರನೆರಿಯರ್ ಮುರಿಯ ಪಿರಿತಾನತ್ತುವನ್ನನ |
 ಮಲರ್ ಮಗಳ್ ಕೈವರುಡ ಮಲರನ್ನೀತಿ ರ್ವಿವನ್ನನ |
 ಮರುಪಿರವಿಯರ್ ಮುನಿನರ್ ಮಾಲುಕ್ಕಶೈವನ್ನನ |
 ಮನುಮುರೈಯಿಲ್ ವರವತೋರ್ ವಿನಾನತ್ತೋರೈವನ್ನನ |
 ಅರಮುಡೈಯ ವಿಶಯನಮರ್ ತೇರಿತ್ತಿಕ್ಕಳನ್ನನ |
 ಅಡಲುರಗ ಪಡಮಡಿಯ ವಾಡಿಕ್ಕಡನ್ನನ |

ವರ್-ಮುಷಿಗಳ, ಮಾಲುಕ್ಕು-ಪರಮಭಕ್ತಿಗೆ, ಇಶೈವನ್ನನ-ಸದ್ವರವಾದವುಗಳಾದವು ;
 ಮನುಮುರೈಯಿಲ್-ಮನುಮಂರದಲ್ಲಿ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಮಹಾರಾಯನ ಮಂರದಲ್ಲಿ,
 ವರುವದು-ಕುಲಕ್ರಮ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ, ಓರ್-ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ,
 ವಿನಾನತ್ತೈ-ಶ್ರೀರಂಗ ವಿನಾನವನ್ನು, ಉರೈವನ್ನನ ನಿತ್ಯವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಕೊಂಡಿರುವವನು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹಿಂದೆಯೇ ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ
 ವ್ಯಕ್ತವು ; ಅಲ್ಲಿ ರಂಗವಿನಾನವನ್ನು “ಅಯೋಧ್ಧಿ ಮನ್ನರ್ ಕ್ಕಳಿತ್ತ ಕೋಯಿಲ್
 ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಗುಳಂನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ. ಈ ರಂಗ ವಿನಾನವು
 ಶ್ರೀರಾಮಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ರಭುವಿನಿಂದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ
 ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. “ ಶ್ರೀರಂಗ ಶಾಯಿನಂ ಸಾರ್ವ
 ಮಿಕ್ಷಾಕು ಕುಲದೈವತಮ್ | ರಜ್ಜಂ ವಿನಾನ ಮಾದಾಯ ಲಂಕಾಂ
 ಪ್ರಾಯಾದ್ವಿಭೀಷಣಃ ” ಎಂಬ ಪಾದ್ಯಪುರಾಣೋಕ್ತಿಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ
 “ ಲಬ್ಧ್ವಾಕುಲಧನಂರಾಜಾ ಲಂಕಾಂಪ್ರಾಯಾದ್ವಿಭೀಷಣಃ ” ಎಂಬ
 ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕೋಕ್ತಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅರಮುಡೈಯ-ಅರವಿಂದರೆ ಧರ್ಮವು,
 ಅವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಎಂದರೆ ಭಗವದಾತ್ರಯಣರೂಪ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯ ಧರ್ಮದಿಂದ
 ಕೂಡಿರುವ, ವಿಶಯ್ ಎಂದರೆ ವಿಜಯ್—ಅರ್ಜುನನಿಂದ, ಅಮರ್ತೇರಿಲ್
 ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ದಿವ್ಯರಥದಲ್ಲಿ, ತಿಗಳ್ವನ್ನನ-ಕಂಗೋಸುತ್ತಿದ್ದವು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದ
 ಗಳು ;) ಪ್ರಣವಾರ್ಧವನ್ನು ಆ ಪಾದಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದವು ಎಂಬರ್ಥವು ; ಅಕಾರ
 ವಾಚ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಮುಂದೆಯೂ ಶೇಷಯಾಗಿ ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವಾಗಿ
 ರಕ್ಷಕನ ಆಜ್ಞಾಕ್ರೋಧವನ್ನು ನಡೆಸುವನಾಗಿ ಹಿಂದೆಯೂ, ಈ ಅರ್ಜುನ ರಥ ಸಾರಥ್ಯ
 ದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವು. ಅಡಲುರುಗ-ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸರ್ವವೆಂದರೆ ಕಾಳೀಯ
 ಸರ್ಪದ, ಪಡಮುಡಿಯ-ಹಡೆಗಳು ಒಡೆದುಹೋಗುವವಾಗೆ, ಅಡಿ-ನರ್ತನಮಾಡಿ
 ಕಡಿವನ್ನನ-ಅದರ ಗರ್ವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದವು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು
 ವೃಕ್ಷವನ್ನೇರಿ ಕಾಳೀಯ ಸರ್ಪದ ಹಡೆಯಮೇಲೆ ಧುಮುಕಿ ನರ್ತನಮಾಡಿದವು. ಆತನ
 ಪಾದಗಳು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆ ಕಾಳಿಂಗನಾಗನ ಪತ್ನಿಯರು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂ
 ಸ್ತುತಿಸಿ ಭರ್ಮಬಿಕ್ಕಾಪ್ರದೀಯತಾಮ್ ಎಂದು ಪಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾತ್ರಸ್ಥೇ

ಅರುಶಮಯ ಮರಿವರಯತಾನತ್ತ ಮರ್ದನ |

ಅಣಿಕುರುಕೈನಗರ್ ಮುನಿವರ್ (ಮರುಕ) ನಾವುಕೈ ಮನ್ನನ ||

ಯಂ ತ್ವಯಾ ಸರ್ವ ಕದಾಚಿದ್ಯಮುನಾಜಲೇ | ಸಪುತ್ರ ಪರಿವಾರ ಸ್ವಂಸಮಂ
ದ್ರ ಸಲಿಲಂವ್ರಜ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಮುನಾ ನದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ
ಹೋಗುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಇತಿಹಾಸವು.

ಅರುಶಮಯಂ-ಅರು ಸಮಯಗಳು ಎಂದರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಇವು ಯಾವು
ಎಂದರೆ “ ಪಾತಂಜಲಂ ಕಾಪಿಲಂಸಾಂಖ್ಯಂ ಜೈಮಿನಿಸೂತ್ರಂ ವೈಶೇಷಿಕಂ ಗೌತಮ
ಸೂತ್ರಂ ವ್ಯಾಸಸೂತ್ರಂ ” ಇವೇ ಷಡ್ವರ್ತನಗಳು, ಇವುಗಳೆಂದಲೂ ಅರಿವರಿಯು-
ತಿಳಿಯಲಾಗದ, ತಾನತ್ತು-ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ, ಅಮರ್ದನ-ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವಂತವು.
ಈ ಪರಮಪದವು ಎಂತಾದ್ದೆಂದೂ, ಅದರ ಅನುಭವವೆಂತಾದ್ದೆಂದೂ ಯಾರೂ
ಅರಿಯಲಾರರು. ಶ್ರುತಿಯೂ “ ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವೃತ್ತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ
ಮನಸಾ ಸಹ ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಷಟ್ಟರ್ವನಗಳ ಪಾಡೇನು ? ಎಂಬ
ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಮೇತನಾಗಿ
ದಿವ್ಯಾಭರಣ ದಿವ್ಯಾಯುಧೋಪೇತನಾಗಿ, ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರುಗಳಿಂದ ಸದಾ ಸೇವಿತನಾಗಿ
ತನ್ನ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೈಜ್ವರಗಳನ್ನು
ಕೈಕೊಳ್ಳುವನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಅಣಿಕುರುಕೈನಗರ್-ಭೂಮಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಭೂತವಾದ ಕುರುಕಾನಗರಿ
ಎಂದರೆ ಅಲ್ಪಾರ್ತ್ತಿರುನಗರಿಗೆ ನಿರ್ವಾಹಕರಾದ, ಮರುಗ-ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ
ನಾವುಕ್ಕು-ನಾಲಿಗೆಗೆ ಎಂದರೆ ಅವರ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗೆ, ಅನ್ನೈನ್ನನ-ವಿಷಯವಾಗಲು
ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಪಾದಗಳು; ಅಥವಾ ಮುನಿವರ್-ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರವಾದರೆ
ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಮುನಿಗಳು ಎಂಬರ್ಥವು, ಈ ಮುನಿವರ್-ಎಂಬ ಪಾಠವು ಇವರು
ಬಹುದಿನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಯುವೆ ಬಹ ಕಾಲ ಮಾತಾಡದೆ ಮೌನದಿಂದ
ರೇಂಬುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು ಅನೇಕ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ
ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಪರಮೋಪಾಯವೆಂದು “ ಆರೆನಕ್ಕುನ ಪಾದ
ಮೇಶರಣಾಗ ತಂದೊಳಿದಾಂಯ್ ” “ ಅಗಲಗಿಲ್ಲೇ ನಿರೈಯು ” ಇತ್ಯಾದ್ಯನೇಕ
ಪಾಶುರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಬೋಧಿತವು.

ವರಿಯುಡೈ-ಸುವಾಸನೆಯನ್ನುಳ್ಳ ತುಳುವಮಲರ್-ತಿರುತುಳಸಿಯ
ಮತ್ತು ಪುಸ್ಪಮಾಲೈಗಳ, ವೀರುಕ್ಕು-ಮಾಸಾಶೈಗೆ, ಅಣೆನ್ನನ ಯೋಗ್ಯವಾದವು
ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಗಳು ಎಂಬ ಭಾವವು; ವಿಳುಕರಿ-ಬಿದ್ದ ಇದ್ದಲು ಎಂದರೆ
ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾಚಾರ್ಯನು ಬಿಟ್ಟ ಅಪಾಂಡರಾಸ್ತ್ರದ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಉತ್ತರೆಯ

ವೆರಿಯುಡೈಯ ತುಳವನುಲರ್ ವೀರುಕ್ಕಣೆನ್ನನ |
 ವಿಳುಕರಿಯೋರ್ ಕುವರನೆನ ಮೇವಿಚ್ಚಿರನ್ನನ |
 ವಿರಲಶುರರ್ ಪಡೈಯಡೈಯ ವೀಯತುಡರ್‌ನ್ನನ |
 ವಿಡಲರಿಯ ಪೆರಿಯ ಪೆದುಮಾಳ್ ಮೆಯ್‌ಪ್ಪದಜ್ಜಿಳೇ ||

ಗರ್ಭವು ಬೆಂದುಮೋಗಿ ಬಿದ್ದ ಇದ್ದಲು ರೂಪದಲ್ಲಿವುದು, ಓರ್-ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಕುವರನೆನ-ಪರೀಕ್ಷೆತ್ತೆಂಬ ಬಾಲನಾಗಿ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮಾಡಿ, ಮೇವಿಚ್ಚಿರನ್ನನ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತ ಪಾದಗಳು ಎಂಬರ್ಥವು. ಅಶ್ವತ್ತಾಮಾಚಾರ್ಯನು ಆಪಾಂಡ ವಾಸ್ತವೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಾಂಡವಕುಲಸ್ಥದ್ವಿಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರೆಯಗರ್ಭವನ್ನು ದಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ಬಿಡಲು ; ಆಗ ಉತ್ತರೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಶರಣಾಗತಳಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ. “ ಪಾಹಿ ಪಾಹಿ ಮಹಾ ಯೋಗೀ ದೇವ ದೇವ ಜಗತ್ಪತೇ | ನಾಸ್ಯಂ ತ್ವದಭಯಂ ಪಶ್ಯೇಯತ್ರ ನೃತ್ಯುಃ ಪರಸ್ಪರಮ್ | ಅಭಿದ್ರವತಿ ಮಾಮೀಶ ಶರಸ್ತಪ್ತಾ ಯಸೋ ವಿಭೋ | ಕಾಮಂ ದಹತು ಮಾಂನಾಥ ಮಾಮೇಗರ್ಭೋ ನಿಪಾತ್ಯತಾಮ್ | ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗವಾ, “ ಸುದರ್ಶನೇನ ಸ್ವಾಸ್ತ್ರೇಣಸ್ವಾನಾಂರಕ್ಷಾಂ ವೃಧಾ ದ್ವಿಭುಃ | ಅನ್ತಸ್ಥ ಸ್ವರ್ಷಭೂತಾನಾ ಮಾತ್ಮಾರೋಗೇಶ್ವರೋಹರಿಃ | ಸ್ವನಾಯಯಾ ವೃಣೋದ್ಗರ್ಭಂವೈರಾಟ್ಯಾಃ ಕುರುತನ್ನವೇ ” || ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಪಾಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಉತ್ತರೆಯಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವು ಶ್ರೀ ಮದ್ವಾಗವತದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ಉತ್ತರೆಯಗರ್ಭವು ಈ ನಿಶಿತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬೆಂದು ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದಲಾಗಿ ಬಿತ್ತೆಂದು, ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪ್ರಭುವು ಕಾಲಿಸಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲಾಗಿ ಜೈತನ್ಯ ಉಂಟಾಗಿ ಬಾಲನಾದ ಪರೀಕ್ಷಿದ್ರಾಜನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದನೆಂಬ ಇತಿಹಾಸವೂ ಉಂಟು.

ವಿರಲಶುರರ್-ಶೌರ್ಯವುಳ್ಳ ಅಸುರರು, ರಾಕ್ಷಸರ ಪಡೆ-ಸೇನೆಯೆಲ್ಲಾ ಅಡಿಯವಾಯ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾರನಾಗುವಹಾಗೆ ರಾಮಾವತಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ಕೃಷ್ಣವತಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಮೇಘನ್ಯಾವತಾರಿಯಾಗಿಯೂ, ವರಹಾವತಾರಿಯೂ ನೃಸಿಂಹಾವತಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಅಸುರರನ್ನು ಕೊಂದ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಸೂಚಿತವು, ತುಡರ್‌ನ್ನನ-ಎಂದರೆ ತುರುತ್ತಿನದುಗಳ್. ಅಟ್ಟಿ ಬಹಿಸಿರುವು ಯಾವುವು ? ಎಂದರೆ ವಿಡಲರಿಯ ಪೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಭಕ್ತರುಗಳಿಗೆ, ಬಿಚ್ಚುರಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಪೆರಿಯ ಪೆರುಮಾಳ್ ಪದಜ್ಜಿಳೇ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನ ಪದಪ್ಪಂದ್ಯವೇ.

ಮೇರ್ ಪದಜ್ಜಿಳೇ-ಮೃದುಗಳಾದ ಪಾದಕಮಲಗಳು ಎಂಬರ್ಥವು. ಹೀಗೆ ಅನಿಷ್ಟ ನಿವರ್ತಕವಾಗಿಯೂ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಾಪಕಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ನಾರಾ

ಇತಿ ಯತಿರಾಜ ಮಹಾನಸ ಪರಿಮಳ ಪರಿವಾಹನಾಸಿತಾಂ ಪಿಬತ |

ವಿಬುಧ ಪರಿಷ್ಠ ನಿಷೇವ್ಯಾಂ ವೇದಾಂತೋದಯನ ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಸುಧಾಮ್ || ೭೬ ||

ಯಾಣಸ ಚರಣಯುಗಗಳೇ ಉಪಾಯ ದೇವಿಮಲ್ಲೂ, ಫಲವೇಯಲ್ಲೂ ಉಪಜೀವ್ಯ ಗಳು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಯ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ “ ತಮೇವ ಶರಾಂಗಚ್ಛ ಸರ್ವಭಾಷೇನ ಭಾರತ ” ಎಂದೂ, ಪುನಃ “ ಸರ್ವಧರ್ಮಾಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂಪ್ರಜ ” ಎಂದೂ, ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದೆ ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಈ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವೆಂಬ ಅಮೃತ ವನ್ನು, “ ಏಕ ಸ್ವಾದುನಭುತೇತ ” ಎಂಬ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲೂ, ಮತ್ತು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಬಂದ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾರುಣ್ಯಮಯರಾದ ಆಳ್ವಾರ್ವರರು “ ತೊಣ್ಣೀರೆಲ್ಲಾರುಮ್‌ವಾರೀರೆನ್ನು ” ಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಬನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ, ಪಾನಮಾಡಿ, ಜರಾಮರಣಾದಿ ದುಃಖವಿಲ್ಲದ ದೇವಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಮ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಾವ ದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳು ಹೇಗೆ ಪರಮಪುರುಷನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ಸಮುದ್ರಮಥ ನದಿಯಂತಾದ ಅಮೃತಪಾನದಿಂದ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ತಾವು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಜರಾಮರಣವಿಲ್ಲದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಾಶ್ವತಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉಜ್ಜೀವಿಸಿರಿ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು:—ಇತಿ-ಹೀಗೆ ಎಂದರೆ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಇದುವರೆಗೂ ಈ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ, **ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧಾಮ್**-ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರಿಗೆ ಸ್ವರಮಹಿತವಾದ ಮಹಾನ ಸಕ್ಲೇಶಕರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ, ಎಂದರೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ವೈಶ್ವದೇವನನ್ನು ನಡೆಸಿ ಭಿಕ್ಷು ಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದವರು ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯ ಎಂಬವರು, ಅವರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾದಿರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಮುಪೇನ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಿಡಾಂಬಿತ್ಪುಲದಲ್ಲೇ ಪ್ರಸೂತರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯರವರ ಮೂಲಕ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸಿದುದರಿಂದ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಈ ಅಮೃತವನ್ನು, **ಪಿಬತ** ಪಾನಮಾಡಿ ಬಾಳಿರಿ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಆ ಸುಧೆಯು ಎಂತಾದ್ದೆಂದರೆ, ಮೂರು ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರೂಪವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವಿಶೇಷಣವು, **ಯತಿರಾಜ**-ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಎಂದರೆ ಅವರಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಟ್ಟ, **ಮಹಾನಸ**-ಅಡಿಗೆಮನೆಗಳು ಎಂದರೆ ಅಡಿಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ

ಪರಮಪುರುಷನಿಗೆ ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾದ ಪರಮಾನ್ನಾದಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಇವುಗಳ ಪರಿಮಳ-ವಿಲಕ್ಷಿ ಲವಂಗ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಪುರಾದಿ ಪರಿಮಳಗಳಿಂದ ಪರಿವಾಹ.....ವಾಸಿತಾಂ-ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಮತ್ತು ವಿಬುಧ ಪರಿಷನ್ನಿಷೇವ್ಯಾಂ-ವಿಬುಧ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಪೆಯುಂಟು, ಸಮುದ್ರಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಧೆಯು ಸ್ವಾಮಿತ್ವಪೆಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದುದರಿಂದ, ವಿಬುಧ ಪರಿಷತ್-ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ನಿಷೇವ್ಯಾಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿಯು ವಿಭುದಪರಿಷತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಪ್ರಪನ್ನ ಗೋಷ್ಠಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ವೇದಾಂತೋದಯ ನ-ವೇದಾಂತೋದಯರೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚ್ಚಾರ್ವರರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಪುತ್ರಪೌತ್ರ ಪಾರಂಪರ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ, ಸುಧಾಂಪಿಬಿತ-ಏಕಸ್ವಾದು ನಭುಂಜೀತ ಎಂದಿರುವದರಿಂದ, ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅದನ್ನು ಪಾನಮಾಡುವದು ಸರಿಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ತಮಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ಪಿಬಿತ ಪಾನಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಪರಮೋದಾರಭಾವದಿಂದ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಸಾದನೆಯು-ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚ್ಚಾರ್ ಎಂಬವರು ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರಿಗೆ ಮಹಾನಸಕ್ಕಂಕರೈವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸ್ತ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯರು. ಇವರು ಕಿಡಾಂಬಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದುದು ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚ್ಚಾರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರು. ಇವರಿಗೆ ವೇದಾಂತೋದಯರೆಂಬ ಮತ್ತು ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಹರರೆಂಬ ಅಪರನಾಮಗಳುಂಟು. ಶ್ರೀನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರ ಸೋದರಮಾವಂದರಾಗಿಯೂ ಗುರುಗಳಾಗಿಯೂ ಅವ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರು ಅದೇ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿ ಈ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಂದ ತಾವು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸುಧೆಯು ಹೇಗೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರ್ಜರರಾಗಿ ಮಾಡಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಅವ್ಯತವು ಪಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅವ್ಯತತ್ವವಾದ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದು ವೇದಾಂತೋದಯದವರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚ್ಚಾರ್ ರವರಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಅದೇ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳಾರ್ (ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬುದು ಅಪರನಾಮಧೇಯವು) ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಂದುದುದರಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಯತಿರಾಜ ಶಬ್ದವನ್ನು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಪರಿಯ ನಂಬಿ ತಿರುಕ್ಕೋಟೈಯಾರ್ ನಂಬಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳೇ ಈಗ ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದು ಎಂಬ ಭಾವವು ವ್ಯಕ್ತವು. ಮಹಾನ ಸಪರಿಮಳಪರಿವಾಹವಾಸಿತಾಂ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರಾದ

ಕಿಡಾಂಬಿಯಾಚ್ಚರವರ ಮೂಲಕ ಸಂಪ್ರದಾಯರೀತ್ಯಾ ಬಂದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯು ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರವರು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಅನೋಘಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೈದ್ದು. ಹೀಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಉಪಲಕ್ಷಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಾ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವರ ಮೂಲಕ ದೊರೆತ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯೋಪದೇಶವೂ ಸೂಚಿತವು. **ಮಹಾನಸ ಪರಿಮಳನೆಂಬ** ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಪರಮಾನ್ನಕ್ಕೆ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ ಪಚ್ಚಕರ್ಮರ ಕೇಸರಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಂಮೇಳನದಿಂದ ಘನು ಘಮಿಸುವ ರೀತ್ಯಾ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯೂ ಸಹ ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರವರ ಮಧುರವಾದ ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿ ಯುತವಾದ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯ **ಪರಿನಾಹವಾಸಿತವಾದುದು**, ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. “**ಕ್ಷೀರಂ ಶರ್ಮರಯಾಯುಕ್ತಂ ಸ್ವದತೇಹಿ ವಿಶೇಷತಃ**” ವ್ಯಾಸ ಸೂತ್ರಗಳು ಕ್ಷೀರದೋಷಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾದವು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರ ಭಾಷ್ಯವು, **ಶರ್ಮರಯಾಯುಕ್ತಂ ಸಕ್ಕರೆ** ಸೇರಿ ವಿಶೇಷ ಮಧುರವಾದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ; ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಶ್ರೀ ಯತಿ ರಾಜರ ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕ್ಷೀರದ ಹಾಗೆ ; ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದಾಗ ಅಷ್ಟು ನಿಪುಣತರವಾಗಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಪ್ತಾಯಿನವಾಗಿ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪುಳ್ಳಾರ್ ತಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು **ಶರ್ಮರಯಾ ಯುಕ್ತವಾದ** ಹಾಗೆ ಆಗಿ **ಸ್ವದತೇಹಿ ವಿಶೇಷತಃ-ವಿಶೇಷ** ಸ್ವಾದುವಾಗಿ ಆಯಿತೆಂಬ ಭಾವವು. “**ಏಕಸ್ವಾದುನಭುಂಜೀತ**” ಪರಮಾನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ವೇನಿಗೆ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿ ಒಬ್ಬನೇ ಊಟಬಾರದೆಂಬ ನಿಧಿಯಿರುವದರಿಂದ ತಾವು ಈಗ ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರ ಗ್ರಂಥಮೂಲಕ ಸ್ವಸ್ತ ಸೊಂದಿಗೆಲ್ಲಾ ಸೇವಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಮನಸ್ಸುಪ್ತಿಯೂ ಸೂಚಿತವು. ಇಲ್ಲಿ **ಪರಿಮಳ ಪರಿನಾಹ ವಾಸಿತಾಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಉಕ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀನಿಗಮಾಪ್ತ ದೇವಕರವರು **ಯತಿರಾಜಸಪ್ತತಿಯಲ್ಲಿ** “**ಯಸ್ಯಸಾರಸ್ವತಸ್ತೋತೋ ವಕುಳಾ ಮೋದ ವಾಸಿತಾಮ್**” ಎಂದು ಶ್ರೀ ರಠಾರಿಯವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ **ವಕುಳಪುಷ್ಪ ಪರಿಮಳದಿಂದ** ವಾಸಿತರೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ. **ಪರಿನಾಹ** ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಶ್ರೀಯತಿರಾಜರವರು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯವಲ್ಲೂ, ಶರಣಾಗತಿ ಮೊದಲಾದ ಗದ್ಯತ್ರಯಗಳಲ್ಲೂ ತತ್ಪರಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಉಪಪಾದನೆಯು ತರಂಗ ತರಂಗಗಳಾಗಿ ಪ್ರವಾಹಗಳಾಗಿ ಬಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಾತಿಶಯಗಳಿಂದ ಅವು ತುಂಬಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಬುಧಸರಿಷನ್ನಿಷೇವ್ಯಾಂ ಎಂಬುದರಿಂದ, ವಿಬುಧರರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹವೆಂದು ಕಡೆದು ಬಂದ ಅಮೃತವು ಹೇಗೆ ಆಯಿತೇ, ಅಸುರರಿಗಾದರೆ ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಾದಾಯಿತೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸುಧೆಯೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲೂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲೂ ಮನುಷ್ಯಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ಸುಧೆಯು ಯೋಗ್ಯವೇವಿನಾ ಇತರರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಮುನ್ನುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೇ ವಿನಾ ಬುನ್ನುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವು. ಇಂತಹ ಬುನ್ನುಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಗೋಪನ ಮಾಡತಕ್ಕವು ಮನ್ತ್ರವೂ ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥವೂ ಎಂದು “ಮನ್ತ್ರಂಯತ್ನೇನ ಗೋಪಯೇತ್” ಎಂಬಲ್ಲಿ. ವಿದಿತವು. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ವಿದ್ಯದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು. ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದಲೇ ಆ ಅಮೃತವು ಹೇಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿಬುಧ ಜನಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದಲೇ ಈ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ಸುಧೆಯು ಪರಮಪುರುಷನಿಂದಲೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾದ ಆಫರಣ ಕರಾದ್ಯುಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲೂ, ಮನ್ವಾದಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಹೈರಣ್ಯಗರ್ಭ ನಾರದೀಯ ಬೋಧಾಯನಾದಿ ಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲೂ, ಪ್ರೋಕ್ತವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ “ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಸ್ಯ ಮನ್ತ್ರಸ್ಯ ಋಷಿರ್ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಯಮ್” ಎಂದು ಇರುವುದರಿಂದ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ವಾಸಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನೇ ಋಷಿಯು ; ಶರಣಾಗತಿ ಮನ್ತ್ರವನ್ನು ತಾನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ; ರಾಮಾವತಾರಿಯಾಗಿಯೂ “ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ; ಚರಮಶ್ಲೋಕವನ್ನು ತಾನೇ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಸುಧಾ ಶಬ್ದದಿಂದ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನರೂಪವತ್ತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತಾದ್ದು ಈಗ ತಮಗೆ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯ ಮೂಲಕ ಉಪದಿಷ್ಟವಾದ ಈ ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳೆಂಬುದು ಬೋಧಿತವು. ಇಂತಹ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭೋಗ್ಯತಮವಾದ ಸುಧೆಯನ್ನು, ಪಿಬತ ಪಾನಮಾಡಿ ; ಪಿಬತ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಮೂಢವೂ, ಸಾರತಮತ್ವವೂ, ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಬಾಹ್ಯಬಾಹಕತ್ವದ ಅಪೂರ್ಣಗಳನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿದ ಪರಮಸಾಮಂಜಸ್ಯವೂ ಸೂಚಿತವು.

ಇವರಿಂದ, ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಸೇರಿ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿರುವವನು ಅತ್ಯಾದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವು. ಇವನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಆ ಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡುವಿದ್ದರೆ ಪ್ರಪನ್ನನ ಪುರುಷಕ್ಕೇ ಕುಂದಕವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಪ್ರಥಮ ಗ್ರಂಥವಾಗಿರುತ್ತದೆ ; ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಇದು ಅವಶ್ಯ ಪಠನೀಯವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪಿಬತ ಎಂದು ನಿಗಮನ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಇಹಲೋಕದ

ಸರ್ವತಾಪತ್ರಯಕ್ಕೂ ಪರಮಾಪಧಿಯಾದುದರಿಂದಲೂ ಪಿಬತ ಎಂಬ ನಿಗಮನವು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಇತರ ಪಾನಗಳು ಸುಧೆಯ ಹಾಗೆ ಮಧುರವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ, ಅವುಗಳು ವಿಸಮಿಶ್ರವಾದಂತೆ ಪರಿಣತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕವು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯಾದರೋ ಅತ್ಯಮೋಘವಾದುದು ; ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಖೋಪಶಮನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯು. ಅದುದರಿಂದ ಅದರಿಂದ ಪಾಸಮಾಡಿ ಎಂಬ ಹಿತೋಪದೇಶವು.

ಈ ಸುಧಾಂ ಪಿಬತ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯದ ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ-“ಪಾರಾ ಶರ್ಮ ವಚಸ್ಸಧಾ ಮುಪನಿಷದ್ವಿಗ್ಧಾಽಪಿ ಮಧ್ಯೋದ್ಯತಾಂ ಸಂಸಾರಾಗ್ನಿ ವಿದೀಪನವ್ಯಸಗತ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮಸಂಜೀವನೀಮ್ || ಪುರ್ವಾಚಾರ್ಯಸುರಕ್ಷಿತಾಂ ಬಹು ಮತಿ ವ್ಯಾಘಾತದೂರಸ್ಥಿತಾ ಮಾನೀತಾಂತು ನಿಜಾಕ್ಷರೈ ಸ್ಸಮ ನಸೋ ಭಾಮಾಃ ಪಿಬನ್ತ್ವನ್ವಹಮ್ ” ಸಜ್ಜನರಾಗಿ ಇದರ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ “ ಉಪನಿಷತ್ತೆಂಬ ಕ್ಷೇರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಡೆದು ಅದರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸೋಕ್ತಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳೆಂಬ ಸುಧೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ದೇವತೆಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪಾನಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಅಮೃತವೆಂತಾದ್ದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಮೃತದ ಹಾಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾದುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಭೋಗ್ಯವಾದುದು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವರೂಪವಾಗಿ ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ-“ ಸಂಶ್ರವೇ ಮಧುರಂವಾಕ್ಯಂ ” ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ (ಸುಂದರ-) ತುಂಬಾ ಮಧುರವಾದ ವಾಕ್ಯವು; ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಪ್ತಾಯನವಾಗುವ ಹಾಗೂ ಇರುವಂತಾದ್ದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ವಿಬುಧರು-ವಿಶೇಷ ಬುಧರು ; ತುಂಬಾ ಆಗಮೋತ್ಥ ವಿನೇಕೋತ್ಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯರವರಿಗೆ ವೇದಾನ್ತೋದಯನರೆಂದು ಏಕೆ ಹೆಸರು? ಎಂದರೆ-ಶ್ರೀಯತೀಂದ್ರರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ವೇದಾನ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತಕ್ಕನೈಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕನು ಗುಣವಾದ ನಿಷ್ಕೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವೇದಾನ್ತೋದಯನರೆಂಬ ನಾಮಧೇಯವು. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧಾಂ ಎಂಬುದರಿಂದ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಸುಧೆ ಎಂಬ ಭಾವವು ; ಸುಧೆಯ ಹಾಗೆ ಭೋಗ್ಯವು ಹೀಗೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವೇದಾನ್ತೋದಯನತ್ವವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಆಚಾರ್ಯಾನುಮತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಹೊಂದಿದುದು ಎಂಬರ್ಥವಲ್ಲವು. ಆ ಆಚಾರ್ಯಾನುಮತಿಗೆ ವೇದಾಂತ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಲವಿರುವದರಿಂದ ವಿನೇಕೋಪದೇಯವಾದುದೆಂಬುದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ವೇದಾಂತ

ಕಳಿಕಂಠಗಣಾಸ್ವಾದ್ಯೇ ಕಾಮಸ್ವಾಸ್ತ್ರೇ ನಿಜಾಜ್ಞುರೇ |

ನಿಂಬವೃತ್ತಿಭಿ ರುದ್ಧೀರ್ಣೇ ನ ಚೂತಃ ಪರಿತಪ್ಯತೇ

|| ೩೭ ||

ವನ್ನು ಸ್ವರಿಯಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯಾಘಾತವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ತಿಳಿದು ಐಕಕಂಠ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, “ ಸರ್ವಂಸಮಂಜಸಮ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯಾದುದರಿಂದ ಪಾನಕ್ಕೆ ಪರಮಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಇತರರು ಈ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿರುವವೆಂದೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಾಧ್ಯ ಬಾಧಕಗಳುಂಟೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ಸುಧೆಯೂ ಆಗದು, ಅದು ಪಾನಯೋಗ್ಯವೂ ಅಲ್ಲವು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. **ವೇದಾಂತೋದಯನ** ರಬ್ಬರಿಂದ ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕ ಅಂಶವು ಏನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ದರ್ಶನಸಿದ್ಧಾಂತಗಳೂ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೇವೆನಿಸಾ ಒಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಿರುದ್ದವಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಹೀಗೆ ವೇದಾಂತದಮುಖಮಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವರು.

ಅನತಾರಿಕೆಯು-ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ಈಗ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯು, **ವಿಭುದ ಪರಿಷನ್ನಿಷೇವ್ಯ**ವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ವಿರೇಷ ಜ್ಞಾತವಾದವರು ಉಪಾದೇಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸುಧೆಯನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ವಿಬುಧರಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸದೇ ಹೋಗಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಈಷದಪಿ ಪರಿತಾಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನ್ಯಾ ಪ ದೇ ರ ದಿಂದ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಅತಿಮನೋಹರವಾದ ಕೆಂಪು ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮಾವಿನಮರವು ಅತಿ ಮಧುರವಾದ ಪಂಚಮಸ್ಕರದಿಂದ ಕೂಗುವ ಕೋಕಿಲಗಳಿಂದ ನಿಷೇವ್ಯವು. ಕ್ರೂರವಾದ ವಾಕ್ಯುಳ್ಳ ಕಾಗೆಗಳು ಆ ಮರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಕುರಿಯಾದ ಬೇವಿನ ದಣ್ಣೆಗಾಗಿ ಬೇವಿನ ಮರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾವಿನಮರಕ್ಕೆ ಪರಿತಾಪವೇನು ? ಏನೊಂದು ಹಾನಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು, ಅಂತವರು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವುದು ಆನಶ್ಯಕವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ.

ಅರ್ಥವು-ಕಳಿಕಂಠಗಣಾಸ್ವಾದ್ಯೇ ಕೋಕಿಲೆಯ ಸಮೂಹದಿಂದ ಆಸ್ವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ರುಚಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಮಸ್ವಾಸ್ತ್ರೇ-ಶ್ರೀ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಕಾಮ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮನ್ಮಥನ ಅಸ್ತವಾದ, **ನಿಜಾಜ್ಞುರೇ**-ಸ್ವಕೀಯವಾದ (ಚೂತವೃಕ್ಷದ) ಚಿಗುರುಗಳು **ನಿಂಬವೃತ್ತಿಭಿಃ**-ಬೇವಿನ ಚಿಗುರನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವ ಕಾಗೆಗಳಿಂದ, **ಉದ್ಧೀರ್ಣೇ**-ಉಗಲೆಲ್ಲದಲಾಗಿ ಎಂದರೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡಲಾಗಿ, **ಚೂತಃ**-ಮಾವಿನಮರವು, **ನಪರಿತಪ್ಯತೇ**-ಪರಿತಾಪ ವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು.

ಮಾವಿನ ಮರದ ಚಿಗರನ್ನು ಕೋಕಿಲಿಗಳು ಪರಮಭೋಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವವು. ಕಾಗೆಗಳು ಆದನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಬೇವಿನ ಚಿಗರನ್ನು ಭೋಗ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾವಿನಮರಕ್ಕೆ ಏನೊಂದು ಪರಿತಾಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಉಪಸಾದನೆಯು. ಚೂತವೃಕ್ಷದ ಚಿಗರು ಹೇಗೆ ಕಳಕಂಠಗಣಾ ಸ್ವಾದ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಈ ಅಮೋಘಗ್ರಂಥವು ವಿದ್ವಜ್ಞಾನಮಂಡಲಿಯಿಂದ ಬಹು ರಸವತ್ತಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಚಮ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೂಗುವ ಕಳಕಂಠ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕರ ಮನೋಹರವಾದ ಉತ್ತಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಂತವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಕಿಲರವಮೋ ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮನೋಹರವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಸಾತ್ವಿಕರೂ ಪಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಂಟು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು ಎಂಬ ಭಾವವು ಗಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ದ್ಯೋತಿಸಿತು. ಆಸ್ವಾದ್ಯ ಶಬ್ದದಿಂದ ಅಂತವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವು ತುಂಬಾ ಭೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಚೂತವೃಕ್ಷ ಚಿಗರು ಕಾಮಸ್ಯಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕಾಮನು ಸರೋ ಪಭೋಗಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ತನ್ನ ಆಸ್ತ್ರದಿಂದ ಈ ಉಪಭೋಗಗಳೆಲ್ಲಾ ವಶವು; ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಈ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧವು ಕಾಮಸ್ಯ-ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮನ್ಮಥಮನ್ಮಥನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಮಪುರುಷನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಾದ್ದು. ಕಾಮ ಶಬ್ದವು ಸಹಸ್ರನಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ (ಒಲನೆಯ ನಾಮವು) ಕಾಮನೆಂದರೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಲಾವಣ್ಯಾದಿ ರೂಪಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ದಯಾ ಔದಾರ್ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿ ಆತ್ಮಗುಣಗಳಿಂದಲೂ ಮನ್ಮಥ ಮನ್ಮಥನ ಹಾಗೆ ಅತಿ ಮನೋಹರನು-ಎಂಬರ್ಥವು. ಇಲ್ಲಿ ನಿಜಾಜ್ಞರವೇ, ಚೂತವೃಕ್ಷದ ಚಿಗುರೇ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವು; ಚಿಗರು.ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಹೂವು ಫಲ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವು. ಇದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸದ್ವೈಯಸ್ಸನ್ನು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು ದ್ಯೋತಿಸಿತು. ನಿಜಾಜ್ಞರ-ಶಬ್ದದಿಂದ, ಸ್ವೇನರೂಪೇಣಾಭಿನಿಷ್ಪದ್ಯತೇ.ಎಂಬ ಮೋಕ್ಷದೇಶಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ನೈಜದೇಶಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನೈಜಭಾವದ ಅಂಕುರವುಳ್ಳದ್ದು ಅವಿಭಾವಉಳ್ಳದ್ದು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಉದ್ಗಿರ್ಣ-ಎಂಬುದರಿಂದ ಅಸತ್ತುಗಳು ಅಂತಹ ಆತ್ಮನ ನೈಜಾವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಸತ್ತುಗಳು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಕೆಲವರು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನಾದರಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಗಿರ್ಣ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಯಾವಾಗ ಚೂತವೃಕ್ಷದ ಅಚ್ಚರವು ತಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಬಂಧವಾಯಿತೋ, ಆಗ ಚೂತ ವೃಕ್ಷವು ತಾವೇ ಆಯಿತು. ಅತಿಮಧುರವಾದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಸ್ವಾದನ ಮಾಡಿದರೆ ವಿಶೇಷ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಭಾವವು ಚೂತ ಶಬ್ದದಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಮನೋಹರವಾದ ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ತಾವು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದಂತಾಯಿತು. **ನಪರಿತವ್ಯತೇ-ಎಂಬುದರಿಂದ** ಪರಿತಾಪವು, ಸಾಧುಗಳು ಪರಿಗ್ರಹಿಸದೆಹೋದರೆ ಒಂದುವೇಳೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆನತ್ತುಗಳು ಪರಿಗ್ರಹಿಸದೆಹೋದರೆ ಪರಿತಾಪವು ಏಕೆ? ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವಾಮಿ ನಿಗಮಾಂತಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಹಯಗ್ರೀವರೇ ಬರೆಸಿದುದು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದರಿಂದಲೂ, ತನುಗೆ ಈಸದಪಿ ಪರಿತಾಪವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಾವಿಸ ಬಹುದು. ಇತರರ ನಿದೆಯಲ್ಲಿ, ಗ್ರಂಥವು ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಪರಿತಾಪಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವು, ಹಾಗಲ್ಲದ ಸ್ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಿತಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಅನತಾರಿಕೆಯು-ಹಿಂದೆ ಈ ಗ್ರಂಥವಾದ ಅನೋಘಾಸುಘೆಯನ್ನು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು **ಪಿಬತ-ಪಾನಮಾಡಿರಿ** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಷ್ಟು ಅನೋಘವಾದರೂ ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ಅಸತ್ತುಗಳ ಅನಾದರಣೆಯಿಂದ ತನುಗೇನೂ ಪರಿತಾಪವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದು ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರವು ; ಗುರುಮುಖೇನ ಇಂತಹ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕರಿಸು ವದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವಾಗ, ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ಉಪದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಬಹುದೋ? “ ಮುಕ್ತಂ ಯತ್ನೇನ ಗೋಪಯೋತ್ ” ಎಂದಲ್ಲವೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನು ತಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಪಚ್ಚಿಯ ಯಥಾರ್ಥಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತನುಗೆ ಪರಮಗುರುಗಳು ಹೇಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥಮೂಲಕ ಹೇಳಿದ್ದೇವೇ ವಿನಾ, ಶಿಷ್ಯರು ಆಚಾರ್ಯದ್ವಾರಾ ಅಧಿಕರಿಸುವದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಆಚಾರ್ಯರವರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಅ.ಉಪದೇಶಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸಲು ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ತಾವು ಈಗ ಬರೆದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಾನೀಯರು ಆಚಾರ್ಯರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಾವು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವು. ಆದುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕವೇ ಗ್ರಹಿಸಿತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಘಾತ

ಮುನ್ನೆತ್ತ ಜ್ಞಾನಮು ಮೋಕನ್ದರಕ್ಕಲು ಮೂನ್ಮುರೈಯಿಲ್ |
ತನ್ನೆತ್ತ ತನ್ನೈಯುನ್ತಾಳ್ ನ್ನವರ್ಮೀ ಯುನ್ದ ನಿತ್ತ ಕವುಮ್ |

ವಿಲ್ಲವು. ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದ ಪುನಃ ಪ್ರವಚನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಆಶಯವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತಾವು ಈಗ ೩೨ ಅಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದುದರು ನಿಗಮನವಾದುದರಿಂದ ಸಜ್ಜುಹವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು:—ಮುನ್-ತಾವು ಹಿಂದೆ ತಿಷ್ಯ ಕೋಟಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ, ಪೆತ್ತ-ಜಾಯಮಾನಕಟಾಕ್ಷ ಸಾತ್ವಿಕಸಂಭಾಷಣೆ, ಸದಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಹೊಂದಿದ, ಜ್ಞಾನಮುಮ್-ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಸಮಸ್ತ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥಾನು ಶಾಸನಭಾಗಾರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ಸೂಚಿತವು. ಮೋಕಂತುರಕ್ಕಲುಮ್-ಕುತರ್ಕಗಳಿಲ್ಲದಂತಾದ ನಿರರ್ಥಕವಾದ ಅಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲಾ ನಿವೃತ್ತಿಸಿ ಹೋಗಿಗೋಣವನ್ನು, ಇದರಿಂದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವಾದ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಭಾಗವು ಸೂಚಿತವು, ಮೂನ್ಮುರೈಯಿಲ್-ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ತಣ್ಣು-ಅಪಕರ್ಷವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಪ್ರಸದನವು ಉಪಾಯವೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಪಕರ್ಷವನ್ನು, ಅತ್ತ-ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಕುವಾದವಿಲ್ಲದಿರುವ, ತನ್ ಪೆತ್ತ-ತಾನು ಆಚಾರ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ, ತನ್ನೈಯುಮ್-ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಶೇಷತ್ವವನ್ನು, ಇದು ಮೂಲವಸ್ತ್ರದ ಉಪದೇಶ ವನ್ನೂ, ತಾಳ್ ನ್ನವರ್ ಕ್ಕು-ಅಕಿಂಚನರಾಗಿ ಶೇಷಭೂತರಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ, ಈ ಯುಮ್-ಕೊಡುವ ತನಿ-ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ, ತವುಮ್-ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ, ಇದು ಧ್ವಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವು, ಮನ್ ಪತ್ತಿ-ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಧ್ವಯದ ಮೂಲಕ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಎಂದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ನಿನ್ರವಗೈ-ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು, ಉರೈಕ್ಕಿನ್ರ-ಅರ್ಜುನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸುವ, ಮರೈಯವರ್ ಪಾಲ್-ವೇಧಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತು ಗಳ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ, ಚಿನ್-ಕೋಪವನ್ನು, ಪತ್ತಿ-ಹೊಂದಿ, ಎನ್ ಪ್ರಯೋಜನಮ್-ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು, ಇದರಿಂದ ಚರಮ ಶ್ಲೋಕಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವೂ, ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವೂ, ಶಿಷ್ಯಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವೂ ಸೂಚಿತವು. ಹಾಗೆ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವರನ್ನು ಕೋಪಿಸಿ ನಿಂದಿಸಿದರೆ ಬರುವ ಪ್ರಯೋಜನ ವೇನು? ಎಂಬ ಭಾವವು. ಕೋಪಿಸಿ ನಿಂದಿಸಿದವರಿಗಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತಾವು

ಮನ್ವಂತಿ ನಿನ್ವಂತಿ ಯುರೈಕ್ಕಿನ ಮುರೈಯವರ್ಪಾಲ್ |

ಚಿನ್ವಂತಿ ಯೆನ್ವಯನ್ ಚೀರರಿವೋರ್ ಕ್ಕಿವೈ ಚಿಪ್ಪಿನವೇ || ೩೯ ||

ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು; ಶೀರ್ ಅರಿವೋರರ್ಕ್ಕು-ಇದರಲ್ಲಿ ಶೀರ್-ಎಂದರೆ ಗುಣ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ, ಇಂತಹ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗೆ. ಇವೈ-ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಚಿಪ್ಪಿನವೇ-ಹೇಳಿದವಷ್ಟೇ. ಅಂತಹ ಕುತರ್ಕಗಳಿಂದ ನಿಂದಿಸುವರಿಗಾಗಿ ತಾವು ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವು; ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಗಾಗಿ ಇವನ್ನು ಹೇಳಿದೆವು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಸಾದನೆಯು-ಸಾರದೀಪಿಕಾವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅವತಾರಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ-ಹೃದ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಿದೆ? ಮಹತ್ತಾದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೀಯುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೀಗ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದು ಎಂಬುದರಿಗಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು. ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸವನ್ನೂ ಕರಣಕಳೇ ಬರಾದಿಗಳನ್ನು ಅನಂತರ ಹೊಂದಿದುದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯ ಪ್ರಾವಣ್ಯವನ್ನೂ, ಆಗ ತನಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ನಿದ್ರಾರೂಪ ಮೋಹ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಮಥೈ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಭಗವತ್ಯ ಪಾಮೂಲಕ ಗುರೂಪದಿಷ್ಟವಾದ ಅಮೋಘವಾದ ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಅಕಿಂಚ ನ್ಯಾನನ್ಯಗತಿಕರಾದವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯೋಪಾಯವೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಭರನ್ಯಾಸ ನಿಷ್ಕೆಯನ್ನು, ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರ ಅಂತವನಿಗುಂಟಾಗುವ ಅರ್ಚಿರಾದಿಗತಿ ವಿರಜಾವಗಾಹನಾದಿ ಮೂಲಕ ಪರಮಾತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ತತ್ಕೈಜ್ವರ್ಯವೂ ಇನೇ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾದ ಅವನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ, ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆವು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆಂದು ಅವತಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, **ಮುನ್ನೆತ್ತ ಜ್ಞಾನಮುಮ್-ಸೃಷ್ಟಿಗೆ** ಮೊದಲು ತಾನು ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನಗುಣಕನು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸವನ್ನು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ **ಮೋಹತ್ತುರುಕ್ಕವುಮ್-ಎಂದರೆ ಉರುಕ್ಕಲ್**, ನಿದ್ರೆ, ಸೃಷ್ಟ್ಯನಂತರ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದಾದಿ ಪ್ರಾವಣ್ಯರೂಪ ಮೋಹದಲ್ಲಿರುವ ನಿದ್ರೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅರ್ಥಗಳೂ ಉಪದೇಯಗಳೇ, ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕಾದವರು ತುರುಕ್ಕಲುಮ್-ಆಮೋಹದ ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಮೋಹದ ನಿವೃತ್ತಿ-ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿದರೆ, ಸಾರನಿಷ್ಕರ್ಷೆ, ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರತಿತಂತ್ರ, ಅರ್ಥಪಂಚಕ ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಹಗಳು, ದೇಹಾತ್ಮ ಭ್ರಮ, ಸ್ವತಂತ್ರಾತ್ಮಭ್ರಮ,

ಜೀವೇಶೈಕ್ಯಭ್ರಮಗಳು ತತ್ಸತ್ತಯದ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನದಿಂದ “ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾತ್ಮ ಭ್ರಾಂತಿರ್ಗತಃ ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಹಾಗೆ “ ಮುಫಪತ್ತಜ್ಞಾನಮುಮ್ ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಜಾಯಮಾನಕಟಾಕ್ಷ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆಚಾರ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಇತರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃ ಗಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿದರು. ಈ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲೇ ಉಪಾಯ ವಿಭಾಗ ಅಧಿಕಾರ ವಿಭಾಗ, ಅಕಿಂಚನ್ಯಾ ನಸ್ಯಗತಿತ್ವಜ್ಞಾನವಿದ್ದವರಿಗೆ ಸುಲಭೋಪಾಯವಾದ ಸಪರಿಕರ ಪ್ರಸತ್ತಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಕರ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಸಾಜ್ಞ ಪ್ರಪದನ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಪ್ರಭಾವರಕ್ಷಾಭಿಕಾರಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದಗಿದವು. ಯಾವಾಗ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವೂ ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯವೂ ವಿದಿತವೋ, ಆಗ ಶಬ್ದಾದಿ ಪ್ರಾಸಕ್ಯವೂ ಅಲ್ಪಸ್ಥಿರವಾಗಿಯೂ ದುಃಖಸಮ್ಮಿಶ್ರವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಫಲದಾಯಕವೆಂಬ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಜ್ಯವ್ಯಾಸೇಂದು ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವ ವನ್ನು ಎಂಬರ್ಥ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಈ ರಹಸ್ಯ ತ್ರಯಗಳ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನದಿಂದಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ಇದೇ ಸಾರತಮಜ್ಞಾನವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಇದೇ ಸಾರತಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವರೆಂಬ ಭಾವವು ಮೂನ್ಮುರೈಯಿಚ್ಛಾ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗ ದಿಂದ ಸೂಚಿತವು. ಮೂನ್ಮುರೈವೆಂಬುದರಿಂದ ಮೂಲಮುನ್ಮ ದ್ವಯ ಚರಮ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಅರ್ಥಗಳು ಪ್ರತ್ಯಭಿಕಾರದಲ್ಲೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥಗಳು ಸೂಚಿತವು.

ತನ್ನೆತ್ತತನ್ನೈಯುಮ್-ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಶ್ರೀಸಾರದೀಪಿಕೆಯವರು ಅನು ಮೋದಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣವನ್ನೂ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನ ಸ್ವಸಿಷ್ಠಾಭಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಹುಶಃ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹಾಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿರುವುದು. ಇತರರು **ತನ್ನೆತ್ತ ತನ್ನೈಯುಮ್**-ಎಂಬ ಪಾಠವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಅತ್ತ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಅನುಕರಣಿಸಿರುವ ತನ್ನೈ ಎಂದುರೆ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಕ್ಷವಾದ ಉಪಾಯನಿಷ್ಠಗೆ ಅನುಕರಣಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದರೆ ಅಸ್ಯದೇವತಾರ್ಥಯದವೂ, ಸ್ವನ್ವತಂತ್ರವೂ, ಇವೆರಡೂ ಅತ್ತ-ಇಲ್ಲವಿರುವ ಸ್ವಭಾವವೆಂಬುದು ಇತರರ ಅರ್ಥವು.

ತಾಳ್‌ದವರ್ಯು-ಎಂದರೆ ತುಂಬಾ ಕೇವಲ ಅಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, ಇವ ರಿಂದ ಅಕಿಂಚನ್ಯ ಅನಸ್ಯಗತಿವೈಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಪಕ್ತರಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ದವರೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಇಂತವರಿಗೆ ಈಯುಮ್-ಕೊಡುವ, **ತನಿತ್ತಗವುಮ್**-ಅದ್ವಿತೀಯವಾದ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ, ಯಾರ ಕೃಪೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ

ಕೃಪಯಾನಿಷ್ಟಹೋವದೇತ್-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಆಚಾರ್ಯ ಕೃಪೆ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಅವರು ಮಾಡುವ ಉಪದೇಶವೇ ಅವರ ಕೃಪೆಯು, ಅದನ್ನು ಎಂಬ ಭಾವವು; ಅಥವಾ ಭಗವತ್ಕೃಪೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು; ಆಗ ನಿರಾಣ, ಗತಿಚಿಂತನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವ ಅನಿವಾರ್ಯಾರ್ಥಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ.

ಮನ್ವತ್ತಿ ನಿನ್ರ ವಗೈಯುಮ್-ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದವನು ಅಥವಾ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿರುವವನು ಶೇಷಿಯನ್ನಾಯಿಸಿ ಶೇಷಿಗೆ ಅವನರತ ಕೈಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವದೇ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲ ಮುನ್ರಾಧಿಕಾರಾರ್ಥವನ್ನೂ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟತರವಾದ ಉಪಾಯಾನ್ತರವಾದ ಉಪಾಸನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿಂತು ನಿರೋಪಾಯನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೃಪೆಯನ್ನೂ ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. **ಮನ್**-ಎಂದು ಎನಿಸುವನು, ಅವನನ್ನು ಪತ್ತಿ-ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಆತನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿಂತಿರುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೂ, ಇದು ಧ್ಯಾನಮುನ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ; ಅಥವಾ ಕೃತಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರ, ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, **ಉರೈಗಿನಿ**-ಉಪದೇಶಿಸುವ, **ಮರೈಯವರ್ಸಾಲ್**-ವೈದಿಕರಾದ ಮಹಾಭಾಗವತೊತ್ತಮರಾದ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಇದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯ ಶಿಷ್ಯ ಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರಗಳಾರ್ಥಗಳು ಬೋಧಿತವು. **ಶಿವತ್ತಿಯೆನ್ನಯ್**-ಕೋಪವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಫಲವೇನು? ಅವರುಗಳು ಸ್ವಾಲಿತ್ಯೇಶಾಸಿತಾರಃ-ಶಾಸ್ತ್ರವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುವವರು; ಅಂತವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಪವು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬ ಭಾವವು ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು; ಅಂತಹ ಕೋಪವು ಪರಮನಿಂದ್ಯವು; “**ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಾಪಂ ನಕುರ್ಯಾತ್**” ಕ್ರೋಧೋಹನ್ಯಾನ್ಗುರೂನಪಿ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನರ್ಥಸಾಧನವು; ಅದುದರಿಂದ ಅವರುಗಳು ಪರಮಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶರಣರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ವಿನಾ ಕೋಪವಿವರಾರವೆಂಬ ಭಾವವು; ಮರೋದ್ಘಾಟನೆಗಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು, ಇದು ನಿಂದೆಯು ಎಂದು ಹೇಳುವವರಿಗಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನೆಂತಾವರಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಶೀರರಿವೋರೈ ಶಿಪ್ಪಿನಮೇ**-ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆದರವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದೆವು. ಅಥವಾ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಣದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯೋಪಯುಕ್ತಗಳಾದ ಮಹತ್ತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಅಂತವರಿಗಾಗಿ ಹೇಳಿದೆವು ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಯತಿಸಾರ್ವಭೌಮಂ ವಚಸಾ ಮಾನ್ಯತ್ವಿಭಿತ್ಯಾವನಮ್ |

ನಿರ್ಧೂತೇತರ ಸಾರತಂತ್ರ್ಯ ನಿರಯಾ ನೀತಾ ಸ್ಪುಖಂ ವಾಸರಾಃ ||

ಶೆಫ್ಟಿನಮೇ-ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಅನಧಾರಣದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಾಂಶ ದಲ್ಲೂ ಮನಸ್ಸಿಡದೇ, ಭಗವತ್ತೀತಿ ಪರಪ್ರಯೋಜನ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದವೇ ವಿನಾ ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ ಈ ಅರ್ಥಗಳು ಕೆಲವರಿಗೆ ರುಚಿಸದೆ ಕೋಪಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ: ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು? ಶಿನ್ವತ್ತಿಯೇ ಪರ್ಯ-ತಮಗೆ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ದುಃಖ ವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ “ ವೆಳ್ಳಿ ಪೆರಿಮುಗರ್ ” ಎಂಬ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕೋಪಿಸುವರು ಇದರ ಸಾರತಮತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯಬಲ್ಲರೇ? “ ಲವಣವಣಿಜಃ ಕರ್ಮರಾರ್ಥಂ ಕಿಮಿತ್ಯಭಿಮನ್ವತೇ-ಉಪ್ಪು ಮಾರುವವನು ಪಚ್ಚಕರ್ಮರದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಅಭಿಮಾನಿಸುವನೇ? ಎಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. (ಸಜ್ಜುಲ ಸೂರ್ಯೋದಯ೨. ೨೯) ಕೋಪದಿಂದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಏನೂ ಆಗದಿದ್ದರೂ, ಅವರಿ ಗಾದರೋ “ ಕ್ರೋದಾಧ್ವನತಿ ಸಮೋಹಃ ಸಮೋಹಾಸ್ಪ್ರೃತಿ ವಿಭ್ರಮಃ ಸ್ತುತಿ ಭ್ರಂಶಾದ್ಭುದ್ಧಿನಾಶಃ ಬುದ್ಧಿನಾಶಾತ್ಪುಣಶ್ಯತಿ ” ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನರ್ಥಪರಂಪರೆಗಳುಂಟು. “ ಸ್ವಹಸ್ತೇನೋತ್ಕ್ರಿಸ್ತೈಸ್ಸಖಲು ನಿಜಗಾತ್ರೇಷು ಬಹುಳಂ ಗಲದ್ಭಿರ್ಜಂಜಾಲ್ಯೈರ್ಗಗನತಲ ಮಾಲಿಂಪತಿ ಜಡಃ ” ಎಂದು ಸಜ್ಜುಲ ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು ಅನುಸಂಧೇಯವು (೨. ೩೨)

ಅವತಾರಿಕೆಯು:—ಹಿಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಹೇಳಿದೆವು. ಶೀರರಿವೊಕ್ಕು ಶೆಫ್ಟಿನಮೇ-ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯನ್ನು ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅನನ್ಯಪ್ರಯೋಜನರಾಗಿ ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಭಗವತ್ತೀತನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಬರೆ ದಿದ್ದು ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೀತಿಸದಲ್ಲೇ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೂ ಅಂತಹ ಸುಖ ಉಂಟು. ಅದರೊಂದಿಗೇನೇ ಯಾವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ—

ಅರ್ಥವು:—ಯತಿಸಾರ್ವಭೌಮವಚಸಾಂ-ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜ ಯತಿಶ್ರೀಶ್ವರ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ, ಶ್ರೀ ಗೀತಾಭಾಷ್ಯ, ಶ್ರೀ ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅಮೋಘ ವಾಕ್ಯಗಳ, ಅವ್ಯತಿಭಿಃ-ಪುನಃ ಪುನಃ ಪಠನ

ಪ್ರವಚನ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಉಪಪಾದನ ರೂಪಗಳಾದ ಭಾವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ, ತಾತ್ಪರ್ಯ ಚಂದ್ರಿಕಾ, ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಿಂದ ಯೌವನಮ್. ಯೌವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯೌವನವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ, ಅವೃತ್ತಿ ಶಬ್ದವು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪುರುಷನು ಯೌವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸದಾ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೋಗ ಸುಖಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಭವಿಸುವನೋ ಹಾಗೆ ಅನುಭವಿಸಿ ಆನಂದ ಹೊಂದಿದವೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸಿದೆ ಎಂದರೆ ದೇಹಯಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಜನೆ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಸಾರತಂತ್ರ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೋ ? ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದೆನನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಾಸಾರಾಃ-ದಿನಗಳು ನಿರ್ಧಾರತೇತರ ಸಾರತಂತ್ರ ನಿರಯಾಃ-ಕೊಡವಲ್ಪಟ್ಟ, ಹೇಲ ದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಇತರಿಗೆ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವ ನರಕಗಳುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ, ಸುಖಂ-ಸುಖವಾಗಿ ನೀತಾಃ-ಕಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಇರಲಿಲ್ಲದ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವ ನರಕವಾಧೆ ಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದನು. ಇದರಿಂದ ಐದುಕಾಳುಬಾಷೆಯು ನರಕವೆಂದೂ ಅದಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದನು. ಅದೇನೋ ಸರಿಯೇ ; ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅನುಲಂಬಿಸದೆ, ಅನುಮೋದಿಸದೆ ಇರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಶತದೂಷಣೆ, ಪರಮತಭಂಗ, ಸಜ್ಜಲ್ಯ ಸೂರ್ಯೋದಯ, ನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧಾಂತಜನಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸಿರುವದು ನ್ಯಾಯವೋ ? ಎಂದರೆ, ಸತಾಂ-ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯಥಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ತದನುಗುಣವಾಗಿ ವರಿಸುವ ಸತ್ಪುರುಷರಾದ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳ, ಪಸೃತ್ತಿಂ-ಪ್ರಸೃತಿಯನ್ನು, ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು, ಅಜ್ಞೇಕೃತ್ಯ-ಅನುಮೋದಿಸಿ, ಅಸತಾಂ-ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಪಜ್ಞಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದ ಕುವೃಷ್ಟಿಬಾಹ್ಯರ, ಗರ್ವೋಪಿ-ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಕೂಡ, ಅವರುಗಳು ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಕುನಾದಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತದ ಹಾಗೆ, ನಿರ್ದಾಪಿತಃ-ನಿರಸನ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅಪಾರ್ಥಗಳ ಮಿಂಡನೆಯೂ, ಯಥಾರ್ಥಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯೂ ಸತ್ಪುರುಷನಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನ ಇತಿಕರ್ತವ್ಯತೆಯಾದುದರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂದರು. ಇದು ಕ್ರೋಧದ ಪ್ರಕಟನೆಯು ಸರ್ವಾತ್ಮನು ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಯೌವನ ವನ್ನೇನೋ ಹಾಗೆ ಕಳೆದೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ? ಎಂದರೆ ಶೇಷಾಯುಷ್ಯಸಿ-ಮಿಕ್ಕ ಆಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದರೋ, ಶೇಷಿದಂಪತಿ ದಯಾಕೀಕ್ಷಾಂ-ಇಬ್ಬರೂ ಶೇಷಿಗಳಾಗಿಯೂ ಲೋಕದ ದಿವ್ಯದಂಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರ ದೀಕ್ಷಾವ್ರತವನ್ನು, ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ “ ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ” ಎಂಬಲ್ಲಾ, “ ಸರ್ವಧರ್ಮಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯವೆಂಬಲ್ಲಾ

ಅಜ್ಞೇಕೃತ್ಯ ಸತಾಂಪ್ರಸತ್ತಿ ಮಸತಾಂ ಗರ್ಭೋಪಿ ನಿರ್ವಾಪಿತ |

ಶ್ರೇಷ್ಠಾಯುಷ್ಯಸಿ ಶೇಷಿಚಂಪತಿ ದಯಾ ದೀಕ್ಷಾ ಮುದೀಕ್ಷಾಮಹೇ ||೭೮||

ತಮ್ಮ ವ್ರತದೀಕ್ಷೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು, ಉದೀಕ್ಷಾಮಹೇ-ತಾವು ಎದುರ ನೋಡುತ್ತಿರುವದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ತಮಗೆ ಖ್ಯಾತಿಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದರಲ್ಲೂ ಮಮತೆಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚರಿಸುವದೇ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದರೆಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕುವಾದಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿರಸನ ಮಾಡುವದೂ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆಂದೂ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆತನ ದಯೆ ಎಂದಿಗೆ ಬಂದೀತೆಂದು ಕಾಲ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಪಾದನೆಯು:—ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಧರು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪಕರಾದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಗುರುವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪಠನಪ್ರವಚನ ಉಪಪಾದನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಕಳೆದುದಾಗಿ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭ ಪೂಜೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಈ ಷದಸಿ ತಾವು ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯ ಸ್ಥಾನೀಯರು ತಮಗೆ ಮೇಲು ಪಜ್ಜೆಯನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಅದೇನು, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಯಾವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುದು ಎಂದರೆ, ಅವರು ಯತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರು-ಯತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಸಾರಾಶರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲವು. ಸಮಸ್ತವೇದ ಭಾಗಗಳೇನು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೇನು, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ “ ಆಲೋದ್ಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಚಾರ್ಯಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆಗಮೋತ್ಥ ಜ್ಞಾನವೇನು ವಿವೇಕೋತ್ಥ ಜ್ಞಾನವೇನು ಇವುಗಳ ಬಲದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಕುವಾದ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಪರಸ್ಪರ ವಿಘಾತಗಳಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೂ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನಂಟುಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರು. ಅವುಗಳ ಯಥಾರ್ಥಗಳಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಸಪಾದಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನಂತರ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ “ ಸರ್ವಂಸಮಂಜಸಮ್ ” ಎಂದು ನಿಗುಮನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದವರು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಾದುದರಿಂದ ಯತಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅಂತವರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ಯವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದನು ಎಂದು ವಚಸಾಂ ಆವೃತ್ತಿಭಿಯೌವನಮ್-ಎಂದು ಹೇಳಿದರು- ಸಜ್ಕಲ್ಪ ಸೂರೈದಯದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನೆ ತಮಗೆ ಪರಮಾಚಾರ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಾವು ಅವರಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ

ರುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ, ಗುರುಗಳು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯೋಕ್ತಿಯ ಸರಣಿಯನ್ನನು ಸರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ “ ನಿಖಿಲ ಕುಮತಿ ಮಾಯಾ ಶರ್ಮರೀ ಬಾಲ ಸೂರ್ಯಃ ನಿಗಮ ಜಲಧಿವೇಲಾ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರೋ ಯತೀಂದ್ರಃ ” ವೇದಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ರಾತ್ರಿಗೆ ಬಾಲಸೂರ್ಯರ ಹಾಗೆ ಇರುವವರು ; ಮತ್ತು ವೇದಗಳೆಂಬ ಅಪಾರ ಸಮುದ್ರವು ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅದು ಉಕ್ಕುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವಚಂದ್ರ ರೂಪರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀರಾಮನುಜರೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವರು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಧ್ವಜಪಟವನ್ನು “ ಹೃದ್ಯಾ ಹೃವೃದ್ವದ್ವಸಿಂಹಾಸನ ”ವೆಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. (ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಗುರುಪರತಪರಾಸಾರದ ೧೧೬ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಆದುದರಿಂದ ಯತಿವರ್ಮರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಭೀತಿಪ್ತವದ ಕೊನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ “ ಯತಿಪ್ರವರ ಭಾರತೀ ರಸಭರೇಣ ನೀತಂವಯಃ ”-ಈ ಶ್ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದಾಸನ ಅಭೀತಿಪ್ತವದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೋಡಿ. ಇಲ್ಲಿ ಯತಿಪ್ರವರ ಭಾರತೀ-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸಜ್ಜಲ್ಯ ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಯತಿಶ್ವರ ಸರಸ್ವತೀ-ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಯತಿಸಾರಭೌಮರನಚಸ್ಸುಗಳು ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಪರಮಾದರ ದಿಂದಲೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರ ಇತಿಕ್ರಮೈತೆಯು ಎಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಆವೃತ್ತಿಭಿಃ-ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಇವರು “ ತ್ರಿಂಶದ್ವಾರಂಶ್ರಾವಿತ ಶಾರೀ ರಕ ಭಾಷ್ಯಃ ”-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ೩೦ ಸಲ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ ಪಾಠವನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ “ ವಿಚಾರ್ಯಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ”-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನೇಕಸಲ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂಶಯ ವಿಪರ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ ; ಅತಿಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನದಿಂದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳು ತೋರಿಬರುತ್ತವೆಂಬುದಾಗಿಯಾದರೂ ಆವೃತ್ತಿಃ-ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಮ ನೋ ಹ ರ ವಾ ದ ಮಾಧುರ್ಯವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯಪರಮಾನ್ನಗಳನ್ನು ಭುಜಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಆವೃತ್ತಿಯು ಅಪೇಕ್ಷಿತವಷ್ಟೇ. ಅಥವಾ ಶರಣಾಗತಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಪೃಥುಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದನ್ನೇ ಇವರು ಶರಣಾಗತಿದೀಪಿಕಾ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರ, ಅಡೈಕ್ಯಲಪತ್ತು, ನ್ಯಾಸದಶಕ, ನ್ಯಾಸವಿಂಶತಿ ಇತ್ಯಾದ್ಯನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಾಗಲಿ. ಆವೃತ್ತಿಭಿಃ-ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗವು.

ಯೌವನಂ-ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸನಾಗಿ ಜ್ಞಾನದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿಮರ್ಶ ಭಾಗಗಳು
 ಚನ್ನಾಗಿ ತಲೆದೋರಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳ ಆವೃತ್ತಿ
 ಗಳಿಂದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ-ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದನು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಇತರಹವ್ಯಾಸ
 ಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವು ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಯೌವನವನ್ನು
 ಹಾಗೆ ಕಳೆದನು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದೇನೋ ಸರಿ ; ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ
 ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಗುರುಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿತನಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗೆ
 ಗಮನಕೊಡದೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ನಿರಸನೆಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರಲೆಂದು, ಇತರ
 ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಉಪ್ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬ ಭಾವವೂ ವ್ಯಕ್ತ
 ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ ಪರಿತಾಪವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅಸತಾಂಗರೋಪಿ
 ನಿರ್ದಾಪಿತಃ-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ
 ವಿರೋಧವಾದುವಾಗಿ ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಇದ್ದರೆ, ಅವು ಶಾಸ್ತ್ರಪಜ್ಜಿಗೆ ವಿರೋಧ
 ವೆಂದು ತೋರಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಆದುದರಿಂದ ಅಸತಾಂಗರೋಪಿ
 ನಿರ್ದಾಪಿತಃ-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯೌವನವನ್ನು ಕಳೆದನು ಎಂಬುದರಿಂದ,
 ಆವೃತ್ತಿಭಿಃ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆವೃತ್ತಿ-ಶಬ್ದವು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಯೌವನಸ್ಥನು
 ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಸರಸಪಲ್ಲಾಪಾದಿಗಳಲ್ಲೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ
 ರಮಿಸುವನೋ, ಹಾಗೆ ತಾವೂ ಯತಿವರ್ಯರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೇ ಸದಾರಮಿಸುತ್ತಾ
 ಆನಂದದಿಂದೆನೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಸಾರದೀಪಿಕಾಚಾರ್ಯರು “ನಿರ್ದಿಷ್ಟ
 ಮನ್ನೆಯಾಲೇ ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿರ ಯುವತಿಗಳೋಡೆ ಅನುಭವಿಕ್ಕ
 ಪೆತ್ತದೆನ್ನು ತೋನ್ಸುಗಿರದು”-ಎಂದೂ, ಸಾರಸಂಕ್ರಾಂತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃವು
 ಲೋಕೇ ಪುಂಸಃ ಯೌವನೇ ಆವೃತ್ತಿ ಭಿರ್ಯುವತಿಭಿಃ ಸಹ ವೃತ್ತಿಭಿ ಹಿಂಸು
 ಖಿನೋ ಭವಂತಿ”-ಎಂದೂ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಹು ವಚನದಿಂದ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು
 ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರ ವಚಸಾ ಆವೃತ್ತಿಭಿಃ-ಎಂದು ಇರುವದರಿಂದ
 ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೇ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವ ಭಾವವೂ, ತದಿತಿರವಾದವು
 ಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಅನುರಾಗವು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ, ಆವೃತ್ತಿ
 ಭಿರ್ಯುವತಿಭಿಃ-ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಾಧ್ವಿಯಾದವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ
 ಕೊಂಡು, ಆವೃತ್ತಿಭಿಃ-ಅನುದಿನವೂ ಆತನೊಂದಿಗೆ ಸರಸಪಲ್ಲಾಪ ಭೋಗಗಳಲ್ಲೇ
 ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿ ಆನಂದಿಸುವಳು ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ಆ ಯತಿವರ್ಯರ
 ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಪರಮೈಕಾಂತಿತ್ವವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.
 ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಶ್ರೀ ಪರಾಶರವಾಕ್ಯವಾದ “ಯಾಪ್ರೀತಿ ರವಿನೇಕಾನಾಂ
 ವಿಷಯೇಷ್ವನಿವರ್ದಿನಾಮ್ | ತ್ಸಾನುನುಸ್ಸರಿತ ಸ್ಸನೇ ಹೃದಯಾನ್ನಾ
 ಪಸರ್ದತು”-ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೇ

ಸತ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ ಆ ವಿಷಯೋ ಪಭೋಗಗಳಲ್ಲೇ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟೋ, ಅಂತಹ ಐಕಾಂತ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದೇ ನಿರಂತರವಿರಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಇಂತಹ ಪ್ರೀತಿಯು ಶ್ರೀನಿಗಮಾಸ್ತ ದೇಶಿಕರಿಗೆ ನೆಲಿಸಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಮುಕನು ಕಾಮಿನಿಯನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಸದಾಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರೂ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯನ್ನೇ ನಿರಂತರ ಚಿಂತನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಭಾವವು.

ಆಗಲಿ, ಸದಾ ಹೀಗೆ ಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೇ ಮುಖ್ಯ ಯಾವನ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದನು ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವು. ದಾಂಪತ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ತಮಗೆ ದೇಹ ಯಾತ್ರಾದಿಗಳು ನಡೆಯಬೇಡವೋ? ಐಹಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರನ್ನು ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ನರಕಸಮಾನವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರಾದ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಶ್ರೀದೇಶಿಕರನ್ನು ಕುರಿತು ಉಂಭ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ರಾಜರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ತಮಗೆ ಸನ್ಮಾನ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಎಷ್ಟು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ, ಅಂತಹ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನರಕವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ನಂದಿಸಿ “ದುರೀಶ್ವರದ್ವಾರ ಬಹಿರ್ವಿರ್ತರ್ದಿಕಾ ದುರಾಸಿಕಾಯೈ ರಚಿತೋಯ ಮಂಜಲಿಃ ಎಂದೂ, ತಮಗೆ “ಧನವು ಧನಂಜಯ ಸ್ತೋದನ ಭೂಷಣ” ವೆಂದೂ “ನಾಸ್ತಿ ಸಿತ್ತಾರ್ಜಿತಂ ಕಿಂಚಿ ನ್ನ ಮಯಾಕಿಂಚಿ ದಾರ್ಜಿತಮ್ | ಅಸ್ತಿಮೇ ಹಸ್ತಿಶೈಲಾಗ್ರೇ ವಸ್ತು ಹೈತಾಮಹಂ ಧನಮ್” -ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ ಮಹನೀಯರಾದುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನರಕವೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ದೂತೇತರ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯನಿರಯಾಃ, ಇದು ನಾಸರಾಃ-ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವು. ದಿವಸಗಳನ್ನು ಬಹು ಸುಖವಾಗಿಯೇ ಕಳೆದೆನ್ನು; ಹೇಗೆ ಕಳೆದಿದ್ದು ಎಂದರೆ, ಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲದೆ, ಇತರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಡದೇ ಕಳೆದೆನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ನಿರ್ಧೂತ-ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇತರ ಪಾತತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ನರಕಗಳನ್ನುಳ್ಳ ದಿವಸಗಳು. ಅಲ್ಲಾ ಸ್ಥಿರ ಫಲಗಳನ್ನು ಬಂಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಐಹಿಕಗಳು ಕೊಡುವದರಿಂದ ನರಕಗಳೆಂದು ಎಂದರೆ ನರಕ ತುಲ್ಯಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. “ಧಿಗಸ್ತು ಪರವಶ್ಯತಾಮ್” -ಎಂಬುದು ಸೀತಾವಾಕ್ಯವು “ನಾಧೇನಃ”-ಎಂಬ ಮುಕ್ಕುಂದ ಮಾಲಾ ೨೮ನೆಯ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿ. ಅಭೀತಿವದಲ್ಲಿ “ನವಕುಮುಹಿ ಶಕೃತೇನರಕಗರ್ಭವಾಸಾದಿಕಂ ವವುಶ್ಚ ಬಹು ಧಾತುಕಂ ನಿಪುಣಚಿಂತನೇ

ಉದ್ಯತಮ್ ” (೧೩ನೆಯ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ, ದೇಹ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲವೂ ನರಕಸಮಾನವೆಂದೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಲ್ಲಾ ತೃಣಕ್ಕೆ ಮಾನವೆಂದೂ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾವು ವೈರಾಗ್ಯ ಶಿಖಾ ಮಡಗೊಡುವುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಮಕ್ಕಳ “ ಯೋಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭಪೂಜಾಸು ವಿಮುಖಃ ”-ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಪರತಂತ್ರನಾಗದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆದನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. **ಸುಖಂ-ಎಂಬ** ರಬ್ಬದಿಂದ ತೋರುವವೇನೆಂದರೆ, ಪ್ರಸನ್ನನ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳು ಯಾವುವೋ ಅವುಗಳೇ ಇತಿ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತಾವೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು ಇತರರಾದ ಆ ಕಾಲದವರಿಗೆ ಪಾಠಪ್ರವಚನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಮುಂದೆ ಬರುವವರ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲಯಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆನೆಂಬ ಅರ್ಥವು ತೋರಿರುತ್ತದೆ ; ಕೃತಕ ವ್ಯಸನವು ಭಾವಿಸಿ, ಸುಖವಾಗಿ ತಿಂದು, ಸುಖವಾಗಿ ವಲಗಿ, ಸುಖವಾಗಿ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲವು. ಸ್ವಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳು ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟವೋ ? ಹೇಗೆ ? ಎಂದರೆ ಅಂಗೀಕೃತ್ಯ ಸತಾಂಪ್ರಸತ್ತಿಂ-ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಿಲ್ಲವು, ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆವು ; ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಎರಡೂ ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯರೀತ್ಯಾ ನಡೆಸಿ, ಅವರುಗಳ ಪ್ರಸತ್ತಿಂ-ಎಂದರೆ ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠೆಯೇ ಇದು ಎಂದು ತಿಳಿದವನಾದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. “ ಶುದ್ಧಾನಾಂತುಲಭೇಮಹಿ ಸ್ಥಿರಧಿಯಾಂ ಶುದ್ಧಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತಿನಾಂ ಮುಕ್ತೈಶ್ವರ್ಯ ದಿನ ಪ್ರಭಾತ ಸಮಯಾ ಸತ್ತಿಂ ಪ್ರಸತ್ತಿಂ ಮುಹುಃ ” ಇಲ್ಲಿ ಸತಾಂ-ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅವರೆಂತವರೆಂದರೆ ಶುದ್ಧಾನಾಂ-ಅಂತಃ ಬಾಹ್ಯತಃ ಮಹಾ ಪರಿಶುದ್ಧರು, ಸ್ಥಿರಧಿಯರು ವಿಷಯ ಚಂಚಲತ್ವವಿಲ್ಲವು, ಶುದ್ಧಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು-ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಹೇಗೆ ಪತಿ ಪರಾಯಣಳಾಗಿಯೇ ಸದಾ ಇರುವಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರು ಐಕಾಂತ್ಯದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವವರು ; ಇಂತಹ ಸತಾಂ-ಮಹಾಭಾಗವತೋತ್ತಮರ, ಪ್ರಸತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ತಾವು ಅನುಸರಿಸಿದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಸತ್ತುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರಿ ? ಎಂದರೆ ಅವರುಗಳ ಗರ್ವೋಪಿ ನಿರ್ವಾಹಿತಃ-ಅವರುಗಳ ಗರ್ವವನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ಮೂಲ

ಮಾಡಿದೆನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಸತ್ತುಗಳು ಯಾರೆಂದರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಪಜ್ಜಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದವರು, ಮತ್ತು ಅಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವವರು. ಬಾಹ್ಯ ಕೃದೃಷ್ಟಿಗಳು. ಅವರು ಪುನಃ ತಲೆಯೆತ್ತಕೂಡದು, ಹಾಗೆ, ಅವರುಗಳನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಶತದೂಷಣೆ ಪರಮತ ಭಂಗ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿರುವೆನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ತಾವೂ ತೋರಿಸಿರುವುದೂ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಅವರ ಗರ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಗರ್ವಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ? ಎಂದರೆ ಸ್ವಮತ ಸ್ಥಾಪನೆ ಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದ ಮತಗಳ ನಿರಸನವೂ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಮತಸ್ಥಾಪನೆಯೂ ಅದರ ಉಪಪಾದನೆಯೂ ಕೂಡುವದಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ವಾದದಿಂದ ಖಂಡನೆಯೂ ಎಂದಿಗೂ ಗರ್ವಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಪೂರ್ವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವು ಅವಶ್ಯಕವು. ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿ, ಪಂಡಿತರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ತರುವವನ ಮೇಲೆ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಪರೈನಸಾನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು, ಅಯಥಾರ್ಥ ವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವದು, ಆತನ ಇತಿಕರ್ತೃತ್ವೆಯಲ್ಲೇ ಸೇರಿತು. ಗುರುವು “ ಸ್ವಲಿತ್ಯೇ ಶಾಸಿತಾ ”ವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕಾದುದು ತುಂಬಾ ಅವಶ್ಯಕವು. ರಾಮಶಬ್ದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವರೊಬ್ಬರು, ರಾ-ಎಂದು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಾಗ ಆತನ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳು ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತವೆಂದೂ, ಮ-ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಣೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಾಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರೆ, ಹೊರಗೇ ನಿಂತುಹೋಗುವವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರೆ, ಅದೇನೋ ಪುರಾಣ ಚಮತ್ಕಾರವಾದರೂ, ಕೇಳಿದವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ, ಪಾಪ ವೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಒಳಗೆ ಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಪಾಪಕರ್ಮವು ಮಾಡಿದುದು ಆಗಲೇ ನಶಿಸಿಹೋಯಿತು, ಅದೇನೂ ದ್ರವ್ಯರೂಪವಾದುದಲ್ಲವು. ಸುಕೃತದಿಂದ ಬರುವದು ಭಗವದನು ಗ್ರಹವೂ, ಮಷ್ಕೃತದಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವು; ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಫಲಗಳು ದೊರೆಯುವವು ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವು. ಮೊದಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಯು ಭ್ರಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದರಿಂದ ಚಮತ್ಕಾರವಿದ್ದರೂ ನಿಂದ್ಯವು. ಇಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ಉಪದೇಶಗಳ ನಿರಾಕರಣೆಯು ಅವಶ್ಯಕವು. ಭಗವಂತನಿಗೆ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ದಾಸಭೂತನೆಂದು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ತಾನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವು. ಆದುದರಿಂದ “ ಅಸತಾಂಗರೋಪಿ ನಿರ್ವಾಪಿತಃ ”-ಆಗಲಿ, ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರು ಸಜ್ಜುಲ್ಪ ಸೂರೋದಯದಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರನ್ನೇ ಗುರುವಾಗಿ

ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿವೇಕನೆಂಬ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ತನುಗೆ ಪ್ರತಿಭಟಿರಾದ ಇತರ ಮತವಾದಿಗಳು ಪ್ರಗಲ್ಬವಾದವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಪ್ರತಿಭಟಿರ ಆಟೋಪಕ್ಕೆ ಕುಸಿತರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೇನೆಂದರೆ—

“ ಯತೀಶ್ವರ ಸರಸ್ವತೀ ಸುರಭಿತಾಶಯಾನಾ ಸತಾಂ | ಮಹಾವಿ ಚರಣಾಂ ಬುಜಂ ಪ್ರಣತಿಶಾಲಿನ್‌ಮಾಲಿನಾ | ತದನ್ಯಮತ ದುರ್ಮದ ಜ್ವಲಿತ ಚೇತಸಾಂ ವಾದಿನಾಂ | ಶಿರಸ್ಸು ನಿಹತಂ ಮಯಾ ಪದಮದಕ್ಷಿಣಂ ಲಕ್ಷ್ಮತಾಮ್ ” ಯತೀಶ್ವರರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಎಂದರೆ ಯಥಾರ್ಥಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಂಶಯ ವಿಪರ್ಯಯಗಳಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದವರ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ನಾನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವೆನು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಇತರ ಮತಗಳ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ ಜ್ವಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಕುವಾದಿಗಳ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಇಡುವೆನು, ಎಂಬುದು ಶ್ಲೋಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ದೇಶಿಕರವರು ಹೇಳಿರ ವದು ನ್ಯಾಯವೋ? ಎಂದಾಕ್ಷೇಪ ತಂದರೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಗೆಂದರೆ? ಇದು ನಾಟಕವು, ಪ್ರತಿಕಕ್ಷೆಗಳಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ವಾಕ್ಯಲಹವು ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭವು. ತಮ್ಮ ರಾಜನಾದ ವಿವೇಕನು ಕೇಳುವ ಹಾಗೆ ನೇಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷೆಗಳು ಜಂಭ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನೆದುರಿಗೆ ತಾವೂ ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು, ಸಾಧಾರಣ ಕಾಲದವ್ಯಾಪಾರವನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ದೋಷಾರೋ ಪಣಿಯು ಸರಿಯಲ್ಲವು. ಸ್ವಾಮಿದೇಶಿಕರವರು ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಗರ್ವವನ್ನಾಗಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸರು. ಕೆಲವು ಆಗದವರು ಇವರಿಗೆ ಅವಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಇವರು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೋಪವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೇನೆಂದರೆ, “ ಕರ್ಮ ವಲಂಬಕಾಃಕೇಚಿತ್ಕೇಚಿ ಜ್ಞಾನಾವಲಂಬಕಾಃ | ನಯಂತು ಹರಿದಾಸಾನಾಂ ಪಾದರಕ್ಷಾವಲಂಬಕಾಃ ”-ಕೆಲವರು ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾವಾದರೋ ಭಾಗವತರ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರುಗಳು ಲಜ್ಜಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾವ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವು. ಅಶಬ್ದ ಸ್ವಾರಸ್ಯದಿಂದ ಮಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಂ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಅಪರ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಅದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅರ್ಥವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಯೌವನವನ್ನೇನೋ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಳೆದಿದ್ದಾಯಿತು. ಮಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದುದು ಏನು? ಎಂದರೆ, ತಾವು ಹಾಗೆ ಯೌವನವನ್ನು

ಕಳೆದುದರಿಂದ ಧನ್ಯರು, ಕೃತ್ಯಕೃತ್ಯರೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶೇಷಾ
ಯುಷ್ಯಪಿ-ಮಿಕ್ಕ ಆಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಾದರೂ, ಶೇಷಿದಂಪತಿದಯಾ ದೀಕ್ಷಾ-
ಶೇಷಿಗಳಾಗಿ ಲೋಕದಂಪತಿಗಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರ ದಯಾರೂಪ ದೀಕ್ಷೆ
ಯನ್ನು, ಉದೀಕ್ಷಾಮಹೇ-ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಶೇಷಿದಂಪತಿದಯೆಯು-ತನುಗೆ ಸಿದ್ಧವೆಂಬ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಇಲ್ಲಿ ದ್ಯೋತಿಸುವ.
ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಧರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವರು ಶರಣಾಗತಿ
ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರು ನಿತ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು, ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು
ಜಾಗರುಕರಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ದಯಾದೀಕ್ಷಾಂ ಉದೀ
ಕ್ಷಾಮಹೇ-ಎಂದು ಹೇಳುವದು ನ್ಯಾಯವಾದುದು. ದಯಾದೀಕ್ಷೆಯು-ಯಾವು
ದೆಂದರೆ ಅಭಯಪ್ರದಾನವು, “ ಸಕೃದೇವ ”-ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಮಾ
ವತಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದುದೂ, ಕೃಷ್ಣಾವತಾರಿಯಾಗಿ “ ಸರ್ವಧರ್ಮಾ
ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ”-ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೂ ದೀಕ್ಷೆಯು. ಅದನ್ನು
ಎದುರುನೋಡುವದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪರಿಪೂರ್ಣ
ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಪರಮಪುರುಷನಿಗೆ ಮಾಡುವ ನಿತ್ಯಕೈಂಕರ್ಯ
ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು; ಇಲ್ಲಿ ದಯಾದೀಕ್ಷಾ-ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು, ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಧರ
ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯದ ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ “ ವಿನತ ವಿವಿಧ ಭೂತವ್ರಾತ ರಕ್ಷೈಕ
ದೀಕ್ಷೆ-ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯಸಜ್ಜಲ್ಪನ ಸಜ್ಜಲ್ಪವೇ ದೀಕ್ಷೆ
ಯೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕೈಬಿಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಜ್ಜಲ್ಪವೇ
ದೀಕ್ಷೆಯು. “ ಅಸ್ಯ ಹಂ ಜೀವಿತಂ ಜಹ್ಯಾಂತಾಂನಾಸೀತೇ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಾಂ |
ನಹಿಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಸಂಕ್ರುತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ವಿಶೇಷತಃ ”-(ರಾ)
ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು ವ್ಯಕ್ತವು. ಹಾಗೆಯೇ “ ಮಿತ್ರಭಾವೇನ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನತ್ಯಚೇಯ ಕಥಂಚನ ” “ ರಾಮೋದ್ವಿರ್ನಾಭಿಭಾಷತೇ ”-
ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅನುಸಂಧೇಯಗಳು. “ ನಾಭಿನಂದೇತ ಮರಣಂ ನಾಭಿ
ನಂದೇತ ಜೀವಿತಮ್ | ಕಾಲಮೇವ ಪ್ರತೀಕ್ಷೀತ ನಿರ್ದೇಶಂ ಭೃತಕೋ
ಯಥಾ ” || ಯಾವುದನ್ನೂ ಕುರಿತು ಸಂತೋಷಿಸದೆ ಸಂಬಳಗಾರನಾದ ಸೇವಕನು
ಹೇಗೆ ೩೦ ದಿನಗಳು ತುಂಬಿ ಮಾಸಾಶನವು ಯಾವಾಗ ದೊರೆಯುತ್ತೋ ಎಂದು
ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವನೋ ಹಾಗೆ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಶೇಷಭೂತರಾದ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದ
ನಾವು ಸ್ವಾಮಿಯು ಮಾಡಿದ ಅಭಯಪ್ರದಾನವು ಯಾವಾಗ ಲಭಿಸುತ್ತದೋ
ಎಂದು ಜಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯ ಹಾಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇರುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರು
ತ್ತಾರೆ. ಉದೀಕ್ಷಾಮಹೇ-ತದೇಕ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಲಭಿಸಿತು

ಶೆಷ್ಠಚ್ಛವಿಕ್ಕಮುತೇನ್ನ ತಿಗಳುಮ್ ಶೆಳುಜ್ಞುಣತ್ತು |
ತಪ್ಪತ್ತವರಕ್ಕ ತಾನೋ ಯುಗನ್ನು ತರು ನ್ತಕವಾಲ್ ||
ಒಪ್ಪತ್ತೂ ನಾನ್ನರೈಯುಳ್ಳಕ್ಕರುತ್ತಿ ಉರೈತ್ತುರೈತ್ತ |
ಮುಪ್ಪತ್ತಿರಣ್ಣವೈ ಮುತ್ತುಮಿಳ್ ಶೇರ್ ನ್ನ ಮೊಳಿ ತ್ತಿರುವೈ ||೪೦||

ಎಂದು ಎದುರುನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸತ್ವರಾತಿಶಯಗಳು ಬೋಧಿತವು.

ಅನತಾರಿಕೆಯು-ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಮುಮುಕ್ಷುವಾದವನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ತತ್ವಗಳೇನು, ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾದ ಹಿತವೇನು ಫಲರೂಪವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥವೇನು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಪ್ತಮಾಣವಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸಿ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥಗಳು ಮೂರು ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಅಡಗಿವೆ ಎಂದು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕವೂ ಅಧಿಕಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕವು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಧಿಕಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪ್ರವಾಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಮಿಳು ಗಾಥೆಯ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥವನ್ನು ಪುನಃ ಸಜ್ಜುಹಿಸಿ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಎಂದರೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮಣಿಯನ್ನು ಪ್ರವಾಳವನ್ನು ಕೆತ್ತದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವು ಇರುವದರಿಂದ ಶಬ್ದದ ಗೌರವವೂ, ಅರ್ಥದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ, ಗಾನಮಾಧುರ್ಯವೂ ಹೀಗೆ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯು ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಲೆಂದೂ, ಶಿಷ್ಯರುಗಳು ಈ ಅನೋಘಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲಿಸಲೆಂದೂ, ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಸಜ್ಜುಹ ಪಾಶುರಗಳು ಸಂಪತ್ಸಂಪಾದಕಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು:-ಶೆಷ್ಠ-ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ, ಅರ್ಥಾನು ಸಂಧಾನದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೂ, ಶವಿಕ್ಕ-ಕೇಳುವವರ ಕಿವಿಗೆ, ಅಮುದೆನ್ನ-ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಮನೋಹರವೋ, ಅಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿ-ತಿಗಳುಮ್-ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಇರುತ್ತದೆ. ಶೆಳುಜ್ಞುಣತ್ತು-ಶಮದಮಾದಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ, ತಪ್ಪತ್ತವರಕ್ಕ-ಸ್ವಾತಿತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರಿಗೆ, ತಾನೋಲುಗನ್ನು, ತಾವೇ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರಾಗಿ, ತರುಮ್-ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವ, ತಗವಾಲ್-ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ಒಪ್ಪತ್ತ-ನಿರುಪಮವಾದ, ನಾನ್ನರೈ-ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೇ ಇದು ವೇದಾಂತಗಳಿಗೂ ಉಪಲಕ್ಷ್ಯವು, ಎಂದರೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ, ಮತ್ತೂ ಅವುಗಳ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಾದ ಪುರಾಣೀತಿಹಾಸಗಳ, ಉಳ್ಳಮ್

ಕರುತ್ತಿಲ್-ಅಂತರ್ಗತವಾದ ರಹಸ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಉರೈತ್ತುರೈತ್ತ-ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿಯುವ ಹಾಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಹೇಳಿದ, ಇನ್ನೆಮ್ಮುಪ್ಪತ್ತಿರಣ್ಣು-ಈ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಅಧಿಕಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಪಾಶುರಗಳು, ಮುತ್ತಮಿಳ್ ಶೇರ್ ನ್ದ-ಮೂರು ವಿಧಗಳಾದ ತಮಿಳ್ ಲಕ್ಷಣಗಳಾದ ಕೂಡಿದ, ಅವು ಮೂರು ಯಾವು ವೆಂದರೆ ವಕ್ತೃವಾಚ್ಯ ವಚನ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಶಬ್ದ ಸೌಷ್ಠವ ಅರ್ಥಗಂಭೀರ, ಗಾನಮನೋಹರತ್ವಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಮೊಳಿತ್ತಿರುವೇ-ತಮಿಳ್ ಪಾಶುರ ರೂಪವಾದ ಸಂಪತ್ತೇ. ಇಂತಹ ಪಾಶುರಗಳು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ, ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದಲೂ ಗಾನಮಾಡಿದರೆ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಇವೆ ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಉಪಸಾದನೆಯು:—ಶೆಪ್ಪ ಚ್ಚಿವಿಕ್ಕು ಅಮೃತಂ-ಅಮೃತದ ಸ್ವಾದು ತಮತ್ವವನ್ನು ನಾಲಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಅನುಭವಿಸಬಹುದು. ಕಿವಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅಮೃತವು? ಎಂದರೆ, ಅಮೃತವು ಹೇಗೆ ಸವಿದರೆ ಮನೋಹರವೋ ಹಾಗೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಮನೋಹರವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದರ ಗಾನಾಮೃತಾನುಭವವು ತುಂಬಾ ಮನೋಹರವೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯೋಗವು. **ಶೆಪ್ಪ**-ಎಂಬುದರಿಂದ ಗಾನಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಉಚಿತವಾದುದು ಎಂಬ ಭಾವವು ತೋರುಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೇಳುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಈ ಪಾಶುರಗಳು ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಬರೀಗಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಸಾರಭೂತವಾದ ಅಮೃತ ಉಂಟಾದಹಾಗೆ ಅಗಾಧವಾದ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವೇದಾಂತ ವೆಂದರೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಾರತಮವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಳಗೊಂಡು ಇರುವವು ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಅಧಿಕಾರಗಳ ಸಜ್ಜುಹ ಪಾಶುರವು ಹೀಗೆ ವಾಚ್ಯಮಹಿಮೆಯನ್ನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಅರ್ಥವೈಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋಕಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಒಪ್ಪತ್ತ ನಾನ್ಮರೈಯುಳ್ಳಕ್ಕರತ್ತು-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. “ನವೇದಾಂತಾಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಂ”-ಎಂದು ಹಿಂದೆ, ಹೊಗಳಿರುವದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ, ಒಪ್ಪತ್ತನಾನ್ಮರೈಯುಳ್ಳಕ್ಕರತ್ತು-ಎಂದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾಗವು ನಿರೂಪಮವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. **ನಾನ್ಮರೈಯುಳ್ಳಕ್ಕರತ್ತು** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು, ವೇದಗಳ ಸಾರಭೂತಾರ್ಥವು ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. **ಉಳ್ಳಕ್ಕರತ್ತು**-ಎಂಬುದರಿಂದ ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಸಾರತಮಾಭಿಪ್ರಾಯವು, ಈ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಪಾಶುರಗಳಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಈ ಅಧಿಕಾರ ಸಜ್ಜುಹಕ್ಕೆ ಇರುವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು, **ಉರೈತ್ತುರೈತ್ತ**-ತನಗೆ ಭಗವದ್ಭಾಗವತ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬಂದುದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ

ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಎಂಬರ್ಥವು ತೋರುವ ಹಾಗೆಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಈ ಹಸಾರ್ಯಾರ್ಥವು ಪುನಃ ಪುನಃ ಅನುಸಂನವತದಾಡಾಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ಆ ರಹಿ ಸ್ಯಾರ್ಥಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಪುನಃ ಪುನಃ ವಿಚಾರಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದಾ ಗಲಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯು. ಈ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಅಧಿಕಾರಗಳೂ ಮುತ್ತುಮೆಳ್ ಶೇರನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಒಂದು ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಹೇಳಬಹುದು; ಹೇಗೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರೂಪ ಶ್ಲೋಕವೂ, ಅನಂತರ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿಸ್ತರವಾದ ಉಪಪಾದನೆಯೂ ಅನಂತರ ಒಂದು ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧಪಾಶುರವೂ ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದು ಮುತ್ತುಮಿಳ್ ಶೇರನ್ನಮೊಳಿ- ದಿವ್ಯಪ್ರಬಂಧವು, ಹೀಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಕ್ರಮಣ ಪಾಶುರಗಳು ಅತಿಮನೋಹರಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆತ್ಮಸ್ತುತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇವು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲವು; ಮಹತ್ತಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಸಚ್ಚಿಷ್ಯರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅಂತವರಿಗೆ ಪರಮಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿದೆವು; ಆದುದರಿಂದ ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸತ್ಯಂಪ್ರದಾಯರೀತ್ಯಾ ಬಂದವೇ ವಿನಾ ತಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ಹೇಳಿವಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. **ತಿಗಳುಮ್ ತೆಳುಜ್ಜುಣತ್ತಾ ತಪ್ಪತ್ತವರ್ಕ್ಕು ತಾನೇ ಯುಗನ್ನು ತರುಮ್ ತಗವಾಲ್-ಆಚಾರ್ಯರು** ಸದಾಚಾರ ನಿಷ್ಠರಾಯ್ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಗಳಿಂದಲೂ ಶಮದಮಾದಿಗಳುಳ್ಳ ನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಶೆಳುಮ್ ಗುಣತ್ತು- ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.** ಶಿಷ್ಯರು ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ? **ತಪ್ಪತ್ತವರ್-ಸ್ವಾಲಿತ್ಯರಹಿತ ರಾಗಿ “ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಸ್ವಾಧುಸೇವಿ ”** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; ಇದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರೆಂದು ಒಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಕೂಡದೆಂಬ ಮತ್ತೂ ಅವರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದ ರೇನೇ ಉಪದೇಶಿಕವೇಕು ಎಂಬ ನ್ಯಾಯವು ಸೂಚಿತವು. ಹೇಗೆ ಉಪದೇಶಿತಕ್ಕದ್ದೆಂದರೆ **ಉಗನ್ನು ತರಮ್- ಪರಮಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಏನೊಂದು ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬುದೂ** ಇದರಿಂದ ಸೂಚಿತವು. ಸಚ್ಚಿಷ್ಯನು ಸಿದ್ಧರೆ ತಾನೇ ಆತನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯ ಋಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು, **ತಾನೇ ಉರೈತ್ತುರೈತ್ತು- ಎಂಬುದರೊಂದಿಗೆ** ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು. ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನು “ **ವಿದ್ಯಾಚೋರನು, ಗುರುದ್ರೋಹಿಯೂ** ”- ಆಗುವನು. ತಾನು ಯಾರು ಒಬ್ಬನನ್ನಾದರೂ ಆರಿಸಿ ಆತನಿಗೆ “ **ನಿಸ್ಸು ಹೋ ವದೇತ್** ”-ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ದಾಸನಿಗೆ ಅಂತವ

ರಾಶಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಆಚಾರ್ಯ ವಿಷಯವಾದ ಇತಿಹಾಸವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಅನಂತಾಶಿಷ್ಯರು:—ತಮ್ಮ ಜೀವಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವದರ ಮೂಲಕ ಆಚಾರ್ಯ ಋಣವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು ಏತಕ್ಕೆ? ಈ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥದ ಉಪದೇಶದ ಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ, ವೃಥಾ ಯಾಸವಾಗಿ ಅರಣ್ಯರುದಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅನೇಕರಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಬುದ್ಧಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲವು. ಒಂದುವೇಳೆ ಇದ್ದರೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವು. ಒಂದುವೇಳೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೂ ಅಸೂಯಾಪರನಾಗಬಹುದು. ಅಸೂಯೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದಂಟಾದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲವು. ಅದರಿಂದ ರಾಜಸತಾಮಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುತ್ತದೆ. ನಶ್ವರವಾದ ಭೋಗಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಈ ನಿರತಿಶಯ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರು? ಎಂದರೆ ಕೆಲವರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೈವಕೃಪೆಯಿಂದ ಹೊಂದಿದವರೂ ಉಂಟು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವೆವು ಅವರುಗಳೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಬಂದ ದಿವ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಈ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವರುಂಟು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು:—ಎಂತಹ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಭಿಮಾನಿಸುವನು ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವವಾ-ಪರಮಾತ್ಮನು ಒಬ್ಬನುಂಟು ಎಲ್ಲಾ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಕಾರಣಭೂತನಾಗಿ, ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವವನು, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಪರಮಾತ್ಮನು ದಯಪಾಲಿಸಿದುದು ಎಂದು ನಂಬುವವನು, ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬುದ್ಧಿ ಏನೋ ಇರಬಹುದು: ಅಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯೂ ಇರಬೇಕಾದುದು ಆನಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ, ನಿಶಿತಬುದ್ಧಿ: ಅನಿಧಾರೆಯ ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು, ಶಾಸ್ತ್ರಪಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವವನು, ಅನಭ್ಯಸೂಯು: ನಾಸ್ತಿಕನೂ ಅಲ್ಲವು, ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ತಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ನೋಡತಕ್ಕವನಾದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು; ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರದವನಾದುದರಿಂದ ದೋಷವಿಲ್ಲದೆ ಪರಮೋಪಾದೇಯವಾದುದನ್ನು ದೂಷಿಸಿದವನು ಅಸೂಯಾಪರನು; ಹಾಗೆ ದೋಷಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡದವನು ಅನಭ್ಯಸೂಯು: ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆಚಾರ ನಿಷ್ಕನಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಆಸ್ತಿ ಕೃತ್ಯವಾನ್ನಿಶಿತ ಬುದ್ಧಿ ರನಭ್ಯಸೂಯು
ಸ್ವತ್ವಂಪ್ರದಾಯ ಪರಿಶುದ್ಧಮನಾ ಸ್ವದರ್ಥಿ |
ಸಂಕೇತ ಭೀತಿರಹಿತ ಸತ್ಯಣೇಷ್ವಸಕ್ತ
ಸ್ವದ್ವರ್ತನೀ ಮನುವಿಧಾಸ್ಯತಿ ಶಾಶ್ವತೀಂಸಃ

||೭೯||

ಪರಿಶುದ್ಧಮನಾಃ-ಮಾರ್ಗಗಳಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮೀತ್ಯಾ ಆಜ್ಞಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳಾದ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡ, ಪರಿಶುದ್ಧಮನಾಃ-ಪರಿಶುದ್ಧ ವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳವನು, ಆಕಾರಣದಿಂದ, ಸದರ್ಥಿ-ಸತ್ಯರುಪರೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ, ಸರಸಸಲ್ಲಾಪ, ಸದುಪದೇಶ, ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ, ತೃಣಪ್ರಾಯವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಒಳ್ಳೆಯ ಭೋಗ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವನು, ಇವೆಲ್ಲಾ ಗುಣಗಳೂ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ನಾನು ಪರಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು, ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇನೋ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ತೋರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯು ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆಂದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು; ಆದುದರಿಂದ ಸಂಕೇತ ಭೀತಿರಹಿತನೂ-ಆಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಸಂಕೇತವು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದೂ ಎಂಬುದು, ಅಂತಹ, ಭೀತಿರಹಿತಃ-ಭಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು; ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಮೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವನಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳೆಂದುಂಟಾಗುವ ಉಪಭೋಗದಲ್ಲಿ ರತಿಯು ಇಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ-ತೃಣೇಷ್ವಸಕ್ತಃ. ನಃ- ನಮ್ಮ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುವ, ಶಾಶ್ವತೀಂ-ಎಂದಿಗೂ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಸದ್ವರ್ತನೀಂ-ಒಳ್ಳೆಮಾರ್ಗವನ್ನು, ನಿರತಿಶಯ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಸಪರಿಕರವಾದ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪವಾದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ, ಅನುವಿಧಾಸ್ಯತಿ-ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವನು. ಇಂತವರು ಈ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿರಳರಾದರೂ ಸುಕೃತವಿಶೇಷದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮಕೃಪೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜನಿಸದವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಉಂಟು, ಅಂತವರು ಈ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಈ ಗ್ರಂಥ ನಿರ್ಮಾಣದ ಆಯಾಸವು ಸಫಲವು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಉಪಪಾದನೆಯು:-ಈ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸುವವರು ಈ ಅಧರ್ಮಕಾಲದಲ್ಲೂ ಉಂಟು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಎಂತವರೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿ ಕೃತ್ಯ-ಪರಮಾತ್ಮನೂ, ಅವನು ದಯಪಾಲಿಸಿಕೊಟ್ಟ

ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಸಹ ಅಸ್ತಿ-ಉಂಟೆಂದು ನಂಬುವವನು ಅಸ್ತಿಕನು. ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಙ್ಮಾನವು ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಮೇಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವವು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಮಾನ ಶಾಬ್ದ. ಇಹಲೋಕದ ವಸ್ತುಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣತಕ್ಕವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆಂದು ಮಾನಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುವೆವು. ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗದೇ ಇರುವದನ್ನು ಎಂದರೆ ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಾದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಶ್ರುತಿಯಿಂದಲೂ ಅವುಗಳ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಿಂದಲೂ ಅರಿಯುವೆವು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಕೆಲವು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ವಿಷಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತರ್ಕಮೂಲವಾಗಿಯೇ ಅವರುಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಎದ್ದಿಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ ಅಸ್ತಿಭಾರವಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯಿರುವದರಿಂದ, ಪ್ರಾಣಹಿಂಸೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಎಸಗುವದರಲ್ಲಿ ಹಿಂತೆಗೆಯುವದಿಲ್ಲವು. ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಅಸ್ತಿತ್ವಬುದ್ಧಿಯು ಹಿಂದೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳು ತುಂಬಾ ಮಾನ್ಯರು. ವೇದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿನ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾರರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಉಪನಿಷದ್ಭಾಗವು ಸಹಸ್ರಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಹೇಳುವ ಹಿತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರಮಹಿತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಂತಾದ್ದು ನಮ್ಮ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವು. ಇದನ್ನು ನಂಬುವವನು ಅಸ್ತಿಕನು. “**ಅಸನ್ನೇವಸಭವತಿ**”. ಎಂಬ ಆನಂದವಲ್ಲಿಯ ೬ನೆಯ ಅನುವಾಕದ ವಾಕ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ವಾದ ಸರಣಿಯನ್ನು ನಾವು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಆ ವಾದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ತಳಹದಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಅದು ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬರೀ ತರ್ಕವು ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರು “**ತರ್ಕಾಽಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ನಾತ್**”-ಎಂಬ () ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ತರ್ಕವು ಯಾವಾಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗುತ್ತೋ ಆಗ ಅದು ಸತ್ತರ್ಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. “**ಆರ್ಷಂಧರ್ಮೋಪದೇಶಂಚ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾ ವಿರೋಧಿನಾ | ಯಸ್ತು ರ್ಭೇಣಾನುಸಂಧತೇ ಸಧರ್ಮೋವೇದ ನೇತರಃ**”- ಇಂತಹ ತರ್ಕವು ಸತ್ತರ್ಕವು. ಇಲ್ಲವಾದರೆಕುತರ್ಕವು. ಇದನ್ನು ಸದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಹಿಂದೆಯೂ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಗವಾಽವರು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ “**ತಸ್ಮಾಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಂ-ಪ್ರಮಾಣಂತೇ ಕಾರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ**”-ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಗಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲೇನೋ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇರಬಹುದು; ಅಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಂಜಸಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು

ಬೇಕಾದ ನಿಶಿತ ಬುದ್ಧಿಯು ಇರಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೂಡದು. ಶ್ರೀ ಯತಿನರೈರು ಸರ್ವಂ ಸಮಂಜಸಮ್ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರುತಿಯು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ “ಸದೇವಸೋಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀತ್ ಏಕಮೇವಾ ದ್ವಿತೀಯಂ” ಒಂದೇ ಇತ್ತೆಂದೂ, ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ “ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾಸಯುಜಾ” ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಆತ್ಮರೆಂದೂ, ಮತ್ತೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ “ಭೋಕ್ತಾಭೋಗ್ಯಂ ಪ್ರೇರಿತಾರಂಚಮತ್ವಾ” ಮೂರು ತತ್ವಗಳಿಂಟೆಂದೂ, “ಅನೀದವಾತಗ್ಂ ಸ್ವಧಯಾತದೇಕಂ” ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಉಂಟೆಂದೂ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದವೆಂದು ವೇದ ವಿದೂಷಕನಾಗಕೂಡದು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಶಿತಬುದ್ಧಿಯೂ ಬೇಕು. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ “ಕುರುಕರ್ಮೇವ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ, ಯಜ್ಞೋದಾನ ತಪಶ್ಚೈವನತ್ಯಾಜಂ ಕಾರ್ಯಮೇವತತ್” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ “ಸ ರ್ವ ಧ ರ್ತಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯಮಾಮೇಕಂಶರಣಂ ವ್ರಜ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಶಿತಬುದ್ಧಿಯಿರಬೇಕು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೇ ಈ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಾ ಪರವ್ಯಾತ್ಮನ ಸ್ವತ್ತೆಂದೂ ಹೇಳಿದರೆ ಆತನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಆತನಿಗೇ ಸಮರ್ಪಿಸುವದಾ ಹೇಗೆ ಉಪಾಯವಾದೀತೆಂಬ ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ನಿಶಿತ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಮೂರನೆಯದು- ಅಸ್ತಿತ್ವವೂ ನಿಶಿತ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಎರಡೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ಗುಣಗಳಿರುವ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವಿರಬಹುದು. ಅಂತವನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನೇ ಉಹಿಸುವ ದೋಷದೃಕ್ಪಾಗಬಹುದು. ಆಚಾರ್ಯರ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರ ಮೂಲಕ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳವನು ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾದುವು. ಅಂತವನು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವನು; ಆದುದರಿಂದ ಅನಭ್ಯಸೂಯುಃ-ಅಸೂಯಾರಹಿತನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯಾವನು ಅಸೂಯಾಪರನಾಗುವನೋ, ಅವನಿಗೆ ಗುಣವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆನೇಕರು, ತಪ್ಪೋ ನೆಪ್ಪೋ ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ

ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ಚೇತನು ಜ್ಞಾನವಾ ಆದುದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ತದನುಗುಣವಾಗಿ ವರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂತಹ ಮನಸ್ಥೈರ್ಯವು ಅನೇಕರಿಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವು. ಸ್ವಾಮಿದತ್ತ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನಾಧಿಕೃತನಾಗಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಾಗಲಿ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯನು ಅಂತಹ ಅತಿಶಯವು ತನಗಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅಂತವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸೂಯಾಪರನಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವು. ಇಂತಹ ಅಸಹಿಷ್ಣುಗಳೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಮಹತ್ತಾದ ಜ್ಞಾನಾಗ್ರೇಸರರಾದುದರಿಂದ ಅನೇಕರ ಅಸೂಯೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಇವರ ಅಭೀತಸ್ತವದ ಕೊನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹಿತ್ತೈಸಿ **ಣಾಂ ಪರಿಸರೇಷು ಮಾಂವರತ್ತಯ** ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದಾಸನು ಬರೆದಿರುವ ಉಪಸಾದನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ.

ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಿಶುದ್ಧಮನಾಃ--ವಿಹಿತ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರು ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು, ಅಂತಹ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ರೂಪವಾದ ಆಜ್ಞಾಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸೋಣದರಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. **“ಕಷಾಯೇ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪಕ್ಷೇತತೋ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರವರತ್ತೇ”** ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಪಾಪಗಳು ಹೋದರೆ ಅನಂತರ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. **“ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಪಮಪನುದತಿ”** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ **“ಯಜ್ಞೋ ದಾನಂತಪಶ್ಯೈವ ಪಾವನಾನಿ ಮನೀಷಿಣಾಮ್”** ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ **“ಯೋಗಯುಕ್ತೋ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ”** **“ಬಹುಶಾಃ ಧಾಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸಜ್ಜಿಂತ್ಯಕ್ತ್ವಾಕರೋತಿಯಃ | ಲಿಪ್ಯತೇ ನ ಸ ಪಾಪೇನ ಪದ್ಮಪತ್ರಮಿವಾಂಭಸಾ”** **“ಯೋಗಿನಃ ಕರ್ಮಕುರ್ವಂತಿ ಸಜ್ಜಿಂತ್ಯಕ್ತ್ವಾತ್ಮಶುದ್ಧಯೇ”** ಇತ್ಯಾದ್ಯನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಅಥವಾ **ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದರೆ** ಆಚಾರ್ಯರ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು. ಅದರ ಮೂಲಕ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾನುಗುಣವಾದವು.

ಹೀಗೆ ಯಾವಾಗ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಯಿತೋ, ಆಗ ಆತನು **ಸದರ್ಶಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ**, ಸತ್ಸಂಗ, ಸಾತ್ವಿಕರೊಂದಿಗೆ ಭಾಷಣ, ಸಾತ್ವಿಕಾಹಾರ ಸೇವನೆ, ಸದಾಚಾರ್ಯಸೇವೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲೇ ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ **“ಬಂಧಾಯವಿಚಯಾಸಜ್ಗೇ ಮುಕ್ತೈ ನಿರ್ದಿಪ**

ಯಂ ಮನಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಅಶಾಶ್ವತಗಳಾಗಿ ತುಚ್ಛವಾಗಿರುವ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯು ಕಳೆದು ಹೋಗಿ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನೇ ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆಯೂ, “ಸತ್ಯಣೀಷ್ಟಸಕ್ತಃ” ಐಹಿಕೈಶ್ವರ್ಯಗಳೂ, ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಯಪಭೋಗಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರಗಳಾದುದರಿಂದ ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ತನಾಗದೆ “ಸಮಲೋಷ್ವಾತ್ಮಕಾಂಚನಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಭಾವಿಸುವನಾಗುವನು.

ಸಂಕೇತ ಭೀತಿರಹಿತಃ ಇದು ಗುಣವಾದ ಪ್ರಯೋಗವು. ಇದಕ್ಕೆ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತರೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ತಿರೈವಳರೈಂ ಶಿಲಮಾಂದರ್ ಶಚ್ಚೇತತ್ತಾಲ್ ಶಿದೈಯೂದತಿಣರೆಯೋರ್ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ:- ಬಂಧನವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಕೆಲವು ಮಂದಮತಿಗಳು, ತಾವೇ ತಿಳಿದಿರುವದೇ ಸರಿ, ಇತರವಲ್ಲವು, ಎಂದು ಹೇಳುವವರ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಿರ ಮತಿಗಳೆಂದು ಉಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ- ತಾನು ಗ್ರಹಿಸಿದುದು ಸರಿಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ, ತಾನು ಗ್ರಹಿಸಿದುದು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು ಅನೇಕರು ತಾವು ಪಂಡಿತರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಇತರರೂ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕೆಂಬ ಗರ್ವವುಳ್ಳವರಾಗಿರುವವರು. ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವನ್ನು ತಂದರೆ ಸಹಿಸದೆ ಕೋಪವನ್ನು ತಾಳುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಅದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಇರುವವರು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಂದರೆ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಕೈರೈವಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಗೀತಾಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹೇಳುವೆವು. “ಕರ್ಮಣೈವ ಹಿಸಂಸಿದ್ಧಿಂ ಆಸ್ಥಿತಾ ಜನಕಾದಯಃ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತರು ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಜನಕಾದಿಗಳು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆಂದು, ಏವಹಿ. ಪ್ರಯೋಗಗಳಿರುವದೆಂದೂ, ಸಂಸಿದ್ಧಿಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರ್ಥವಾಗುವದರಿಂದಲೂ, ಹಾಗೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದರೆ, ಇದರಿಂದ ನಾವು ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ, ಪಂಡಿತರು ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ನಾಹಂ ವೇದೈರ್ನತಪಸಾನದಾನೇನ ನಚೇಜ್ಯಯಾ ಎಂಬಲ್ಲ “ಇಯಾಜ ಸೋಪಿ ಸುಬರ್ಹಾ ಎಂಬಲ್ಲೂ, ಕೇವಲ ಕರ್ಮಯೋಗದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳು ಆಕೆಯು ಲೋ

ಕೈಕೇಶ್ವರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವರು ನಮ್ಮಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಕೋಟಿಗೆ ಸೇರಿದವಳೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನು ಅಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಥೈರ್ಯವಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಕೆಲವು ಮಹ ನೀಯರು ಅಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಮತಿಯಿಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿಯೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಗೀತೆಯ ೧೨ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕವಾದ “ಏವಂ ಸತತಯುಕ್ತಾಯೇ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಉತ್ತರಾರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರು ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಜ್ಞಾನಾಗ್ರೇಸರುಗಳು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರುಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಏವಂ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಪ್ರಕಾರೇಣ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನಾಕ್ಯವು ಆರಂಭಿಸುವವರಿಂದ ಈ ಅವ್ಯಯದ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗದೆ, ಹಿಂದೆ ಹನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲೂ ಅವು ಎಲ್ಲಯೂ ಹೇಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಮನಸ್ಥೈರ್ಯವಿರ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣವು ನಡೆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಮೊದಲಾದವು ಏಕೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು? ಆಕಾಲದಲ್ಲೇ ಊಟ ಮೊದಲಾದವು ಏಕೆ ಕೂಡದು? ಎಂದು ಪ್ರಬಲರಾದವರು ಹೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಭಯಪಟ್ಟು ನಾವು ಮೋಹಿತರಾಗಕೂಡದು. ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗೀತ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಷ್ಟು ದೂರದ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣದಿಂದ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗ ಲಾರದೇ ಎಂದು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅದುದರಿಂದ ಮಂದಪ್ರಜ್ಞರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆರಗಾಗ ಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ವಶವಾಗದ ಸ್ಥಿರಮನಸ್ಕರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಉಪದೇಶವು ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕೆಲವರು ಇವರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಲ್ಲದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಕೇತಭೀತಿರಹಿತಃ, ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಅವರುಗಳು ಸಂಕೇತ ಭೀತಿ ಇಲ್ಲದವರಾದರೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಮೋದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸತ್ಯಣೀಷ್ಟಸಕ್ತಃ:- ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನಗಳಾದ ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ತನಾಗದೆಯೂ ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರಗಳಾದ ಐಹಿಕೋಪಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದಿರುವರು. ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. “ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮೈರಬಿ ಮಲ್ಪ ಕಾಸ್ತೈ” ಎಂಬ ಶ್ರೀಪರಾಶರೋಕ್ತಿಯು ಅನುಸಂಧೇಯವು.

ಅನೇಕ ವಿರಕ್ತ ಶಿಖಾಮಣಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಇವರ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಅಸದೃಶವಾದ ಆದರವುಳ್ಳವರನೇಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಈಗ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪನಾದಿಸಿರುವದು. ಶಾಶ್ವತೀಕರಣಾರ್ಥ-

ಮುರೈಯುರೈಕ್ಕು ಮೈರುಳ್ಳಿಲ್ಲಾಮ್ ಮೆಯ್ಯೇನ್ ರೋರ್‌ವಾರ್
ಮನ್ನಿಯ ಕೂರಾಮತಿಯುಡೈಯಾರ್‌ವಣ್ ಗುಣತ್ತಿಲ್!
ಕುರೈಯುರೈಕ್ಕು (ನಿನೈಕ್ಕು) ನಿನ್ನೈವಿಲ್ಲಾರ್ಗ್ ಕುರುಕ್ಕುಡಮ್ಮಾಲ್
ಕೋದತ್ತ ಮನವೈತ್ತಾರ್ ಕೊಳ್‌ವಾರ್‌ನನ್ನೈ (ಮೈ!)|

ಪರಮಹಿತವಾದ ಶಾಶ್ವತ ಫಲದಾಯಕವಾದ ಮಾರ್ಗವು. ಇವನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಪಲಂಬಿಸುವರು. ಏನೊಂದೂ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರೆತೆಯು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು ತೋರಿಸಿದ ಮತ್ತೂ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಬಂದುದೇ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೂ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. “ ಹೃದ್ಯಾಹೃತ್ಪದ್ಮಸಿಂಹಾಸನ ” ವೆಂಬ ಗುರುಪರಂಪರಾಧಿಕಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿ.(೧೧೨ನೆಪುಟ)

ಅನತಾರಿಕೆಯು. ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಉಪಪಾದಿಸಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು- ಮುರೈಯುರೈಕ್ಕುಮ್-- ವೇದಗಳು ಹೇಳುವ, ಬೋಧಿಸುವ, ಪೊರುಳ್ಳಿಲ್ಲಾಮ್- ತತ್ಪರಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ, ಮೆಯ್ಯೇನ್ ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದು, ಓರ್‌ವಾರ್- ತಿಳಿದು ಪರಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಆಸ್ತಿಕರು, (ಇದು ಆಸ್ತಿಕೃತ್ವ ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವದರ ಅರ್ಥವು,) ಮನ್ನಿಯಕೂರ್ ಮತಿಯುಡೈಯಾರ್; ಮನ್ನಿಯ- ದೃಢವಾದ ಸ್ಥಿರವಾದ, ಕೂರ್-ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ, ಮತಿಯುಡೈಯಾರ್, ಬುದ್ಧಿಯಳ್ಳವರು (ನಿಶಿತಬುದ್ಧಿಯ ಅರ್ಥವು), ವಣ್‌ಗುಣತ್ತಿಲ್- ಇತರರಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹವಾದ ಗುಣದಲ್ಲಿ, ಕುರೈಯುರೈಕ್ಕು- ಇಲ್ಲದ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ಎಣಿಸುವ, ನಿನ್ನೈವಿಲ್ಲಾರ್- ಸಜ್ಜಲ್ಪವಿಲ್ಲದವರು (ಇದು ಅನಭ್ಯಸೂಯುಃ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು,) ಗುಣವಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯು ಅಸೂಯೆಯು, ಅದಿಲ್ಲದವರು ಎಂಬಅರ್ಥವು. ಕುರುಕ್ಕುಳತನ್ನಾಲ್- ಸದ್ಗುಣಗಳ ಮೂಲಕ, ಕೋದತ್ತ- ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಭ್ರಮಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಶುಷ್ಕವಾದ ಮೂಲಕ ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಮನವೈತ್ತಾರ್- ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು (ಇದು ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಿಶುದ್ಧಮನಾಃ ಎಂಬುದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು.) ಕೊಳ್‌ವಾರ್‌ನನ್ನೈ- ನನ್ನೆಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳು ಸಾರ ಭೂತವಾಗಿ ಉಪಾದೇಯವಾದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವವರು, ಕೊಳ್‌ವಾರ್‌ನನ್ನೈ ಎಂದು ಪಾಠವಾದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಎಂದರೆ ಅಳುವ ಪ್ರಪನ್ನರು

ಶಿರೈವಳಕ್ಕುಂ ಶಿಲಮಾನದರ ಶಜ್ಜೀತಕ್ಕಾಲ್
ಶಿರೈಯಾದ ತಿಣ್ಣುತಿಯೋರ್ ತೆರಿಂದ್ ದೋತಾರ್ (ತೆರಿಂದ್ ತೋರ್ ನಾರ್)
ಪೊರೆನಿಲತ್ತಾನ್ ಮಿಗು ಮ್ಪುನಿದರ್ ಕಾಟ್ಟು ಮೆಜ್ಗಳ್
ಪೊನ್ನಾದ ನನ್ನೆರಿಯಿಲ್ ಪುಕುದವಾರೆ ||೫೨||

ಭಾಗವತಶೇಷತ್ರವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ; ಪ್ರಸನ್ನ ಆಜ್ಞಾನಿರವಾಹಕರು ಎಂಬರ್ಥವು) ಶಿರೈವಳಕ್ಕುಂ- ಬಂಧವವನ್ನು ಎಂದರೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ, ಶಿಲಮಾನದರ್ ಕೆಲವು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಮಂದಮತಿಗಳ, ಸಂಕೇತತ್ತಾಲ್- ನಾವು ಹೇಳುವದೇ ಸರಿ ಎಂಬ ಹಟದಿಂದ, ಶಿರೈಯಾದ ತಿಣ್ಣುತಿಯೋರ್- ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವನ್ನು ಹೊಂದದ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು (ಇದು ಸಂಕೇತ ಭೀತಿ ರಹಿತಃ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು , ಶಿರಂದ್ ದು ಓರ್ವಾರ್- ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು, ತೆರಿಂದ್ ದು ಓರ್ವಾರ್ ಎಂಬ ಪಾಠವಾದರೆ, ಸದಸದ್ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅಸತ್ತಾದ ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸತ್ತನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವವರು ; (ಇದು ಸತ್ಯಜ್ಞೇಷ್ವಸಕ್ತಃ ಎಂಬುದರವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು) ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು,

ಪೊರೆನಿಲತ್ತಾನ್- ಕ್ಷಮಾಸೀಮಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಗುಮ್ ಪುನಿದರ್ ಅಧಿಕಪರಿಶುದ್ಧರು, ಎಂದರೆ ನಿರತಿಶಯ ಕ್ಷಮಾಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟರಾದ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಕಾಟ್ಟುಂ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ (ಸದ್ವರ್ತನೀಂ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವು) ಎಜ್ಗಳಪೊನ್ನಾದ ನಮ್ಮ ಶಾಶ್ವತವಾದ (ಶಾಶ್ವತೀಂ ಅರ್ಥವು) ನನ್ನೆರಿಯಿಲ್- ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಪುಕುದವಾರೆ- ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರಷ್ಟೇ.

ಉಪಪಾದನೆಯು- ಮರೈಉರಕ್ಕುಂ ಪೊರುಳಿಲ್ಲಾನೆಯ್ ನೋರ್ವಾರ್ ಎಂಬುದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣಶರಣರುತಾವೆಂದೂ, ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳಿ ಗೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಯಥಾರ್ಥಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದವರಾದ ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯರು ತಾವೆಂದೂ, ಹಾಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ಅವುಗಳ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಾದ ಸ್ಮೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳೂ, ಸಂಹಿತಾ, ಸೂಕ್ತ ವೇದಲಾದವುಗಳೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೆಲವು ಶ್ರುತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸುವ ಹಾಗೆ ತೋರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣ ಉಂಟಾಗದೆ “ತ್ರಯ್ಯಾಪಿವೈಯಾಕುಲೀ” ಎಂಬುದನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅಪಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕುದೃಷ್ಟಿಗಳಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ವೇದಾಂ

ತಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಮನೆಯ ಕೂರ್ ಮತಿಯೋರ್ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಇದರಿಂದ ಮಂದ ಮತಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಿಸಲಾರರೆಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇದ್ದುದಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಅಚಾರ್ಯರನ್ನು ವರಿಸಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುಕ್ಕಳ್ ತನ್ಬಾಲ್ ಕೋದತ್ತ ಮನಂಪೆತ್ತಾರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶದ ಮೂಲಕ ಭ್ರಮಜ್ಞಾನಗಳೂ ಅನ್ಯಥಾ ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನಗಳೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗಿ ಮನಸ್ಸು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ; ಅಂತವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಗುರುಗಳೇ ಬೇಕಿಲ್ಲವು: ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನೇ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂಬ ಅಹಂಭಾವವುಳ್ಳವನು ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಇದರಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಸದ್ಗುರುವು ಸ್ವಾಲಿತ್ವೇಶಾಸಿತನಾದುದರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಲು ಅವಶ್ಯಕವು. ಸದ್ಗುರುವು ಪರಮಾತ್ಮನ ಹಾಗೆ ಹತ್ತು ಗುಣಗಳನ್ನುಳ್ಳವನೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಾದಿತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸರೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಇಡತಕ್ಕದ್ದೋ ಅಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಲ್ಲರೂ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರಾಗಲಾರರು : ಆದುದರಿಂದ ವಿನೇಕದಿಂದಲೂ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಲೂ ತಿಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಮಹತ್ತಾದ ವಿರಕ್ತಿಭಾವದಿಂದಲೂ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ, ಅಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಬಂದ ಉಪದೇಶದಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸು ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆಂದೂ, ಅಂತವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆದರಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. **ನನ್ನೈಕೊಳ್ ವಾರ್** - ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಗುಣಗ್ರಾಹಿಗಳಾದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಯೇ ಇರಲಿ, ಸೇರದೇ ಇರಲಿ, ಇದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸದೇ ಇರಬೇಕು ಭಾವವು. **ನಮ್ಮೈಕೊಳ್ ವಾರೈಂಬ** ಪಾಠವಾದರೆ ಶ್ರೀದೇಶಿಕಗುರುಗಳಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೇ ಕ್ರಿಯೆ ವಿಕ್ರಯಾರ್ಹರು ಪ್ರಪನ್ನರು, ಪರಸ್ಪರ ಶೇಷ ಶೇಷಿ ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವರು : ಅಂತವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕದ **ಸದರ್ಥೀ** ಎಂಬುದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಇದಾದುದರಿಂದ **ನನ್ನೈಕೊಳ್ ವಾರ್** ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಸರಿಯಾದುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. **ಶಿರೈವಳರ್ಕ್ಕುಂ ತಿಣ್ಣತಿಯೋರ್**. ಇದು **ಸಂಕೇತ ಭೀತಿರಹಿತ** : ಎಂಬುದರ ಉಪಪಾದನೆಯು. ಕೆಲವರು ಸಂಸಾರವರ್ಧಕರೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದು ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಪದನವು ಉಪಾಯವೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರಾದುದು

ದರಿಂದ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ; ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಭಗವಂತನ ಸ್ವತ್ತು ; ಆತನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತನ್ನದು ಎಂದುಬಹು ಕಾಲ ಭ್ರಮಿಸಿ ಹಾಗೆ ಜೋರಕ್ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಆತನು ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅವಶ್ಯಕ ಕನೇನು ಎನ್ನುವರು ; ಆಕಾರಣದಿಂದ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣೆಯು ಉಪಾಯವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಶರಣ್ಯನ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳೇ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯ ಒಂದು ಮಹತ್ತರವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದು, “ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ” “ಸರೃಧರ್ಘ್ಯ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ” “ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ” ಇತ್ಯಾದ್ಯನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವವನ್ನೂ, “ ಒಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂಯಂಜೀತ ” “ ಮುಮುಕ್ಷುರೈಶರಣಮಹಂಪ್ರಪದ್ಯೇ ” ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನುಳ್ಳವರಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಮಾನ್ವರ್- ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯರು ಅಜ್ಞರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಇವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸರಿಯಾದುದು! ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ಸುಳ್ಳೇತನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ;

ವಿವೇಕಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಸಾಧ್ಯಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸದೇ ಹಟ ಹಿಡಿದವರು. ಆಗಮೋತ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿವೇಕೋತ್ಥ ಜ್ಞಾನ ಇವೆರಡೂ ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಬೇಕಾದವು; ಇವೆರಡೂ ಇಲ್ಲದವರು ; ಇಂತವರ ಸಂಬಂಧ ತಮಗಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಮನಗೊಡದೆ ಸ್ಥಿರಮತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವರೂ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಸ್ಥಿರಮತಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆದರಿಸಿರುವದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಉಂಟೋ ? ಎಂದರೆ ಒಂದೆರಡನ್ನು ಹೇಳುವೆವು:- ಪ್ರತಿನಾದಿ ಭಯಂಕರ ಅರ್ಜುನ ಎಂಬ ಮಹನೀಯರು ; ಮತ್ತು ಯತೀಂದ್ರರಾದ ಶ್ರೀಮದ್ವರದ ರಾಮಾನುಜ ದೇಶಿಕ ವರ್ಯರು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಸ್ತ ದೇಶಿಕರವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ಅಸೂಯೆಯ ಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾವು ಕಂಡಿರುವೆವು ಯಾರು ಅಸೂಯಾಪರರು ಎಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕಜ್ಞಾನ, ಎರಡೂ ಇಲ್ಲದವರು ಮಾತ್ರವೇ. ಒಬ್ಬ ಮಾಧ್ವ ಘನ ಪಂಡಿತರು ಇವರ ಸಂಕಲ್ಪ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾ “ ದರೋದಗ್ರದಶೇಂದ್ರಿಯಾನನಮನೋ ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಮಹಾನುಭಾವರೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆನು. ಕುಂಭಕೋಣದ ಒಬ್ಬ ಆದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಘನಪಂಡಿತರು ಈ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿರುವೆನು. ಮಹಾನು

ಭಾವರಾದ ಅಪ್ಪೆಯ್ಯದೀಕ್ಷಿತರೇ ಮೊದಲಾದವರೇ ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿರುವಾಗ ಇತರರ ಮಾತೇನು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಗಡದಲ್ಲೇ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆದರಿಸುವರೆಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹ ವಿಷಯವು. ಇವರ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆದರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಕೇತುವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಐಹಿಕವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊರೆದು ಮೋಕ್ಷಪ್ರೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವರು ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಮೋಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರವು; ಅದು ನಿಪುಣತರವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮಗ್ರಾಹ್ಯವು. ತತ್ಸಹಿತ ಪುರಷಾರ್ಥವು ಬಹು ನಿರದವಾಗಿ ಉಪವಾದಿತವು. ಆದುದರಿಂದ ತೆರಿಂದ ದೋರಾರ್-ತ್ವಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನಗಳೆಂದು ತಿಳಿದ ಐಹಿಕಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೇ ಇರುವರು. ಇದು ಸತ್ಯಣೀಪ್ತಸಕ್ತಃ, ಎಂಬುವರ ಉಪವಾದನೆಯು. ಯಾವಾಗ ಕ್ಷುದ್ರಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದವರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆಗ ನಿರತಿಶಯ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರೆಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಠ ಉಂಟು; ಅದು ಈ ಎರಡನೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ, ತೆರಿಂದ ದೋರಾರ್ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಠವು; ತೆರಿಂದ ಅದು ಹಿರ್ವಾರ್-ಇದು ಕ್ಷುದ್ರಫಲ ಇದು ಶಾಶ್ವತಫಲವೆಂದು ಹೀಗೆ ಸದಸದ್ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅಸತ್ತನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಸತ್ತಾದ ನಿರತಿಶಯ ಫಲವನ್ನು ಹಿರ್ವಾರ್-ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು; ಎರಡು ಪಾಠಗಳೂ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವುಳ್ಳವು, ಇದರಿಂದ ಆಸತ್ತಾದ ಕ್ಷುದ್ರ ಫಲವನ್ನು ಕೋರುವರೆಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವು.

ಪೊರೈ ನಿಲತ್ತಿನ್ ಮಿಕ್ಕುನ್ನುನಿತರ್—ಕ್ಷಮಾಸೀಮಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಿಶುದ್ಧರಾದ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು, ಕಾಟ್ಟುಂ-ಅವರುಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಪೊನ್ನಾದ-ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಸದ್ವೃತ್ತಿನಿಯಿಲ್-ಸಮೀಚೀನವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ, ಪುಗುದುವಾರೆ-ಪ್ರವೇಶಿಸುವರಷ್ಟೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾದ ಲಘುವಾಗಿ, ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಭಂಜ್ಯಸರೂಪ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಪಲಂಭಿಸುವರು, ಇದರಲ್ಲಿ ನೋ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಪುಗುದವಾರೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ರ್ಯಾರು? ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರು, ಅವರು ಎಂತ ಪರಿಂದರೆ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷಮಯಾ ಪೃಥಿವೀಸಮಃ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ರೂಗ ಕ್ಷಮಾಗುಣದ ಅಜಿ ದಡವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕ್ಷಮಾ ಶಬ್ದದಿಂದ

ಬೋಧಿತವಾದ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಸಮಾನರು. ಮನಸಾಪಿ ಯಾರನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸದ ಮಹನೀಯರು. ಇಂತಹ ಸದ್ವೃತ್ತಿನೀಂ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಶಾಶ್ವತಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು; ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿತವಾದ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೈವರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತಾವು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದು ಹೀಗೆ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಪರಮ ಸದ್ಗುರುವಿನಿಂದ ಬಂದುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಅವುಗಳ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳಾದ ವೈಶಂಪಾಯನ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಶುಕ, ವ್ಯಾಸ, ಕರಾಶರ, ಪರಾಂಕುಶ, ಪರಕಾಲ, ನಾಥ, ಯಾಮುನ, ಯತಿವರಾದಿಗಳ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ ಸದ್ವೃತ್ತಿನೀ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಾದರೋ ಇವೆಲ್ಲಾ ದಿವ್ಯ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ನಿರೋಧವಾದವು; ಅದುದರಿಂದ ಸದ್ವೃತ್ತಿನೀ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಂವವು.

ಅನತಾರಿಕೆಯು-ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಭಗವತ್ಪ್ರಪೆಯಿಂದ ದೊರೆತ ಜ್ಞಾನಾಗ್ರೇಷರರಾಗಿ ಪರಮ ಗುರುಗಳಾದ ತಮ್ಮ ಸೋದರ ಮಾವಂದಿರನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈನಿಲತ್ತಿನ ಮಗುಮ್ ಪುನಿದರ್ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ದಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದುದು ಸಾಲದೆ, ಅವರನ್ನು ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಪಾಶುರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವರಾಗಿ, ಅಂತಹ ಭಾಗ್ಯೋದಯವು ತಮಗೆ ಉಂಟಾದುದು ಪರಮ ಲಾಭವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಇಂತಹ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೋಧೆಯುಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರಲ್ಲಾ, ಅವರು ಎಂತಹ ಮಹನೀಯರೋ ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು. ಇದು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುವದೇ, ಇನ್ ತುಂಬಾ ಮಧುರವಾದ-ಅಮುದು-ಅಮೃತಸದೃಶವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವ, ವಳಿ-ಸರೋತ್ಪನ್ನವಾದ ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗವು, ಎನ್ನವರ್-ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು; ಯಾರೆಂದರೆ ಎಜ್ಜಳ್ ದೇಶಿಕರೇ-ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಆತ್ರೇಯ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದು ಮುಂದೆ ಇದೆ; ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಎಂದೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. ಶ್ರೀ ವಕುಳಾಭರಣರು (ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್) ನಾಥ, ಯಾಮುನ, ಯತಿವರ, ಕಿಡಾಂಬಿಯಾಚಾರ್ಯ, ವಾದಿಹಂಸಾಂಬುನಾಹಾರ್ಯಾದಿಗಳು ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಇನ್ನುಲನ್-ಅಲ್ಪಸಾರಗಳಾದ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇತರ ಹೇಯವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ, ವೇರಿಡುವಾರ್-ಬಿಡತಕ್ಕವುಗಳೆಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು; ತಾವೂ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡತಕ್ಕವೆಂದು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇದುವಳಿಯಾಮ್-ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವದೇ ಭಗವತ್ಪ್ರಪೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯೋಪಾಯವೇ, ಎಂಡೂ, ಅಲ್-ತದ್ವೈತರಿಕ್ತವಾದುವೆಲ್ಲಾ ಉಪಾಯವಲ್ಲಾ ಎನ್ನರಿವಾರ್-ಎಂದು

ಇದುವಳಿ ಯಿನ್ನಮುದೆನ್ನವರಿನ್ ಪುರ್ಲ (ವಿಣ್ ಪುನಲ್)

ನೇರಿಡುವಾರ್ |

ಇದುವಳಿ ಯಾಮಲವೆನ್ ರರಿವಾರಿ ಜ್ಞಳ್ ದೇಶಿಕರೇ |

ಇದುವಳಿ ಯೆಯ್ ದುಕನೆನ್ನುಗ ಪ್ಪಾಲೆನ್ ಪಿಳ್ಳೆ ಪೊರುಪ್ಪಾರ್ |

ಇದುವಳಿ ಯಾಮುರೈಯೋರರುಳಾಲ್ ಯಾಮಿಶೈನ್ನನಮೇ ||೫೩||

ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇದುವಳಿ-ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪವಾದಿತವಾದ, ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಎಯ್ ದುಗ-ಬೇಗ ಹೊಂದೋಣ ಎನ್ನು-ಎಂಬುದಾಗಿ, ಉಗ ಪ್ಪಾಲೇ-ಈ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವಚನ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ ಎಂಬ ಧವು, ಎನ್ ಪಿಳ್ಳೆ ಪೊರುಪ್ಪಾರ್-ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ನ್ಯಾಸತೆ ಸ್ವಾಲಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕರ್ತೃ ಪದವು. ಎಜ್ಞಳ್ ದೇಶಿಕರೇ ಎಂಬುದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾಸತೆ ಅಥವಾ ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ ಕ್ಷಮಿಸಿ ನಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂಬ ಭಾವವು; ಆದುದರಿಂದ ಯಾಮ್-ನಾವು ಮರೆಯೋರ್ ಅರುಳಾಲ್. ಪರಮ ನೇದವಿತ್ಯುಗಳಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಇದುವಳಿಯಾ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಪದೇಶಿಸಿರುವುದೇ ರಾಜನಾರ್ಗ, ಘಂಟಾಪಥವೆಂದು ಇಶೈನ್ನನಮೇ - ಅಂಗೀಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆವು. ಇದರಿಂದ ಗುರುಮಾರ್ಗವಾದ ಉಪಾಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಘುಮಾರ್ಗವೇ ಸರೋತ್ಪತ್ಯವಾದ ರಾಜನಾರ್ಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆವು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ - ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಆಚಾರ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದ ಸಮಪದೇಶದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಇದೇ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ವಿಷಯವೇ ನಿನ್ ತಮ್ಮಷ್ಟಂತ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಎಜ್ಞಳ್ ದೇಶಿಕರೇ ಎಂಬುದರಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರು. ನೇದಗಳ ಹಾಗೆ ಇವರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಮಾಣ ಕೋಟಿಯಲ್ಲೇ ಸೇರಿದವೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದುವಳಿ ಇನ್ ಅಮುದು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಶಬ್ದವು ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. “ಅಮೃತಸ್ಯೇಷಸೇತುಃ” (ಮುಂಡಕ ೨.೨.೬.) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಮೃತಶಬ್ದವು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ ; ಏಕೆಂದರೆ “ತಮೇವಂ ವಿದ್ವಾ ಅಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇತನು ಅಮೃತಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನಾಮದಿಂದ ; ಅಥವಾ ಇನ್ ಅಮುದು ಅಮೃತದ ಹಾಗೆ ಅತಿ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಉಪಾಯವು, ಏಕೆಂದರೆ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರ ಮೂಲಕನೆಂಬ ಭಾವವು “ಯವಿತದ್ವಿದುರಮೃತಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥತರ್ವಾಕ್ಯವು(೩೯) ಅನುಸಂಭವವು. ಭಕ್ತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೆರಡೂ ಉಪಾಯವಾದರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶಿಕರು

ಗುರುವಾಗಿ, ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿ, ತ್ರೈವರ್ಣದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಧಿಕಾರ ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಪ್ರಾರಭಧಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ವಿಳಂಬವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಅಸಕ್ತತ್ವವ್ಯವಾಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯೋಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಲಘುವಾಗಿ, ಸುಲಭವಾಗಿ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಒಡನೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ದೇಹಾವಸಾನಂತರವೇ ಯಾಗಲಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗಿ, ಸಕ್ತತ್ವವ್ಯವಾದ ಭರನ್ಯಾದ ಮಾರ್ಗವೇ ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶಿಕರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಇನ್ ಪುಲನವೇಂಡುನಾರ್—ಈ ಅಲ್ಪಸಾರಗಳಾದ ಐಹಿಕಗಳಾದ ಉಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಬಿಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಪದೇಶವು ಅತಿ ಸುಲಭವು. ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯ ಪಂಜಿಗಳಾದರೋ ತಾವು ಉಪಸೇಶಿಸುದು ಮಾರ್ತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ತಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಆಚರಿಸಿ, ನಮಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಜಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವರೆಂದು ಅವರುಗಳೂ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬ ಭಾವವು, **ವೇರಿಡುನಾರ್** ಎಂಬುದರಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ, **ಅಚಿನೋತಿಚಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಾ ಆಚಾರೇಸ್ಥಾ ಪಯಿಷ್ಯತಿ | ಸ್ವಯಮಾಚರತೇಯಸ್ಮಾದಾಚಾರ್ಯ ಇತಿ ತಂವಿದುಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ತಾವು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರೆಂಬ ಭಾವವು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರೇ ಸ್ವರಾಗದಿ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ, ಐಹಿಕ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸುವುದು “**ತೃಣ ಮನ್ಯದನ್ಯದಸಿನಾ**” ಎಂಬಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು “**ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮೈರಲಮಲ್ಪಕಾಸ್ತೇ**” ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಪವಾದವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. “**ನನಾಕಪೃಷ್ಟಮ್ ನಚ ಸಾರ್ವಭೌಮಂ ನಸಾರ ಮೇಷ್ಯಂ ನರಸಾಧಿಸತ್ಯಮ್ | ನಯೋಗಸಿದ್ಧೀರಪು ನರ್ಭವಂನಾ ನಾಂಭಸ್ತಿಯತ್ಪಾದರಜಃ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ**” ಸರ್ದೇಶ್ವರನ ಪಾದ ಧೂಳಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಪ್ರಪನ್ನರು ಇಂದ್ರಲೋಕಭೋಗವನ್ನೂ ಗಲಿ, ಇಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಗಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ವಾಸವನ್ನೂ ಗಲಿ, ವರುಣಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಗಲಿ, ಕುಬೇರ ಲೋಕದ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಗಲಿ, ಕೈವಲ್ಯವನ್ನೂ ಗಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಇರುವುದು ಏತಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವವು ತಮಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ಸಿದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ಎಂಬ ಭಾವವು. (ಭಾಗ ೧೦, ೧೬, ೩೭)

ಇದುವಳಿಯಾ ಮಲವೆನ್ನರಿನಾರ್ :—ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಪದನ ಮಾರ್ಗವೇ ಸಾಕಾದ ಉಪಾಯವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಉಪದೇಶಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ತಾವೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿ ನಮಗೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. “**ಓ ಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಯುಂಜೀತ**” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯ, **ಶರಣಂವ್ರಜ** ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯ, **ತ್ವಮೇವೋ**

ಪಾಯ ಭೂತೋನೇ ಎಂಬ ಸಂಹಿತಾ ವಾಕ್ಯ, “ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ” ಮತ್ತು ಮಾನೇಕಮೇವಶರಣ ಮಾತ್ಮಾನಂ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಮ್ | ಯಾಹಿ ಸರ್ವಾತ್ಮ ಭಾವೇನ (ಭಾಗ ೧೧, ೧೨, ೧೫) ಎಂಬ ಪುರಾಣ, ಇತ್ಯಾದ್ಯನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಇದೇ ಮಾರ್ಗವೇ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಕಾದುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು ಎಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಇದುವಳಿಯೆಯ್ ದುಗವೆನ್ನುಗಪ್ಪಾಲೇ ಎನ್ ಪಿಳ್ಳಿ ಪೊರುಪ್ಪಾರ್- ಇದೇ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ತಾವೂ ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಮಗೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಹೇಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು? ಎಂದರೆ ಉಗಪ್ಪಾಲ್ ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿ “ದೇಶಿಕೋ ಮೇದಯಾಳುಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಶತಾಪರಾಧಗಳನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ, ಈಗಲಾದರೂ, ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಬಂದನೇ ಎಂದು ಸಂತೋಷಚಿತ್ತರಾಗಿಯೇ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಪಕ್ಷೀಚ ಶಾಖಾನಿಲಯಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚೋತ್ತಮ ಸಾಂತ್ವನಾದೀ | ಸುಸ್ವಾಗತಾಂವಾಚ ಮುದೀರಯಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚೋದಯತೀ ವಹ್ಯಷ್ಟಃ (ರಾ. ಸುಂ. ೨೭, ೫೧) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಯು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಉಪವಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷೀ ಶಬ್ದದಿಂದ ಚೇತನನು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು; ಏಕೆಂದರೆ “ಉಭಾಭ್ಯಾಮೇವ ಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಖೇಪಕ್ಷಣಾಂಗತಿಃ | ತಥಾ ಜ್ಞಾನಕರ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ಚ ನಿಯತಾಪರಮಾಗತಿಃ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಎರಡುರೀತ್ಯೆಗಳಿಂದ ಗಮನವು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೂ ಜ್ಞಾನಕರ್ಮಗಳೆಂಬ ಎರಡು ರೀತ್ಯೆಗಳಿಂದಲೇ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠವನ್ನು ಕುರಿತು ಗಮನವು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಪಕ್ಷೀ ಶಬ್ದದಿಂದ ಪರಮ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟನು. ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಾತ್ಮನು ಸುಪರ್ಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ದ್ವಾಸು ಪರ್ಣಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಆಚಾರ್ಯಸ್ಥಾನೀಯ ಜೀವಾತ್ಮನು, ಶಾಖಾನಿಲಯಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ-ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವವನಾಗಿ ಅಥವಾ ವೇದಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವನಾಗಿ, ಒಳ್ಳೇ ಜ್ಞಾನ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ಸಾಂತ್ವನಾದೀ-ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷಸ್ತ್ವನ್ಯಃ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸರೋತ್ತಮನಾದ ಪರಮ ಪುರುಷನಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡತಕ್ಕದೆಂದು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವವನಾಗಿ, ಸುಸ್ವಾಗತಾಂ ವಾಚಮುದೀರಯಾನಃ-ಮೋಕ್ಷೇಷ್ಟಿಯು ಉಂಟಾದುದು ಪರಮ ಸುಕೃತ ವಿಷಯವು, ಅದನ್ನು ಹೊಂದುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿರುವಿರಿ; ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವು; ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವವರಾಗಿ, ಅಥವಾ, ತಮ್ಮ

ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೀತ್ಯಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವವರಾಗಿ, ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚೋದಯತೀವ್ರಹೃಷ್ಯಃ ತಾವು ಒಂದು ಸಲ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯದೇ ಇದ್ದರೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಪಿಸದೆ ತುಂಬಾ ಹೃಷ್ಯಚಿತ್ತರಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಮನಸ್ಸು ಗ್ರಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವರು. ಎಂಬುದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವು. ಇದೇ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥವು. ಇತರ ಸಾಧಾರಣಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಗೋವಿಂದರಾಜೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ. ಗ್ರಹಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆ, ಅಥವಾ ಇತರ ದೋಷಗಳಿದ್ದರೂ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪುನಃ ಬೋಧಿಸುವರೆಂದು ಇದುವಳಿಯೆಯ್ದುಗ ವೆನ್ನುಗಪ್ಪಾಲ್ ಎನ್ ಪಿಳ್ಳೆ ಪೊರುಪ್ಪಾರ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ “ಮುರೈಯೋರ್”-ವೈವಿಕರು, ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳಾದ ಪರಮ ಭಾಗವತರಾದ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ, ಈ ಪ್ರಪದನ ಮಾರ್ಗವೇ ಪರಮೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು, ತುಂಬಾ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ಅದನ್ನೇ ನಾವೂ ಆ ಉಪಾಯವನ್ನೇ ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆವು ಎಂದು ಇಶೈಂದನನೇ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಆಚಾರ್ಯರ ಅರುಳ್ ಪರಮಮಹತ್ತಾದುದು. ಅಂತಹ “ಅರುಳ್ ಕಂಡೀರಿವ್ವುಲಗನಿಲ್ ಮಿಕ್ಕದೇ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಮ ನಿಶ್ಚಯಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧನವು, ಇದುವಳಿಯಾಮ್ ಎಂಬುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೇ ರಾಜಮಾರ್ಗವು, ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲಾ ಸಂದು ಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ ದೂರೋಣವು. ಇದೇ ದಿವ್ಯ ವೈಕುಂಠ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಲಭಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂಬ ಭಾವವು.

ಅವತಾರಿಕೆಯು.-ಭರನ್ಯಾಸವೇ ಸುಲಭೋಪಾಯವೆಂದು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಪರಮ ಕೃಪೆಯಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅದೇ ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟಸಾಧನವೆಂದು ನಾವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆವು ಎಂದು ಈ ಅಮೋಘ ರಹಸ್ಯತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರಲ್ಲಾ, ಇದು ಹೇಗೆ ತಮಗೆ ಲಭಿಸಿತು? ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೇನೆಂದರೆ? ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾದ ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಭಗವಾನ್‌ರವರ ಪರಮ ಕೃಪೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳುವವರಾಗಿ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಅಜ್ಞರಾದ ತಮಗೆ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅವುಗಳ ಸದುಪದೇಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಪಾಪಸಮೂಹಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಯವೂ ಶೋಕವೂ ನಿನಗೆ ಬೇಡ ಎಂದು ಶ್ರೀಯುಕ್ತಪತಿಯು ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ನಿರ್ಭರನಾಗಿ ಹೃಷ್ಯಮನಸ್ಕನಾಗಿ, ಸ್ಥಿರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಜ್ಞಾನವಾ ಆಗಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು

ಭರನ್ಯಾಸ ಏವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸುಲಭೋಪಾಯಃ ಇತಿ ಆಚಾರ್ಯೋಪದಿಷ್ಟ
ರಹಸ್ಯತ್ರಯಜ್ಞಾನಂ ಲೀಲಾಸಾರಥೇಃ

ಕೃಪಯಾ ಲಬ್ಧಮಿತಿ ನಿಗಮಯತಿ

ಎಟ್ಟು ಮಿರಣ್ಣ ಮರಿಯಾದ ನೆಮ್ಮೆಯಿನೇ ಯರಿವಿತ್ |

ತೇಟ್ಟು ವೊಣ್ಣಾದ ವಿಡನ್ ತರುಮೆಜ್ಜಳನ್ನಾದವನಾರ್ |

ನಿಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಹಸ್ಯತ್ರಯವು ಸಾರತಮ ಗ್ರಂಥವಾದುದರಿಂದ ಆ ಮೂರನ್ನು ಈ ನಿಗಮನದಲ್ಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಸಜ್ಜಲ್ಪದಿಂದ ಈ ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಶಾಖಾನಾ ಮುಪರಿಸ್ತಿ ತೇನ ಮನುನಾ ಮೂಲೇನಲಬ್ಧಾತ್ಮಕಃ ಎಂದು ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದಹಾಗೆ ನಿಗಮನ ದಲ್ಲೂ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು-ಎಟ್ಟು ಮಿರಂಡು ಮರಿಯಾದ-ಎಂಟು ಎರಡು ಹತ್ತು ಎಂದು ಕೂಡಹೇಳಲು ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ, ಪ್ರಕೃತಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, ಎಟ್ಟು-ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಮನ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಇರಂಡುಮ್-ದ್ವಯವೆನಿಸುವ ಕರಣಮನ್ತ್ರವನ್ನು, ಅರಿಯಾದ ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನೊಂದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದ, ನಮ್ಮ-ನಮ್ಮನ್ನು, ಇವೈ-ಬಹುರಹಸ್ಯಾರ್ಥಗಳಿಗರ್ಥ ಗಳಾದ ಈ ಮನ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಹೀಗೆ ಇವೆರಡನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ಚರಮಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ಉಪಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು ; ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ಚರಮಶ್ಲೋಕಾರ್ಥದ ಉಪಪಾದನೆಯಿರುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮನ್ತ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಅರಿವಿತ್ತು-ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಎಟ್ಟು ವೊಣ್ಣಾದ ಇಡಮ್-ಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಮೂಲಕ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡದ ಅಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ತಿರುವಯೋಧೈ ಎಂದ, ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಪರಮಪದವನ್ನು, ತರುಮ್-ಕೃಪಯಾ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ, ಎಜ್ಜಳ್ ಮಾಧವನಾರ್-ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಶೇಷಿಯಾದ ಶ್ರೀಯಃಪತಿಯು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿತ್ತು ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಅಮೋಘ ಚರಮಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದವನು, ಮುಟ್ಟಿವಿನ್ನೈತ್ತಿರಳ್-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಪಸಮೂಹವೆಲ್ಲಾ, ಮಾಳ-ನಾಶವಾಗುವ ಹಾಗೆ, ಮುಯನ್ರಿಡುಮ್-ಅಭಿನವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅಂಜಲ್-ನೀನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಎಂದರೆ ನೀನು ಶೋಕಿಸಬೇಡ, ಎನ್ನಾರ್-ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕರುಣಾಕರನ, ಕಟ್ಟಿಳಿಲ್-ಸದ್ವತಃ ಪ್ರಕಾತಿಸುತ್ತಿರುವ, ವಾಚಕತ್ತಾಲ್-ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯಾದ ಚರಮಶ್ಲೋಕದಿಂದ, ಕಲಿಜ್ಞಾನಿತ್ಯಿ ಕ್ಲೇಶ, ಶೋಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಲ್ಲವ ಸ್ಥಿರವಾದ ಶಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಅನನ್ಯೆಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಕೃತಾರ್ಥಭಾವವನ್ನೂ, ಪತ್ತನಮೇ-ಹೊಂದಿದೆ

ಮುಟ್ಟುವಿನೈತ್ತಿರಲ್ ಮಾಳಮುಯನ್‌ರಿಡು ಮಜ್ಜಲೆನ್ನಾರ್ |

ಕಟ್ಟಿಳಿಲ್ ವಾಚಕತ್ತಾರ್ ಕಲಜ್ಜಿ ಕಾನಿಲೈಪೆತ್ತನಮೇ || ೫೪ ||

ನಲ್ಲವೇ, ತಾವು ಅಂತಹ ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯ, ವಂಬಲು ಅರ್ಹವಾದ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಯ ಶೋಕ ಮೋಹಾದಿಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮನಶ್ಚಾಂತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವಲ್ಲವೇ. ಏನಾರ್ಥವು? ಆತನು ಎಂತಹ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಕೃಪಾಳುವೋ? ಎಂಬ ಭಾವವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯವು—೩೯ಗೆ ತಮಗೆ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ಲಭಿಸಿ ಇಂತಹ ಆಮೋಘೋಪದೇಶಗಳೆಲ್ಲಾ ತಮಗೆ ದೊರೆತು, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸತಕ್ಕದ್ದು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹೀಗೆ ಗ್ರಂಥಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಗವಾನ್‌ರವರ ಕೃಪಾಪರೀವಾಹವೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಜ್ಞರಾದ ತಮಗೆ ಸರೋತ್ಪನ್ನರಾದ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಾರತಮವಾದ ಈ ಮೂರು ಪರಮಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ವಿರದವಾಗಿ ನಿರ್ದರವಾಗಿ ಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮಹಿತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, 'ನಿನ್ನ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳೂ ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗುವುವು, ನೀನು ಪ್ರಾಪ್ತವನ್ನು ಹೊಂದುವಿ, ನೀನಿಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಭೀತಿ ಶೋಕ ಅಪನಂಬಿಕೆ ಬೇಡ'ವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾವು ಮನಸ್ಕೈರವನ್ನು ಹೊಂದಿದವೆಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎಟ್ಟುಮಿರುಣ್ಣು ಮರಿಯಾದವೆಮ್ಮೆ ಎಂಬುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಆಚಾರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಸ್ವಾಮಿಯ ದಿವ್ಯಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ತಾವು ಮಹಾ ಅಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೆನೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಎಟ್ಟು ಇರಂಡು-ಪತ್ತು, ಎಂಟೊ ಎರಡೂ ಹತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದಷ್ಟು ಅಜ್ಞಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಎಂಟೊ ಎರಡೂ ತಿಳಿದರೇನೇ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠವನ್ನು ದತ್ತುವ ಭಾಗ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಧ್ವನಿಸ್ಪರ್ಶವು ತೋರಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲಮನ್ತ್ರ ಧ್ಯಾನಮನ್ತ್ರಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯಾರ್ಥಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯ ಮುಖೇನ ಹೊಂದುವದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. "ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಷುಸು ದೃಷ್ಟಾಪಿ ಸಾಜ್ಞಾನದ ಫಲೋದಯಾ | ನ ಪ್ರಸೀದತಿ ವೈವಿಧ್ಯಾಪಿಸಾ ಸದುಪದೇಶಿತಃ || " ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಂದುವ ಉಪಾಯಗಳು ವೇದಮತ್ತು ಅದರ ಉಪಬ್ರಹ್ಮಣಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಬ್ಬವಾಗಿ ಫಲಗೊಂಡಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸದಾ

ಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷ ಉಪದೇಶಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅದು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲಮಸ್ತ್ರದ ಮತ್ತು ದ್ವಯದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಪಾದಿತವು. “ಏಹಲೌಕಿಕವೈಶ್ವರ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಾದ್ಯಾಃ ಪಾರಲೌಕಿಕಮ್ | ಕೈನಲ್ಯಂ ಭಗವಂತಂಚ ಮನ್ಮೋಯಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯತಿ || ”

“ಯತ್ರಾಷ್ಟಾಕ್ಷರಸಂಸಿದ್ಧಾ ಮಹಾಭಾಗಾಮಹೀಯತೇ |

ನ ತತ್ರಸಂಚರಿಷ್ಯಂತಿ ವ್ಯಾಧಿದುರ್ಭಿಕ್ಷತಸ್ಯರಾಃ || ”

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾಂ ಭಜತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಾಳರಾತ್ರೇಃ | ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯಗಳು. ಇನ್ನೆ ಅರಿಯುವಿತ್ತು ಎಂಬುದರಿಂದ “ಕೃಷ್ಣಂ ಧರ್ಮಂ ಸನಾತನಮ್ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆತನೇ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿ ನಮಗೆ ಸದಾಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು; “ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ ತಂ ಯೇನ ಮಾ ಮುಪಯಾನ್ತಿತೇ” ಎಂದು (ಗೀ. ೧೦. ೧೦) ತಾನೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಯೋಗವು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ವಾಮಿಯಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟವರ ಉಜ್ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಮಹಾನುಭಾವರೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಾಕೃತ ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ಭಾವನೆಯು ಕೂಡದೆಂದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನ ಮಹತ್ತಾದ ಕೃಪೆಯು ಎಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ, ಎಟ್ಟಿವೊಣ್ಣಾದ ಇಡಮ್ ತರುಮ್. ಅದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲಾಗಲಿ ಎಟ್ಟಿವೊಣ್ಣಾದು; ಅಥವಾ ಈತನ ದುಸ್ತರ ಪಾಪಸಂಚಯಗಳಿಂದಾಗಲಿ ದುಸ್ತರವು; ಆದುದರಿಂದ “ಸಂಸಾರಸಿಂಧು”ವು “ಅತಿದುಸ್ತರ ಮುತ್ತಿತೋಷೋಃ ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. (ಭಾಗ ೧೨ನೆಯ ಸ್ಕಂದ) ಹೀಗೆ ಅತಿದುಸ್ತರವಾಗಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮತನಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಸಜ್ಜಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಅತಿ ಸುಲಭವು. “ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವೂ ಗೀತಾಚರಮ ಶ್ಲೋಕವೂ ಅಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. “ತಸ್ಯಾಹಂ ಸುಲಭಃಪಾರ್ಥ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಸ್ಯ ಯೋಗಿನಃ” ಭರನ್ಯಾಸನಿಷ್ಠನೂ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತನಾದ ಯೋಗಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು; ಭರನ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಯೋಗವೆಂದೇ “ಯೋಗೋಹ್ಯಯಮಪೇಕ್ಷತೇ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ “ಏತತ್ ಜ್ಞಾನಂ ಚ ಯೋಗಂ ಚ ಶೇಷೋನ್ಯದ್ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತರಃ” ಎಂಬುದೂ ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಸಂಸಾರಸಿಂಧುವೇನೋ ಆಪಾರವು; ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವನಿಗಾದರೋ “ಕರ್ಣಧಾರ ಇನಾಸಾರೇ

ಭಗವಾ ಪಾರದರ್ಶಿನಃ” ಎಂದು (ಭಾಗ ೧, ೧೩, ೪೦) ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ದಾಟಿಸುವ ನಾವಿಕನು ಆತನೊಬ್ಬನೇ ಇನ್ನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ “**ನೋಕ್ಷಮಿಚ್ಛೇಜ್ಞನಾರ್ದನಾತ್**” “**ನೋಕ್ಷದೋ ಭಗವಾ ವಿಷ್ಣುಃ**” “**ಶ್ರೀನರ್ಮಾನಾರಾಯಣೋನಃ ಪತಿರಖಿಲತನುರ್ಮುಕ್ತಿದೋ ಮುಕ್ತಭೋಗ್ಯಃ**” ಎಂದು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವನು ಆತನೊಬ್ಬನೇ ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಎಜ್ಜಿಳ್ ಮಾಧವನಾರ್ ಎಂಬ ಎಜ್ಜಿಳ್ ಶಬ್ದ ನಮಗೆ ತೇಷಿಯಾಗಿ, ನಾಥನಾಗಿ, ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ, ಸತ್ತಾದಾಯಿಕನಾಗಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರನ್ನು ಕೈಬಿಡದವನಾಗಿರುವ ಭಾವವು ಸೂಚಿತವು. **ಮಾಧವನಾರ್** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ಅನುಗ್ರಹವೇಯಳಾಗಿ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪತಿತ್ವವೇ ಸ್ವರೂಪ ನಿರೂಪಕವೆಂದು “**ಅಪ್ರಮೇಯಂ ಹಿತತ್ರೇಜಃ ಯಸ್ಯಸಾ ಜನತಾತ್ಮಜಾ**” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾವವು ಸೂಚಿತವು. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಯೇ ನಮಗೆ ಪರತತ್ವವೆಂದೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಪೃಥಕ್ವಿಧ ಲೀಲಾಪಣವಾದುದರಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಉಪಾಯತ್ವ ಉಪೇಯತ್ವ ಜಗತ್ಪಾರಣತ್ವ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲೂ ಆನ್ವಯ ಹೊಂದಿದವಳೆಂಬುದು ಸೂಚಿತವು. “**ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಸಹ ಹೃಷೀಕೇಶೋ ದೇವ್ಯಾ ಕಾರುಣ್ಯರೂಪಯಾ ರಕ್ಷಕಃ**” ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರಾನುಸಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೇನೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕೃತವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟರೂ “**ಜಾನಾತಾ ದಯಿತ ಸ್ತವೇತಿ ಭವತಿ ಸಂಬಂಧದೃಷ್ಟಾಹರಿಃ**” ಎಂದು ಶ್ರೀಗುಣ ರತ್ನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ **ಮಾಧವನಾರ್** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಮುಟ್ಟಿನೈತ್ತಿರಳ್ ಮಾಣ-ಎಂಬುದು ಶ್ರೀ ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯು ಅರ್ಜುನ ಕೋಕವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯ ಕರುಣಾರಸ ಪರಿವಾಹವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಕರ್ಮಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನವದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ “**ಜಂಜಲಂ ಹಿ ಮನಃ ಕೃಷ್ಣ**” ಎಂದು ತನ್ನ ಅಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ೧ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೋಗಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ “**ಮನ್ಮನಾಭವ**” (ಗೀ. ೯.೩೪) ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಇದು ಕಷ್ಟತರವಾದ ಮಾರ್ಗವೇ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ನಿರಾಶೆಯಿಂದಿರುವಾಗ. ಆತನಿಗೆ ಪ್ರತಿಹೇಳಲು ಸ್ಥಳ ಕೊಡದೆ ತಾವೇ ಪುನಃ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಾಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿ, ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳ ಮತ್ತು ವಿಭೂತಿಗಳ ಮಾಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು

ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ, ತಿಳಿದು, “ತೇರೂಪಂ ಐಶ್ವರಂ ಪ್ರಪ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕರುಣಾಕರನು ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನಂತರ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪವಾದ ಪರಮಾಸದೇವ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಾಮಿಯು ಒಡನೆ ಪರಮವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನನ್ನನ್ನೇ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಪರಮೈಕಾಂತ್ಯದಿಂದ ಉಪಾಸಿಸಿದ ಹೊರತು ತಾನು ವಶ್ಯನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಆಗಲೂ ಅರ್ಜುನನೇ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಐಕಾಂತ್ಯ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡುವದು ಕಷ್ಟವಾಗಿ, ಹಾಗೆ ಅಂತಹ ಮನಸ್ಸು ಬೇಕಿಲ್ಲದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾದ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಿನ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗಲೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಅದು ಕ್ಲೇಶವು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಐಕಾಂತ್ಯದಿಂದ ನನ್ನ ದಿವ್ಯಮಜ್ಜಳ ವಿಗ್ರಹವನ್ನೇ ಉಪಾಸಿಸು; ಹಾಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡುವದು ಕಷ್ಟವಾದರೆ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದಲೂ ತೃಪ್ತ ನಾಗದೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಂದುಸಲ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿ, ಮೂರನೆಯ ಸಲ ನಿನ್ನ ವಿಹಿತಕರ್ತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಉಪಾಸತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ತಿಳಿದು ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುವನೇ ನೆಂದರೆ “ಮನ್ಮನಾಭವ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆಗಲೂ ಅಂತಹ ಐಕಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವೇ, ನೀನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಉಪಾಸನವು ಕಷ್ಟತರವೇ, ತನಗಿರುವ ಪಾಪಗಳು ಅಸಂಖ್ಯೆಯುಗಳೇ; ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಒಂದು ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವು? ಅದುದರಿಂದ ತನಗೆ ಎಂದಿಗಾದರೂ ಸದ್ಗತಿ ಉಂಟೇ? ಎಂದು ಭಯಕೋಕ ಆಕೆಂಚನ್ಯಗಳಿಂದ ತಪ್ಪನಾಗಿ ಅಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕರುಣಾಪಿಯ್ಯಾಪಜಲನಿಧಿಯು ಮರುಗಿದವನಾಗಿ ಓ ಅರ್ಜುನನೇ ಅಳಬೇಡ, ನನ್ನನ್ನು ಶರಣಹೊಂದು, ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವೆನು, ನೀನು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿಲ್ಲವು ಎಂದು ಸರ್ವಧರ್ಮಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾನೋಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ | ಅಹಂತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಾಶುಚಃ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಟ್ಟುವಿನೈತಿರಳ ಮಾಳ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಸರ್ವ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಎಂಬುದರ ಉಪಪಾದನೆಯು. ಹೀಗೀಗ ಲೀಲಾಸಾರಥಿಯ ಸಜ್ಜಲ್ಯವೂ ವ್ರತವೂ, ಅದುದರಿಂದ ಮುಯ್ಯಿಡುಮ್

ವಾನುಳನುರನ್ನವರ್ ಕ್ಕುಮ್ ವರನ್ನವರು ಮಿನ್ನಿಲೈಗಳಲ್ |
ತಾನುಳನಾಯುಗಳಕ್ಕುಂ ತರಮಿಜ್ಜು ನಮಕ್ಕುಳದೇ |

ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶ್ರೀರಾಮಾವತಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಏತದ್ವೈತಂ ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಶೋಕಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವು. ಗುರೂಪಾಯವು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಈ ಲಘೂಪಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸು ಎಂದು ಅಜ್ಞಾನಿನ್ನಾರ್ ನೀನು ಭಯದಿಂದ ಶೋಕಿಸಲು ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತುಚೇ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆಂಬ, ಕಳ್ಳಿಳಲ್-ಸ್ವತಃ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಎಂದರೆ ಭೋಗ್ಯತಮವಾದ, ಶಾಬ್ದವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಮಹತ್ವಾದ ಅರ್ಥಗಳಿಂದ ತಲೆತೂಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಎಂಬ ಭಾವವು. ವಾಶಕತ್ತಾಲ್-ದಿವ್ಯವಚನವಾದ ಚರಮಶ್ಲೋಕದಿಂದ, ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸ್ವತಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ, ಕಲಜ್ಜಾನಿಲೈ-ವ್ಯಾಕುಲತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಮಿತವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಂದರೆ ಮೋಹ ಭಯ ಶೋಕಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಭರತ್ವ, ನಿರ್ಭಯತ್ವ, ಸಂಶಯತ್ವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಥಿರವಾದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಪತ್ತನಮೇ-ಹೊಂದಿದೆವಲ್ಲವೇ. ಅವಧಾರಣದಿಂದ ತಾವು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ತುಂಬಾ ಸುಕೃತಶಾಲಿಗಳು, ಧನ್ಯರು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಅವತಾರಿಕೆಯು—ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳೇನೋ ಅಮೋಘ ಮನ್ತ್ರಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ವಿಷಯವೇ. ಆದರೂ ನೀವು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸಿರುವದಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಇತರರು ಅರ್ಥಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು ಎಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಪಾಶುರಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಸೂಯಾಪರರು ಇವನ್ನು ದೂಷಿಸುವದರಿಂದ ನನಗೇನೂ ಕುಂದುಕವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಆತನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಆತನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಟೆಂದು ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸಾಕ್ಷಿಕರು ಇದು ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಬಹುದು ; ಆಸುರೈಕೃತಿಗಳಾದ ಅಸೂಯಾಪರರು ಇವೇನು ಗ್ರಂಥವು ಪರಮನಿಸ್ಸಾರಭೂತವಾದುದೆಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಬಹುದು : ಸುಕೃತಿಗಳ ಶ್ಲಾಘನೆಯಿಂದಲೂ ದುಷ್ಕೃತಿಗಳ ನಿಂದೆಯಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷವಾಗಲಿ, ದುಃಖವಾಗಲಿ ನನಗಿಲ್ಲವು. ಏತಕ್ಕಿಂತಲೇ ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವರು ನನ್ನ ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿವು ಕೊಂಡು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು

ಕೂನುಳನೆಳ್ಳಾ ಗಳಾರ್ ಕುತ್ತಮೆಣ್ಣಿ ಯಿಗಳನ್ನಿಡಿಸುಮ್

ತೇನುಳಪಾದಮಲರ್ ತಿರುಮಾಲುಕ್ಕು ತ್ತಿಕ್ಕುಮೇ || ೫೫ ||

ಸುಮ್ಮನೆ ಬರೆದಿರುತ್ತೇನಾದುದರಿಂದ, ಈ ಗ್ರಂಥವು ನನ್ನದಲ್ಲವು. ಅದುದರಿಂದ ಅವರ ಶ್ಲಾಘನೆಯಾಗಲಿ ನಿಂದೆಯಾಗಲಿ ನನಗೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಾನುಳ್ಳಾ-ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಎಂದರೆ ಮುಕ್ತರಿಗೂ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ವರುನ್ಧವರುಮ್-ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ದೊರೆತ ಅಥವಾ ದೊರೆಯುವ, ಇನ್ನಿಲೈಗಳ್-ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ತತ್ತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಬೋಧಕಗಳನ್ನು, ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳನ್ನು ಎಂಬ ಭಾವವು, ತಾನುಳನಾಯ್-ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಾವು ಹೊಂದಿದುದು ರಾಗಿ, ಉಗಕ್ಕುಮ್ ತರಂ-ಇಂತಹ ಈ ಪ್ರಬಂಧೋಕ್ತನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವು ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪೆಯಿಂದ ಲಬ್ಧವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವು, ಇಜ್ಜಿ-ವಿರೋಧನರ್ಗದಿಂದ ತುಂಬಿ ಈ ಹೇಯದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲೇ ನಮಕ್ಕುಳದೇ-ನಮಗೂ ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೂ ಲಭಿಸಿತಲ್ಲಾ, ನಾವು ಎಂತಹ ಭಾಗ್ಯವಂತರು ಧನ್ಯರು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಅನಧಾರಣವು ಹರ್ಷಾಶ್ಚರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕೂನುಳನೆಳ್ಳಾ ಗಳಾರ್-ಕೌಟಿಲ್ಯಯುಕ್ತ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಿಂದ, ಕುತ್ತಮೆಣ್ಣಿ-ಈ ಗ್ರಂಥಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನಾರೋಪಿಸಿ, ಇಗಳನ್ನಿಡಲುಮ್-ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿದರೂ, ತೇನುಳಪಾದಮಲರ್-ಮಧುಸ್ಯಂದನಿಯಾದ ಪಾದಕಮಲಗಳುಳ್ಳ ತಿರುಮಾಲುಕ್ಕು-ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ, ತ್ತಿಕ್ಕುಮ್-ಅವಶ್ಯ ಆನಂದವುಂಟಾಗುವದು. ಅನಂದ ಉಂಟಾಗುವದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಉಪಪಾದನೆಯು-ಹಿಂದೆ ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ “ಸಂತೋಷಾರ್ಥಂ ವಿವ್ಯುಶತಿ ಸಿದ್ಧಿ ರಘ್ಯಾತ್ಪ್ರವಿದ್ಯಾಂ” ಎಂದು ಕೃತಕೃತ್ಯ ಪ್ರಪನ್ನನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದರು. ಯಾರ ಸಂತೋಷಾರ್ಥ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಪರಮಾತ್ಮ ಸಂತೋಷಾರ್ಥಂ, ಆತನಿಗೆ ಪರಮಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಆನಂದದಾಯಕವೆಂದು ಈ ಪಾರುರದ ಉತ್ತರಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ತ್ತಿಕ್ಕುಮೇ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದ್ವಾರಾ ಹೇಳಿದರು. ತಿರುಮಾಲ್, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ, ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲವು. ಆತನು ಈ ಕೈಜ್ವಲ್ಯದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ಎಂದರೆ ಪರಮಪುರುಷನು “ರಸಹೈವಾಯಂ ಲಬ್ಧಾನಂದೀ ಭವತಿ” ಸ್ವಯಮಾನಂದ ಮಯನು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ “ತೇನುಳಪಾದಮಲರ್” ಆತನ ಪಾದ

ಕಮಲವೂ ಮಧುವಿನ ಹಾಗೆ ಆನಂದದಾಯಕವು. ಆತನು “ರಸಘನ ಏವ” ದಂಪೂರ್ಣ ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು, ಇದರಿಂದ ಆತನು ಆನಂದಿಸುವ ನೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತದೀಯರಾದ ಮಹಾನು ಭಾವರು ಸಂತೋಷಿಸಿದರೆ ಭಗವಂತನು ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು ಎಂದೂ ನಂಬಬಹುದು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಕೃಪಾಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಒಳಗೊಂಡಿರುವವರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಂತೋಷಾರ್ಥ ವಾಗಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಈಚಿನ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿರಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪರಮ ಭಾಗವತರ ಸಂತೋಷಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಭೋಗ್ಯವಾದುದ ರಿಂದಲೂ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಆನಂದದಾಯಕವೆಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ತಾನುಳನಾಯ್ ಉಗಕ್ಕು ತರುಮ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಪರಮಭಾಗವತರು ಆನಂದಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪ ತಂದರೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸಂತೋಷಾರ್ಥಂ ವಿನ್ಮುಶತಿ ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ತೋರಿಬಂದು, ಅದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನಿಲೈಗಳ್ ತಾನುಳನಾಯ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ ತರಮಿಜ್ಜುನ ಮಕ್ಕುಳದೇ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದುದರಿಂದ ತಮಗೇ ಈ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಿಂದ ಪರಮಾನಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಧನ್ಯೋಸ್ತ್ಯನುಗೃಹಿ ತೋಸ್ತಿ ಕೃತಾರ್ಥೋಸ್ತಿ ಕೃಪಾನಿಧೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು.

ನಾನುಳ್ ಇತ್ಯಾದಿ-ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವ ಉಪದೇಶ ವಿಷಯ ಗಳಲ್ಲಿ ನಾನುಳ್ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿರುವ ಮುಕ್ತರೂ ಕೂಡ ಶ್ಲಾಘಿಸುವಂತಾದ್ದು ; ಹೇಗೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಶ್ರಮದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಂದಲ್ಲವೇ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆವು ಎಂದು ಅವರಿಗೂ ತುಂಬಾ ಉಪಾದೇಯವಾದುದು. ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅತಿ ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಕೊಂಡಬಹುದಾದ ನಿಸ್ತಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ದೇವತೆಗಳೂ ನಮ್ಮಹಾಗೆ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳು ; ಅವರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮಹಾಗೆಯೇ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠವನ್ನು ಸೇರುವದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅರ್ಥಿಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೆರಡೂ ಇರುವವರಿಂದ ಹೊಂದಿದವರೆಂದು “ತದುಪರೈಪಿ ಬಾದರಾಯಣಸ್ಸಂ ಭವಾತ್” () ಎಂಬ ವ್ಯಾಸಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ಆ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯವು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಾಯವಾದ ಉಪಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವುಂಟೆಂದು “ದೇವಾ ಅಪ್ಯಸ್ಯರೂಪಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂದರ್ಶನ ಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ” ಎಂಬ (ಗೀ. ೧೧-೫೨) ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ಯರೂಪಸ್ಯ ಎಂದರೆ ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ಯ ಎಂದು ತಪ್ಪು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಪರರೂಪವೆಂದೂ, ಅರ್ಜುನನು ವಿಶ್ವರೂಪ ಪ್ರದರ್ಶನಾ ನಂತರ ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಿವ್ಯವೈಕುಂಠರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪರಮವಾತ್ಸಲ್ಯ ಯುಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನೂ ಅದನ್ನೇ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ.

ಇಂತಹ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ಹೊಂದಿದವೇ ಎಂಬುದೊಂದು ಸಂತೋಷ, ಮತ್ತು ಇತರರಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ನಿಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷ, ಇವುಗಳಿಂದ ತಾವು ಪರಮ ಧನ್ಯರೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ವಾಚನಿಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪುರುಷಸೂಕ್ತವು ಅಂತಹ ಪರಮೈಕಾಂತ್ಯವನ್ನು “ತನೋವಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಅನ್ಯತ ಇಹ ಭವತಿ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ಅಂತಹ ಆನಂದವು ಇಹ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲೂ ಇಜ್ಜಿ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಈ ಸಂಸಾರದೇಶಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಆನಂದದೇಶಿಯುಂಟಾಗುವದು ಅತಿ ದುರ್ಲಭವು; ಅಂತಹ ಸುಕೃತವು “ಕ್ಷಚಿನ್ನಚಿನ್ನಹಾಭಾಗ”ರಾದ ಕೆಲವರಾದ ನಮ್ಮಂಥಾವರಿಗೆ ಇದು ಲಭಿಸಿದುದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪರಮಕೃಪೆಯೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದೀಗ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಪರಮಲಾಭವೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ಆನಂದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರೆತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ; ಏನೆಂದರೆ, ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸರಿಬೀಳದೆ ಹೋದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವದೇನೋ ನ್ಯಾಯವು. ಇದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಧರ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮಸ್ತವಲ್ಲದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಧರಿಂದಲೇ ನಡದೂರ್ ಆಮಾಳ್, ಕಿಡಾಂಬಿ ಆಚಾರ್ಯ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮೂಲಕ ಬಂದವುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಅಪಲಾಪವು ಸ್ವಲ್ಪ ಶೋಚನೀಯವಾದ ವಿಷಯವು; ಆನಂದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಶೋಕವು; ಮಧುವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಹಿಯ ಸಂಬಂಧವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು; ಅಂತವರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನೆಂಜಿಗಳ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇರುವದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಕುಟಿಲಮನಸ್ಕರೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಹೀಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿತಾಪವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವಾಗಿ ಇದ್ದರೂ, ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟು; ತನ್ಮೂಲಕ ಆ ಪರಿತಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆನೆಂದರೆ “ತೇನುಳಪಾದಮೂರ್ ತಿರುಮಾಲಕ್ಕು

ತಿತ್ತಿಕ್ಕುಮೇ-ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ಚರಣಕಮಲಗಳು ಮಧುಸ್ಯಂದಿನಿಗಳು ; ಅಂತಹ ಪಾದಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಿಂದ ಬೇವಿನ ಕಾಯಿಯ ಕಹಿಯು ಹೇಗೆ ಮಧುಸೇವನೆಯಿಂದ ತೊಲಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆ ಅವರುಗಳಿಂದಂಟಾದ ಕುತ್ತವು ನ್ಯೂನತೆಯು ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಕಮಲರಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಮಧುವಿನಿಂದ ತೊಲಗಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆತನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳ ಆಶ್ರಯವು ಭೋಗ್ಯತಮವಾಗಿ ಆ ಮಧುವಿಗೆ ಸಮಾನವಾದುದು ರುಚಿಕರವಾದುದು, ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲನೆಂಬ ಭಾವವು. ಮಧುವಾಗಿರುವ ಎಷ್ಟು ಪದಾರ್ಥಗಳು ನಮಗೆ ವೇದ್ಯವೋ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಧುರವಾದುದು. **ತೇನುಳ** ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ತೋರುವದೇನೆಂದರೆ ಈ ಅಮೃತಸ್ಯಂದಿನಿಯಾದ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವವರಿಗೆ ಐಹ್ಯೈಷ್ಟ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾಪ್ಯೈಷ್ಟ್ಯಗಳ ಉಪಭೋಗಕ್ಕಿಂತ ನಿರತಿರಯ ಮಧುರವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವರೂಪ ಭೋಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು ಸೂಚಿತವು.

ತೇನುಳ ಪಾದಮಲರ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು “ತದಸ್ಯಪ್ರಿಯಮಭಿ ಪಾಥೋ ಅಸ್ಯಾಮ್ | ನರೋಯತ್ರ ದೇವಯವೋ ವದಂತಿ | ಉರು ಕ್ರಮಸ್ಯ ಸಹ ಬಂಧುರಿತ್ಥಾ | ವಿಷ್ಣೋ ಪರಮೇಶದೇ ಮಧ್ವ ಉತ್ಥಃ” () ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ ಈ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದೋದಕವಾದ ಗಂಗಾತೀರ್ಥವನ್ನೇ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡೋಣ. ಈ ತೀರ್ಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ಯಾವನೋ ಅವನು ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡುವನು, ಹೀಗೆ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಗಳಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದಗಳು ಮಧುವಿನ ಪ್ರವಾಹವು ಎಂಬ ಭಾವವು ; ಅಥವಾ **ತೇನ್** ಎಂದರೆ ಜೇನು ತುಪ್ಪದ ಹಾಗೆ ಮಧುರವಾದ ಜಲವುಳ್ಳ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ **ತೇನುಳ ಪಾದಮಲರ್**-ಅತಿ ಮಧುರವಾದ ಗಂಗಾಜಲ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಪಾದದಿಂದಂಟಾದ ಪ್ರವಾಹವನ್ನುಳ್ಳ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ, ಅವನು ಎಂತವನೆಂದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸದಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಡಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ವುಳ್ಳವನು, ಅಂತಹ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ **ತಿತ್ತಿಕ್ಕುಮೇ**-ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಾದುತಮ ವಾಗಿ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಜನಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾ ದ್ವಿಮುಖಸ್ಯ ದೈವಾದಧರ್ಮೀಲಸ್ಯ ಸುದುಃಖಿತಸ್ಯ | ಅನುಗ್ರಹಾಯೈವ ಚರಂತಿ ನೂನಂಭೂತಾನಿ ಭವ್ಯಾನಿ ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ |” ಎಂಬ ಭಾಗವತ ಶ್ಲೋಕವು ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಅದು ಹೇಗೆ ? ಎಂದರೆ ಪಾದವೇ ಸ್ವಾದುವಾದ ಮಧುರ ರಸದ ಹಾಗೆ ಭೋಗ್ಯತಮವು. ಅಂತಹ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶರಣಾಗತಿ

**ವೆಳ್ಳೈ ಪ್ಪರಿಮುಕರ್ ದೇಶಿಕರಾಯ್ ವಿರಕಾಲಡಿಯೋಮ್
ಉಳ್ಳತ್ತೆಳುದಿಯತೋಲೈಯಿಲಿಟ್ಟಿನಮ್ ಯಾ ಮಿದರ್ ಕೇನ್**

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ತತ್ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸ್ವಾದುತಮವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂಬ ಭಾವವು. ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ “ ತನಾಮೃತಸ್ಯಂದಿನಿ ಪಾದಪಂಕಜೇ ನಿವೇಶಿತಾತ್ಮಾ ” ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೂನುಳ ನೆಂಜುಗಳಾಲ್ ಕುತ್ತಮೆಣ್ಣುಗೈ ನಮಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ವಿಷಯವಾಗಿ ಗಮನಾ ಹವೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಅದರಿಂದ ತಮಗೆ ಏನೊಂದೂ ಖೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಇದರಿಂದ ಈ ಪದವಿ ಚಿತ್ತವಿಕಾರವುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅನತಾರಿಕೆಯು—ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘನಲ್ಲೂ ಸಾತ್ವಿಕರೂ ಅಸುರಸ್ವಭಾವದವರೂ ಉಂಟು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನ್ತರಸ್ಥರೂ ಮತಾಂತರಸ್ಥರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆದರಿಸುವದು ಎಂಬುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವು. ಯುಕ್ತ ಯುಕ್ತಗ್ರಾಹಿಗಳಾದರೆ ಆಗೀಗ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಇದು ಉಪಾದೇಯವು, ಇದು ಅನುಪಾದೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಉಪಾದೇಯವೆಂದೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವ ರೆಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಚಾರಪರರಾದ ಕುಶಲಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊನೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆನೆಂದರೆ—ಕೆಲವು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಈ ಗ್ರಂಥವು ಬಹು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿದೆ, ಪರಮೋಪಾದೇಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು; ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ? ಪರಮನಿಸ್ಸಾರವಾದುದೆಂದು ದೂಷಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ, ಈಶ್ವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನಸ್ಸು, ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು. ಶ್ಲಾಘನೆಯಿಂದ ಗರ್ವ ಸಂತೋಷಗಳೂ ನಿರಾಕರಣೆಯಿಂದ ದುಃಖ ಕೋಪಗಳು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಅದುದರಿಂದ ಸಂತೋಷ ನಿರಾಕರಣೆಗಳು ಬರಿಸಿದವನಾದ ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವನನ್ನು ಹೋಗಿ ಸೇರುತ್ತವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಉಪಾದಿಸಿ ನಿಗಮನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು—ಓ ಕೂರ್‌ಮದಿಯಾರ್—ಓ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನಾಗ್ರೇಸರರೇ ! ಮುಸಲಾಗ್ರ ಬುದ್ಧಿಗಳಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು, ವೆಳ್ಳೈ—ಬಿಳುಪಾಗಿರುವ, ಪರಿಮುಕರ್—ಕುದುರೆ ಮುಖವುಳ್ಳವರು ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯಾಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ಹಯಗ್ರೀವರು, ಇದೂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರವು, ದೇಶಿಕರಾಯ್—ಅವರೇ ನನಗೆ ಉಪದೇಶಕರು, ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ಅಥವಾ ನನಗೆ ಆಚಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿ

ಕೊಳ್ಳತ್ತುಣೆಯಮ್ ಕೋದೈನ್ರಿಕಳಿಮ್ ಕೂರ್ ಮತಿಯೀರ್ |
ಎಳ್ಳತ್ತನೈಯು ಕವಾದಿಕಳಾದೆನಳಿನ್ ಮತಿಯೇ ||

ಹಂಸಾಂಬುದ ಅಥವಾ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರಿಂಬ ಅಂಶಾವತಾರರೂಪದಲ್ಲ ಉಪದೇಶಿಕರಾಯ್, ವಿರಕಾಲ್-ಅ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರ್ರವರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಉಪಾಯದಿಂದ, ಪರಕು ಎಂದರೆ ಉಪಾಯ, ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪೇನಾದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಾಧನವೆಂಬ ಭಾವವು, ಅಥವಾ ಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳುವದು, ಅದನ್ನು ತಾವು ಬರೆಯುವದು, ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಸಾಧನವು, ಅಡಿಯೋಂ-ದಾಸನಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಬರೆಯುವ ಗುಮಾಸ್ತನಾದ ನನ್ನ ಉಳ್ಳತ್ತೇಳಿ ತಿಯದು-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೊದಲು ಬರೆದುದನ್ನು ನಾನು ಓಲೆಯಿಲಿಟಿ ನುಮ್-ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದೆನು ; ಯಾಮಿದರೈನ್-ಇಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸವಾಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಮೂಲಕ ದೋಷ ಉಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಒಂದು ಲೇಖನಿಯು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಕೊಳ್ಳತ್ತುಣೆಯನುಮ್-ಕೆಲವರು ಇದು ಉಪಾದೇಯವಾದುದು, ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು, ಕೋದು-ಅಸಾರವಾದುದು ಈ ಗ್ರಂಥವೆಂದು, ಇಗಳೆನುಮ್-ಅನಾದರವನ್ನು ತೋರಿದರೂ, ಎಳಿನ್ ಮತಿಯು-ನನ್ನ ದೃಢವಾದ ಅಧ್ಯವಸಾಯವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸು, ಎಳ್ಳತ್ತನೈಯುಮ್-ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ, ಉಗವಾದು-ಅದರಿಸಿದರೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗುವದಿಲ್ಲವು, ಇಗಳಾದು-ನಿಸ್ಸಾರವೆಂದು ದೂಷಿಸಿದರೆಂದು ದುಃಖಿಸುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ-ಈ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬರು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವರಿಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇಶಿಕರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ತಾವು ಬರೆಯುವದು. ಹೀಗೆ ಪರಾಧೀನ ಕರ್ತೃತ್ವವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೇನು ಕರ್ತೃತ್ವ ಉಂಟೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ವೈಯರ್ಥ್ಯ ಉಂಟಾಗದ ಹಾಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವ ಉಂಟೆಂದೇ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು “ ಕರಾಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವತ್ವಾತ್ ” (ಸೂತ್ರ ೨, ೩, ೩೩) ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನೇನು ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಕರ್ಮವೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ಕರ್ತೃತ್ವವೆಂದು “ಪರಾತ್ಮತಚ್ಛುತೇಃ” (೨, ೩, ೪೦) ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಪರಮಪುರುಷನಿಗೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧವಶ್ಯತ್ವವೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಶ್ಯತ್ವವೂ ಎಷ್ಟೆಡುತ್ತದೆಂಬ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವು ಒದಗುವುದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ, “ ಕೃತ

ಪ್ರಯತ್ನಾಪೇಕ್ಷಸ್ತು ವಿಹಿತ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಾ ನೈಯರ್ಥ್ಯಾದಿಭ್ಯಃ" (೨, ೩, ೪೧) ಎಂಬ ಮುಂದಿನ ಸೂತ್ರವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತನ್ನ ವಿವೇಕಬಲದಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಕರ್ತವ್ಯವು ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಅದನ್ನು ಮಾಡುವೆನು ಎಂದು ಸಜ್ಜಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜೀವನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರವು ; ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ನಡೆಸುವದರಿಂದ ಪರಾಯುತ್ಸವಾದುದು ; ಅಸ್ವತಂತ್ರವಾದುದು. ಇದರಿಂದ ಜೀವನಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವಭೋಕ್ತೃತ್ವವೇ ವಿನಾ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಲ್ಲವು. ಇದರಿಂದ ಸಮಂಜಸ್ಯವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿಯದೆ, ಸ್ವಾಮಿಯು ಒಬ್ಬನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಭಿಕ್ಷುಕನನ್ನಾಗಿಯೂ, ಒಬ್ಬನನ್ನು ಸುಖಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ದುಃಖಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿರುವುದು ನ್ಯಾಯವೇ ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವರು. ಪ್ರಥಮ ಸಜ್ಜಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರವು, ಅನಂತರ ಅಸ್ವಾತಂತ್ರವು, ಪರಮಪುರುಷಾಧೀನವು. ಇದನ್ನೇ ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವರು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಾದ ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಒಂದು ಅಂಶಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸರ್ವಸಮಂಜಸ್ಯ ಉಳ್ಳವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ, ಅವರು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ. ತಮ್ಮದುಮಿಕ್ಕಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವರು. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮದು ಪರಾಯುತ್ಸ ಕರ್ತೃತ್ವವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಮೋಪಾದೇಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು. ಈ ಶ್ಲಾಘನೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ಹರ್ಷವೂ, ಈ ನಿರಾಕರಣೆಯಿಂದ ದುಃಖವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ; ಏಕೆಂದರೆ ತಮಗೆ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಮಧ್ಯಸ್ಥಕ್ಕೆ ಆ ಎರಡು ವಿಧದವರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸಿ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕೂರ್‌ಮುತಿಯರನ್ನು ಸಂದೋಧಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೂರ್‌ಮುದಿಯಾರ್-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಾಜ್ಞರುಗಳಿರಾ, ಎಂದು ಸಂಬೋಧನೆಯು ; ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಪಕ್ಷದವನು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನೂ, ಪರಪಕ್ಷದವನು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯವು ಪರಮೋಪಾದೇಯವಾದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಸಂಬೋಧನೆಯು.

ವೆಳ್ಳಿ ಪರಿಮುಕರ್-ಎಂಬುದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಭಗವಾಃ ಹಯಗ್ರೀವರು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಶ್ರೀದೇಶಿಕರಿಗೆ ಶ್ರೀಹಯಗ್ರೀವರೇ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದನೆಯದು, ಇವರ ಮಾತುಲರೂ ಗುರುವೂ ಆದ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ಥವರು, ಶ್ರೀದೇಶಿಕರವರೇ ಸತ್ವಾತ್ಮವೆಂದರಿತು ಶ್ರೀ ವೈನತೇಯಮಸ್ತವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪನೆಯು ಇವರಿಂದಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ಈ ಮತ್ತದ ಪುನಶ್ಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಮಹೀಂದ್ರಪುರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವಿದ್ವಾಃಪದಾಧಿಪತಿವರದಲ್ಲಿರುವ ಅಳಗಿಯಶಿಂಗರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ನಿಯತರಾಗಿ ವೈನತೇಯ ಮಸ್ತವನ್ನು ಆವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆಗ ವೈನತೇಯರು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಕ್ಷರಾದರು. “ನಮಃ ಪನ್ನಗನದ್ವಾಯ ವೈಕುಂಠವಶವರ್ಮಿನೇ, | ಶ್ರುತಿಪಿಂಧುಸುಧೋತ್ಪಾದ ಮಂದರಾಯ ಗರುತ್ಮತೇ” ಎಂದು ವೈನತೇಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಅವರಿಂದ, ಶ್ರೀಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀದೇಶಿಕರು “ವ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಮುದ್ರಾಂ ಕರಸರಸಿಚ್ಛೇಃ ಪುಸ್ತಕಂ ಶಂಖಚಕ್ರೇ ಬಿಭ್ರದ್ವಿನ್ಮ ಸ್ಫಟಿಕ ರುಚಿರೇ ಪುಂಡರೀಕೇ ನಿಷಣ್ಣಃ | ಆಮ್ಲಾನ ಶ್ರೀ ರಮ್ಯತ ವಿಶದೈರಂಶುಭಿಃ ಪ್ಲಾವರ್ಯ ಮಾ ಮಾವಿರ್ಮಯಾದನಘ ಮಹಿಮಾ ಮಾನಸೇ ವಾಗಧೀಶಃ” ಎಂದು ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವ ಧ್ಯಾನನನ್ನೂ ಮನ್ತ್ರೋಚ್ಚಾರಣ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದೊಂದು ಕಾರಣವು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಫಟಿಕರುಚಿರೇ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ವೆಳ್ಳಿ ಪರಿಮುಖರೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಯಗ್ರೀವ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಥಮತಃ ರಚಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ, “ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯಂ ದೇವಂ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ಫಟಿಕಾಕೃತಿಮ್” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅದ್ಭುತ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಸುಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅನೇಕರು ಈಗಲೂ ಪಠಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿರುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಈ ಹಯಗ್ರೀವ ಮನ್ತ್ರೋಚ್ಚಾರದೇಶಕರಾದ ವೈನತೇಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ಗರುಡಪಂಚಾಶತ್ ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರ ಮೂಲಕ ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ—ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯರಾದ ಆಳ್ವಾರ್ ಎಂಬವರಿಗೆ ಒಂದು ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆರಾಧನೆಗಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅದು ಕಿಡಾಂಬಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ಥವರ ಅಳಿಯಂದಿರಾದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜನಾದ, ಕೃಷ್ಣರಾಯನಿಗೆ ಗುರುವಾದ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷರು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರೇ ನಾಮಕರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷರಿಗೆ

ನನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರಿಗೆ ಆರಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ರಾಜನಿಗೆ ಅವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ; ಆತನು ಹಾಗೆಯೇ ಸಕಲ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದಿಗಾಗಿ ಈ ಹಯಗ್ರೀವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಸವಪೂರ್ವಕ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಲು ; ಅವರು ಕಾಂಚೀ ಪುರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಆಗ ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು ಬರಲು, ಆಗ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರ ವಾದಗಳಿಗೆರಗಿ ಆ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಹರ್ಷಚಿತ್ತದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆಂದೂ, ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರು ನಿತ್ಯವೂ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಟು. ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಈಗ ಮೈಸೂರು ರಾಜಗುರುವಾದ ಪರಿವ್ರಾಜಕ ಶಿಖಾಮಣಿಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸರಕಾಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರು ಎಂದು ಮಹದೇವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವೆಳ್ಳೈ ಪರಿಮುಖರೇ ಇವರಿಗೆ ದೇಶಿಕರು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿರಬಹುದು ದೇಶಿಕರು; ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಿಳ್ಳಾರವರೇ ಒಂದು ಅಂಶಾವತಾರ ವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನವು; ವೈನತೀಯ ಮನ್ತ್ರವೂ, ವೈನತೀಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅಂತರ ಹಯಗ್ರೀವ ಮನ್ತ್ರವೂ, ಆ ಹಯಗ್ರೀವ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಅರಬ್ಬಿ ವಿಗ್ರಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾದುದರಿಂದ, ಅಪ್ಪಿಳ್ಳಾರವರೇ ಹಯಗ್ರೀವಾಂಶಾವತಾರ ಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ, ವೆಳ್ಳೈ ಪರಿಮುಖರ್ ದೇಶಿಕರಾಯ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವರೇ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯಾದುದರಿಂದ ಇತರ ಕಡೆಗಳಿಲ್ಲಾ ಹಯಗ್ರೀವ ರನ್ನೇ ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ “ಹೃದ್ಯಾಹೃತ್ಪದ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನ ರಸಿಕ ಹಯಗ್ರೀವ ಹೇಷೋರ್ಮಿಘೋಷಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿ ದೃಷ್ಟಿರ್ಜಯಂತಿ ಬಹುಗುಣಾಪಜ್ಜ ರಸ್ಮದ್ಗುರೂಣಾಮ್ ” ಎಂಬ ಗುರು ಪರಂಪರಾರೋಕವನ್ನು ಜ್ಞಾನಕಕ್ಕೆ ತರುವೆವು. ಹಯಗ್ರೀವರೇ ಸ್ವತಃ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಹೇಳಿದರೆ, ಅರ್ಜುನನು ಹೇಗೆ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನದಿಂದ ಭಯ ಚಕಿತನಾದನೋ, ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಅಪ್ಪಿಳ್ಳಾರವಗೆ ಅಂತರ್ವ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದನೆಂಬ ಭಾವವು ಸಹ ಸೂಚಿತವು. ಭಗವದನುಗ್ರಹಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಭಾಗವತ ಮುಖಾರವಿಂದಲೂ ಬಂದುದರಿಂದ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಅದಾದುದರಿಂದ ಯಾವ ವಿಧನ್ಯಾನತೆ ಮತ್ತು ದೋಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವು. ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರವರೇ ಶ್ರೀ ಹಯಗ್ರೀವರವರಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟರು. ಅದನ್ನೀಗ ನಾನು ನೋಡಿ ಕಾಪಿ ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಅದಾದುದರಿಂದ ತನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಕರ್ತೃತ್ವವು. ಇಂತಹ ಪರಾಧೀನ ಕರ್ತೃತ್ವದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಮಹತ್ವದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ

ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರೋಽಯಂ ನೇಜ್ಜುಟೀಶ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ |

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ ಪುಣಮಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದೆಂಬುದನ್ನು ಉಳ್ಳತ್ತೆಳಿಯದು ಒಲೈಯನಿಟ್ಟಿನರ್ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. “ಯತ್ಕ ರೋಷಿ ಯದಶ್ಚಾಸಿ ಯಜ್ಜುಹೋಷಿದದಾಸಿಯತ್ | ಯತ್ತಪಸ್ಯಸಿ ಕೌನ್ತೇಯ ತತ್ಕುರುಷ್ಯಮದರ್ಪಣಮ್” (ಗೀ.) ಅನುಸಂಧೇಯವು. ಇಂತಹ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದಯಾ ಶತಕವನ್ನು ಬರೆದು ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ “ನೇದಾನ್ತದೇಶಿಕ ಪದೇ ವಿನಿವೇಶ್ಯ ಬಾಲಂ ದೇವೋ ದಯಾಶತಕಮೇತದ ವಾದಯನ್ಮಾಮ್ | ನೈಹಾರಿಕೇಣ ವಿಧಿನಾ ಸಮಯೇ ಗೃಹೀತಂ ವೀಣಾವಿಶೇಷಮಿವ ನೇಜ್ಜುಟಿ ಶೈಲನಾಥಃ” (೧೦೪) ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಯದೃಪಿ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ಹೊರಪಡಿಸಿದ್ದರೂ ತಾವು ಒಂದು ವೀಣಾವಿಶೇಷದ ಹಾಗೆ ಸ್ವಯಂ ಅಸಮರ್ಥರೆಂದೂ, ಅನಂತರ ಅದು ಮನೋಹರ ಗಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದವನು ನೇಜ್ಜುಟಿ ಶೈಲನಾಥನೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮನೋಭಾವವೇ ಎಲ್ಲಾ ಸಾತ್ವಿಕ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಉಪದಿಷ್ಟವು. ನಾನು ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಅಹಂಕಾರವು ಸುತರಾಂ ಕೂಡದು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವ್ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ ಯಾಮಿದ ರ್ಕೀನ್ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಹಯಗ್ರೀವರು ಮಾಡಿದುದರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯೇ. ಮನುಷ್ಯರಾದ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ವರ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬ ತಾರ್ವರೈವು. ಈ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಎಷ್ಟು ಸಂಬಂಧವೆಂದರೆ ಮಹನೀಯರು ಬರೆದಿಟ್ಟದನ್ನು ನೋಡಿ ಅದರಂತೆಯೇ ಚ, ತು, ತಪ್ಪದೆ ಬರೆದುದು ; ಇಷ್ಟೇ ಸಂಬಂಧವೇ ವಿನಾ ಇನ್ನು ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ನನಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಅನಸೂಯಾಗಳಾದ “ಉದಾರಾಸ್ವರ್ಯ ಏನೈತೇ ” ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಉದಾರಮತಿಗಳು, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನವಲೋಕಿಸಿ, ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿ ಬರಿಸಿದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅಸೂಯಾಪರರು, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಾನೇ ಬರೆದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು ; ಇವೆರಡರಿಂದಲೂ ತಮಗೆ ಹರ್ಷಶೋಕಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಾರ್ಥದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೇನು ಹಾಗೆ ? ಮನೋವಿಕಾರವುಂಟಾಗುವ ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬುವದು ಹೇಗೆ ? ಎಂದರೆ, ಅದನ್ನು ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವು. ಅವರುಗಳು ಶ್ಲಾಘನೆಯೂ ನಿಂದೆಯೂ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೇ ಸೇರಿದು

ಶರಣ್ಯದಂಪತಿವಿದಾಂ ಸಮ್ನತಃ ಸಮಗ್ರಹೃತ || ೮೦ ||
 ಇತಿ ಕವಿತಾರ್ಥಿಕ ಸಿಂಹಸ್ಥ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ
 ಶ್ರೀಮದ್ವೇಂಜ್ಞ ಟಿನಾಥಸ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರೇ
 ನಿಗಮನಾಧಿಕಾರೋ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ
 ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ನಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೋವಿಕಾರವು ಇವುಗಳಿಂದ ಈಡವಪಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಎಂತಾದ್ದು ಎಂದರೆ ವಿವೇಕಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ, ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು “ಎನ್ ಎಳಿನ್ ಮತಿ” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಅಂತಹ ದೃಢಮನಸ್ಕರಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಅರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯುಕ್ತವೆಂದು “ಕೂರ್ ಮದಿಯಾರ್” ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಬೋಧನೆಯು. ಕೂರ್ ಮದಿಯಾರ್ ಅಲ್ಲವವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲವು. ಹಾಗಾದರೆ ಕೂರ್ ಮದಿಯಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಮಗೆ ಏಕೆ? ಅದನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತರದೆ ಇರಬಹುದಲ್ಲವೆಂದರೆ; ಹಾಗಲ್ಲವು. ಮಹಾಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯೇ ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠೆ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಉಪಾಪಾದಿತವಾಗಿ ಅದು ಆನಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ, ಅದನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅನತಾರಿಕೆಯು—ಈ ನಿಗಮನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದ ಕೂರ್ ಮದಿಯಾರ್ ಶರಣ್ಯದಂಪತಿವಿತ್ತುಗಳಾದುದರಿಂದ ಅಂತವರು ಅನಸೂಯ ರಾಗಿ ಪರಮಭಾಗವತೋತ್ತಮರಾದುದರಿಂದ ಅವರ ಸಮ್ಮತಿಯೇ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯಾದುದರಿಂದ, ಅವರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಆಶಯವಾದರೆ ಕರ್ಮತ್ರಾಭಿನಾನ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ, ಶ್ಲೇಷೆಯ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದಗಳು ಅಪೌರಣೀಯವಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕರ್ಮ ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ಪೌರಣೀಯವಾದ ಗ್ರಂಥ ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಗ್ರಂಥಕರ್ತಾ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ವಿಧಾಯಕವಾದುದರಿಂದ ವೇಂಜ್ಞದೇಶ ವಿಸಶ್ಚಿತಾ ಎಂದು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಶ್ಲೇಷೆಯ ಮೂಲಕ ತಮಗೆ ಅಂತರ್ರಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವಿಸಶ್ಚಿತ್ತನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ದುದು ಎಂದು ಪಾರತತ್ವ ಕರ್ಮತ್ವವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತು ಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಲಭಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥವು—ಅಯಂ—ಈ, ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರಃ—ಹಿಂದೆ ಉಪೋದ್ಘಾತಾಧಿಕಾರದಲ್ಲೂ “ಮನಸಿಮಮಯತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ ನಸತಿರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರೋಯಮ್” ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಗಮನದಲ್ಲೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರಾಖ್ಯ ಪ್ರಬಂಧವು, ವೇಂಜ್ಞಟೀಶ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ—ವೇಂಜ್ಞಟೀಶ ನಾಮಾಖ್ಯ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರಿಂದ, ಶರಣ್ಯ ದಂಪತಿವಿದಾಂ—ಶರಣ ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ ದಂಪತಿಗಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವ ಉಪಾಯೋಪೇಯ ಭಾವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರ ನಮ್ನಾಳ್ವಾರ್ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತೂಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ, ಸಂಮತಃ—ಉಪಾದೇಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ, ಸಮಗ್ರಹೃತ-ಸಂಪ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ತಾರ್ಪಣ್ಯ—ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರೋಯಂ—ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ನಿಗಮನದಲ್ಲೂ ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ರಹಸ್ಯತ್ರಯಗಳ ಸಾರವತ್ತಾದ ಅರ್ಥಗಳುಳ್ಳದು ಎಂಬರ್ಥವಾಗಬಹುದು; ಅಥವಾ ರಹಸ್ಯತ್ರಯವೇ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸಾರಭೂತವಾಗಿ ಸಾರತಮವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತಾದ್ದು ಎಂದರ್ಥವಾದರೂ ಆಗಬಹುದು. “ಧರ್ಜೀತ್ ಸಾರತಮಂ ಶಾಸ್ತ್ರೇ” ಎಂದಲ್ಲವೇ ಸಾರನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದು. ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಿಗಳೇ ಇವು ಸಾರತಮವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು. ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳು ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಆರಿಯರು. ನಮ್ನಾಳ್ವಾರವರು ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವೇಂಜ್ಞಟೀಶ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ತೋರುವುದು ವೇದಾಂತ ದೇಶಿಕರೆಂಬ ವಿಪಶ್ಚಿತ ಪ್ರಾಜ್ಞರಿಂದ; ವಿಪಶ್ಚಿತ್ ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷಣ ಪರ್ಯುಚೇತಸೇತಿ ವಿಪಶ್ಚಿತ್ ಎಂಬ ವುತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ನೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು; ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ವಿವಿಧಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಚಿತ್ತಂಯಸ್ಯೇತಿ ವಿಪಶ್ಚಿತ ಎಂದು ವಿವಿಧವಾಗಿ ನೋಡುವ ಚಿತ್ತವುಳ್ಳವನು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತೈತ್ತರೀಯ ಆನಂದ ವಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ “ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ” ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತೇ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಆತನೇ ನಿರುಪಾಧಿಕ ವಿಪಶ್ಚಿತ್ವವುಳ್ಳವನು; ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ಇವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ರಾಮಿಯಾಗಿ ಬರೆದದನೆಂದೂ ಅರ್ಥವಾಡಬಹುದು; ಅಥವಾ ತಿರುವೇಂಜ್ಞಡಮುಡಿಯಾನನೇ ಈ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಶವತಾರ ಮಾಡಿ ಆತನೇ ಸ್ವಯಂ ಬರೆದನು ಎಂದೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು; ವೇಂಜ್ಞಟೀಶಾತ್ಮಕ ವೇದಾಂತದೇಶಿಕರಿಂದ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ ವೇಂಜ್ಞಟೀಶ ವಿಪಶ್ಚಿತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಘಂಟಾವತಾರವೆಂಬುದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಾಗಲಿ

ವೇಂಜ್ಯಟೇಶ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು “ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರಯಣೋ ದೇವಃ ಕೃತ್ವಾ ಮರ್ತ್ಯ ಮಯೀಂತನಮ್ | ಮಗ್ನಾನುಧರತೇ ಲೋಕಾಕಾರುಣ್ಯಾಚ್ಛಸ್ತ್ರ ಪಾಣಿನಾ” ಎಂಬುದು ಅನುಸಂದೇಯವು.

ಶರಣ್ಯದಂಪತಿವಿದಾಂ-ನಮಗೆ ಪರತತ್ವವೇ “ಶ್ರೀಮಾನ್ನಾರಯಣೋನಃ ಪತಿರಖಿನ ತನುರ್ಮುಕ್ತಿದೋ ಮುಕ್ತಭೋಗ್ಯಃ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ, ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಪರತತ್ವವೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು “ದಂಪತಿ” ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗ ದಿಂದ ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶರಣರಾಗಿರಲು ಅರ್ಹರು ಯಾರೋ ಅವರು ಶರಣ್ಯರು. ಆದುದರಿಂದ ಉಪಾಯರಾಗಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ನಾರಾಯಣರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಅರ್ಹರು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಉಪಾಯ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಯತಿರಾಜರೂ ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ “ನಿತ್ಯಾನಸಾಯಿನೀಂ ಶ್ರಿಯಂ ದೇವೀಂ ಅಶರಣ್ಯ ಶರಣ್ಯಾಂ ಶರಣ ಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ” ಎಂದೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೊರಮದಿ. ಯಾರ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು ಯಾರೆಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಶರಣ್ಯ ದಂಪತಿ ವಿದಾಂ ಎಂದು ವಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿದರು. ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ರೂಪಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳು ಎಂಬರ್ಥವು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹಯಗ್ರೀವರೇ ವಕ್ತಾವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನೀವು ಬರೆದಿರಲ್ಲಾ, ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಆಗತಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಇಲ್ಲವೋ ? ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭ ಪೂಜೆಗಳು ಯಾವುವು ಬೇಡವೋ? ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಅದರೂ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹಯಗ್ರೀವರೇ ಉಂಟುಮಾಡುವರು. ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಶರಣ್ಯದಂಪತಿವಿದಾಂ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸೋಣವು. ಸಮ್ಮತಃ ಸಮಗೃಹ್ಯತ, ಅವರ ಅನುಮತಿ ದೊರೆತು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪುರುಷಾರ್ಥಕಾಷ್ಠಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ “ಶುದ್ಧಾನಾಂತು ಲಭೇನುಹಿಸ್ಥಿರಧಿಯಾಂ ಶುದ್ಧಾಂತ ಸಿದ್ಧಾಂತಿನಾಂ | ಮುಕ್ತೈಶ್ಚರ್ಮ ದಿನ ಪ್ರಭಾತ ಸಮಯಾ ಸತ್ತಿಂ ಪ್ರಸತ್ತಿಂ ಮುಹುಃ” ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತುಗಳಾದ ಪರಮಭಾಗವತ್ತೀತುಮರು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಸಾಧಾರಣ ಜನವು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗ್ರಂಥಕ್ಕಾಗಲಿ ಭಾಗವತ ಪರಿಗ್ರಹವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅದು ನಿರರ್ಥಕ ವೆಂಬ ಭಾವವು.

ಮತಾಂತರವ್ವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತರ ಸಂಮತಿಯು ಹೇಗೆ ದೊರಕಿತು ? ಎಂದರೆ ಅಂತವರ ಸಮ್ಮತಿಯು ತನುಗೆ ಬೇಕೇ ಇಲ್ಲವು. ಸ್ವಾಮಿಯು ಮೆಚ್ಚಬೇಕು.

ಆತನ ಸಂಪ್ರೀಣನವು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಆತನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವು. ಆತನ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯು, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಬೇಕು. ಆತನ ಅನುಗ್ರಹವು ದೊರೆಯಿತು ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಎಂದರೆ ತದೀಯರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯು ಉಂಟಾದರೆ ಆತನೂ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯದ ಸಾರಭೂತ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ವಿಶದೀಕರಣ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು ಸಾರಮಯವಾಗಿ ಪರಮೋಪಾದೇಯ ವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾದ ವಿಷಯವು.

ಇಂತಹ ಅಪೋಘ ಗ್ರಂಥವು ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತವೂ ಸೇರಿದುದಾಗಿ ಎರಡೂ ತಿಳಿಯದ ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದು ದಾಸನ ಇತಿಕ್ರಾಂತೆಯಿಂದ ಭಾವಿಸಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮುಖೋಪಾಸಕತ್ವಾಗಿ ಪರಮ ಭಾಗವತ್ತೋತ್ತಮರುಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಪನ್ನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಲೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ದಾಸನಿಗೆ ಉಪದೇಶಕರಾಗಿ ಅಸದೃಶೋಪಕಾರವನ್ನೆಸಗಿ ಆತ್ಮೋ ಜ್ಞೇವನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಮದ್ವೇದಮಾರ್ಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ಪರಮಹಂಸ ಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರೋಭಯವೇದಾಂತಾ ಚಾರ್ಯರಾಗಿ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಮುನಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಮುನಿ ಮುನಿತ್ರಯ ರೂಪಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕರವರಲ್ಲೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು.

ಧನ್ಯೋಸ್ತು ಸುಗೃಹೀತೋಸ್ತಿ ಕೃತಾರ್ಥೋಸ್ತಿ ಕೃಪಾನಿಧೇ |

“ ಅದ್ಯಮೇ ಸಫಲಂ ಜನ್ಮಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಜೀವಿತಮ್ ”

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ಧೇಶಿಕರ ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗ್ರಂಥಗಳು

**ಅಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣಿ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ
ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಿನವಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರ**

೧. ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯ ಸಾರವು ೧೯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ೦
೨. ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಮೂಲಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ
ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೂ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಚಂದ್ರಿಕಾರ್ಥಗಳೂ, ಯಾಮುನ
ಮುನಿಗಳ ಗೀತಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೂ ೨೬೬೦
ಪುಟಗಳು. 4 ಸಂಪುಟಗಳು ೩, ೭, ೪, ೪ ರೂಪಾಯಿಗಳು ೧೮ ೦ ೦
೩. ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳ ಚತುಶ್ಲೋಕೀ ೦ ೨ ೦
೪. ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳ ಶ್ಲೋತ್ರ ರತ್ನ ಪ್ರಿಂಟಾಗುತ್ತಲಿದೆ
೫. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪದ್ಮಪ್ರನಾಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರಭಟ್ಟರವರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನನು
ಸರಿಸಿ ಅರ್ಥವು ೦ ೧೦ ೦
೬. ಶ್ರೀ ಸೂಕ್ತಕ್ಕೆ ನಂಜೀಯವರ ಭಾಷ್ಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ
ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ೧ ೧೦ ೦
೭. ಶ್ರೀ ಪರಾಶರಭಟ್ಟರವರ ಅಷ್ಟ ಶ್ಲೋಕೀಯು ಪ್ರಿಂಟಾಗುತ್ತಲಿದೆ

ಸಿ. ಯಂ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್

ರಬೈರ್ಡ್ ಸ್ಕ್ವೇರ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂರು, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 4

